ד' תמוז תש"ם, 18.6.1980 מיספר 2233 84 עמודים שנה 44 המחיר: 5.50 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

חטוף
אורון
ירדן

הדרמה בסביון

השאלות סביב הטיפה

גוטקס. הדבר הטוב ביותר שקרה לאופנה הספורטיבית.

משדרן קורה לאופנה הספורטיבית.
"גוטקס" יצרה בשבילך קולקציה מגוונת ובה חולצות
עם אפליקציות והדפסים, שורטים, שמלות קלילות
ומכנסים ארוכים. גופיות טרקלן, מכנסי ברמודה
האופנה הספורטיבית של "גוטקס". יש לך כל מה שצריך.

Gottex

עיצוב: להודית גוטפריד

GOTTEX

העולם הזה
בלי משוא פנים.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מכתבים: „עורמפרם" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: ענת ישראלי • צלמי מערכת: ציון צפריר וגיזה רזין • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גזוטות: ציונקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יקרה.

אחת התכונות האופייניות של כלי־התיקשורת הישראליים היא שכל ויכוח הופך בהם לעימות אישי. יתכן כי זוהי השפעת הטלוויזיה על עולם התיקשורת. האיש, שפניו ממלאות את המירקע, דוחק הצידה את העניין המופשט, שאי־אפשר לצלם אותו. כל דבר הופך עניין אישי. כאשר בויכוח רעיוני גדוש משתרבבת התגשות אישית קטנה, הופכת זו העיקר, וכל השאר נראה כטפל.

כך קרה בשבוע שעבר כאשר עוררתי בכנסת עניין עקרוני ביותר: המאבק על חופש־העיתונות, מול פני המזימות המתוחכמות באיצטלה של „הגנת הפרטיות". מה כמה שבועות מנתח העולם הזה את המזימה הזאת לפרטיה, והעיתונות כולה נוקטת עמדה דומה.

את ההתקפה על העיתונות עורך שמואל תמיר, שר־המישפטים. משום כך משתרבבת לעימות זה נימה אישית. שהרי אין אדם שנעזר כמוהו בעיתונות ביכלל, ובהעולם הזה בפרט, בשלבים העיקריים של הקרב־יירה שלו.

אך אילו היה מישהו אחר מנצח על מזימה זו, לא היה הדבר משנה במאומה את הוויכוח. כאשר הביא שר־המישפטים דוב יוסף את חוק־לשון־הרע המקורי, ש־היה גם הוא חוק־תועבה אנטי־עיתונאי, תקפנו אותו ואת מזימתו באותה חריפות — אף שלא היה לנו שום עניין אישי עימו. להיפך, תמיד הערכתי אותו על יושרו האישי ועל פעלו בירושלים בימי המצור. אחרי שנשאתי בכנסת נאום חריף — אך בהחלט במיסגרת הגימוס ה־פרלמנטרי המקובל — על החוקים החד־שים, מיהר שר־המישפטים תמיר אל ה־דוכן, בניגוד לנוהג, ופתח בהתקפה אישית שלוחת־רסן. במהלך הנאום הערתי לו כמה הערות, שגרמו להתפרצות מצידו, שמעטות היו כמוה בדיברי ימי הכנסת. ארבע סיעות — המערך, ש"י של"י ור"צ מצאו לנכון להגיש לכנסת הצעת־החלטה רשמית, שגיבתה את תמיר על התפרצות זו.

כך, בראי התיקשורת, הפך ויכוח על אחד הנושאים החשובים ביותר במדינה לעימות אישי אבנרי־תמיר. הצד האישי הפיקנטי האפיל על הצד העיקרי: עצם קיומם וחרותם של כלי־התיקשורת במישטר הדמוקרטי הישראלי.

דם ונקיון כפיים

מכך העניינים שעלו במהלך עימות זה, משכה פרשת קסטנר את תשומת־הלב הרבה ביותר. באיחור של 23 שנים, קם קסטנר שוב מקיברו.

הקשר היה די פשוט. במהלך הוויכוחים על חוק־המיפלגות וחוק־הגנת־הפרטיות, כאשר מתחתי ביקורת קשה על מגמת החקיקה של שר־המישפטים, השיב תמיר במטר של „שמות" בנוסח „אתה נציג אש"ף בבית הזה". קשה לאמר שזאת היתה תשובה עניינית לטענות שהעליתי נגד חוקים המחסלים, לדעתי, את חופש־העיתונות וחופש־ההתאגדות. אך באווירה השוררת כעת במדינה, היתה בה נימה ברורה של הסתה לרצח. יש לראות את המילים על רקע מעשי־האלימות, ההת־נקשויות והפריצה למועדון פוליטי, ש־אירעה באותו בוקר. שר־המישפטים לא גינה פריצה זו אף במילה אחת.

בהקשר זה הזכרתי את פרשת קסטנר, על דרך המשל, כלהלן:

„הרשו לי לספר פרק־זיכרונות:

„בשנים הרבות שבהן היה קיים שיתוף־פעולה הדוק בין עורך־הדין הצעיר שמואל תמיר לבין מערכת העולם הזה, מעולם לא ראיתי את מר תמיר כל־כך חיוור וכל־כך מבוהל כמו ביום שבו נרצח רודולף ישראל קסטנר.

„אחרי הדברים החמורים שאמר תמיר על קסטנר במשך שנים, הוא חשש שמא יגסה מישהו לגולל את האחריות למעשה הזה עליו.

„במשך חודשים ושנים הטיח תמיר, בחסות החסינות המישפטית, האשמות חמורות בפני קסטנר — לא שהוא עשה דברים מוטעים, לא שעשה מעשים אסו־רים, אלא שהיה ‚סוכן הנאצים', ‚משרת הנאצים'. עד שבאו בחורים, הקימו מחתרת ורצחו את האיש, בטרם ‚זוכה' בבית־המישפט העליון.

„עכשיו בא השר תמיר ומנצל את חסי־נות מישרתו הרמה — לא סתם חבר־כנסת, לא סתם שר, אלא שר־המישפטים, האיש האחראי על המישפט והחוק במדי־נת־ישראל! — ומעל לדוכן הזה הוא מאשים את ראשי תנועת־השלום, ואותי אישית, לא בכך שאנחנו דוגלים במדיניות שהוא מתנגד לה, לא בכך שאנחנו עושים דברים חשובים שהוא מתנגד להם, אלא בכך שהננו נציגי אש"ף — ‚נציגי' אש"ף! — סוכני האוייב, משרתי המרצחים. והנה קמה מחתרת עברית חדשה, מחתרת מזר־יינת. המאיימת ברצח.

„אם יגשימו אנשיה מחר את איומיהם, כפי שכבר ביצעו פשעים מחפירים אחרים, גם אז ירחץ השר תמיר בנקיון כפיו, כפי שעשה אחרי רצח קסטנר."

דברים אלה הוציאו את השר תמיר מכליו. הוא טען שמעולם לא היתה שיחה כזאת בינו וביני אחרי רצח קסטנר, ש־ביכלל כבר לא היה קיים באותה עת שיתוף־פעולה בינו ובין העולם הזה, ולכן כלל לא יכלה להיות שיחה כזאת.

קל מאד לבדוק זאת. רצח קסטנר אירע במארס 1957 (העולם הזה 1014). באותה שעה היה מישפט עמוס בן־גורין בשיאו, ומעולם לא היה שיתוף־הפעולה בין העולם הזה ותמיר הדוק יותר מאשר דווקא באותה עת. העולם הזה ניהל את המערכה הצי־בורית נגד צמרת המישטרה דאז, ותמיר את המערכה המישפטית. הקוראים המעונ־יינים ימצאו בגליון העולם הזה (1032) את פסק־הדין שהיוה את גולת־הכותרת של פרשה זו. קיימת תמונה המראה את תמיר עומד לידי בעת מתן פסק־הדין. ומי שקורא את תגובת העולם הזה על פסק־הדין לא יתקשה לגלות כי זהו הניתוח של תמיר עצמו. הוא המשיך לשמש כ־פרקליטנו במישפטים פוליטיים במשך שנ־תיים נוספות לאחר־מכן.

שני קצוות החבל

כנאום־ההתפרצות שלו טען תמיר שהעולם הזה אשם במה שקרה ל־קסטנר, מפני שפירסם מאמרים נגדו. אכן טענה מוזרה — מאחר שרוב המאמרים האלה הוכתבו (ולמעשה נכתבו) על־ידי תמיר עצמו. אם לא חתם עליהם, הרי נר. את יואל בראנד לאיסטנבול, כדי להציע את ההצעה הנוראה המפורסמת: „סחורה תמורת דם" — יהודים תמורת משאיות. אייכמן התחייב להפסיק את ה־השמדה מייד, אם יקבל תשובה חיובית עקרונית. המסקנה ההגיונית היתה שהיה על יואל בראנד לחזור, להודיע שיש הסכמה עקרונית, ולסחוב את המשא־ומ־מתן. הצבא הסובייטי כבר התקרב אז להונגריה, כך שגם הפסקה זמנית של ההשמדה היתה מצילה את חייהם של רבבות רבות של יהודים.

בראנד לא חזר. הוא נשלח מתורכיה לארץ, ובדרך מסרו אותו מנהיגי היישוב לידי הבריטים, אשר כלאוהו. ההשמדה נמשכה. זהו הסיפור.

לפי דעתי, יש כאן בעייה הגיונית פשו־טה בעיקרה. אם שליחות בראנד היתה רציונית — הרי קסטנר נהג כשורה ותת־כוון להציל יהודים, ואילו מנהיגי היישוב, שמנעו את שיבתו להונגריה, היו פושעים, ואם שליחותו של בראנד לא היתה רצי־נית, אלא היתה תימרון נאצי לצורכי הסוואה — הרי מנהיגי־היישוב נהגו כ־שורה, וקסטנר היה פושע, סוכן של אייכמן.

תמיר לא הבין בעייה זו. הוא רצה לאחוז בחבל בשני הקצוות: גם להרשיע

שער „העולם הזה" (1014)
הכתבה מנעה אוירת לינץ

את מנהיגי־היישוב (שהיו כולם אנשי מפא"י, ושנואים עליו) וגם להרשיע את קסטנר (כדי לזכות במישפט). סתירה זו היתה בעוכריו, ומעולם לא קיבלתי אותה. דעתי האישית, על סמך הנתונים ההיס־טוריים, היא שהשליחות היתה רציונית, והיתה בבחינת גישוש של הימלר לפתיחת משא־ומתן עם בריטניה וארצות־הברית, נגד ברית־המועצות.

התוצאה היתה שבערכאה הראשונה פסק השופט בנימין הלוי, בפסק־דין תימהוני ביותר, שקסטנר „מכר את נישמתו לשטן". ואילו בית־המשיפט העליון, ברוב דיעות, ביטל את רוב־רובו של פסק־דין זה וזיכה את קסטנר בכל הנוגע לשליחות בראנד.

שיחה באפלולית

הכרתי את קסטנר באופן שיטחי עוד לפני התחלת הפרשה. הוא היה פקיד במישרד־המיסחר־והתעשייה, והיה לי מגע עימו בקשר לאספקת נייר לשבועון בתקופת הצנע.

תמכנו בתמיר במהלך המישפט, כי ראינו במישפט זה מכשיר לגילוי האמת על אחת הפרשות החשובות ביותר של תקופת השואה. מאחר שהייתי בטוח (אז כהיום) כי הנהגת היישוב וההסתדרות הציונית לא נהגו כשורה באותה תקופה, וכי לא התאימו לגודל השעה הטראגית, סברתי כי יש להירתם למערכה זו.

(המשך בעמוד 50)

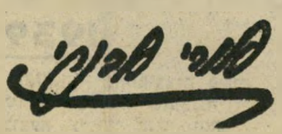

ישראל קסטנר וכתו
הכתבה יכלה למנוע רצח

השבוע במאה ה-20

מה אירע במאה ה־20, בשבוע שבין ה־18 ביוני וה־24 בו? במדור זה סוקר „העולם הזה" כמה מן המאורעות שאירעו ב־80 השנים הקודמות, בשבוע שבו מופיע הגיליון.

1908

20.6 — נפטר המלחין הרוסי ניקולאי רימסקי־קורסקוב.

1911

22.6 — בכנסיית וסטמינסטר בלונדון הוכתר ג'ורג' החמישי (1865—1936) למלך בריטניה ואירלנד. נציגי כל בתי־המלוכה והשושלות השתתפו בטכס ההכתרה.

1912

19.6 — ממשלת ארצות־הברית מנהיגה יום־עבודה של שמונה שעות לפקידיה.

1917

21.6 — אנשי ניל"י (נצח ישראל לא ישקר), המחתרת שריגלה בארץ למען הצבא הבריטי, מעבירים את מישלוח הזהב הראשון לישוב.

24.6 — מלחי הצי הרוסי בסבסטופול מתמרדים.

1922

24.6 — וולטר רתנאו, יהודי בעל זכויות רבות בשיקום גרמניה, שהגיע לכהונת שר־החוץ, נרצח בהיותו בן 55 על־ידי חברי אירגון ימני קיצוני.

1928

18.6 — טיסה טרנס־אטלנטית ראשונה המבוצעת בידי אשה — אמליה ארהרט, בת 30.

1936

18.6 — הסופר הרוסי מקסים גורקי (פשקוב) מת בהיותו בן 68.

19.6 — המתאגרף הגרמני מקס שמלינג גובר על האמריקאי ג'ו לואיס, בנוק־אאוט בסיבוב ה־12, והופך אלוף העולם באיגרוף במישקל כבד.

1939

20.6 — בהתפוצצות בשוק הירקות בחיפה, שתוכננה ובוצעה על־ידי אנשי האצ"ל, נהרגו ונפצעו עשרות ערבים.

1940

18.6 — ראש ממשלת בריסניה, וינסטון צ'רצ'יל, מזהיר בפרלמנט בפני „הקרב על בריטניה" העלול לפרוץ בכל רגע. „נמלא את תפקידנו ונתנהג כאילו הממלכה הבריטית תתקיים אלף שנים והאנשים יאמרו: זו היתה שעתם היפה ביותר!"

באותו היום נושא המצביא הצרפתי הגולה, שארל דה־גול, את נאומו הראשון ברדיו לונדון. האיש בן ה־50, שהקים באותה עת את צרפת־החופשית, קרא לעם הצרפתי להמשיך במאבקו — במולדת הכבושה ומחוצה לה.

ועוד באותו היום: הממשלה הפולנית הגולה מגיעה ללונדון וקובעת בה את מושבה.

22.6 — שליחי צרפת הנכנעת נקראים על־ידי היטלר לאותו קרון רכבת ביער קומפיאן, שבו חתמו הגרמנים המובסים ב־1918 על תנאיה של צרפת, כדי לחתום על התנאים המוכתבים על־ידי הנאצים המנצחים. ממשלתו השבויה של המצביא הצרפתי אנרי פיליפ פטן חותמת על הסכם שביתת־נשק. חוף האוקיינוס האטלנטי והתעלה בידי הגרמנים. הצבא הצרפתי מתפרק מנשקו והולך בשבי. כ־60% משטחה של צרפת נתונים בייד הגרמנים.

1941

22.6 — גרמניה תוקפת את בריית־המועצות, חרף הסכם ריבנטרופ־מולוטוב, לאורך החזית כולה — מן הים הבאלטי עד הים השחור. צ'רצ'יל מכריז שבריטניה תגיש כל עזרה לברית־המועצות המותקפת. בטכס"ל הגרמני סברו כי הכניעת רוסיה תארך 8—10 שבועות, ואמנם הצבא הגרמני התקדם במהירות. עוד לפני התחלת החורף עמדו כוחותיו בשערי מוסקבה, קייב ואודסה, אלא שהקערה התהפכה על פיה, הרוסים התעשתו, הסיגו את הגרמנים לאחור והביסו אותם סופית בתוככי ברלין.

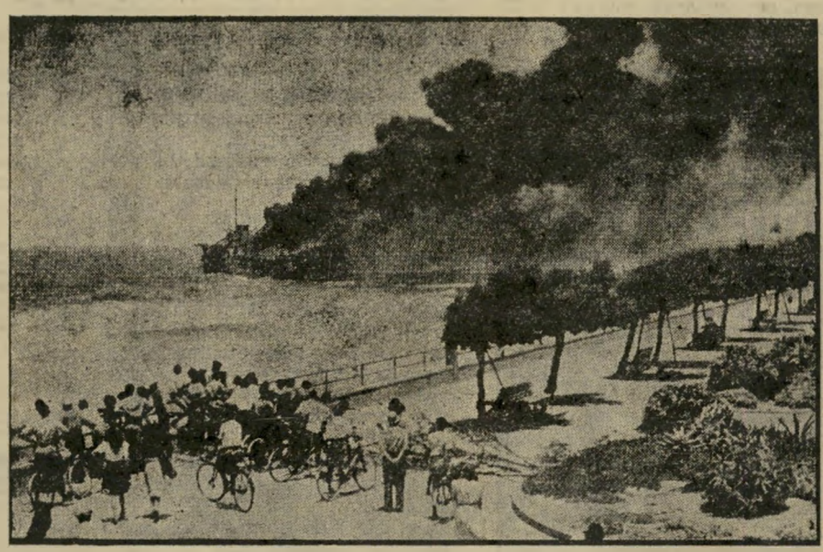

„אילנה" ביהבות
23.6.1948

אתל ויוליוס רוזנברג
19.6.1953

1942

18.6 — ראשית הגירוש של יהודי פראג.

22.6 — גיוס כללי של גיליי 17—45 בארץ. עד סוף השנה מגיע מיספר המגוייסים המשרתים בצבא הבריטי ל־20 אלף איש.

1944

21.6 — שיטת הפצצה חדשה: מטוסים אמריקאיים, שהמריאו מבריטניה והפציצו בגרמניה, נוחתים זו הפעם הראשונה בשטחה של בריתהמועצות.

1945

18.6 — מיליון אמריקאים מקבלים את פניו של הגנרל דווייט אייזנהואר בשובו לוושינגטון. למחרת מזכה אותו ניו־יורק בקבלת הפנים הגדולה ביותר שנערכה בה אי־פעם: ארבעה מיליון אמריקאים מריעים למנצח של מילחמת־העולם השניה, ששב הביתה.

21.6 — הכוחות היפאנים שבאי אוקינווה, בדרום־מערב האוקיינוס השקט, נכנעים לאמריקאים בתום קרב עקוב מדם שנמשך 82 יום. מיספר ההרוגים היפאנים הגיע ל־90 אלף. אבידות האמריקאים: 12 אלף הרוגים ו־34 אלף פצועים.

1946

18.6 — אנשי הלח"י תוקפים את בתי־המלאכה של הרכבת בחיפה. 11 אנשי לח"י נהרגו ו־22 — ביניהם ארבע בחורות — נלכדו בידי הבריטים, מקצתם פצועים קשה.

1947

18.6 — ועדת־החקירה מטעם האו"ם יוצאת לסיור בארץ. ב־29 בנובמבר אישרה עצרת האו"ם את תוכנית החלוקה של הוועדה, שהמליצה על הקמת מדינה יהודית, מדינה ערבית ואיזור בינלאומי שבמרכזו ירושלים.

1948

23.6 — אוניית האצ"ל אלטלנה, שעל סיפונה 900 עולים ונשק ותחמושת לרוב, הגיעה לחופי הארץ. אחרי דין־ודברים ארוך הורה ראש־הממשלה ושר־הביטחון, דויד בן־גוריון, לתקוף את האוניה ליד חוף תל־אביב. יחידה של הפלמ"ח תקפה את אלטלנה ופוצצה אותה — 14 אנשי אצ"ל הרוגים.

1953

19.6 — זוג יהודים־אמריקאים, אתל ויוליוס רוזנברג, הוצאו להורג על כיסא־חשמלי בכלא סינג־סינג, באשמת מסירת סודות האטום לברית־המועצות. הפרשה וההוצאה־להורג עוררו רעש בעולם, ושני ילדיהם של בני הזוג, שבגרו, מנהלים בשנים האחרונות מסע לטיהור שמם. אתל ויוליוס רוזנברג היו האמריקאים הראשונים שהוצאו להורג באשמת ריגול, שפסק־דינם נחרץ בבית־מישפט אזרחי בארצות־הברית.

1958

21.6 — המזכיר הכללי של האו"ם, דאג המרשילד, נפגש עם ראש־הממשלה ושר־הביטחון לדיון בשאלת הר־הצופים. השיחה נסבה על ביצוע הסכם שביתת־הנשק.

מכתבים

תקנות לשעת־חירום

יש לחנך את הנהג היש־ראלי ולהפחית את מיספר תאונות־הדרכים. כיצד?

לחוקק חוק לשעת־חירום, שלפיו כל עבירה המסכנת את בריאות הציבור תגרור פסילת רשיון אוטומטית לחודש ימים, וזאת בנוסף לעונשים הרגילים. לדוגמה: אדם נהג במהירות מופרזת, או שחצה צומת באור אדום, או שנסע עם אביזרי בטיחות פגומים — שוטר ירשום לו דו"ח ויחד עם זאת ישלול את רישיונו לחודש תמים.

אם מישהו ייתפס בחמש עבירות כאלה, וזאת אחרי שרשיונו נשלל כבר ארבע פעמים, כל פעם לחודש שלם, הרי שרשיונו ישלל בפעם החמישית — לשנה שלמה!

לנהג תהיה זכות לערער בבית־המישפט, אך אם יוכח בבית־המישפט שהוא אכן אשם, יגדל עונשו פי שלושה. כלומר: שלושה חודשים תחת חודש, או שלוש שנים תחת שנה. כל זאת כדי למנוע הצפת בית־המישפט.

לדעתי יוריד חוק לשעת־חירום את מיספר עבירות התנועה ובכך יקטין את מיספר התאונות.

א. פלד, כרמיאל

● ● ●

השר, המסוק והמכונית

בעיקבות הכתבה „מרחץ הדמים" („העולם הזה" 2227).

בכתבה נאמר, כי שר־החקלאות אריאל שרון יצא לחברון במסוק. מן הכתבה השתמע, כאילו האיחור בפינוי הנפגעים מחברון, אם אמנם היה כזה, נבע מעיכוב המסוק,

עוזר־שר יגדאי
נסיעת לילה

על מנת שיוכל להטיס את השר לחברון. זוהי האשמה חמורה ומן הדין היה, שכתבכם יבדוק את העובדות.

והעובדות הן אלה: השר שרון ביטל את השתתפותו במסיבת־גן שנערכה על־ידי שר־הביטחון לכבוד המישלחת המצרית, ויצא לחברון במכונית. השר לא ביקש לטוס לחברון ושום מטוס לא הועמד לרשותו באותו הלילה.

אלי לנדאו,
עוזר שר־החקלאות, תל־אביב

● ● ●

עודף מישקל ועור חיוור

מזל תאומים בהורוסקופ של „העולם הזה" (2229).

כילידת מזל תאומים מצאתי עניין בהורוסקופ של מזל זה. הקטע שמשך את תשומת־ליבי במיוחד היה: „בהופעתם הם דקים, זריזים..."

הלוואי והיה זה אמת. לצערי יש לי, לא עליכם, בעייה של עודף מישקל... אגב, נאמר בהורוסקופ: „עורם בדרך כלל חיוור". אולם

(המשך בעמוד 6)

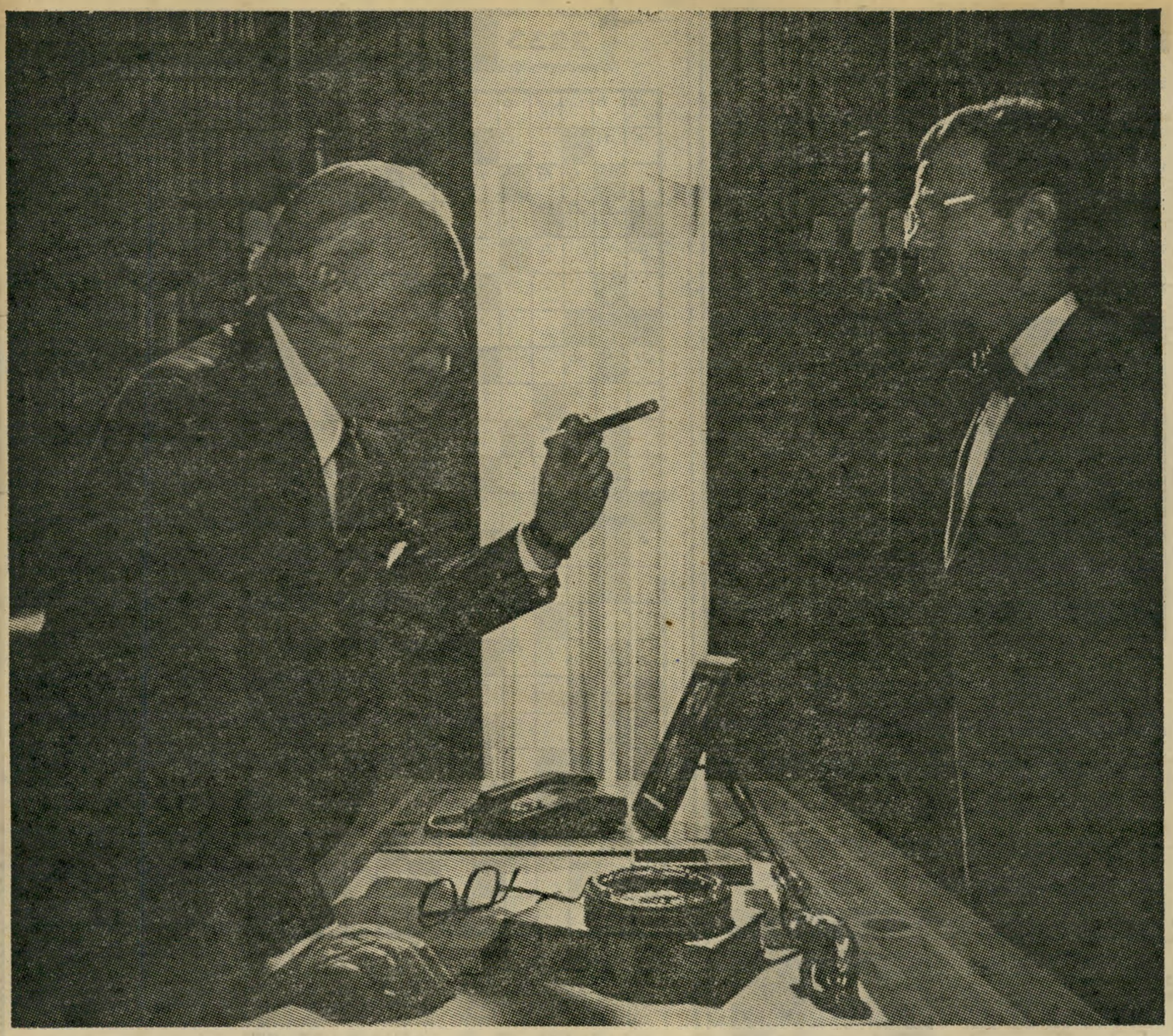

ההבדל ביננו, מר גלבוע, הוא שלך יש מכשיר טלויזיה... ולי יש סוני!

KV-2020 ME
PAL SECAM NTSC

יש אנשים המתפארים בטלויזיה הצבעונית שלהם. הטלויזיה הצבעונית היחידה בעלת הפטנט של "קנה אחד" אשר זכתה ב־"Emmy" — פרס היוקרה של התקשורת בארה"ב.

יש רק Trinitron אחד. וזה של SONY. השנה יש לנו גם דגמים חדשים, לכן, כעת יש לך עוד יותר סיבות טובות לקנות SONY Trinitron.

אולי הסיבה הטובה מכולן, היא שאם אתה קונה SONY, יהיה לך במה להתפאר.

SONY®

אחד ויחיד

תשבץ העולם הזה 2233

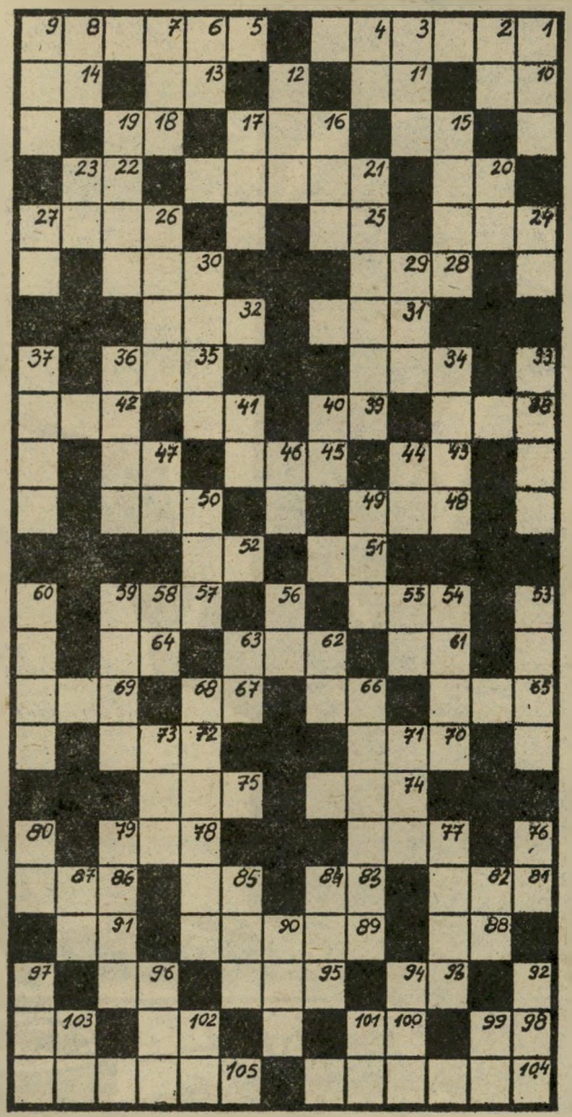

מאוזן:

1) סדרת סיפורים מצוירים לילדים (מקורם הולנדי); 5) הלואה בערבות; 10) גג הפה; 11) סוד; 13) טבעת ברזל; 14) חודש הנחמה; 15) אילן; 16) מלך הבשן; 18) כלי על־פני המים; 20) משענת לנכה; 21) דיבור אירוני ומקנטר; 22) כיסוי הבית; 24) דברים מודפסים ומכורכים; 25) שימושי בליל־עלטה; 26) שימש כמליץ בין צדדים; 28) מטרה; 30) סוף, סיום; 31) כינוי לכומר קתולי; 32) סופרת אמריקאית מחברת „אהל־הדוד־תם" (ש"מ); 34) מחייה השפה העברית (ר"ת); 35) הוגה רעיון; 38) הרבה — צורה ספרותית; 39) נסתיימו חייו; 41) חוד (סלע); 42) עדין; 43) זז ממקומו; 45) אושיות; 47) שן־חותכת; 48) הגיד היורד מחוט־השדרה אל השוק; 50) חולייה תחתונה בחוט־השדרה; 51) מספר השנים שעברו מאז מלחמת ששת־הימים; 52) זר־רם בווריד ובעורקים; 54) הגן שבו נטעו עץ־החיים ועץ־הדעת; 57) מטבע מימי התלמוד; 61) סופרת אמריקאית שחיה והעריצה את סין (ש"מ); 62) עיר קדושה למוסלמים; 64) מנהג, דין; 65) הרסו, החריבו; 66) מטבע במזרח הרחוק; 67) שם־פרטי שהוא כינוי לארה"ב; 69) נחל־אכזב; 70) חרס, הקדש; 72) בית תעשייה שיכר; 74) בגלגל המזלות; 75) חומר נפץ אדיר בר"ת; 77) ידען; 78) מתווך לשלום באזורנו מטעם האו"ם (ש"פ); 81) באור, פתרון; 83) סופר של יתוש; 85) מחזאי ומבקר אירי שנון (ש"מ); 86) ירידה עונתית של המים בים; 88) כיס גדול עשוי אריג גס; 89) שכנתנו בצפון; 91) תועים; 93) שנתגזרות על יהודים בגולה! 95) פלדה־מחושלת; 96) קיצור שם האל; 98) שפל־רוח; 100) תנועה קצובה באויר; 102) בשירה ללא־מלים; 103) תעודת־ביטוח; 104) מזגון בקמפוס; 105) תעודת־ביטוח.

מאונך:

1) מגדל־צופים; 2) צעיר, עוף־טורף; 6) מתכופף; 7) מרמה; 8) חוג; 9) כנף; 12) חלק הרגל שבין הברך ובין הכף; 15) מפקד חיל־האויר (ש"מ); 16) טענה כנגד; 17) מועצה אזורית בנפת־רמלה; 19) משורר הודי מחבר ה„מרובעים"; 20) חור המחט (כתיב חסר); 21) מנעלי־קיץ; 23) גוף; 24) מערכת (כלים); 26) סופר עברי מחבר הרקויאם לנעמן (ש"מ); 27) החלק התחתון שעליו ניצב הכלי; 29) כרכב כרכורי אהבה; 30) מסכת בתלמוד בסדר „נשים"; 33) יוצא־דופן; 34) תשלום עבור זנות; 36) כיסוי; 37) קיבוץ בעמק־זבולון, (נודע בחיפושי הנשק שנערכו בו); 40) נגמר; 41) רוח־רעה; 44) פרפרי־לילה; 46) מלכודת; 47) כלי־נשק עתיק־יומין; 49) מידה קדומה לנוזלים 50) משא, נטל; 53) שיח־בר, או אדם גלמוד; 54) משכון; 55) צנום; 56) מושך בשמן; 58) מעט רטב; 59) נפתל, עקלקל; 60) עונת קטיף־זיתים; 62) דגן־שמים; 63) שקט! 66) אפיפיור שבימיו קישט מיכלאנג'לו את הקפלה; 68) שמה היווני של אתיניי, אלת התבונה והמדעים; 71) תיקון הפרצות בבנין; 73) הרג; 76) מפתן; 77) מאבני־החושן; 79) צמח לתעשיית הפשתן; 80) סופר גרמני (ש"מ); 82) בין חמש לשבע; 84) אציל, עשיר; 85) אחד ממיני הקוצים במקרא; 87) נסתיים עבר זמנו; 90) גחלת; 92) רקבון; 94) פסח, צולע; 96) יאיר; 97) פקדה; 99) ראשיבשה; 101) לעצמי; 102) מלת תנאי; 103(מגושם.

בריזה

מוסיקפה

הרברט סמואל 80 טל 656992

בלוז, פולק, ג'ז, רוק

פתוח כל יום כולל יום א' משעה 21.00

לא צריך לדעת מתמטיקה כדי להבין ש:

נימוס + התחשבות + סובלנות + ... = איכות חיים

נשמח לשמוע ממך

אזרחים למען איכות חיים ת.ד. 1097 נכעתיים

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

טלפון 227116, 227117

פירסום אידיאל

אבן גבירול 110 תל־אביב

(פינת אנטוקולסקי)

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

הרי גם אפריקאים נולדים במזל תאומים. האם אלה בהירים יותר?

לפי תורת המזלות כנראה שאין קשר בין תכונותיו של אדם ותכונות הוריו הביולוגיים. האם במקרה שלי הכוכב מרקיורי ממלא את תפקיד האב והאם גם יחד? למחברי הורוסקופים ולמאמינים התירונים.

ציפי טייטלבום, פתח־תיקווה

● ● ●

מי שכשל ומי שמעל

על הקרן לגביית חובות, שהקימו היהלומנים בעזרתם של קציני משטרה לשעבר („העולם הזה" 2231).

חשוב לזכור, כי שכירת בריונים מקצועיים, בפרט בחו"ל, המתמחים בגביה שיטתית ומאורגנת, היא לצערנו דבר שניתן לבצע בקלות ובזול יחסית. עמיתיהם של היהלומנים בבריסל ובניו־יורק קיבלו הצעות מעשיות כאלה, ודי טבעי שהיו גם בודדים בקרב הנושים המרומים שהרעיון ותוצאותיו קוסמים להם.

המתונים והנבונים מקרב הקבוצה שהתאגדה, בחרו בנו מתוך אמונה שעם מעט תבונה ויכולת ליצור קשר אישי עם בני משפחת הנמלט, ניתן להועיל לכולם יותר מכפי שניתן באמצעות נקמה רגשית חסרת־תכלית בעולם העסקים.

מטרתם העיקרית של היהלומנים (המהווים, להפתעתי, צוות אמיץ ונמרץ, שנעים לעבוד במחיצתו) היא להיערך לעתיד, כדי למנוע הישנותם של מעשי הונאה כאלה ודומיהם. לכן בחרו בנו.

...מבחינה ציבורית־כלכלית מהווה התארגנותם של היהלומנים צעד מהפכני וחשוב, ואולי ביטוי

סמי נחמיאס
רשע וטוב לו

לזעזם נוכח הביטחון והשלווה שזוכה בהם העבריין, בבחינת „רשע וטוב לו".

במיקרהו של מיכאל מיסטריאל, שהוא בן למשפחת יהלומנים חשובה ומובילה בענף, אנו עדים לכך שעתה מנערים כולם את חוצנם ממנו תוך התעלמות מחלקם באחריות למעשיו. מיכאל מיסטריאל, בעל נתינות כפולה, נמצא עם מישפחתו בארצות־הברית, כאשר נגדו תלויה בקשת הסגרה. מישטרת ישראל חייבת להיאבק על דרישתה להסגירו, למרות ששם הוא זוכה להגנה מישפטית יעילה של עורכי־דין, ששכרם הגדול ממומן בכסף הגנוב.

מניעי היהלומנים אינם נקמניים; אדרבה, יתכן שבקשת מחילה מעמיתיו שהונו, והחזרת כל הסחורה או תמורתה, יאפשרו למצוא פתרון של כבוד למי שיציג עצמו כנכשל. היהלומנים יודעים לעזור למי שכשל, אך המציאות העגומה מלמדת אותם לגבש עמדה חריפה ונחושה כלפי מי שמעל.

סמי נחמיאס, ירושלים

● הקורא נחמיאס, לשעבר קצין המודיעין של מישטרת ישראל, הקים חברה של יועצים מיוחדים, שאליה פנו עתה היהלומנים, כדי לשכור את שירותיה.

● ● ●

הפתעה נעימה

על מדורו החדש של שלמה פרנקל

שלמה פרנקל
חשבון עובר ושב

מה פרנקל — „חשבון עובר ושב".

בניגוד לסידרה של שלמה פרנקל — המחליטנים, הרי שמדורו החדש הוא בבחינת הפתעה נעימה לקוראים.

ישי יישקיבסקי, רמת־גן

● ● ●

תחת שני עמודים

בעיקבות הכתבה „האיש בעל אלף הפנים („העולם הזה" 2225).

בכתבה הנ"ל הוצגתי כנוכל באמצעות סיפורי מעשיות שהם שקר וכזב ופרשיות שמעולם לא נטלתי חלק בהם. אין בכתבה זו אמת וללא ספק לא נכתבה בתום־לב. היא נכתבה ברשעות רבה, כיד דמיונו המעוות של כותבה, ומטרתה להבאיש את שמי ולפ־

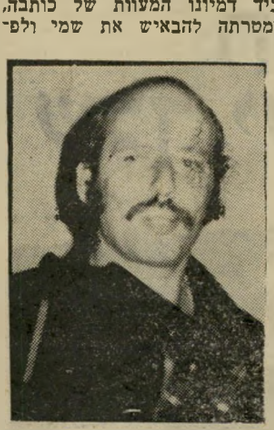

אמנון אבן־טוב
סיפורי מעשיות

גוע בי בכל דרך אפשרית. מטרה שאכן הושגה. טובת הציבור ודאי שלא עמדה לנגד עיניכם, שכן אין אני ושום בר־דעת יכולים להניח שהיה ברצונכם להתריע על עסק שבוטל שישה ימים לפני הופעת הכתבה, ושהובא לידיעת הנוגעים בדבר, והציבור כולו. (בין השאר ראה כתבה במעריב, יום ו', 18.4.80).

(המשך בעמוד 8)

חדש!

הפתעה

קפה נמס מובחר
– הא יקר!

10%
יותר לכל
מהמתחרה
הבינוני...

לייפר למי שמבין בקפה...

ברסום וימר יעקבסון

חגיגה אמיתית על שפת הים

האיש שבא למשוך

למעשה היתה רשימה זו צריכה להכיל משפט אחד בלבד, והוא: לכו אל מסעדת „הטיילת" שעל שפת הים. זה הכל. אין מה להוסיף, אך כיוון שהקורא הסקרן ירצה בוודאי קצת פרטים נוספים, אני מוכן לתת אותם. רק שיהיה ברור: אלה פרטים מיותרים. אתם צריכים פשוט ללכת למסעדה הזאת, לאכול בה, ולא תצטערו על כך.

נקלענו אליה במקרה. ביום שבת, בחזרה מן הים, חיפשנו מקום לשבת בו ולשתות משהו קר. לפני רחוב בוגרשוב היה כיון מקום כזה. לא ניראה מפואר מדי, לא יקר מדי, לא מבטיח מדי. התיישבנו, הבטנו בתפריט והחלטנו לא להסתפק במשהו קר אלא גם לאכול.

ובכן, כיוון שכאן האוכל הוא העיקר, נחסוך מכם הפעם את מראה הים, את המבט אל הטיילת, את השמש והשמיים וניגש ישר לעניין.

□

קודם כל מקבלים כאן מיץ טבעי. זו כבר התחלה טובה וסימן טוב לבאות. שתי כוסות קריירות גדולות של משקה תפוזים אמיתי, טעים ומרענן. אחר־כך מקבלים כאן סלאט ירקות חתוך דק־דק, מתובל ברוטב עסיסי, מסוג הסלאטים שאפשר לאכול בדרך כלל רק בבית, במקום שיש יד אוהבת המוכנה לטרוח ולחתוך את הירקות בסבלנות ובתשומת־לב.

לאחר הסלאטים הזמנו שניצל ברוטב פטריות וחסילונים בנוסח פרובאנס. ובכן, אם מה שקדם לזה היה חגיגה אמיתית, הרי מה שהוגש לנו עכשיו היה כבר נשף. השניצל לא היה דומה לשום שניצל שאכלנו בחיינו. הוא היה עטוף במעטה בעל טעם מיוחד, רווי ברוטב פטריות ירך כחמאה מבפנים. מאכל כל־כך טוב לא אכלנו כבר שנים. לחסילונים בנוסח פרובאנס היה טעם אמיתי של פרובאנס: עם הרבה שום, הרבה פטרוזיליה והרבה עסיס.

סיכמנו את העניין בגלידה, ושילמנו 880 לירות. כשהבענו את פליאתנו על טיב האוכל בפני המלצרית, היא לא התפלאה כלל: „תיירים באים הנה במקרה, סתם כך, ולא מבינים איך זה שהאוכל כל־כך טוב." זהו. אז גם אנחנו לא מבינים, ומזמינים את כולכם ליהנות מאי־הבנה משמחת זאת.

לוקלום

(מ.) מסעדת „הטיילת", רח' הרברט־סמואל 80, ת"א, טל. 656992

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

לאור הכתוב לעיל וכפיצוי על לשון הרע שהוצאתם עלי, אבקש־כם לפרסם בעיתונכם, בהקדם ה־אפשרי, התנצלות מלאה שאינה משתמעת לשתי פנים, וזאת על אותו שטח נייר שעליו פורסמה הכתבה המשמיצה (הווה אומר — שני עמודים), ולפצותני בסכום של חמישה מיליון לירות ישרא־ליות.

אמנון אבן־טוב,
פתח־תיקווה

● ● ●

בטחון כלכלי וגאווה לאומית

זוכרים את הבטחות ה־ליכוד לפני הבחירות ל־כנסת? דוגמה אחת מני רבות מוצגת כאן.

תיזכורת לאותם שהאמינו, הצ־

מודעת בחירות של הליכוד
אכלו אותה!

צל ובלפור חקק, על ה־ראיון של אורי אבנרי עם אנוור אל־סאדאת („העו־לם הזה" 2230).

התאומים חקק מנותבים על־ידי דעותיהם הפוליטיות ומאבדים את שיקול הדעת וההגינות. חקק מקו־נגים על העדפת הנשיא סאדאת את ח"כ אורי אבנרי. אך האם הוא לבדו ביקר במצריים? האם לא קדמו לו ניצים ומתנגדים רבים אחרים?

אל לנו לשכוח, כי הנשיא סא־דאת היה „הנחשון הראשון ש־קפץ למים": מנחם בגין רק החרה אחריו והצטרף ליוזמתו (לדעתי, שלא מדעת ובלית ברירה)...

ח"כ אבנרי יצא למצריים בשלי־חות של רצון טוב, למען השלום, ואין לצפות ממנו שבביקור כזה יפנה אצבע מאיימת, יבקר ויקטול את היומה המצרית. ההיפך הוא הנכון, גם אם הדבר הוא לצנינים בעיניהם של האחים חקק.

השלום הוא בלתי־נמנע, השאלה ביעו. העלו את מנחם בגין לשיל־טון — ואכלו אותה!

מאיר בן־שלמה, ירושלים

● מודעת בחירות של הליכוד, שפורסמה כחודשיים לפני הבחירות — ראה גלופה.

● ● ●

תמרורי־תנועה היסטוריים

יש להורות לראש־הממ־שלה את הדרך אל מישכן הנשיא.

יתכן שמר מנחם בגין אינו יודע באיזו דרך להגיע אל הנשיא. לכן אני מציע להציב בכבישיה הרא־שיים של ירושלים שילוט מתאים, שיורה לראש־הממשלה את הדרך — היישר לנשיא, ומהר ככל ה־אפשר.

אדי אבנון, תל־אביב

● ● ●

הנחשון הראשון

בעיקבות מיכתבם של הר־

העיקרית היא אם נקדמו, נקבלו באהבה, או נתמקח, נעצרו, וחלי־לה — נאבדו.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

יומן אישי מצויין!

על מדורו החדש של אורי אבנרי — „יומן אישי".

אהבתי לקרוא את המדור הח־דש. אם אפשר, הרחיבו את המדור ל־2, 3, 4 עמודים. מדור כזה, של תגובות קצרות על עניינים גדו־לים, היה כבר מזמן חסר בהעולם הזה, והנה סוף־סוף הוא בא.

י. פלדי, רחובות

● ● ●

תבוסתו של שטראוס

על פרנץ יוזף שטראוס, מנחם בגין וכל השאר.

הבוחרים בפרובינציה הגרמנית המאוכלסת ביותר, ריין־וווסטפאליה (12 מיליון נפש), ביטאו את אי־אמונם לגבי המדיניות השוביניס־טית והריאקציונית של המועמד

(המשך בעמוד 10)

TIME בחו"ל
תענוג כפול.

בצאתך לחו"ל קח אותה באריזה
בת-10 החפיסות.

T36

כרסום ויבר יעקבס

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

לתפקיד הקאנצלר מטעם המיפלגה הנוצרית־דמוקרטית — פראנץ יוזף שטראוס — על־ידי כך שזיכו את הלמוט שמידט, מועמד הסוציאל־דמוקרטים, בניצחון מוחץ: 48.3 אחוז מהקולות, לעומת 43.2 של הנוצרים־דמוקרטים. הסוציאל־דמוקרטים יהיו מעתה המיפלגה החזקה ביותר ברייך־ווסטפאליה.

פראנץ יוזף שטראוס סירב לחזור בו ממועמדותו לבחירות לפרלמנט בבון, שייערכו בחודש אוקטובר הקרוב, אף שמיפלגתו היתה מקדמת בברכה צעד כזה... בדיוק כפי שהליכוד היה מקדם זאת בברכה מצד בגין. שטראוס, ידידם של הפאשיסטים בצ'ילה ו־הגזענים באמריקה־הדרומית, ו־ידידו החדש של בגין, לא יצא נשכר מביקורו בישראל. כנ"ל גם בגין.

הקאנצלר הגרמני הלמוט שמידט אינו מעלה בדעתו לבקר בישראל עכשיו, אחרי „הצלחת" ביקורו של שטראוס.

אם ייבחר שטראוס כקאנצלר הגרמני, תהפוך גרמניה שוב הכת המנוולה של העולם... בדיוק כשם שקרה לישראל אחרי ניצחונו של בגין. שטראוס ובגין יודעים שניהם את אמנות רכישת הידידים רבי־ההשפעה.

יוסף שריק, מינכן

● ● ●

באזני הגברת צפע

מיכתבו של הקורא המחזאי יוסף מונדי, על המתנחלות הפולטות מפיהן דברי אלוהים חיים — ברדיו ובטלוויזיה.

המיטפחת שעל ראשך לא אסתטית.

שפתיך הדקות כמהות לאורגזמה לאומית.

דיכוי האשה שבך מסמל את מות הגבר.

אל תדברי בשמי, גברת צפע.

יוסף מונדי
חיים ומוות ביד הלשון

אם את רוצה לשלוט על עם אחר, שבעליך וחסידיו ישלמו את החשבון.

על טומאתו של כלי

חישוב המתקרא

טלביזיא

קורא מירושלים שלח למערכת פלאקט חרדי, שהודבק ברחובותיה של מאה־שערים, ועיקרו חרם על הטלוויזיה.

מרדכי אפרתי, ירושלים

● ● ●

אם ברצונך לגרש בני־אדם מביתם ומאדמתם, לא תוכלי לאלצני לשתף־פעולה — אנוכי, בן לעם שגרדף, נושל וגורש במשך אלפי שנים.

יוסף מונדי, תל־אביב

יחזקאל אלעני מציג:

הן נחקות... לפאתיים גם נוכות...
הן לבד... והן מחפשות בן זוג.

השגעים של טשנר

משתתפים:
רחל שיין ★ חוה אורטמן ★ נועה כהן־רז ★ גלית גיל (רויטמן) ★ יואל לרנר

מתרגים ובימוי: עידית שחורי

צלם: נורית אביב | מפיק: אבנר קנר | עריכה: לודמילה גוליאט | עיצוב אמנותי: ליזה הראל | מוסיקה: יעקב קוצקי

בכורה ארצית ● בעת ובעונה אחת:

תל־אביב	חיפה	ירושלים	רמת־גן
„פאר"	„פאר"	„רון"	„ארמון"

מפיק: יורם פלמן — רק למבוגרים — רץ

מטעם רבותינו שרי התורה הגה"צ הבידי"צ שליט"א ירושלם תו"ו

דבר החרם

הוחרדנו לשמוע כי עלה הפורץ בכרם בית ישראל ופשתה המספחת של טומאת הטלביזיא ורבים חללים היא מפילה יום יום, ודין גרמא להצרות והפורעניות בכל העולם כולו.

ואין לנו אלא להודיע בשער בת רבים כי **החרם הנורא** שנעשה על כלי מתועב זה ע"י רבותינו הגאונים הצדיקים מרנן הבד"צ זיע"א **שומד בתוקפו ועוזו, וכל דבריהם כגחלי אש. ואין בכח שום אדם להזיז אותו כלשהו עד ביאת ינון.**

והאיסור נורא להסתכל ולחזות בכלי חיבור זה הממית שואה רוחנית על כל רואיו.

וכבר הורה לנו מרן החתם סופר זיע"א: אל תאמר נשתנו העתים וכו' כי יש לנו אב זקן ית"ש לא נשתנה **ולא ישונה ותו"ק נצחית** כל המשנה ידו על התחתונה, וכל העובר על דברינו אלה גדול עונו מנשוא בזה ובבא.

והשומעים לדברינו ישכנו בטח ושאנן מפחד ויזכו לראות בנחמה בב"א

נאם **יצחק יעקב וויים** ראב"ד פעיה"ק

נאם **משה ארי' פריינד** נאם **ישראל משה דושינסקי**

נאם **ישראל יעקב פישר** נאם **בנימין ראבינאוויטץ**

בחברה טובה לאירופה
סע עם קמפינגטורס
בחברת צעירים בגילך

קמפינגטורס Campingtours
חברה מס. 1 בטיולי הקמפינג

אופי אחר טיולינו נמשכים 24, 28, 30 ו־42 יום
בנוסף לביקורים באתרים הקלסיים, הטיולים כוללים: סיורים רגליים, שייט, דיסקוטקים, ים, טירות ועיירות שמחוץ למפת התיירות המוכרת

אוירה שונה אוירת צעירים וצעירים ברוחם
מלווה מנוסה, אוטובוס צמוד, לינה בחניוני קמפינג והווי אותו לא תמצא בכל טיול אחר.

מחיר ללא תחרות המסלולים הארוכים והמעניינים ביותר, במחירים הנמוכים ביותר.

24 יום אירופה	$ 1376
30 יום אירופה	$ 1576
42 יום אירופה	$ 1876
28 יום סקנדינביה + פריז ולונדון	$ 1496

אפשרות לתשלומים נוחים

מחירי הטיסות מבוססים על התעריפים ליום 31.5.80.
שאל על הטיולים המיוחדים לארה"ב ועל תכניות הנופש ליוון.

דרוש חוברת קמפינגטורס 80 מסונן הנסיעות שלך

תכנית ההרזיה שלך מתחילה ברגע זה.

עובדה: 30,000 חברי "מרזי מורית" הוכיחו שאפשר.

זכולנו להמשיך את הרשימה על כמה עמודים נוספים, אך לבטח כבר הבנת את גדולתה של שיטת מרזי מורית. זו השיטה היחידה המביאה הוכחות להצלחתה. יותר מכך, האנשים המתפרסמים מרצונם, הם חלק מ־30,000 חברי מרזי־מורית אשר רזו וגם למדו לשמור על משקלם החדש.
גם עבורך – יתאים הצוות הרפואי תוכנית הרזיה. אישית, לבצוע בביתך, בשעות הנוחות לך ובהתאם לסדר יומך.
סודיות מובטחת.

- הבטחה של רופא: 10–3 ק"ג ב־10 ימים.
- תכנית הרזיה אישית מותאמת לך על־ידי צוות רפואי מקצועי.
- צוות יועצות מנוסה עומד לרשותך טלפונית בכל שעות היום.
- בחינם־ובהסכמתך בלבד – תכנית התעמלות אישית, מיוחדת להרזיה – מותאמת לך על־ידי הצוות הרפואי.
- תכנית מיוחדת לשמירת המשקל שיושג.
- שיטה טבעית – הרזיה טבעית, ללא אמצעי עזר מלאכותיים.
- תליון מצופה זהב טהור, עם סמל מרזי מורית.
- המחיר הנמוך ביותר להרזיה – 980 ל"י.

אל תשלח לנו כסף, עליך רק להתקשר.

חומר הסבר מפורט ושאלון הרשמה יישלחו אליך בחינם וללא כל התחייבות. עליך רק למלא את התלוש, או להתקשר טלפונית כבר ברגע זה לצוות מרזי מורית. גם בלילות ובשבתות, באפשרותך להתקשר ולמסור את שמך וכתובתך למזכירה האלקטרונית. חומר ההסבר יישלח אליך מיד.

חייג 634528 (02), 636742 (02)

לכבוד
"מרזי מורית"
ת.ד. 1329 רח' אלמסי 30 ירושלים.

אבקשכם לשלוח אלי את חומר ההסבר ושאלון הרשמה, חינם וללא כל התחייבות מצידי.

שם _____

כתובת _____

באפשרותך להזמין את החומר גם בטלפון. מספרי הטלפון של "מרזי־מורית" הם: 634528 (02) או: 636742 (02).
בשבתות ובלילות באפשרותך להתקשר לטלפונים הנ"ל ולמסור את שמך וכתובתך למזכירה האלקטרונית.

מרזי מורית־מרזים

אדמון

השמות מתפרסמים בהסכמת החברים

ביז'ניסקי רות הפחיתה 25 ק"ג — אדמונד פלד 50 חיפה
ברקוביץ יצחק הפחית 20 ק"ג — הדסה 46 באר שבע
יחיאל אליעז הפחית 14 ק"ג — סטלה מאריס 24 חיפה
דובנר נחמה הפחיתה 26 ק"ג — מעבר המיתלה 4 ירושלים
בכר שרה הפחיתה 11 ק"ג — צהלה תל אביב
אלקבץ אברהם הפחית 22 ק"ג — מושב חנוך
רייז רחל הפחיתה 32 ק"ג — ירושלים 7 נתניה
כהן אתי הפחיתה 16 ק"ג — פרלשטיין 15 בת ים
שושני אמיר הפחית 26 ק"ג — לוין אפשטיין 17 רחובות
דורברין ליאת הפחיתה 18 ק"ג — הכלנית 4 כרמיאל
כרמלי אריה הפחית 21 ק"ג — אוסישקין 18 ראשון לציון
דוד מלכה הפחיתה 16 ק"ג — רח הגליל 18/4 קרית ביאליק
בלומר גילה הפחיתה 37 ק"ג — 35/4 נצרת תבור
סמסנוב יקיר הפחית 25 ק"ג — בנימינה
בר גיל גילה הפחיתה 13 ק"ג — הרצוג 6/16 רעננה
גירסון יהודית הפחיתה 23 ק"ג — הצבי 29/5 באר שבע
שניידר אוה הפחיתה 22 ק"ג — רובינשטיין 39 יפו
בן־דוד אבי הפחית 25 ק"ג — ששת הימים 5 אילת
גרונר דוד הפחית 18 ק"ג — הרב לוין 6 רמת גן
אהרן מלכה הפחיתה 10 ק"ג — הרצל 56 רמלה
שלומקוביץ ניצה הפחיתה 7 ק"ג — נד 3 באר שבע
שרוני מרים הפחיתה 12 ק"ג — סוטין 9 קרית־שפרינצק חיפה
בן־ארי שושנה הפחיתה 14 ק"ג — איינשטיין 15 פתח־תקוה
בן־שנן אלי הפחית 9 ק"ג — מעלות 8 חולון
לובר שמואל הפחית 30 ק"ג — רד ק 5 בני ברק
איתן מימי הפחיתה 12 ק"ג — הרצל 73 נהריה
שמש יהודית הפחיתה 11 ק"ג — ביאליק 151/31 באר שבע
פלנק מנחם הפחית 24 ק"ג — כצנלסון 1 קרית אתא
ביץ' גניה הפחיתה 6 ק"ג — בזל 5 תל אביב
אלפי אבנר הפחית 24 ק"ג — טשרניחובסקי 17 ראשון לציון
שביט שולמית הפחיתה 7 ק"ג — בר־כוכבא 1/17 ירושלים
בללי שמואל הפחית 9 ק"ג — האלמוגים 12 אשדוד
אלעופר מיכל הפחיתה 17 ק"ג — הדקל 32/8 דימונה
קדימי חיים הפחית 27 ק"ג — הבילויים 37 רמת־גן
קירשנבוים שרה הפחיתה 15 ק"ג — דגניה ז רעננה
איצקוביץ מירי הפחיתה 6 ק"ג — רמז 2 קרית־אתא
תלם ברכה הפחיתה 9 ק"ג — מושב רישפון
גוטנר אורלי הפחיתה 13 ק"ג — אלעזר בן־יאיר 25/16 ערד
בן־ארי אורי הפחית 10 ק"ג — מושב היוגב
סטרומר משה הפחית 12 ק"ג — שד חן 17 תל־אביב
ברגר דרורה הפחיתה 12 ק"ג — ארבע ארצות 15 תל אביב
שמול שרה הפחיתה 19 ק"ג — רחבת הקנאים 389/12 באר שבע
לוי סימה הפחיתה 12 ק"ג — אלעזר בן יאיר 65/10 ערד
רייז יעקב הפחית 19 ק"ג — ירושלים 7, נתניה
ישי סול הפחיתה 11 ק"ג — ניסנבוים 23 נתניה
נוי יהודית הפחיתה 11 ק"ג — לבונטין 26 נתניה
קרפ אולגה הפחיתה 12 ק"ג — הגליל 6/24 קרית ביאליק
קדם יצחק הפחית 13 ק"ג — לובמן 3 ראשון לציון
נוי מרדכי הפחית 11 ק"ג — לבונטין 26 נתניה
שטיין ניצה הפחיתה 9 ק"ג — דרך הים 131 א חיפה
לוי דן הפחית 20 ק"ג — וייצמן 78 כפר־סבא
הירש אלי הפחית 15 ק"ג — ההסתדרות 177 חולון
גיא נילי הפחיתה 12 ק"ג — ר מאיר 17 ירושלים
גל ניצה הפחיתה 13 ק"ג — דרך עכו 110 ק. ביאליק
זלצר מלכה הפחיתה 7 ק"ג — טמטב 4 חולון
בן־ארצי רחל הפחיתה 10 ק"ג — מרדכי אניליביץ 27 עכו
טל אורי הפחית 21 ק"ג — קזן 10 א רעננה
סבג ציפורה הפחיתה 9 ק"ג — הרב קוק 87 קרית־מוצקין
שכטר יהודית הפחיתה 12 ק"ג — מושב הדר־עם
סופרין יפה הפחיתה 6 ק"ג — מיכאל 22 רמת־גן
כהן דינה הפחיתה 12 ק"ג — שבטי ישראל 27 בני־ברק
הדס גורן הפחיתה 12 ק"ג — קבוץ נגעת חיים מאוחד
עמר מרי הפחיתה 8 ק"ג — זכרון יעקב 8 ירושלים
בתשווילי אהרן הפחית 18 ק"ג — יהודה המכבי 1587/5 אשדוד
ליברמן רבקה הפחיתה 17 ק"ג — סנהדרין 16 ת א
נידם ריקי הפחיתה 11 ק"ג — רוגוזין 25/22 אשדוד
אשר שולמית הפחיתה 14 ק"ג — מרחבים 1330/16 דימונה
שי נילי הפחיתה 16 ק"ג — מנדלסון 11 פתח־תקווה
שומר משה הפחית 10 ק"ג — הגו מילר 35 קרית־אתא
פריד מוטי הפחית 12 ק"ג — אנטיגונוס 14 ירושלים
מרגולין רינה הפחיתה 10 ק"ג — תל־עדשים
פסקוביץ סוניה הפחיתה 10 ק"ג — ההגנה 15 פתח־תקווה
הופמן אידה הפחיתה 12 ק"ג — סהרון 8 יפו
פרל אירית הפחיתה 14 ק"ג — י א באדר 7 חולון
רוגע חיה הפחיתה 7 ק"ג — אח י אילת 2 ק. מוצקין
רפופורט אבינועם הפחית 13 ק"ג — הנשיאים 53 פתח־תקוה
פריד צביה הפחיתה 10 ק"ג — אנטיגונוס 14 ירושלים
גרוס הרצל הפחית 15 ק"ג — הנפן 8/3 ראשון־לציון
קלי נחום הפחית 20 ק"ג — אלכסנדר יאני 21 חיפה
מיצמכר שושנה הפחיתה 10 ק"ג — דבורה הברון 7 ראשון־לציון
בר־און איתן הפחית 7 ק"ג — איינשטיין 95 חיפה
ביינהורן רבקה הפחיתה 10 ק"ג — מושב מירון 7
ברק יוסי הפחית 12 ק"ג — דבורה הנביאה 2 רמת השרון
צבר אריאלה הפחיתה 7 ק"ג — המעיין 13 נבעתיים

כאשר הפרידמנים
הגיעו למסיבה הלא נכונה
ונשארו עד הבוקר... "סי סניור"
זה קרה אחרי סנגריה

מחיר הכרות מיוחד

סי סניור -
משקה חם מלא.

כי אחרי סי סניור הכל יכול לקרות לך.
אתה פשוט שמח, וכשאתה שמח אתה לא עושה חשבון לאף אחד.
סי סניור זה הסנגריה, סנגריה כמו שהספרדים אוהבים — חמת מזג.
סי סניור מיוצר מענבים מובחרים ומיצי הדר. שתה אותו חם או קר ותמיד תחוש בטעם הנפלא. וכשיש לך במסיבה סי סניור, אין לך מה לדאוג, יש לך מסיבה על בטוח.

STOCK

הפחדנית

הגזע האנושי מכיר בכך, שהוא מסוגל לעולל פשעים נוראים. ציוני־זוועות לרוב מפארים את האנו־שות: רדיפות, עינויים, רציחות, התעללויות, שינאה, נקמה, השמדה ומילחמות ללא סוף. דוגמות? השמדת עם עמלק לפי חרב; שריפת האלמנות בהודו; עינוייהם ושריפתם של הכופרים על־ידי הכנסייה הקאתולית; מסעי־הצלב בימי־הביניים; מעללי ג'ינגס חאן; המצאת העבדות כשיטה והשימוש בה; היטלר וזוועותיו; ה־טירור הסטאליניסטי וזוועותיו; הזוועות של כל המיש־טרים הטוטאליטריים...

אכן, מה שהגזע האנושי מסוגל לעשות!

■ ■ ■

אך רגע: האמנם הגזע האנושי? האם במושג הגזע האנושי כלולות גם נשים?

נשים עינו בני־אדם במרתפי האינקוויזיציה? נשים טיאטאו חלקי־עולם שלמים כהוריקנים במסעי־הצלב ובמסעי ג'ינגס חאן? נשים המציאו ושימרו את העב־דות? נשים היו קלגסי הגיסטאפו והחמר־רוז'? נשים החריבו את העולם פעם אחר פעם במילחמות? נשים המציאו את החרב, הרובה, המטוס, הטנק, הפצצה האטומית? נשים רדפו והשמידו עמים?

תנקבו בשם זוועה ואלימות — והן תהיינה גב־ריות. האם זה נראה לגמרי מקרי שאת כל כלי־הזין המציאו רק בעלי זין, ושכמעט לכולם יש צורת זין? כידון וסכין־קפיצית, רובה או בזוקה, תותח או להביור, מטוס או פצצה — כמעט כולם פועלים על פי עקרון הפעולה של האבר הגברי.

ועל מה רדפו, עינו, השמידו, נלחמו, רצחו? על הרבה דברים — אשר כולם ללא יוצא מן הכלל מתנק־זים באותו פוקוס: כוח, סמכות, בכורה — אם זה באמצעות מילחמות־דת, או מילחמות על אדמות, או מילחמות דיכוי ושיחרור עמים, ועוד.

אין זה המקום לבירור השאלה האם צמא זה לכוח ולסמכות, ובאמצעותם לאלימות, התעללות, הרג, עינויים ומילחמות טבוע בגברים או שזוהי מלכודת חברתית אומללה שנלכדו בה. הלוואי וכמה מן הגברים, המכלים את כשרונותיהם בהמצאה ובעשיה של זוועות, היו מתלכדים לקבוצות־עבודה הכוללות רופאים, פסי־כולוגים, אנתרופולוגים, סוציולוגים, כימאים ועוד — ומנסים למצוא תרופה למחלה הנוראה ביותר.

מה שחשוב לי כאשה הוא, שאני נאלצת לחיות בעולם המנוהל ברוח המעשים בהם אין לי יד ולב, ושכל הווייתי כאשה עויינת אותם.

■ ■ ■

תרבות הגברים הפכה את האנשים לעבדי־סמלים, למענם הם עושים את כל הזוועות האלה. עובדי־אלילים וזובחי־זבחים למולך זה או אחר. והזבח — קורבנות־אדם. כן, גם הקרבת קורבנות, ובהם קורבנות־אדם, היא המצאה גברית טהורה.

ואני אשה ואם לשני בנים, מתבוננת באימה, זוועה ובחילה, שנים על שנים, במעשיהם של מטורפים אלה, העושים כל אשר דמיונם משוגל להעלות כדי למצוא עוד סיבות להקרבת קורבנות־אדם, ולשם כך הם מוכנים להסתכן ולעבור על לאווים מפורשים של האל הנוקם שהמציאו — לעבוד עצים ואבנים ובניינים ואדמה ורוחות־רפאים; להפר כל אחד מצווי האל שלהם, על עשרות דבריותיו הפזורות בכל מיני ספרים; לתת פיתחון־פה לכל המטורפים האחרים על פני כדור הארץ הזה; לנקוט בכל תכסיס, תעלול והמצאה שאותם הם מגנים כמעשי־נבלה כשהם נעשים על־ידי אחרים; ולהגדיל לממדי מפלצת את כל טכסי הזכרון לקורבנות האדם...

ואני מפחדת להתנגד. אני מפחדת לזרוק עצמי על הכביש לפני הכלים שלהם — כי הם ידרסו; אני מפחדת לדבר — כי הם יתנקמו; אני מפחדת לזעוק — כי הם יסתמו את הפה. כי אינני ג'ין פונדה, ואין לי האומץ שלה להיכנס למחנות הצבא ולדרוש מן החיילים שלא יילחמו, ולהיאסר בבתי־הכלא שלהם. אני מבינה כל מי ששותק מתוך פחד.

ויום אחד נעלם הפחד הזה מפני הפחד הגדול יותר: היזיעה שזה הרגע האחרון שבו אני עוד מסו־גלת לעשות משהו להצלת בני מהקרבתם על מיזבח המולך. כאשר קלגסי אריק שרון וגוש אמונים והרבי מליובביטש ישתלטו בכוח הנשק שצברו — לא אוכל לעשות דבר חוץ מלהירקב בכלא, ולראות את בני עם העוזי בידיהם מרססים בני־אדם ומרוססים בעצמם.

■ ■ ■

אשה ואם, אם את חשה בחילה מכל הנעשה סביבך, ולכאורה גם בשמך; אם את שונאת את האלימות; אם את מתנגדת בכל הווייתך להקרבת חיים כשיטה; אם את מתחלחלת לראות את בנך נוהג כקלגס; אם לא גידלת אותו כדי שייהרג; אם את רוצה שיחיה; אם את מסרבת להשלים עם האפשרות שתעמדי מול הבור ותראי את גופתו מתכסה ברגבי אדמה; בואי, עשי משהו, עכשיו!

אסתר רטנר, תל־אביב

„כי אבר קטן יש באדם..."

„העולם הזה" פירסם מיכתב־הדרכה לאברכים, ובו תיאור מדוייק של מישגל הלילה הראשון (גליון מס' 2228). כעבור כמה שבועות פורסם מיכתבו של סגן יו"ר הכנסת, הרב י. מ. אברמוביץ, המודיע כי למיפ־לגתו, אגודת ישראל, אין קשר למיכתב־ההדרכה („העולם הזה" 2231). ובכן, מה יעשו צעירי ישראל ללא רועה? ואיך ינהגו באשה ללא מדריך? לשולחן־ערוך פיתרונים.

■ ■ ■

וכה מורה לנו שולחן־ערוך מקוצר, לרבי שלמה גאנצפריד ז"ל, בהוצאת מוסד הרב קוק:

ראוי לאדם להרגיל את עצמו בקדושה יתרה ובמח־שבה טהורה ובדעת נכונה בשעת תשמיש. לא יקל ראשו עם אשתו ולא ינבל פיו בדברי הבא אפילו בינו לבינה... לא יספר עמה בשעת תשמיש ולא קודם לכן, אלא מה שהוא צריך בעניין תשמיש.

...הוא למטה והיא למעלה — זהו דרך עזות. שימשו שניהם כאחד — זהו דרך עקש. אמרו עליו על רבי אליעזר, שכל כך היה משמש באימה וביראה, עד שהיה דומה כאילו כפאו שד.

בשעת הזיווג יש לו להרהר בדברי תורה ובשאר תבואה למכור, וכן כיוצא בהם, עונתם פעם אחת בשבוע. והמביאים חבילות על הגמלים ממקום רחוק, עונתם פעם אחת בשלושים יום. ועונת תלמידי חכמים מליל שבת לליל שבת.

מדרכי הרפואה שלא לבעול לא כשהוא שבע ולא כשהוא רעב, אלא כשיתעכל המזון שבמעיו. ולא יבעול מעומד ולא מיושב, ולא ביום שנכנס למרחץ ולא ביום הקזה, ולא ביום יציאה לדרך או ביאה מן הדרך...

מדרכי הרפואה שלא לבעול כשהוא שבע ולא כשהוא רעב

■ ■ ■

שיכבת זרע היא כוח הגוף ומאור העיניים, וכשתצא ביותר הגוף כלה וחייו אובדים. וכל השטוף בבעילה, זיקנה קופצת עליו וכוחו תש ועיניו כהות וריח רע נודף מפיו ושיער ראשו וגבות עיניו וריסי עיניו נושרים, ושיער זקנו ושחיו ושיער רגליו רבה, ושיניו נושרות, והרבה כאבים חוץ מאלה באים עליו. אמרו חכמי

וכל השטוף בבעילה, זקנה קופצת עליו וכוחו תשש ועיניו כהות

דבר שבקדושה... אסור לשמש לאור הנר אף על פי שמאפיל בטליתו. אבל אם עושה מחיצה גבוהה, עשרה טפחים לפני הנר — מותר. וכן אסור לשמש ביום, אלא בבית אפל. ובלילה, אם הלבנה מאירה עליהם באופן ישיר — אסור. אבל אם אינה מאירה עליהם, אף על פי שמאירה לתוך הבית, מאפיל בטליתו ומותר. וכן אם יש נר בחדר אחר ומאיר לחדר זה, צריך האפלת טלית.

■ ■ ■

לא יהא רגיל ביותר עם אשתו אלא בעונה, שהוא חייב לפרוע לה עונתה, שכתוב: ועונתה לא יגרע. האנשים הבריאים והמעונגים, שפרנסתם במקומם ברווח ואינם פורעים מס, עונתם בכל לילה. הפועלים שעושים מלאכה בעירם — עונתם שתי פעמים בכל שבוע. ואם עושים מלאכה בעיר אחרת — עונתם פעם אחת בשבוע.

וכן הסוחרים שיוצאים לכפרים עם חמורים להביא

אמרו חכמי הרופאים: אחד מאלף מת משאר חלאים והאלף מרוב תשמיש

הרופאים: אחד מאלף מת משאר חלאים והאלף מרוב תשמיש. לפיכך צריך האדם להיזהר.

כי אבר קטן יש באדם — מרעיבו שבע, משביעו רעב.

י. אזולאי, ירושלים

יחסים שהתחילו על מי מנוחות, יקבלו זעזוע לקראת סוף־השבוע. מתיחות ו־חוסר־שקט יערערו את השלווה הביתית. מ־כיוון שהאווירה בבית לא תהיה אידיאלית יחכה לכם פיצוי ב־חוץ, אנשים העובדים איתכם ינסו להתיידד ואף להושיט עזרה ו־עידוד. אל תסרבו להם. את הכעס תוציאו על מי שעורר אותו. ה־בילויים עם אנשים שאינם שייכים ל־שיגרת חייכם ישכיחו מכם את הצרות.

* * *

שוב תוזכר אותה נסיעה שנדחתה כבר כשלושה שבועות. הפעם לא תהיה ברירה ועליכם יהיה לבצע או־תה. תפגשו אנשים ש־יוכלו לקדם אתכם, ב־עבודה. לכן סעו ואל תתמהמהו למרות חוסר הנוחיות שיתלווה לנסי־עה כזו, זו הרי איננה נסיעה לחוץ־לארץ. הת־כוננו לכמה התרגזויות, אך לא כדאי לקחת יותר מדי ללב, כיוון שהשבוע יהיה שבוע של מזל, ומה שצי־פיתם לו זמן רב, סוף סוף יתגשם.

* * *

עבודה קשה ומעייפת תאפיין את השבוע הקרב, נסו לארגן סדר יום שקט ולא לקחת על עצמכם יותר ממה שאתם מסוגלים להס־פיק, על מנת שלפחות בלילה תוכלו לישון. זו לא תקופה טובה ל־הצעות נישואין או ל־יצירת קשרים מחיי־בים, המשיכו בקשרים בדרך קלילה ובלתי־מחייבת. מיבצע שתתכננו במיסגרת עבו־דתכם ינחל הצלחה, ותקבלו שבחים.

תקופה טובה ונעימה, ידידויות חדשות יפ־תיעו אתכם ויביאו עימן זמן נפלא. תראו יותר מושכים, אנשים יתייח־סו אליכם בצורה נעי־מה, קשה יהיה לסרב לבקשותיכם. אנשים חדשים ומעניינים יש־פיעו עליכם, כדאי ל־התייחס אליהם בחשד ולבדוק אם הם באמת ראויים לאמונכם, דב־רים מוזרים מאוד עלולים להתרחש ב־קשר לנסיעתכם המתקרבת, שימו לב.

* * *

שיחת טלפון מיסתורית, או מיכתב ש־כוונתו לא ברורה יכניסו אתכם למתח ודאגה. חכו יומיים שלושה. הדברים יתב־ררו ותווכחו שהשד אינו נורא כל כך. סכום כסף עשוי להגיע במפתיע ולהכניס את־כם שוב לתקופה של בזבוזים, בעיקר מפני שמצב־רוחכם יהיה מעט ירוד, וכהרגלכם תנסו לפצות את עצ־מכם על־ידי קניות מוגזמות. כדאי לשמוע בעצת בן־הזוג ולשמור חלק מהסכום.

* * *

מגיעה תופה שבה תוכלו להוריד קצת ממתח העבודה ולבלות יותר בחברת ידי־דים, או במקומות שיש בהם ציבור רב. הפו־ליטיקה תעסיק את מח־שבותיכם ורגשותיכם. לאלה המעורבים בה כדאי לתכנן כעת את דרכם לעתיד. זמן לא מתאים ביותר לאהבות, יחסים עלולים להתער־ער כתוצאה משמועות לא נכונות שיגיעו ל־אוזניכם. הנוטים לאלרגיה מסויימת, הי־זהרו מתרופות היכולות לגרום לסיבוכים.

תחושת בדידות תציק לכם, תרצו לקדם עניינים ריגשיים ולח־גיע סוף סוף להחלטה, אך יחולו עיכובים ו־עדיין לא תוכלו להר־גיש שלווים. לקראת סוף השבוע ישתפר ה־מצב, המרץ ישוב לפ־קוד אתכם ותחפשו עיסוקים חדשים ו־מלהיבים. לרוצים ל־התחיל בדיאטת הר־זיה, כעת הזמן לעבור זאת בקלות יחסית.

* * *

קשר רומנטי חדש שיתרחש במפתיע, יביא עימו תקופה מיוח־דת במינה. תוצע לכם הצעה מושכת ומפתה בקשר לנסיעה לחוץ־לארץ, הדבר יבוא ב־מפתיע ולא תדעו אם להשיב בחיוב להצעה. אך ההצעה תוצע שוב ושוב לכן כדאי להע־נות לבקשה ולתכנן נסיעה. עקרבים העומ־דים לפני בחינות קשות, הסירו דאגה מ־לבכם, החודש תעברו בהצלחה כל בחינה.

* * *

צרות לא מעטות מצפות לכם בעיקר ב־חיי המישפחה, שם יש קשיים רבים, ואולי אפילו מדברים על ניתוקים. כדאי רק לזכור שהתקופה תע־בור ולהימנע משינויים חשובים. אתם זקוקים לשינה רבה על מנת להרגע מהעצבנות ש־בה אתם נתונים בזמן האחרון, בריאותכם אינה במצב תקין ו־כדאי ללכת לבדיקה שיגרתית. המאמץ הרב שאתם משקיעים בעבודה מעייף. נסו לנוח ולא לקחת על עצמכם תפקידים נוספים לזמן מה.

עבודתכם מתנהלת בנעימות, ורומנים מס־תוריים מתרחשים דווקא במקום העבודה. אתם מאוד מקובלים ב־זמן האחרון. פניכם מאירות. התקופה מש־ביעת־רצון, ידידים ב־מזל עקרב ישתקו תפ־קיד חשוב ביותר בזמן הקרוב, יתכן שהשפע־תם החזקה תשאיר את חותמה לזמן ארוך. זה הזמן להחליט להמשיך בשותפות ואף לוותר מעט לשותף, לשים יותר לב לדבריו ולא להתעקש יתר על המידה על דעתכם.

* * *

התחום המיקצועי יהיה בראש העניינים שיעסיקו אתכם הש־בוע, תחושו מרץ רב ורצון ליזום משהו חדש. צפויה התקדמות בשטח העבודה, מיק־רה מוזר שיקרה יגרום לכם להגיב בצורה בל־תי־שיגרתית, וזו עשו־יה לפרסם אתכם ב־סביבתכם. בני מזל בתולה זקוקים לעז־רתכם. אבן האמטיסט עשויה להביא לכם מזל, כדאי לשבצה בתכשיט כלשהו.

* * *

תקופה טובה להשקעות כספיות, אם הח־למתם לשתף עוד אדם בהשקעה, תהיה זו טעות. יש סיכוי רב למריבות עם שותפים, גם בבית כדאי להת־אפק ולא להגיב לכל הערה שישמיע בן־הזוג. מחוץ לבית מחכים לכם בילויים מושכים ומבדרים. העוסקים ב־ספורט עשויים להצליח השבוע, לאלה שמחפשים רומנים חדשים, קלילים, השבוע יתמלאו רצונותיכם.

מזל החודש:
סרטן

שייך למזלות המים ונשלט על־ידי הירח. אמנם הירח חסר נוזלים לחלו־טין, ולמעשה היה צפוי שישלוט במזל „יבש" יותר, אך תכונות ההשתנות שלו, השפעתו על הגאות והשפל של הים; מחזוריותו, שמתקשרת עם מחזוריותה של האשה, מזכירות את הרב־גוניות ו־המאפייניות את האשה. תכונות אלה מתקשרות לתכונות של המים עצמם.

יעקב אחימאיר
אור וחום

השמש מלאת אור, חום, אנרגיה וכוח, ומסמלת באסטרולוגיה את הגבר. ואילו הירח שמקבל את אורו מן השמש, הוא הכנוע מבין שני המאורות, ומסמל את האשה. הירח מסמל דמיון, רגישות, הפ־נמה, רצון להגן ולטפל בזולת. בני מזל סרטן פגיעים מאוד, למרות שהם מנסים להסתיר זאת באמצעות קליפה קשה שיחפשו מיקצועות הקשורים לטיפול באחרים. לכן ניתן למצאם במיקצועות כמו רפואה, עבודה־סוציאלית, מלונאות, מיסעדות, בארים, הוראה, גננות, וכל מה שנותן ביטוי לשפע הריגשי שלהם ולדאגתם לאחרים. קשה לומר שאופיים הוא „אופי של משרת", הם אמנם נהנים לעזור ולהקל, אך אינם רואים בעצם השרות משימת חיים. בכל זאת, כאשר הם מצליחים לעזור ולשפר את מצבו של הנזקק להם, הם חשים אושר וסיפוק רב. בצניעותם כמעט שאינם מבקשים תודה, וכאשר מודים להם ברעש ובקו־לניות, הם מתביישים ומתכנסים בתוך עצמם.

הסרטנים מעשיים מאוד בכל מה קשור בכסף ורכוש. הם דואגים מאוד לעתיד, בעיקר בגלל זכרונם הטוב שמז־כיר להם את כל מה שקרה בעבר — אם להם עצמם כילדים ואם לאחרים שסיפרו להם על עברם הקשה, או על תקופות רעב שעברו. ההזדהות עם ה־מספרים הוא כה גדולה שלפעמים נדמה להם שהם עצמם עברו זאת. לכן הם אוגרים חפצים ישנים שאליהם התקשרו, והזיכרון הקשור אליהם יקר להם אולי יותר מהחפצים עצמם. הם שומרים חפצי ערך, כסף בחשבונות סגורים בבנק, ו־כמובן מלאי של מזון לשעת צרה.

דמיונם מפותח מאוד ולפעמים הם נראים כ„תמהוניים". הם רומנטים ו־ריאלים בעת ובעונה אחת, ומתלהבים מרעיונותיהם המקוריים. דמיונם דמיון ויזואלי, האוגר המון חוויות ורשמים. זכרונם מצויין והם אינם שוכחים דבר, חוויות ילדות מאוד מוקדמות, נחרתות אצלם בזיכרון, וגם בהגיעם לגיל 80, יזכרו עליהם כאילו זה קרה רק אתמול. יתכן שזו אחת הסיבות שיש ביניהם צלמים, היסטוריונים, ארכיאולוגים, ו־אנשים העוסקים במיקצועות הקשורים לעבר, או להנצחת העבר. אם מישהו יטרח לשאול את הצלמים בטלוויזיה ה־ישראלית, לאיזה מזל הם שייכים, יתברר שרבים מהם בני מזל סרטן, או נתונים להשפעה חזקה של סרטן, בעמפה ה־אסטרולוגית. מיקצועות הקשורים ב־מיבנה המישפחתי — כמו מחקר שבטים, מחקר מינהגים, אנתרופולוגיה. או מיק־צועות הקשורים בים ובנוזלים, מיקצועות

(המשך בעמוד 58)

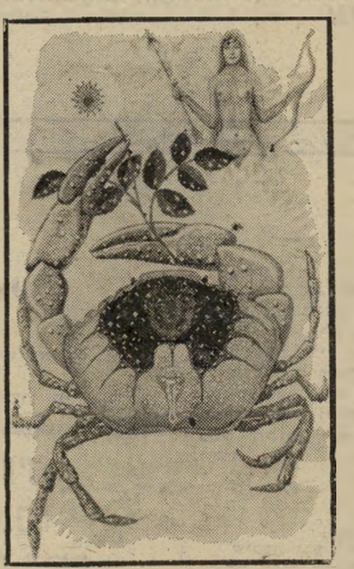

ומשוריינת, כמו הסרטן עצמו, זה המצוי על שפת־הים. הם בעלי מצבי־רוח מש־תנים, אפשר לראותם כשחיוך מאיר את פניהם וכעבור שניה הוא הופך צחוק בריא חסר־מעצורים, שופע, מתגלגל ו־סוחף את כל מי שנמצא בקרבת מקום השמחה.

באותה מידה אפשר למצאם במצב־רוח מסוגר, מדוכא, ומלא יאוש. כשהם נתונים במצב זה, הם מסוגלים לענות לכל אחד בצורה בוטה ופוגעת, תשובות חסרות אדיבות שלא מתכוונות להעליב אך פוגעות. וכל זה בגלל מצב־רוח ש־השתנה לפתע. מצבי־הרוח תלויים ב־סביבה, אם הסביבה מאירה ונעימה, הסרטן מתמלא אור וחום, ומקרין שמחה גם לאחרים. אך סביבה משעממת ו־מדכאת מערערת את בטחונו העצמי, והוא הופך עוקצני על מנת להגן על עצמו מפני ההשפעה החיצונית החזקה.

הסרטן מסמל את הבית והמישפחה, הוא בעל רגשות עמוקים מאוד, הנעים סביב המולדת והבית. הוא הפטריוט ביותר מבן כל המזלות, ופטריוטיות זו מתבטאת בתחומים רבים. אם הוא עוסק ברפואה, היסטוריה, או אמנות, הוא ימצא דרך לבטא את הדברים היקרים לליבו. שי ענגון הוא בן מזל סרטן ה־מבטא בסיפוריו את קשריו העמוקים לעמו, למישפחתו ולביתו, ומשלב יחדיו רומנטיקה וריאליזם האופייניים מאוד למזל זה. יצירותיו של המלחין פאול בן־חיים קשורות על פי רוב לנושאים יהודיים. יצירותיו מדברות על „מולדתי ארץ כנען" וקשורות לפולקלור של כל עדות ישראל, מהמזרח ומהמערב, דרך כל מורשת העבר של העם. אליקים העצני, אף הוא בן מזל סרטן, שקשריו החזקים למולדת ידועים.

בן מזל סרטן, מגלה צורך עמוק ב־ביטחון, רגישותו הרבה לא מאפשרת לו לחוש יציבות ואוסר־דאגה כפי שחש ה„שור" למשל. כשהוא מדוכא הוא מסתגר בתוך עצמו והולך לישון (חזרה לרחם האם); או יושב במטבח, שהוא מקום טבעי עבורו, שם הוא מרגיש נוח יותר מאשר בשאר חדרי הבית. כתוצאה מאהבה זו הוא נחשב לאמן הבישול, הוא מקדיש מחשבה רבה לריהוט ולסי־דור המטבח, וישתדל שיהיה לו מטבח גדול, ובו ספה נוחה, עציצים, ואולי גם חתול. פינה אחת תתמלא בצעצועים עבור הילדים שאליהם הוא קשור מאוד.

בני מזל זה אימהיים, גם הגברים וגם הנשים. הם חשים בצורך להגן, לטפל, להאכיל ולדאוג לזולת, וכפי שהם מגנים על האחרים, כך נחוץ להם עצמם להיות מוגנים. שיריו של דן אלמגור מזכירים לעתים תכופות את תקופת הילדות ואת כל מה שהיה פעם. נדמה ששום פרט ממה שהיה פעם, לא נשכח מזכרונו ה„סרטני" ולמי שמקשיב למילים, נדמה שהכל קרה רק אתמול. גם ספריו של אוריאל אופק, בן סרטן, נכתבו לילדים. הרצון להיטיב עם הזולת גורם להם

LIBERTY

המראה החופשי

להיות קלה, גמישה ומשוחררת – זהו חלום של כל אשה.
חלום זה מתגשם ב„ליברטי" של טריומף.
„ליברטי" החזיה הנותנת לגזרתך את המראה החופשי, הטבעי...
ו„ליברטי" היא רק אחת משלל הדגמים של טריומף אינטרנשונל.
חזית טריומף – הסוד הנפלא שמתחת לשמלה.

בטוחה, חופשיה ונחשקת

Triumph
INTERNATIONAL

אירופה 90'

מערכות המטבח שאת רואה רק בשבועוני חו"ל עתה בהישג יד ב"רים"

אירופה 90–לעקרת הבית המודרנית

מערכות מטבח אירופה 90 מתוכננות לחסוך לך זמן ומאמץ. מערכות אלו הינן תוצאה של ידע ונסיון אירופי, תכנון פונקציונלי קפדני ודגש מיוחד על עצוב. כל פרט ופרט מתוכננים כך שלא תצטרכי להתרוצץ להתכופף או להתרומם על קצות האצבעות.

מה זה מטבח רך SOFT LOOK

לא עוד קורים ישרים ופינות חדות. מערכות מטבח אירופה 90 משלבות עץ טבעי ופורמייקה בצבעים מרהיבים המעניקות הרגשה חמימה.
ב"רים" עצבו מטבח חדשני— המילה האחרונה באירופה—מטבח עם פינות מעוגלות ועץ אלון טבעי... כך יצרו ב"רים" את האפקט הכללי שנקרא SOFT LOOK המראה הרך.

משפח עבודה

מה זה מטבח גמיש

כשיש לך אפשרות לבחור במטבח שבו כל פינה ופינה מנוצלת, כשניתן להתאימו בקלות למידות המטבח שלך, כשהמדפים ניתנים להזזה בגמישות של 32 מ"מ לכאן ולכאן. כשאת יכולה לבחור בין עץ לפורמייקה, לבחור בין צבעים שונים ודוגמאות שונות של פורמייקה וכשיש לך 1000 אפשרויות של בחירה בין היחידות השונות זהו מטבח גמיש.

מדף מסתובב לאחסון

5 שנות אחריות

איזו חברה בארץ מעניקה לך 5 שנים אחריות?

הצעת היכרות מיוחדת

25% הנחה

מטבח דגם קומפקט מסדרת אירופה 90 עם הציפוי המיוחד "אלקור—טופ" במבצע מיוחד—25% הנחה לתקופה מוגבלת ב"רים".

לחיות טוב.

RIMרים

להשיג ברשת חנויות רים: ירושלים: רח' כורש 7/רח' שלומציון המלכה 18 **ת"א:** רח' בן יהודה 108/דרך פ"ת 156/רח' הרצל 32/רח' הרצל 102 **חיפה:** רח' הרצל 67/שד' ההסתדרות 20 (צ'ק פוסט) דרך חטיבת גולני 23 **באר-שבע:** רח' הרצל 58/אזור התעשיה גו—ים ביתן 6 **אילת:** מרכז מסחרי **אשדוד:** רח' רוגוזין 25/מרכז מסחרי ב' 10/מרכז מסחרי ד' 10 **אשקלון:** ככר העצמאות 2 **חדרה:** רח' הרברט סמואל 52 **כפר סבא:** רח' ויצמן 66 **נתניה:** רח' שער העמק 1/רח' שמואל הנציב 27 **נהריה:** שד' נעתון 2 **פתח תקוה:** קרית אריה, צומת גהה ליד סופרגז/רח' בר כוכבא 23 **עפולה:** רח' הנשיא מול פיצריה רימוני **צפת:** רח' ירושלים 131 **קרית אתא:** רח' זבולון 5/הבקעה,

מה החליטה מועצת פת"ח? מדוע גברו בה הקיצוניים? לאן זה מוביל?

דברים אלה נכתבים במייוחד למען קורא אחד: מנחם בגין.

בוויכוח שהתנהל בשבוע שעבר בכנסת, שבו הזכרתי את החלטות פת"ח וגיניתי אותם, העמיד בגין פנים כאילו לא שמע מה שאמרתי, וקרא לי תגר מעל הדוכן: שאפרסם מעל עמודי "העולם הזה" את דעתי על החלטות אלה.

התכוונתי לעשות זאת במילא, אחרי חקירת הדברים ועם קבלת מידע נוסף מחוגים פלסטיניים בחו"ל.

ובכן, מר בגין:

אסור לטשטש את העובדות. במועצת פת"ח בדמשק, שהסתיימה באחד ביוני 1980 בפירסום מיסמך ארוך, חלה הקצנה.

מה סיבה של הקצנה זו?

מה גרם לה?

מדוע דווקא עכשיו?

התנועה המובילה

קודם כל, יש להבין את מהות הפורום שהתכנס.

"המועצה המהפכנית" של פת"ח היא המוסד הפרלמנטרי של התנועה. היא בחרה במושב זה בוועד־פועל בן 15 איש, שהוא המוסד המבצע.

פת"ח (פירוש השם: כיבוש, וגם ראשי־התיבות במהופך של "התנועה לשיחרור פלסטין") הוא גוף פוליטי, שיש לו זרוע צבאית ("אל־עסיפה"). כשמדברים עליו בישראל, על "אירגון מחבלים", כאילו היה זה גוף מיבצעי בילבד, אין זו הגדרה של מהות הגוף.

תנועת פת"ח נולדה בכוויית בסוף שנות ה־50'. הקימה אותה קבוצה של גולים פלסטיניים, שנשארה מאוחדת ופעילה עד עצם היום הזה. גם בוועד־הפועל חלה נוכח כל השוואה בין "המדינה ב־דרך" של הפלסטינים ל"מדינה בדרך" שלנו בטרם קום המדינה, הייתי אומר כי אש"ף דומה — להבדיל באלף־אלפי הבדלות — לסוכנות היהודית דאז, כשפת"ח הוא מעין מפא"י המחזיק באירגון־ההגנה, ושאר האירגונים דומים למיפלגות ולאירגוני־המחתרת האחרים. אך מכיוון שמאמר זה מייועד גם למר בגין, אינני אומר זאת, ונא לראות קטע זה כבטל ומבוטל.)

אבו־ג'האד וכתו במישרדו בבירות
מס' 2 נשאר מס' 2

עניין הפלסטיני ודוחה את כל שאר הבעיות עד להשגת המטרה. משום כך יש בפת"ח אנשי שמאל וימין, פרו־אמריקאים ופרו־סובייטים, ניצים ויונים (יחסית).

עזרה לקיצוניים

המאבק בין הדיעות והפלגים האלה הוא הקובע את העמדה הרישמית של מכאן הרושם שהקו של פת"ח הוא קו זיג־זאג.

בדמשק, באחד ביוני, זז המרכז בצורה בולטת לעבר קו קיצוני יותר. הכוחות הקיצוניים באש"ף נחלו ניצחון, הכוחות המתונים נחלו כישלון.

העמדות שנפסלו מזוהות, כמידה רבה, עם יאסר עראפאת עצמו. משמע: עראפאת נאלץ לוותר על כמה מן העמדות, שהוא חושב אותן כנכונות וכמועיליות למאמץ אש"ף, כדי לשמור על מקומו בראשות האירגון.

מסתבר כי צמחו מלמטה כוחות, המשגים את מאזן־הכוחות בתנועה, ואת מצב־רוחה.

בשנים האחרונות זזו אש"ף ופת"ח בזהירות, לרוב בשפת רמזים, לעבר חיוב רעיון החלוקה. אילו נעשה הדבר בצורה חד־משמעית, היתה זאת מהפכה כבירה בעמדתם ההיסטורית של שני אירגונים אלה, ושל העם הפלסטיני כולו. שהרי פירושה של החלטה כזאת: ויתור על עמדת־יסוד עקרונית, שבה דגלו ארבעה דורות של פלסטינים, מאז ראשית העליה הציונית.

לא היתה החלטה חד־משמעית כזאת. אך היו מאות של סימנים קטנים בכיוון זה — הצהרות בחו"ל (שהוכחשו בחלקן למחרת היום, בדרך שיגרתית), הודעות משותפות עם אישים, ראיונות לעיתונאים בכירים, ועידות בינלאומיות שבהן הופיעו מישלחות פלסטיניות לצד מישלחות מישראל, המגעים עם המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, החלטות המועצה הלאומית הפלסטינית, ועוד ועוד. שינויים אלה לא היו די מרשימים כדי לעשות רושם על דעת־הקהל בישראל, אך הם היו חשובים כאיתותים, וכל המדינאים והמומחים בעולם בחנו אותם בזהירות.

פת"ח: ההקצנה

מאת **אורי אבנרי**

החדש שולטת חבורה זו של ותיקים.

ייחודה של תנועה זו הוא קודם כל בשאיפתה הנחרצת לשחרר את העניין הפלסטיני מן הסיפוסטות של המדינות הערביות, שישחקו בו ככדור, כשכל אחת מהן מנצלת אותו לעניינה שלה.

"שיחרור" העניין הפלסטיני מידי הערבים האחרים ממלא בחיי פת"ח תפקיד שאינו נופל מן השאיפה ל"שיחרור" הארץ מידי הציונים.

גם בהחלטות האחרונות חוזרת נימה זו שוב ושוב. למשל: (פרק 1, סעיף ו') "הדגשת הצורך בעצמאות ההחלטות הפלסטיניות והפעילות, למען פיתוח כושר של פלגי המהפכה הפלסטינית לבצע את ההחלטות הפלסטיניות העצמאית". ביגלל הנסיבות המייוחדות של הקיום הפלסטיני בפזורה, והמציאות הפוליטית בעולם הערבי, נאלץ פת"ח לתמרן בין המישטרים הערביים, כשהוא מתקשר פעם עם זה ופעם עם זה. אך השאיפה היא להשיג אי־תלות מירבית מכולם.

כאשר השתלט פת"ח על אש"ף, אחרי מילחמת ששת־הימים, הפך הגוף המוביל באירגון זה, שאינו אלא אירגון־גג. באש"ף זה מאוגדים אירגונים המשרתים בגלוי מישטרים ערביים אחרים, המממנים אותם (כמו "אל־צעיקה" של הסורים). יש בו גם אירגונים הדוגלים אמנם בעצמאות פלסטינית, אך המוכנים לשרת מישטרים ערביים אחרים תמורת סיוע (כמו החזית העממית לשיחרור פלסטין), כשהם מחליפים מדי פעם את הפטרון. חוץ מזה כולל אש"ף גם אישים בלתי־תלויים, אגודות מיקצועיות, מוסדות־ציבור שונים, וכו'.

למרות כל אלה, פת"ח הוא הגוף המוביל באש"ף, מנהיג פת"ח, יאסר עראפאת, מכהן גם כיושב־ראש אש"ף.

(לולא ידעתי כי מר בגין נתקף בחלמשך הרושם שהקו של פת"ח הוא קו זיג־זאג.

בדמשק, באחד ביוני, זז המרכז בצורה בולטת לעבר קו קיצוני יותר. הכוחות הקיצוניים באש"ף נחלו ניצחון, הכוחות המתונים נחלו כישלון.

העמדות שנפסלו מזוהות, כמידה רבה, עם יאסר עראפאת עצמו. משמע: עראפאת נאלץ לוותר על כמה מן העמדות, שהוא חושב אותן כנכונות וכמועיליות למאמץ אש"ף, כדי לשמור על מקומו בראשות האירגון.

מסתבר כי צמחו מלמטה כוחות, המשגים את מאזן־הכוחות בתנועה, ואת מצב־רוחה.

בשנים האחרונות זזו אש"ף ופת"ח בזהירות, לרוב בשפת רמזים, לעבר חיוב רעיון החלוקה. אילו נעשה הדבר בצורה חד־משמעית, היתה זאת מהפכה כבירה בעמדתם ההיסטורית של שני אירגונים אלה, ושל העם הפלסטיני כולו. שהרי פירושה של החלטה כזאת: ויתור על עמדת־יסוד עקרונית, שבה דגלו ארבעה דורות של פלסטינים, מאז ראשית העליה הציונית.

לא היתה החלטה חד־משמעית כזאת. אך היו מאות של סימנים קטנים בכיוון זה — הצהרות בחו"ל (שהוכחשו בחלקן למחרת היום, בדרך שיגרתית), הודעות משותפות עם אישים, ראיונות לעיתונאים בכירים, ועידות בינלאומיות שבהן הופיעו מישלחות פלסטיניות לצד מישלחות מישראל, המגעים עם המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, החלטות המועצה הלאומית הפלסטינית, ועוד ועוד. שינויים אלה לא היו די מרשימים כדי לעשות רושם על דעת־הקהל בישראל, אך הם היו חשובים כאיתותים, וכל המדינאים והמומחים בעולם בחנו אותם בזהירות.

משום־כך יש חשיבות רבה להחלטות המוסד הפרלמנטרי בפת"ח. מבחינה מעשית, החלטות אלה חשובות יותר מאשר ההחלטות של הגוף הפרלמנטרי של אש"ף כולו, "המועצה הלאומית הפלסטינית".

(אין לזלזל בהחלטות. הן מבטאות את המצב הנוכחי של התנועה, את גישותיה ויחסי־הכוחות בה.)

פת"ח אינו גוף אידיאולוגי, עמדתו המוצהרת היא שהוא נאבק למען השגת המטרה. בדרך כלל מסתיים מאבק זה בפשרה. בכך כישרנו המייוחד של יאסר ערפאת, שהוא אמן התימרונים בין הגישות השונות. הוא עומד במוקד הלחצים, בודק את עוצמתם ומציע לבסוף פשרה המתקבלת על דעת הפלגים השונים בתנועתו.

על כן מגלות ההחלטות של מועצת פת"ח את המצב העדכני של מאזן־הכוחות בתוך התנועה. ערפאת נשאר תמיד באמצע. אך אמצע זו אינה ואינה.

"הטרוריסטים" ("ניויורק טיימס")
הקיצוניים עוזרים זה לזה

הדיעה המקובלת בישראל, כאילו זהו "מישחק" שנועד כולו לחו"ל, כדי לסבר את אוזני הגויים, אין בה כל ממש. חלק גדול מן האיתותים האלה פורסמו דווקא בעיתונים ערביים ובמוסדות פלסטיניים עצמם. לפחות אחד מראשי הדוברים למען קו זה, סעיד חמאמי, נרצח על־ידי סוכנים עיראקיים ביגלל עמדתו זו. אחרים מסכנים מזה שנים את חייהם, יום־יום, ביגלל אותה העמדה.

באופן רישמי הגיע אש"ף, במושבי המועצה הלאומית הפלסטינית, לעמדה האומרת כי תוקם מדינה פלסטינית לאומית (ולא "חילונית דמוקרטית") על כל חלק מאדמת הארץ אשר "ישוחרר" מן הכיבוש הישראלי. עראפאת עצמו תיקן ונוסח זה, בכמה הזדמנויות פומביות, באומרו שהמדינה תקום בכל חלק של הארץ אשר "יפונה" על־ידי הישראלים — דבר המרמז על אפשרות של הסכם.

כך אלה היו צעדים חשובים מאוד קדימה. אך הם היו עדיין רחוקים מהצהרה רישמית שאש"ף (או פת"ח) מוכן להסתפק במדינה פלסטינית לאומית לצד ישראל, ותוך שלום עימה, על בסיס של הכרה הדדית.

מיטב האישים בעולם (וגם כמה כוחות בישראל) עמלו כדי לדחוף את אש"ף קדימה בדרך זו, בתהליך הדרגתי, כדי להביאו לידי נכונות מוצהרת ופומבית לקבלת פיתרון של שלום, מן הסוג שדובר עליו בשיחות סודיות או בלתי־רישמיות.

משום כך הוצע לישראל לנהל מדיניות סבירה, שתצהיר (או לפחות תרמוז) שהיא מוכנה לנהל משא־ומתן עם אש"ף אחרי שזה יביע נכונות להכרה הדדית (למשל: נוסחת ריב־שם־טוב). נדרש ממשלת ישראל לעשות מעשים אשר יעודדו את המתונים במחנה אש"ף ויגבירו

(המשך בעמוד 65)

דרמה בסביון

יום הכיפורים של המישטרה

המחדל

כבר שנים רבות לא עמדה מישטרת־ישראל בפני מיבצע כה גדול, כפי שעמד בפניה עם חטיפתו של אורון ירדן. ללא כל קשר לתוצאת החטיפה כאשר תהיה, ברור היום, גם לחסידים המושבעים ביותר של מישטרת־ישראל, שהפרשה בסביון היתה יום־הכיפורים הפרטי של המישטרה.

נראה כי המפכ"ל, רב־ניצב הרצל שפיר, חש במה שעומד לקרות. שלא כקודמיו, או כפקודיו הבכירים והזוטרים, אין הוא מאוהב בעיתונות ואינו תאב פירסום. אך הפעם בריחתו של שפיר מהעיתונאים ו־הצלמים ביטאה יותר מאשר צניעות. שפיר חש בשערוריה אשר תפרוץ כאשר יתגלו מלוא הפרטים על מחדלי המישטרה, והחליט שלא לקשור את עצמו עם הפרשה בכלל. הוא לא התייצב אף פעם אחת בבית אורן בסביון, שם נפגשו כמעט כל קצין משטרה המכבד עצמו וכל עיתונאי זוטר. למיפקדה המייוחדת שהוקמה במישטרת־מסובים, נהג להגיע, כדי לקבל דיווחים, כשהוא לובש בגדים אזרחיים ונועל קבקבים.

כאשר התברר למישטרה כי אורון ירדן אכן נחטף ביום הראשון לפני שבוע, החלה שרשרת של טעויות ושגיאות חלמאיות, המזכירות סרט פארודיה על מישטרה באחת מארצות דרום־אמריקה.

תחילה החליטה המישטרה לשמור על מעטה של סודיות, החלטה חפוזה שאין לה כל בסיס במציאות של חטיפת ילדים למטרות כופר, על פי נסיונות של מישטרות אחרות. הבקיאים בחטיפות ילדים יודעים כי פעמים רבות נעשית החטיפה על־ידי החוטפים, בין השאר גם כדי לספק את יצר הפירסום שלהם. חוטפים נהנים לקרוא על עצמם בעיתון, גם אם שמם אינו מוזכר.

פירסום מיידי גם מביא במהירות רבה עדויות של אנשים, שהבחינו בחטיפה או בדבר־מה הקשור בה, או שראו את החטוף או את החוטפים, והם יכולים לעזור למישטרה בהרכבת קלסתרון. מהיום הראשון בשבוע שעבר ועד היום הששי באותו שבוע, במשך חמישה ימים תמימים, לא פירסמה המישטרה את הקלסתרון, וכך הפסידה ימים רבים שבהם היה סיכוי למצוא את אורון ירדן.

אחת ההדלפות המגמתיות של המישטרה בסביון היתה יום־הכיפורים הפרטי של המישטרה.

נראה כי המפכ"ל, רב־ניצב הרצל שפיר, חש במה שעומד לקרות. שלא כקודמיו, או כפקודיו הבכירים והזוטרים, אין הוא מאוהב בעיתונות ואינו תאב פירסום. אך הפעם בריחתו של שפיר מהעיתונאים ו־הצלמים ביטאה יותר מאשר צניעות. שפיר חש בשערוריה אשר תפרוץ כאשר יתגלו מלוא הפרטים על מחדלי המישטרה, והחליט שלא לקשור את עצמו עם הפרשה בכלל. הוא לא התייצב אף פעם אחת בבית אורן בסביון, שם נפגשו כמעט כל קצין משטרה המכבד עצמו וכל עיתונאי זוטר. למיפקדה המייוחדת שהוקמה במישטרת־מסובים, נהג להגיע, כדי לקבל דיווחים, כשהוא לובש בגדים אזרחיים ונועל קבקבים.

כאשר התברר למישטרה כי אורון ירדן אכן נחטף ביום הראשון לפני שבוע, החלה שרשרת של טעויות ושגיאות חלמאיות, המזכירות סרט פארודיה על מישטרה באחת מארצות דרום־אמריקה.

תחילה החליטה המישטרה לשמור על מעטה של סודיות, החלטה חפוזה שאין לה כל בסיס במציאות של חטיפת ילדים למטרות כופר, על פי נסיונות של מישטרות אחרות. הבקיאים בחטיפות ילדים יודעים כי פעמים רבות נעשית החטיפה על־ידי החוטפים, בין השאר גם כדי לספק את יצר הפירסום שלהם. חוטפים נהנים לקרוא על עצמם בעיתון, גם אם שמם אינו מוזכר.

פירסום מיידי גם מביא במהירות רבה עדויות של אנשים, שהבחינו בחטיפה או בדבר־מה הקשור בה, או שראו את החטוף או את החוטפים, והם יכולים לעזור למישטרה בהרכבת קלסתרון. מהיום הראשון בשבוע שעבר ועד היום הששי באותו שבוע, במשך חמישה ימים תמימים, לא פירסמה המישטרה את הקלסתרון, וכך הפסידה ימים רבים שבהם היה סיכוי למצוא את אורון ירדן.

אחת ההדלפות המגמתיות של המישט־

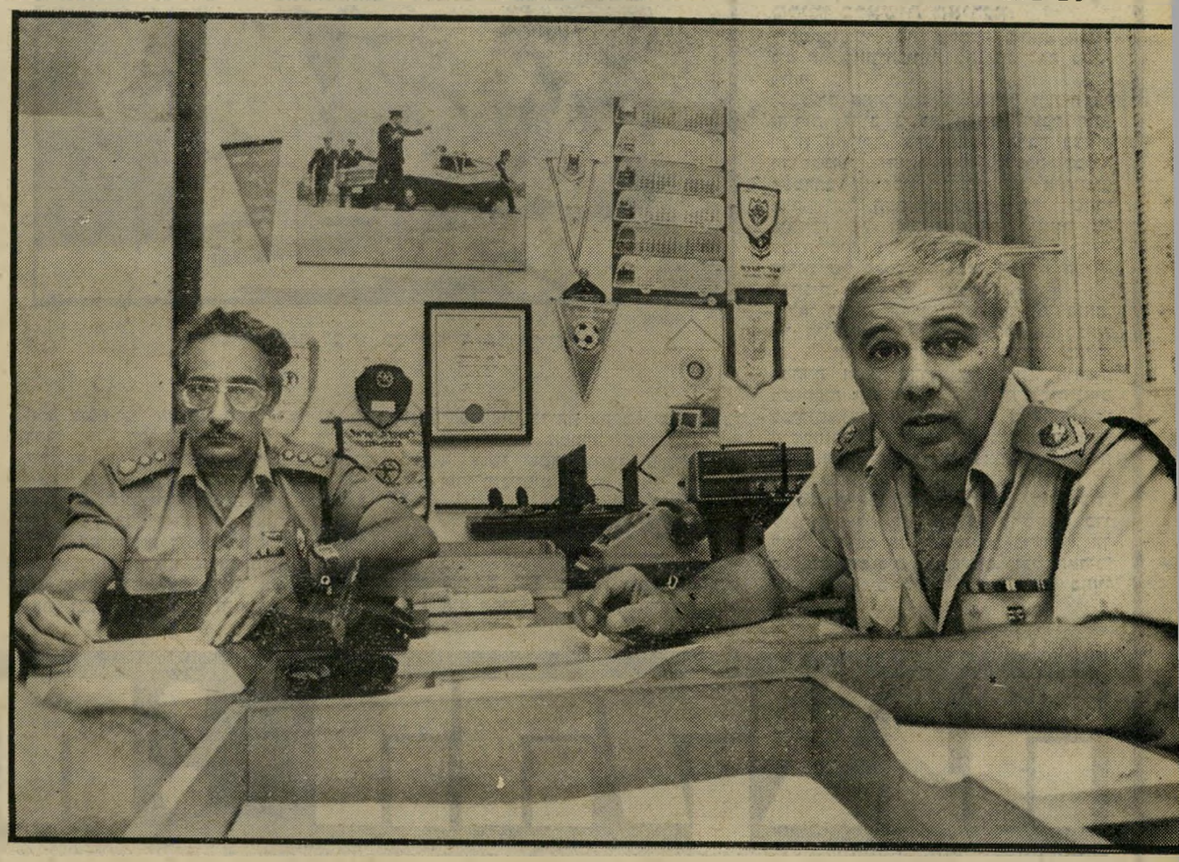

האחראים מפקד מחוז תל־אביב של המישטרה, ניצב משה טימקין, שהתגלה במלוא כישלונו במיבצע גילוי החוטפים, יחד עם המפקד הישיר של המיבצע, ניצב־מישנה אלי בן־הרוש, במיפקדה המאולתרת אך המשוכללת שהוקמה במישטרת־מסובים. אין ספק שמשה טימקין ובן־הרוש יצטרכו לתת את הדין על המחדל, כאשר הפרשה תגיע לסיומה.

* **הסוללות במכשיר המישטרה נגמרו באמצע המירדף**
* **כלבי־תקיפה לא הובאו וכלבי־הגישוש התבלבלו**
* **השוטרים המתינו לחוטף שיבוא ברכב, אך הוא המתין בין השיחים**
* **המישטרה האכילה את העיתונאים במידע כוזב והכשילה את החקירה**

המפכ"ל השקט מפכ"ל המישטרה רב־ניצב הרצל שפיר, שמר על פרופיל נמוך בכל פרשת החטיפה, לא ביקר אף פעם בבית בסביון והגיע לחפ"ק כאשר הוא לבוש אזרחית ובמכונית אזרחית, שבה נהג בעצמו. המפכ"ל שפיר נזהר ביותר מלקשור את שמו למחדל המישטרתי הגדול.

הילד אורון ירדן בגיל חמש, בעת טיול שערך עם הוריו ואחיו בחוץ־לארץ

טלפון הבזיון למרות שטכנאי מישרד־התיקשורת הצליחו לאתר תוך שניות ספורות את הטלפון שממנו ערך החוטף שיחה עם פנינה ירדן, לא הצליחו השוטרים ללכוד אותו במקום וגם לא הצליחו לעקוב אחריו.

רה, וכאלה היו הרבה מאז החלה הדרמה בסביון, רמזה שמיד עם היוודע דבר ה־חטיפה, ביקשה מישטרת־ישראל תקנים ונהלים ממשטרות בארצות שבהן חטיפת ילדים לצורכי כופר היא דבר שכיח. על פי ההדלפה — אותה מיהרו לפרסם העי־תונאים שעסקו בפרשה — הגיע מיד מ־ארצות־הברית חומר מפורט כיצד יש לנ־הוג במיקרי חטיפה. קשה להניח שידיעה זו היתה נכונה, מאחר שבחומר זה, אילו הובא, היו הנחיות הפוכות מאלה שלפיהן נהגה מישטרת־ישראל בפרשה זו. אפש־רות חמורה הרבה יותר היא שהחומר אכן הגיע מארצות־הברית, אך מפקדי ה־מיבצע, ניצב משה טיומקין וניצב־משנה אלי בן־הרוש, פשוט התעלמו ממנו.

באחריות למחדל הראשון נושאים גם העיתונאים. מרביתם התבקשו על־ידי ה־מישטרה „להוכיח אחריות ציבורית", ו־לא לפרסם את עצם החטיפה. מלבד הר־כחת חוסר־האחריות הציבורית שלהם כל־פי קוראיהם, הסתכנו העיתונאים, שהס־כימו לכך, באחריות כבדה שעלולה היתה ליפול עליהם אילו היה קורה אסון והיה מסתבר שאי־הפירסום במועד תרם לאסון. לגבי עיתונים אחרים, ביניהם העולם הזה, שהמישטרה ידעה שהם יפעילו שיקול עצמאי ונבון לגבי עצם הפירסום ופרטיו, מיהרה המישטרה לבית־המישפט וכמובן קיבלה צו האוסר על הפירסום.

אך כמו במקרים רבים, נוכחה גם ה־מישטרה שהצעד שלה היה מוטעה. טעות זו עלתה להורי הילד בשבוע ימי־דאגה נר־ספים, וביום הרביעי בשבוע שעבר, הוח־רה הידיעה לפירסום, והשם ירדן הפך המפורסם ביותר בארץ.

הטעות השנייה הידועה עד כה, היתה

(המשך בעמוד 66)

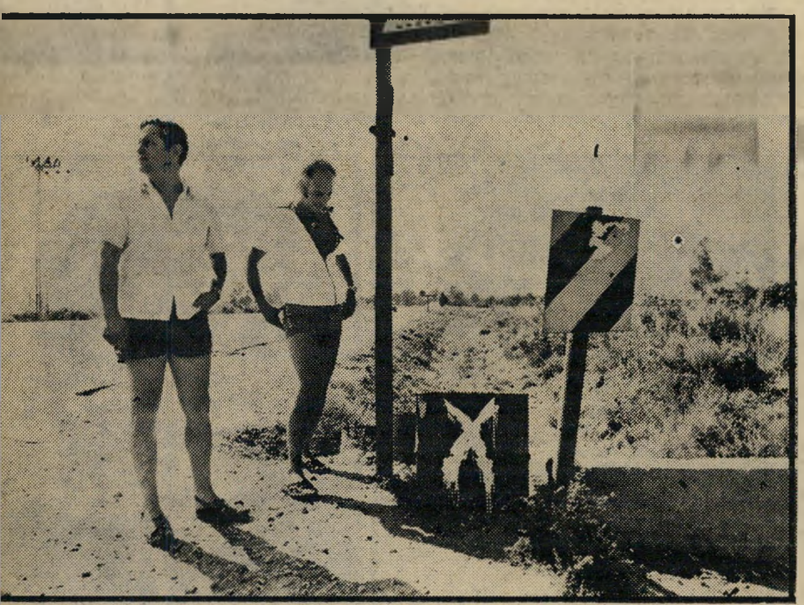

חבית הבושה

ליצנים הציעו להפוך את החבית שבה הוטמן הכסף לסימלה של מישטרת־ישראל. בתמונה נראית החבית הראשונה אשר בה היה הפתק שהורה לעמוס ירדן היכן לטמון את שקית הכסף. למרות שהשוטרים ראו את החוטף שנטל את הכסף, הם לא הצליחו ללכוד אותו.

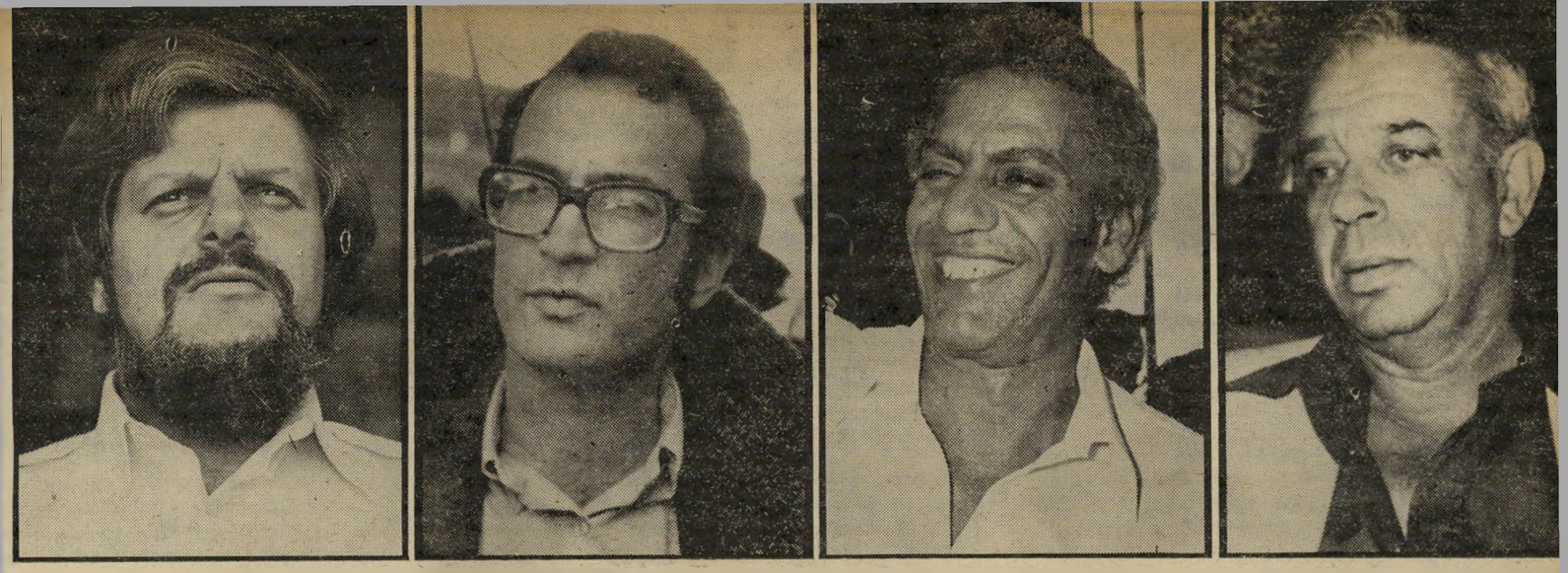

בומה שביט
„לא פייר!"

בצלאל מיזרחי
„המישטרה טובה!"

יוסי שריך
„אולי למישטרה!"

דן קדר
„אי־אפשר לסמוך על המישטרה!"

משאל בזק של השולם הזה

האם היית פונה למישטרה?

חיים חפר
„לא להיכנע לסחיטה!"

זהבה נקדימון
„להיעזר בחוקרים פרטיים!"

● **אברהם („בומה") שביט** (נשיא התאחדות התעשיינים ויו"ר מועצת המנהלים של אל־על):

„עמוס ירדן הוא ידידי, ואצלי ביחידה מתרוצצים עכשיו החבר'ה על הג'בלאות. אז פשוט תוציאו אותי מהעניין. זה פשוט לא פייר."

● **ניצב משה טיומקין** (מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, החוקר את פרשת סביון):

„אני לא מוכן להיות שותף בעסק הזה. אני חושב שזה בלתי הגיוני להיות שותף במישאל, כשאני עצמי, כמפקד מחוז תל־אביב, אחראי על כל החיפושים ועובד שעות על גבי שעות. השיקולים שלי אינם יכולים להיות שיקוליו של האזרח מן השורה, לכן קשה לי לענות. כאיש שנמצא בתוך העניין, קשה לי להכניס שיקולים אישיים. חכו עד שכל העניין יגמר, ואז אהיה מוכן לענות."

● **בצלאל מיזרחי** (מלונאי):

„הייתי פונה למישטרה. בהחלט כן. יותר מכך אינני מוכן לומר. לא הייתי מנסה להציל את הילד בשום צורה אחרת, כי אני חושב שהמישטרה היום היא די טובה כדי לטפל בעניינים כאלה. לדעתי, כל אחד עם שכל בראש היה מצלצל מיד למישטרה."

● **ח"כ יוסי שריך**:

„בסוג זה של דברים אינך יכול להעמיד את עצמך במקומם של ההורים. יש לי שלושה ילדים. כבר קיבלתי הרבה אימומים בטלפון, אולם לא קיים אדם שיכול לסחוט אותי. אילו זה היה קורה לי, היה השיקול העיקרי שלי איך לחלץ את הילד מהעניין. יתכן והייתי פונה למישטרה. לגבי המיקרה הספציפי הזה, אני שומר את הדעות שלי עד לסיום הפרשה."

● **דן קידר** (צייר):

„הייתי מתעלף. קודם כל הייתי מוכה. אני חושב שעל המישטרה אי אפשר לסמוך, כפי שהוכח. אולי הייתי פונה למישרד־חקירות פרטי ולכל ידידי הטובים, לפני שהייתי פונה למישטרה, כי אני חושב שלו הייתי פונה למישטרה הייתי מאבד קודם כל את הדבר הכי יקר לי. הכסף לא חשוב."

● **ציונה קידר** (אשתו של דן קידר):

„יש לי שתי בנות. זה תלוי בנסיבות. אם הייתי חושבת שזה יכביד על החזרת הילד, לא הייתי פונה למישטרה. לפי דעתי המישטרה נתנה במקרה הזה פירסום רב לפני הזמן. המישטרה לא נתנה לחוטפים ברירה. היא פעלה לפני שהילד הוחזר. לכן היה כדאי, לדעתי, לסכן את שני

קארין דונסקי
„הייתי עושה הכל!"

רות רזניק
„לא להתמודד לבד!"

ג'וזי כץ
„באמריקה פונים למישטרה!"

צ'רלי ביטון
„הייתי מנסה להסתדר לבד!"

ציונה קדר
„זה תלוי בנסיבות!"

ריבקה מיכאלי
„לא מסוגלת לענות!"

חנן עזרן
„קשה לקחת אחריות!"

נעמי סאמט
„אני אשת חוק!"

דרמה בסביון

„ו כנך היה נחתף, האם היית פונה מיד למישטרה, או מנסה לנקוט באמצעים אחרים להצלת־היקד?" כי עיקבות הפרשה, ערך „העו־לם הזה" מישאל שבו נתבק־שו אזרחים להשיב על חי־שאלה. המישאל הקיף עש־רות אישיציבור. הרוב המכ־ריע סרב לענות, מחשש ש־עצם ההשתתפות במישאל תהווה גירוי לחוטפים פוטנ־ציאלים. כמה מאותם שחש־תתפו במישאל ציקצקו אחר־כך למערכת, וביקשו למחוק את שמם מרשימת הנש־אלים. אחרים ציינו כי חרף המחדל הנוכחי של המיש־טרה הם היו פונים אליה במיקרה של חטיפה. היו גם כאלה שציינו, כי אינם סומ־כים על המישטרה, לכן היו מנסים למצוא את החטוף בעזרת חוקרים פרטיים או בכוחות עצמם.

מיליון הלירות ולא להתפרץ כפי שעשו השוטרים. אם היו מציגים לי תנאי כזה, שהחזרת הילד כרוכה באי פנייה למישטרה, לא הייתי פונה. כרגע אני לא נתפסת לפאניקה, כפי שעושים רבים אחרים, ולא סוגרת את הילדים בבית, כי אני לא מאמינה שיקרה דבר נוסף. לכן גם קשה לי לחוות את דעתי על דבר שלא התנסיתי בו."

● **ריבקה מיכאלי** (שחקנית):

„אני פשוט לא מסוגלת לענות... הייתי פונה למישטרה, אני חושבת... אבל אולי.. אחרי נסיון מצטבר של המישטרה ואחרי מה שקרה לזוג הזה, לא הייתי פונה למישטרה. אני לא יודעת מה הייתי עושה."

● **חנן עזרן** (כתב הטלוויזיה המסקר את פרשת סביון):

„התאומים שלי פה לפני, ואתם שואלים אותי שאלה כזאת? אני חושב שקודם כל הייתי מנסה למצות את כל מה שאפשר למצות, לפני שהייתי פונה למישטרה. גם מבלי לקרוא ספרים ועיתונים ומבלי לצפות בסרטים, אני מבין שכאשר מדובר בעולם התחתון יש כמה חוקים, שחוטפים למיניהם נוהגים לכבד אותם, גם כשמדובר בפשע. זו אחריות גדולה שאי אפשר לשפוט אותה ממיקרה למיקרה. האם לקחת על עצמך את האחריות או לפנות למישטרה — קודם כל הייתי מנסה ללכת לפי החוקים הבלתי־כתובים של החוטפים, שבדרך כלל מוכיחים את עצמם; החוטפים מקבלים את הכופר ומשחררים את החטוף. ההודעה למישטרה בשלב מוקדם עשוייה לגרום לתוצאות חמורות. מצד שני, כדי לקחת על עצמך את האחריות עליך להיות חזק בצורה יוצאת מן הכלל, וזה משתנה מאדם לאדם."

● **נעמי סאמט** (מורה בתיכון, אשת עורך הארץ לשעבר, גידעון סאמט):

„בטוח שהייתי פונה מיד למישטרה. אני אשת־חוק. זה מזעזע רק לחשוב על כך. עד היום הייתי בטוחה שסוג הפשע הזה לא יגיע אלינו, לארץ. אישית, אני חושבת שבמצב של היום, כשאין לי שני מיליון לירות, הייתי מוכנה לעשות את הכל כדי שהילד יחזור בשלום. ולדעתי שלום הילד ופנייה למישטרה זה היינו הך."

● **חיים חפר** (משורר):

„ללא ספק הייתי פונה מיד למישטרה. לדעתי יש למישטרה הכלים הדרושים לפ־תור את העניין, וזה הכי חשוב. הייתי פונה למישטרה ועובד ביחד איתה כדי להכין את השיחרור. יש לי ילדה בת 13, ואני חושב שלהיכנע לסחיטה זה דבר שלא נגמר לעולם. אני חושב שזאת חובה לפנות למישטרה. אם אחר־כך עשתה המישטרה באלאגאן, או שהחוטפים היו יותר חכמים מהמישטרה ולקחו את הכסף, או שניבהלו מהרעש שהמישטרה עשתה בעיתונות — זה סיפור אחר, אבל כל אחד עושה לפעמים טעויות. כן. הייתי פונה מיד למישטרה."

● **מירה נוף** (עיתונאית):

„בוודאי שהייתי פונה למישטרה, אם כי קרו כמה מיקרים שבהם עקיבא נוף חטף את הילדה שלי, ביודעי שיש לו חסינות כחבר־כנסת. הוא חטף אותה והיה אומר לקציני המישטרה שחקרו אותו, שהם יכו־לים לעצור אותו, אבל הוא את הילדה לא יחזיר. לכן איני סומכת כל כך על המיש־טרה, שלא ידעה לטפל במיקרים שלי. אם מדברים על חטיפה מהסוג שאירע בשבוע שעבר, אני חושבת שאולי בכל זאת הייתי מתקשרת למישטרה..."

● **זהבה נקדימון** (תובעת בפרקלי־טות תל־אביב, אשתו של העיתונאי שלמה נקדימון, לשעבר דובר ראש־הממשלה):

„מאמא־מיה. בהחלט הייתי פונה למיש־טרה. את יכולה, אמנם, לנסות ולהיות גיבורה עד שלב מסויים, אבל כשרואים שאין תוצאות צריך לפנות למישטרה. היה לא מזמן מיקרה, שבו קיבלתי איומים בטלפון והמישטרה לא הצליחה לפתור את הבעיה, כך שנאלצתי להיעזר בחוקרים

(המשך בעמוד 63)

מירה נוף
„אינני סומכת על המישטרה!"

פראטו־שרון
„אני בכל זאת שכן..."

מנחם הכהן
„הכופר אינו פותר את הבעייה!"

מוריס לוי
„קשה לשפוט!"

אופירה נבון
„עניין כאוב מדי!"

מוטי שורר
„אני מפחד לענות!"

במדינה

העם

„שואה! שואה!"

כפיו של בגין הופכת השואה מליצה שדופה, עלבון זכר ששת המיליונים

באגדה המפורסמת, מבהיל ה־רועה הצעיר מדי פעם את בני־הכפר באזעקת־שוא של „זאב! זאב!" — עד כי איש אינו שם עוד לב אליו. כאשר בא לבסוף זאב אמיתי וטורף את העדר, אין איש מקשיב לצעקות הרועה.

מנחם בגין המציא אגדה הפוכה. הזאב הטורף כבר בא לכפר וטרף את כל הכבשים. אחרי־כן ממשיך הרועה לצעוק שוב ושוב „זאב! זאב!" — עד שהוא הפך ל־מיטרד.

מנחם בגין אוהב לצעוק „שואה! שואה!" בכל הזדמנות. כאשר הח־לטה של מדינה אירופית זו או אחרת אינה נראית לו, הוא מזכיר לה את השואה ומזהיר מפני שואה חדשה, שהיא תהיה אחראית לה.

לפני 30 שנה, זה היה יעיל. אולם בינתיים קם דור חדש באירופה. כל אדם אירופי שהוא כיום בן 40 ויותר אינו זוכר את תקופת ה־שואה, והדבר נראה לו כאילו קרה בעבר רחוק. אין הוא חש כל אחריות כלפי אותו מעשה גורא, שאירע בימי הוריו.

כאשר בא בגין ומזכיר את ה־שואה בכל יום שני וחמישי בהקשר לכל עניין מדיני שוטף, הוא שוחק גם את הזיכרונות והרגשות־האשמה המעטים שעוד נותרו. כך הופכת השואה מליצה שדופה.

אם אי־פעם יהיה צורך להזכיר את השואה ברצינות, לא יהיה עוד מי שיקשיב.

הנוהג הזה אינו רק מישחק חסר־אחריות בפרשה הנוראה ב־יותר בתולדות היהודים. הוא גם מעליב את זכר המיליונים, שניספו בשואה אמיתית, שלא היו להם מדינה ובצבא, שהיו חסרי מגן, מופ־קרים לחסדי מכונת־המוות האיומה ביותר שהמציא המוח האנושי.

איש אינו מקשיב. השבוע חזר בגין על מינהג פסול זה, כאשר קיבלו מנהיגי אירופה את החלטתם על הסיכסוך הישראלי־פלסטיני (ראה להלן). גם יהודי אירופה נאלצו לרקוד לפי החליל הבגיני, לצעוק חמס על „השואה החדשה". הצפוייה בעיקבות ההח־לטה המדינית למדינת־ישראל — המעצמה הצבאית האדירה ביותר במרחב.

איש לא הקשיב. אירופה משכה בכתפיה. בעזרת בגין, יצאה השואה מן האופנה.

הממשלה

אלוהים ישמור

סטיב מק־גארט וקוז'ק יכלו לנשום לרווחה. המנהיג הדגול שנעלם נמצא חי ושלם

במבטים משתאים, משועשעים ונבעתים, עוקב הציבור כולו אחרי המחזה השבועי הקרוי „ישיבת הממשלה". שום סידרה טלוויזיונית אינה דומה לו. גם מזיגה של בועות והחפרפרת, תמונה מישפחתית ו־קורינסי, לא היתה מגיעה לרמה כזאת.

לפני שבוע היה זה מחזה־מתח: האם אריק שרון מסוגל לחולל הפיכה צבאית במדינה. אם יקבל לידיו את מערכת־הביטחון? „הוא יצור על מישרד ראש הממשלה בטאנקים," קבע ראש־הממשלה, והסביר לאחר מכן שזה היה ב־צחוק. „הוא מסוגל לחולל הפיכה, ולשים אותי במחנה־מעצר," הודיע סגן ראש הממשלה, שימחה אלריך, והסביר לאחר מכן שזה לא היה בצחוק.

90% כישורים. השבוע מציע המחזאי עליל האחרת, שבמרכזה עמד השחקן ייגאל הורביץ, ב־תפקיד שר־האוצר. הוא קם ונעלם, מפני שלא קיבלו בו במקום את ההחלטה הרצוייה לו. במשך שש שעות חיפשה אחריו כל המדינה, כמו אחרי הילד שנחטף בסביון. לבסוף הופיע הנעלם הגדול וגילה שהיה בביתו בכפר־ורבורג, שם סעד לאות מחאה בחברת אשתו. סטיב מק־גארט וקוז'ק יכלו לנשום ל־רווחה.

לצד קומדיה זו נערך מחזה שני: חברי הממשלה ניסו לעצור בעד ראש־ממשלתם, המשתולל מילולית. אחרי קבלת ההחלטה של מנהיגי אירופה (ראה להלן) ביקש מנחם בגין לפרסם תגובה, שאותה ניסח בעצמו. אילו נתקבלה, היתה נכ־נסת לכל ספר על תולדות הדיפלו־מטיה הבינלאומית, כקוריוז שאין שני לו.

בגין רצה:

● להשמיץ במיוחד את צרפת וגרמניה תוך הזכרת שמותיהן — ובכך לעורר את זעמם של שני העמים החשובים ביותר באירופה המערבית.

● לקבוע כי מדינות אירופה „מתחנפות" אל ארצות־ערב. וכי הן צריכות „לכבוש את פניהן בקרקע", מפני שהן „נכנעות לסח־טנות ערביות".

● להכריז כי „צה"ל יחסל את אש"ף תוך 24 שעות". אם אירגון זה יתקוף את ישראל. אילו פורסם נוסח זה, היה העולם מסיק כי אין הבדל גדול בין ישראל ובין האירגונים הקיצוניים באש"ף, ה־מכריזים על יכולתם „לחסל את האוייב הציוני".

אם יעבור יצחק שמיר למישרד הביטחון, ויצחק מודעי לא ימונה כשר־החוץ, ייטול בגין עצמו את ניהול ענייני־החוץ היומיומיים ל־ידיו. יתכן מאוד שהוא משוכנע כי גם הוא בעל „90% של ה־כישורים" הדרושים לכך.

„אלוהים ישמור!" נאנח שר דתי אחרי הישיבה.

מדיניות

הסותרים ומאוזיה

ההחלטה האירופית היא שקודה ומאוזנת — ודווקא משום כך הוציאה את בגין מכליו.

מה מריץ את האירופים? בקרב תשע המדינות, המאוגדות ב„קהילה הכלכלית האירופית", פר־עלת מזיגה מסוכנת של שני יסו־דות כימיים: אינטרסים לאומיים מוצקים והזדעזעות מוסרית.

כאשר מתחברים שני יסודות אלה, נוצר חומר־נפץ.

לחפיר, להבעיר, לנתק. האינטרס הלאומי גלוי לעין. אי־רופה תלוייה כימעט כולה בנפט הערבי. די בסגירת הברזים, כדי שאירופה תשקע בתהום של אבטלה ומצוקה. הגלגלים ייעצרו, החרושת תשותק, החימום הביתי ייפסק. השואה תגיע לעוצמה של מצב־מילחמה.

הבטחת האספקה של הנפט היא, על כן, חובתו העליונה של כל מנהיג אירופי.

האירופים משוכנעים כי המרחב מתקרב לקראת התפוצצות, שבו יוכלו הפלסטינים לגרום לזעזועים בכל המדינות, להפיל מישטרים, לחולל מהפכות, להבעיר את בארות הנפט, לנתק את הצינורות, למקש את המיצרים. אין זו הערכה מופ־רכת.

פחדים אלה רודפים את האירו־פים. משום כך יש להם עניין ישיר בהשכנת שלום, שיפרק את פצצת־הזמן הפלסטינית.

כל עוד סברו האירופים כי ה־אמריקאים מסוגלים לעשות כן, הזדיינו לסבלנות. אך כיום שורר באירופה מצב־רוח של בוז גמור כלפי המימסד המדיני האמריקאי. לא זה בלבד שממשלת ארצות־הברית משותקת בתקופת־הבחירות. כאשר כל מועמד פוטל לעבר הקו־לות היהודיים, אלא שנראה שגם לאחר מכן לא תוכל אמריקה ל־תפקד. שני המועמדים לנשיאות — ג'ימי קארטר ורונאלד רגן — הם אנשים אפסיים, שאיש באירופה אינו בוטח בכישוריהם.

כך התגבשה בהדרגה ההחלטה שעל אירופה לנקוט יוזמה עצמאית, לטובת האינטרסים החיוניים של עצמה.

הקטר והקיטור. יתכן כי האינטרסים לבדם לא היו מספיקים כדי להפעיל את הקהילה כיבדת־התנועה, לולא נוספה לכך הזדע־קות מוסרית. האינטרסים הם הקטר, דעת־הקהל היא הקיטור.

דעת־הקהל באירופה רואה עתה בישראל מדינה כובשת, כמו כל מדינה קולוניאלית אחרת. האירו־פים עצמם נאלצו לנטוש את מוש־בותיהם ברחבי העולם, והם בטר־חים כי נסיונה של ישראל להחזיק בשטחים הכבושים ולהתנחל בהם הוא גם אווילי וגם בלתי־מוסרי.

צרפתי שעבר את הניסיון האל־ג'רי, הולנדי שסולק מאינדונזיה, בלגי שגורש מן הקונגו, פורטוגלי שנאלץ לוותר על אנגולה — כל אלה אינם יכולים לאהוד את יש־ראל, הנאחזת בגדה וברצועה, וה־מפעילה שם את אותן השיטות שנתגלו בכל המילחמות הקולונ־יאליות האלה כנדונות לכישלון מראש.

אותם האירופים, שאהדו את ה־ציונות אחרי השואה, אוהדים עתה את הפלסטינים, ביגלל אותן ה־סיבות. שום הסברה ישראלית — גם אם לא תנוהל על־ידי יצחק שמיר, הידוע באירופה כ„ראש כנופיית־שטרן לשעבר" — לא תוכל להתמודד עם תופעה זו. הפלסטיני הסובל מושך יותר אהדה מאשר הישראלי הכובש.

בלוח הערכים של אירופה, ה־מושג „הגדרה עצמית" תופס מקום גבוה מאוד. מאז ראשית המאה ה־20', זהו מושג מקודש באירופה. לא „עלה על הדעת באירופה לש־לול אותו מעם כלשהו.

11 סעיפים. כל המהלכים ה־אלה מבשילים עתה. האינטרס מת־מזג עם ההכרה המוסרית. מדינאים ציניים מדברים עכשיו באותה ה־שפה כמו סטודנטים חמומי־מוח.

כאשר התכנסו השבוע ראשי תשע המדינות, היה ברור כי תתקבל החלטה הנוגדת את מדיניות יש־ראל. השאלה היתה רק מה יהיה ניסוחה, ועד כמה תרחיק לכת.

ברגע האחרון פעלו כמה השפעות שבאו למתן את הניסוח. ממשלת קארטר שלחה לאירופה מעין קרי־את אס־או־אס: אל תקלקלו את סיכויי־הבחירות של ג'ימי!

מדינות בעלות מסורת פרו־יש־ראלית קיצונית נאבקו עם מדינות קרות־מזג.

כך נתקבלה בסוף החלטה מאוזנת היטב, המשתדלת לשמור על ה־אינטרסים של שני הצדדים בסיכ־סוך — לפי התפיסה האירופית.

עיקרי ההחלטה:

● איזכור הסכם־השלום היש־ראלי־מצרי, כפי שדרשו האמרי־קאים.

● שאיפה ל„פיתרון כולל של הסוכסוך".

● קביעה שהאינטרסים של אי־רופה מחייבים אותה „למלא תפקיד מיוחד". זוהי מעין הכרזת־עצמאות כלפי ארצות־הברית.

● איזכור ההחלטות 242 ו־338, שעליהן מסתמכת ישראל והשנואות על הפלסטינים, והצהרות קודמות של הקהילה האירופית.

● קביעת שני עקרונות־היסוד לפיתרון: „הזכות לקיום ולביטחון של כל מדינות המרחב, ל ר ב ו ת י ש ר א ל, וצדק לכל העמים, לר־בות ההכרה בזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני." אלה הם למעשה שני העקרונות להח־לטה חדשה, אשר האירופים נמנעו, לפי שעה, מלהגישה למועצת ה־ביטחון, תוספת להחלטה 242.

● מתן ערובות, „לרבות ערו־בות בשטח", גם של אירופה, ל־„גבולות בטוחים ומוכרים".

● „פיתרון לבעייה הפלסטינית, שאינה בעיית פליטים בילבד." זוהי ביקורת על ההחלטה 242, ורמז לצורך לשנותה. ההחלטה 242 אינה מזכירה כלל את קיום הפלסטינים, ומדברת באופן כללי על הצורך למצוא פיתרון צודק לבעיית הפלי־טים.

● מיסגרת לפיתרון פלסטיני: „העם הפלסטיני, החש את עצמו בתור שכזה, צריך להימצא במצב — באמצעות תהליך מתאים ש־יוגדר במיסגרת הסדר־שלום כולל — שבו יוכל לממש במלואה את זכותו להגדרה עצמית." הניסוח הוא זהיר ומסוייג, אך המסר הוא ברור: הגדרה עצמית.

● הקביעה כי עקרונות אלה „חלים על כל הצדדים המעורבים ומשום כך גם על הפלסטינים ו־אש"ף, אשר אותם יש לשתף ב־משא־ומתן." לא נאמר כי אש"ף הוא „הנציג החוקי הבילעדי של העם הפלסטיני", כפי שדורש ה־אירגון. אך זהו פתח להכרה ב־אש"ף, ובוודאי לקיום מגעים עימו.

● הקביעה שהאירופים „לא יקבלו כל יוזמה חד־צדדית, ש־תכליתה לשנות את מעמדה של ירושלים." זהו ניסוח מינימלי, ה־נמנע מכל רמז לפיתרון הרצוי, והמהווה על כן ויתור חשוב ל־ישראל ולאמריקאים. אך ברור כי אין אירופה מקבלת את הגישה הישראלית, כאילו הסיפוח של מזרח־ירושלים הוא סוף־פסוק.

● דרישה שישראל תשים קץ ל„כיבוש הטריטוריאלי שהיא מק־יימת מאז 1967", תוך הסתמכות על התקדים של נסיגת ישראל מחלק של סיני. למעשה זוהי דרי־שה לנסיגה לגבולות 1967, מבלי לומר זאת בפירוש.

● התנגדות קיצונית להתנחלו־יות: „מיכשול רציני לתהליך ה־שלום", ולשינויים „במערך האוכ־לוסיה והרכוש".

● דרישה שהצדדים יסתלקו „משימוש בכוח או איום של שימוש בכוח". זהו בעיקר רמז לאש"ף, אף שאינו מוזכר כאן בשמו.

משיחת ראש"ף. העוקץ ה־אמיתי, המפחיד את ממשלת־יש־ראל, טמון בסעיף 11, האחרון. „התשע החליטו לקיים את המג־עים הדרושים עם כל הצדדים הנוגעים בדבר. מטרת המגעים ה־ללו תהיה לברר את עמדת הצ־דדים השונים לגבי העקרונות ה־מפורטים בהצהרה זו. על פי תוצ־אות ההתייעצויות הללו, יקבעו את הצורה שתוכל יוזמתם ללבוש."

פירוש הדבר הוא כי תשע ה־מדינות תשלחנה מישלחות לבירור העמדות של ישראל ושל אש"ף לגבי עקרונות אלה. אם ירצה אש"ף לנצל הזדמנות זו, ואם יאסר ער־פאת יהיה מסוגל לכך על רקע בעיותיו הפנימיות (ראה עמוד 17) יוכל למסור במיסגרת זו ההצהרה של נכונות לקבלת עקרונות אלה — ובכך תיפתח לרווחה הדלת להכרה באש"ף.

הדבר נועד בלי ספק לעודד את המתונים באש"ף ולהציב לפניהם פיתיון: הכרה בישראל בצורה עקיפה, תמורת הכרה באש"ף.

אם ייענה לכך אש"ף, תידחק ממשלת ישראל לפינה. אם ייווצר מצב כזה — תגיש אירופה ל־מועצת־הביטחון הצעת־החלטה חד־שה, מן הסתם אחרי הבחירות בארצות־הברית. יתכן שאז שוב לא תפעיל ארצות־הברית את ה־וטו שלה — וכך ייכנס תהליך השלום כולו לשלב חדש. הסותר לחלוטין את עמדות הליכוד וה־מערך כאחד.

התגובות של מנחם בגין וחבריו על ההחלטה היו נזעמות וקיצוניות, בניגוד גמור לנוסח המאופק של ההחלטות. אך בגין הבין את ה־מתרחש היטב: ההחלטה היא ה־צעד הראשון בדרך לקראת מצב, שיהפוך את מדיניות הממשלה ל־בלתי־אפשרית.

בגין בעיני האירופים („פוזקפראנט", הולנד)
„בדרך להתנחלות האחרונה"

דו"ח תשקיף

הורביץ

ירוץ לבד

ח"כ רפ"י, זלמן שובל, הודיע לכמה מפעיליו ברפ"י, כי אצ"ש שר־האוצר יגאל הורביץ כבר נפלה החלטה לרוץ בראש רשימה עצמאית, שלא במיסגרת הליכוד, בבחירות לכנסת הבאה, גם אם ימשיך לכהן "עד הסוף" בממשלה.

ברפ"י מעריכים שאם לא יפרוש הורביץ מהממשלה, לא יתנגד ראש־הממשלה מנחם בגין לפילוג, אם יובטח לו שאחרי הבחירות תצטרף רפ"י לקואליציה עם גח"ל.

המדד –

פעמיים בחודש

הלישכה־המרכזית־לסטטיסטיקה עומדת לפרסם את מדד־המחירים־לצרכן פעמיים בחודש במקום פעם אחת בחודש, כפי שנעשה עד כה. המדד יפורסם כ־1 וב־15 בכל חודש.

כלכלני הלישכה טוענים כי מדד אינפלציוני כזה יש צורך לפרסם אחת לשבועיים כדי שהוא ישרת את הציבור כהלכה.

גורמים באוצר מתנגדים להחלטה זו של הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה. אחד מבכירי האוצר אמר בתגובה על כך: "עכשיו יהיו שני ימים שחורים בחודש."

בנק טפחות

מעכב מאזן

בנק "טפחות" מעכב את פירסום המאזן שלו, למרות שהמאזן יראה רווחים של מאות אחוזים.

מאחרי עיכוב פירסום המאזן ניצב בנק המיזרחי המאוחד, שרכש את בנק טפחות. המיזרחי מתכנן להוציא לשוק מניות הטבה ומתן זכות למניות חדשות, אחרי שבמשך ארבע שנים לא הוציא הבנק מניות חדשות. פירסום מאזן טפחות יעלה את שערי המניות ויקשה על מיזרחי בהוצאת המניות החדשות שלו.

חמיר לא השיב

לאחגר

שר־המישפטים שמואל תמיר לא השיב לאתגר של אורי אבנרי, שקרא לו לתיבדק בגראי־שקר.

אחרי חילופי־הדברים החריפים בין תמיר ואבנרי בכנסת, שבהם העלו שניהם פרטים משיחות שהיו ביניהם בעבר, הציע אבנרי לתמיר ששניהם ייבדקו במכונת־אמת ויישאלו שאלות אשר ינוסחו על־ידי אישיות נייטרלית, כמו יו"ר הכנסת, לבירור האמת.

חילופי הגברי

יוקדמו

חילופי הגברי בקרב הקצונה הבכירה של המישטרה, שעמדו להיערך רק בעוד כחצי שנה, יוקדמו. מפכ"ל המישטרה, רב־ניצב הרצל שפיר, אמר למקורביו, כי מייד אחרי סיום פרשת חטיפת הילד אורון ירדן, הוא יערוך את השינויים בצמרת המישטרה.

מאחר שיזוע שאחד המועמדים להחליפה הוא מפקד מחוז תל־אביב, ניצב משה טיומקין, מניחים במישטרה שהחלטת המפכ"ל באה כדי להרחיק את טיומקין מהמרחב במהירות, כמי שאחראי על הטיפול השלומיאלי בפרשת החטיפה.

קברניטים מתארגנים

להקמת חברה

כמה מקברניטי "אל־על", ביניהם מכבירי הקברניטים כפוסמן ואיסטרמן, מתארגנים בימים אלה להקמת חברת־תעופה קטנה, שברשותה יהיו שלושה מטוסים מסוג "די. סי. 9" או "בואינג 707".

הקברניטים מקווים כי יקבלו זכויות־טייס לאירופה.

אל־על שוכרת

בלשים

על פי הוראתו של מנהל סניף ישראל של אל־על, מוריס נחתומי, שכרה החברה את שרותיהם של בלשים פרטיים, כדי לגלות הונאות במישרדי־נסיעות המוכרים את כרטיסי החברה.

הכוונה היא לתפוס מישרדי־נסיעות המנפיקים כרטיסי סטודנט או כרטיסי צעירים לנוסעים שעכרו את הגיל, או שאינם נושאים כרטיסי סטודנט.

המפכ"ל מאמין

באמונות תפלות

התייחסות המישטרה לבעלי אמונות טפלות, קוסמים, מכשפים ואסטרולוגים למיניהם, שבאו לעזור בחקירת חטיפת הילד אורון ירדן היתה על־פי הוראת מפכ"ל המישטרה, רב־ניצב הרצל שפיר.

המפכ"ל גילה שאינו פוסל על הסף כוחות על־טבעיים, וכי במיקרה הזה יש להעזר בכל יד המושטת.

מסיבות

בחיל־האוויר

למרות ההוראה לבטל את יום חיל־האוויר שעמד להיערך בחודש הבא, ולבטל את המטס הגדול, נראה כי חיל־האוויר בכל זאת יחגוג את יום־החיל שלו.

במרכות בסיסי חיל־האוויר כבר מתכננים מסיכות פאר, שבהן יופיעו אמני־צמרת ויוגש ביכוד רב.

מישפחת אלון

השלימה עם ברי־לב

כשהתכנסה המועצה הציבורית להנצחת זיכרו של ח"כ יגאל אלון, נבחר, להפתעת הכל, מזכ"ל מיפלגת העבודה, ח"כ חיים ברי־לב, כחבר הוועד.

בין מישפחתו של יגאל אלון לבין ברי־לב היה קרע חריף, מייד אחרי מותו של אלון. רות אלון האשימה את ברי־לב בבגידה בידידות בינו לבין בעלה ובהצטרפות למחנה פרס. כשנודע לרות אלון שברי־לב עומד לנאום בכנס של מיפלגת־העבודה, שנערך ביום השיבעה למותו, איימה להחרים את הטכס, וברי־לב לא נאם.

עם הצטרפותו של ברי־לב לזועץ, רואים בכך איחוי הקרע בין ברי־לב למישפחת אלון.

אנדרלמוסיה

בסיעת המערך

בתיפקודה של סיעת המערך בכנסת, שהיה לקוי מאז ראשית הקדנציה, חלה הרעה נוספת. לא זה בלבד שחברי הסיעה תובעים בפומבי לגרש איש את רעהו ממיפלגת־העבודה, אלא שהם גם פועלים זה נגד זה במישור הפרלמנטרי.

לאחרונה היו כמה מיקרים שבהם נמנעו חברי המערך מהצבעה בעד הצעות החלטה של סיעתם, ושהצעתו רישמית להסיר הצעות לסדר היום של חבריהם.

נבון:

לא קניתי

נשיא־המדינה, יצחק נבון, מבחיש בכך שוקף את הידיעות שפורסמו, כאילו הוא קנה ויקה באילת. למרות שהקבלן האילתי, משה דגן, טוען בתוקף שהנשיא הוא שקנה את הוויקה ומטעמים שונים רשם אותה על שם גיסתו, ורדינה ארן, הודיעה לישכתו של הנשיא נבון שאין לו כל קשר עם הוויקה.

סיכסוך בין חגי אשד

לאמנון ברזילי

המשך הופעותיו של כתב דבר, חגי אשד, העיתונאי המקורב לשמעון פרס, בתוכנית שלושה לפני אחת בגלי צה"ל עומדת בספק.

בשבוע שעבר טען אשד בשידור חי כי עיתונאי "הארץ" אמנון ברזילי מפרסם ידיעות לא נכונות כדי לשרת את ח"כ יצחק רבין. עיתונאים רבים, המכירים את ברזילי ואת אשד, מחו על כך, והטענות הגיעו לרמטכ"ל.

שערוריה

בבית"ר ירושלים

המנהל החדש של קבוצת בית"ר ירושלים, עורך־הדין יוסי ז'רז'בסקי, עומד לתבוע לדין את כתב־הספורט רעודור בנזימן בעיקבות מאמר משמיץ לדברי ז'רז'בסקי שפירסם בנזימן באחד העיתונים המקומיים בירושלים.

ז'רז'בסקי טוען שכתב לאשה ומדור הספורט של ידיעות אחרונות, משה בראון, מארגן כתבות השמצה נגדו, מאחר שבראון התמודד עם ז'רז'בסקי על תפקיד מנהל הקבוצה, ונכשל.

החמרה בהתרי־

כניסה לאמריקה

שגרירות ארצות־הברית בישראל החליטה על שורה של החמרות בהענקת היתרי־כניסה לארצות־הברית לאזרחים ישראליים.

עד כה נהגה השגרירות לאשר היתר־כניסה לתקופה מוגבלת לכל מי שהוכיח שיש לו רכוש ובית בישראל. עתה הוחלט שלא להסתפק רק בכך. אחד מפקידי השגרירות אמר השבוע: "עוד מעט נגיע למצב שרק אדם שיש לו אשה ושלושה ילדים, ואלה נשארים בארץ, יקבל ויזה לאמריקה."

יהלומן

סיבך בנק

הסתבכות נוספת של יהלומן ידוע תגרור אחריה הפסדים ניכרים לסניף של אחד הבנקים שבבורסת היהלומים.

היהלומן הסתבך בעסקות זהב, וכיום הוא חב יותר מ־100 מיליון לירות לסניף הבנק. כן ערב הבנק לעסקות בהיקף דומה שערך היהלומן.

למרות שלבנק ידוע כי היהלומן העביר את מישפחתו לארצות־הברית, לא הוציא הבנק נגדו צו־עיכוב־יציאה מהארץ, מתוך חשש שהדבר יביא למפולת גמורה בעסקיו של היהלומן.

חוגו של מילר

„הבאתי לך ספר," אמר אחד החברים (מי זה היה? שימעון? שייקה? מויטה?). „יש לי ג'וב בשבילך!"

זה היה בקורס־המ"כים של חטיבת גיבעתי בכפר־מנחם, באמצע מילחמת־העצמאות. הימים היו ימי ההפוגה הי־שניה, וכמה עשרות מאיתנו, טוראים מכל גדודי החטיבה, נשלחו לקורס הזה.

(עד היום אני תמה איך נבחרו המכפים לעתיד. אני חושד שכל מג"ד שאל את המכ־פאים שלו: „מי הם עושי־הצרות בפלוגות שלכם? שלחו אותם לקורס וניפטר מהם לזמן־מה!" היו שם כל החברה הוותיקים שעשו מדי פעם צרות, שאירגנו שביתות, שהסתלקו בלי רשות העירה, כשהיה נדמה להם שאין נותנים להם חופשה המגיעה להם, וכו').

הקורס היה כמו כל הקורסים — מפרך עד קצה גבול היכולת. התאמנו ביום, התאמנו בלילה, באמצע שמענו הרצאות על טאקטיקה וראינו סירטי־הדרכה. בתוספת סירטי מיקי־מאוז לקינוח.

היינו עייפים, עייפים מאד. אני זוכר שבשעת אחת ההרצאות נשענתי על עמוד־האוהל ונרדמתי בעיניים פקוחות. התעוררתי כשמפקד־הקורס צעק עלי: „אורי, אל תישען על העמוד! הוא לא יפול!"

(פעמים ללא־ספור תיארתי לי את המשך הסצנה. כפי שהיתה צריכה להיות אילו ביימתי סרט. „אל תישען על העמוד!" צועק המפקד לעבר החייל, „הוא לא יפול!" החייל מזדקף, וכל האוהל מתמוטט).

לחזור לסיפור: הבחור נתן לי את סיפרו של הנרי מילר, חוגו של סרטן, באנגלית. זאת היתה ההוצאה ה־ירוקה, שהודפסה בפאריס, מפני שהספר היה אסור בברי־טניה ובארצות־הברית.

„שמעתי שיש פה המון דפיקות," אמר. „אני קורא אנגלית ככה־ככה. אמרו לי שבין הדפיקות יש המון בולשיט. אז קח את הספר, קרא אותו, סמן את הקטעים שכדאי לקרוא, ונעביר את הספר בין החברה שיודעים אנגלית."

כך קראתי את סיפרו של מילר במגמה מסויימת מאוד. במקום שהתחיל קטע אירוטי סימנתי איקס קטן בשוליים, ובמקום שנסתיים הקטע הנדון סימנתי שני איקסים. בעמוד הראשון רשמתי רשימה: „מעמוד 21, שורה 6, עד עמוד 26, שורה 22. מעמוד 54 שורה 12 עד..." וכו'.

קריאה זו איפשרה לי לנתח את הספר — ולאחר מכן את ספריו האחרים של מילר — בלי אשליות. את הפילו־סופיה, שבה מילא מילר את החללים שבין תיאורי־המישגלים, ראיתי כפי שהיא — „בולשיט", בלשון אותו בחור. נשארתי איתן בדעתי שזוהי אכן ההגדרה הנכונה. הפילוסופיה של מילר היתה, לדעתי, חשובה כקליפת־השום.

אך הקטעים האירוטיים היו נהדרים — משעשעים בלי גבול, חכמים, גלוויי־לב, שיאים של חזירות גברית שובינית. כיום הם נראים, כימעט, כמו פארודיה.

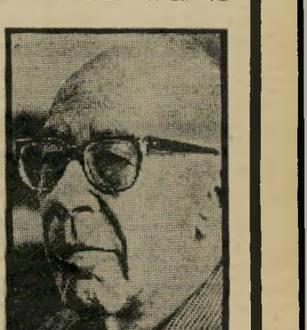
מילר

בקטעים אלה תיאר מי־לר את פאריס של שנות ה־30', בלי רומנטיקה, ואר־לי במעין רומנטיקה הפו־כה, צינית־כביכול. מבין כל ספריו אהבתי ביותר דוקא סיפור קטן בשם ימים שקטים בקלישי.

כשמת מילר, בשבוע ש־עבר, כבר היה אדם מכובד מאוד. קרה לו מה שקו־רה לכל המורדים, הקוד־מים לזמנם, הזוכים ב־קללות בלי־ספור מצד כל הקלגסים והכתבלבים של המימסד, בערוב ימיהם — אם הם מגיעים לכך — הם זוכים בקללה האחרונה: המימסד מתלבש עליהם, מרומם אותם, מעניק להם פרסים, מסריט עליהם סרטים.

אני סבור שהנרי מילר היה פילוסוף קטן, אך סופר גדול. והסיפורת הטובה ביותר שלו היתה כלולה דווקא באותם קטעים שסימנתי באוהל בכפר־מנחם — קטעים שנחשבו פעם כ„פורנוגרפיה", והנחשבים כיום כ„מתירנות".

קראתי כי גם בסוף ימיו התעקש שכל הקטעים האלה היו אמת, ושאת כל העלילות המתוארות בהם ביצע במו ידיו (אם להתבטא כך). תמיד הייתי בטוח בכך. אחת הנערות שליוו אותו באותם הימים בפאריס, שהיא כיום כבת 80, אישרה שהכל היה בדיוק כך.

אם כן, מגיע לו לנוח.

אלוהים סם עליון

קארל מארכס כבר אמר כי הדת היא „אופיום להמו־נים". והוא כלל לא הכיר את אורי זוהר.

השבוע שמעתי על מעלליו של ר' אורי מפי מיקצוען: ח"כ שלמה לורנץ, יו"ר ועדת־הכספים של הכנסת, האיש המחזיק את ידו על הקופה הרושמת של הקדוש־ברוך־הוא.

לורנץ וחברי הוועדה שלו ערכו סיור ביישיבה ירושל־מית, ושם מצאו את ר' אורי ושאר החוזרים־בתשובה, ותיקי תל־אביב־של־מטה שהפכו עמודי־התווך של ירוש־לים־של־מעלה.

בשטף נאומו פנה לורנץ אלי — אולי מפני שהייתי אחד משלושה־ארבעה הח"כים שנכחו באולם ה„מליאה" — ושאל מתי יבוא יומי, וגם אני אראה את האור הקדוש ואחזור בתשובה.

„תודה, אין צורך," השבתי לו ממושבי. „מעולם לא הוזדקקתי לסמים, ועל כן לא אוכל לעבור לסם של אלוהים."

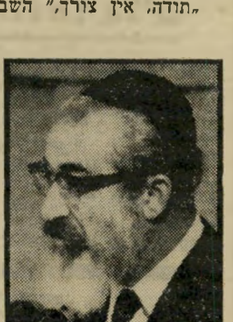
לורנץ

אחד הנוכחים שאל מה רע בתשובתם של נאשי־הבוהימה. עניתי שלדעתי אין בכך כל רע, להיפך, הסם ששמו דת הוא בוודאי בריא יותר לגוף ולנפש מאשר הרואין, למשל. אך לא פעם עובר אדם מ־חשיש לקוקאין, מקוקאין להרואין, מהרואין לאלו־הים. ואילו אני לא יצאתי מגידרי מרוב הנאה גם במיקרים המעטים שבהם עישנתי חשיש.

ההתמכרות לסמים היא בריחה מן המציאות, ביטוי לאי־היכולת להסתדר עימה ולהתמודד איתה. מבחינה זו, הדת היא כניעה. אלוהים הוא סם עליון.

הבעייה האמיתית אינה איך לחזור בתשובה. הבעייה היא איך לחזור אל השאלה.

בגין במיטבו

הכל אומרים וכותבים כי לאחרונה אנו רואים שוב את „בגין במיטבו".

המממ.

כשבאתי לכנסת לראשונה, בסוף 1965, היו הכל רגילים

להתייחס אל נאומיו של ח"כ מנחם בגין כאל מונולוגים דרמתיים גדולים. היו יושבים בשקט מוחלט, כימעט מבלי לנשום, משתאים ומתפעלים למישמע המישפטים המהוק־צעים, הקול העולה והיורד, ברקי הלעג ורעמי הזעם. בלי מאמץ ובלי הכנה — לפחות למראית־עין.

איש לא העלה על דעתו שאפשר לקרוא לו קריאת־ביניים. כאשר סר לורנס אוליבייה עומד על הבמה ופותח במלים „להיות או לא להיות, הנה השאלה!" — האם יעלה על דעתו של בן־תרבות לקרוא: „ומה התשובה?" It's not being done.

בהקשיבי בפעם הראשונה במליאת הכנסת לנאום גדול שלו, איתרתי חוליה חלשה בשרשרת־הטיעון. קראתי קריאת־ביניים אדיבה, והצבעתי על הפגם.

בגין עצר. הוא הפנה אלי את מבטו הממושקף. הכנסת כולה עצרה את נשימתה. האם טיפול התיקרה? האם תתבקע האדמה כדי לבלעני כמו את קורח ועדתו? האם ישלח יופיטר הגדול רעם מן השמיים כדי לחסל את בעל־התועבה?

אחרי חלקיק של דקה, השיב בגין באדיבות לקריאתי, והמשיך בנאומו. הכל התחילו לנשום שוב.

סוג זה של נאומים נעתק מפיו של בגין כשעלה על כס ראש־הממשלה. המעמד החדש ואחריות השילטון הגבילו את כושר־הביטוי שלו. הוא דיבר מעט ורע. לעיתים קרובות נאלץ לקרוא מן הכתב, נוהג השנוא עליו.

אחר־כך, כשירדה קרנה של ממשלתו, הלכו נאומיו והשתבשו עוד יותר. למישמע דבריו, היה קשה לזכור את הנאומים הגדולים של ימים־עברו.

ועכשיו — כך אומרים הכל — הוא חזר להיות „בגין במיטבו".

האמנם? האם כך דיבר בגין במיטבו? האם היה אך נדמה לנו אז שהוא נואם גדול, דרמתי, מרשים? האם גם אז היו נאומיו מורכבים מסריקים דמגוגיים קטנים, מהתחכמויות ומהתבדחויות זולות? נדמה לי שלא.

לא מכבר השיב בגין לנאום של משה דיין. דיין הגיב על־כך בקריאת־ביניים צודקת, בציינו כי בגין עונה על דברים שכלל לא אמר. על כך השיב בגין, בצורה די צולעת, שהוא משיב בעצם על דברים שאמר דיין במקום אחר.

השבוע קרה לי דבר דומה, ונדמה לי כי מיקרה זה מטיל אור על שיטותיו המילוליות של „בגין במיטבו".

כמה ח"כים, ואני ביניהם, העלו הצעות־לסדר־היום בעניין החלטתה של מועצת־הביטחון, שגינתה את ישראל על ההתנקשויות בראשי־הערים בגדה. הוויכוח היה שקט, מעל לרמה הרגילה של הכנסת בנושאים מעין אלה, אולי מפני שהמליאה היתה ריקה למדי.

בנאומי הצטמצמתי בהצגת שלוש טענות:

ראשית, שקיימת כיום סתירה מוחלטת בין הקונסנזוס הבינלאומי ובין הקונסנזוס הלאומי בכל הנוגע לבעייה הפלסטינית. החלטת מועצת־הביטחון מבטאת, כמובן, את הקונסנזוס העולמי, שמקורו בתפיסה רעיונית־מוסרית וב־אינטרסים מדיניים־כלכליים גם יחד.

שנית, שהעולם כולו מאוחד עתה בדיעה שקיים עם פלסטיני ושמגיעה לעם זה, כמו לכל עם אחר, זכות ההגדרה העצמית. משום כך מוטב שישראל תגבש מדיניות אשר תספק תשובה סבירה משלה לבעייה זו. אחרת יגבש העולם פיתרון, אשר יתעלם כליל מצרכיה החיוניים של ישראל.

שלישית, שחלה הקצנה בעמדות המוצהרות של תנועת פת"ח, וכי יש קשר־גומלין בין הקצנה זו ובין ההקצנה שחלה בעמדותיה של ממ־שלת־ישראל. הקיצוניות של צד אחד מחזקת את הקי־צוניות של הצד השני, וחוזר חלילה.

בגין

אפשר להתווכח עם כל אחת מן הטענות האלה. איך התמודד עימן בגין ב־נאום־התשובה שלו, שהיה כמעט כולו מוקדש לי?

על הטענה הראשונה לא השיב. הוא טען כי לא דיברתי כלל על החלטת מועצת־הביטחון, וכי על כן יש להסיר אותי הצעתי מ־סדר־היום. „חרשות" זו היתה דרושה לו כדי להס־ביר מדוע יש להעביר ל־וועדה את הצעתה של גאולה כהן, שתבעה את ביטול הסכמי קמפ־דייוויד.

על הטענה השניה השיב בהעמידו פנים שהצעתי להעביר את הגדה המערבית ליאסר עראפאת (בגין מבטא את השם כאילו היה זה שמו של איכר פולני), והוא התפלמס עם הצעה זו שלא השמעתי. בנאומי לא הזכרתי מהו הפיתרון הנראה לי כסביר.

בהשיבו על הטענה השלישית הגיע לשיא. זה היה בגין במיטבו. הוא פשוט התעלם מכל אשר אמרתי על החלטות פת"ח, והוכיח אותי על כי לא אמרתי דבר על עניין כה חמור.

קמתי וקראתי קריאת־ביניים אדיבה: „אדוני ראש־הממשלה, אתה פשוט איבדת את כושר־השמיעה."

כאילו היינו צמד־בידור מתורגל היטב, הרים בגין את ידו אל אוזנו, פנה אל היו"ר ואמר: „מה? אני לא שמעתי!"

חזרתי על דברי: „אילו הקשיב כבודו לנאומי, תחת לשוחח עם סגן ראש־הממשלה, היה שומע שדיברתי ארוכות על החלטות פת"ח וגיניתי אותן."

בגין המשיך — ואז נסתבר כי דווקא שמע היטב את הדברים שאמרתי על נושא זה. כי הוא נאחז בטענתי כי „הקצנה בצד האחד מולידה הקצנה בצד השני", וייסר אותי בזעם ריטורי על כך שאני משווה את עמדות ממשלתו להקצנה של פת"ח.

כל זה היה מתובל בסידרה של התבדחויות על עברי באצ"ל ובצה"ל, על העולם הזה ועל העולם ביכלל. חוששני שאף אחת מהן לא הגיעה לרמה של בועות. במיטבו?

מתחרז עם סגן

באותו נאום שלי דיברתי על ידידיו החדשים של מר בגין, פראנץ־יוזף שטראוס ורונלד רגן (מתחרז עם „סגן" בצה"ל).

„שמו ריגן!" קרא בגין ממקומו.

„אני מצטער שעלי לתקן אותך, אבל שמו רגן," אמרתי.

„לא, שמו ריגן!" התעקש בגין.

„לא יכולה להיות מחלוקת על זכותו של אדם להגדרה עצמית," אמרתי. „ולמר רגן נדמה ששמו רגן."

ויכוח־בתוך־ויכוח זה נמשך כמה דקות, וחושבני שמר בגין לא שוכנע. אני מקווה שהקשיב לראיון ביומן השבוע עם ארתור שלזינג'ר, שדיבר ארוכות על מיסטר רגן (מתחרז עם „פתשגן").

ORIENT

SOLAR CHRONOGRAPH

שעון הקוורץ החדיש, המופעל באנרגיית השמש

שעון עצר רב-תכליתי (סטופר כפול).
כולו פלדת אל-חלד: זכוכית קריסטל:
מצג שעות, דקות, שניות, תאריך, חודש, יום:
תאורת לילה - אחריות לשנתיים

להשיג בחנויות המובחרות בארץ
יבוא, שיווק והפצה: בני משה קרסו בע"מ.
רח' ריבל 26, תל-אביב. טל. 332379
סוכנים בלעדיים של: ORIENT WATCH CO. JAPAN

אוריינט - בדיוק בזמן הנכון.

SOLAR CHRONOGRAPH

קח את הכסף ... וסע

הלוואה ללא ריבית וב-6 תשלומים חודשיים.

השנה תוכל גם אתה להרשות לעצמך טיול לחו"ל. "בוא ניסע" מאפשרת לך לקבל הלוואה מיוחדת: אתה משלם דמי הרשמה ומחיר כרטיסי הטיסה ומקבל הלוואה דולרית על סכום הטיול כולל: מלונות, מסעדות וכיו"ב. **ההלואה הינה ללא ריבית** והחזר ההלואה יבוצע רק לאחר שתחזור מהטיול הנפלא **בששה תשלומים** שווים.

אם לא עכשיו אימתי?

הכנס לסוכן הנסיעות שלך ובחר לך

אחד מהטיולים הנפלאים שלנו (המבחר גדול). ברגע שתרשם לטיול ותשלם דמי הרשמה, נשלח אליך הפניה לקבלת הלואה בגובה מחיר שרותי התיירות שפורסמו בחוברת שלנו. את ההלואה תקבל בסניף הבנק אליו תופנה **על פי שער הדולר** לאותו יום.

בשעה טובה, אתה כבר עם רגל אחת בחו"ל, עכשיו, רוץ מהר לארוז. אגב, אם אתה נוסע עם אשתך או בני משפחתך – כל אחד מכם זכאי להלואה בנפרד. כשתחזור מהטיול עמוס חויות, זכרונות ומזכרות תתחיל להחזיר את ההלואה, בששה תשלומים שוים (אחת לחדש) ולפי שער הדולר ביום ההחזר.

על מנת לחסוך לך הפרשי שערים (קניה ומכירה) תשלם סכום חד-פעמי בין 500 ל-600 ל"י לאדם בהתאם לסכום ההלואה.

בדוק היטב את הפרטים הקטנים, את תנאי ההלואות בחברות אחרות, והשווה. אנחנו בדקנו את הנושא – ההצעה שלנו כדאית ומשתלמת.

"מה כדאי" ומה אומרת המועצה לצרכנות?

במחקר מקיף שעשתה המועצה לצרכנות לגבי טיולים מאורגנים לחו"ל קובעת המועצה לצרכנות באפן חד-משמעי שטיולי "בוא ניסע" הינם חסכוניים ביותר בשוק. (מה כדאי – בטאון המועצה לצרכנות מס' 33, מאי 80).

טיולי אירופה לצעירים.

"בוא ניסע" ידועה בזכות ההקפדה על חלוקה לקבוצות לפי גילים, איזון מיני נכון וסטנדרט גבוה בצד מסלולים מרתקים ומעניינים. שאל את מי שכבר נסע.

טיולי שביעיות שמיניות לאירופה.

חויה חברתית מרתקת ומדליקה בצד מסלולי עיר ונוף נפלאים. המחיר כולל גם כרטיסי כניסה לאתרים שונים, גם שיט וביקורים במקומות מיוחדים.

שלא לדבר על הטיולים עצמם. ויש לנו הוכחות: – מאמר בבטאון המועצה לצרכנות.

אמריקה אמריקה

המוניטין שלנו לא מאפשר לנו להציע לך פחות מהטיול הטוב ביותר. כל אחד מראה לך את פסל החרות ומפלי הניאגרה, אבל רק אנחנו כוללים במחיר גם:

1. "הלליה הוליבוד" ה"שאו" בה' הידיעה בלאס וגאס.
2. ארוחה במסעדה סינית מפוארת בצ'ינה טאון של סן פרנסיסקו.
3. תכנית "רבין" ב"רדיו סיטי" בניו יורק.
4. סיור לילי ושיט באגם בשיקגו.
5. חויה מופלאה ב"המיש קאנטרי" בפנסילבניה.
6. טיסה לאזור הפארקים של ארה"ב.
7. ביקור בדיסני וורלד ובסיפרס גרדן שבאורלנדו.

ולזה קוראים בעברית: תמורה מלאה לכספך!.

המודעה הזו קטנה מלהכיל את כל הדברים הטובים שמחכים לכם בטיולי "בוא ניסע". לכן פנו אל סוכני הנסיעות ובקשו את חוברות הנסיעות של "בוא ניסע". את טיולי "בוא ניסע" ניתן לרכוש אצל כל סוכני הנסיעות.

בוא ניסע bonissa

שאל את מי שכבר נסע.

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

סכיזו

פעם בכמה זמן אני מוכן לתת את היד שלי בשביל להיות איזה פסיכולוג או פסיכיאטר, או משהו כזה שמתעסק עם מדעי־הנפש, ככה שאוכל להבין מה קורה בתוך נפשו של המפ"מניק כשהוא שומע את מנהיגיו מקשקשים את קישקושם הלאומני במעגלי הקונסנזוס ה־לאומי.

את החרותניק לא מעניין להבין בנקודה הזאת. זה, כל החיים שלו מתחנך לדעת שהמציאות והעובדות זה בסך הכל איזה ערפל קל, שמרחף מעל לאמת המוחלטת, שהיא מרק לוחט של רגשות לאומניים, שבתוכו צפות המילים הנדלות של בגין. אז כשהחרותניק שומע את בגין מדבר על ירושלים המאוחדת ורואה בטלוויזיה איך פותחים שם חנויות עם רובה מסוג מ־16, זה מסתדר לו יפה עם מה שהוא מבין מהחיים.

גם אצל המפא"ניק או הליברל המצוי אין הרבה מה להבין. אלה כל החיים גדלו עם זה שצריך ללכת עם הזרם, וכל המטרה שלהם בחיים זה להיות מה שיותר באמצע הזרם, איפה שהכי חם והכי צפוף. אז כשהזרם הולך לכיוון הקישקוש הלאומני, אתה רואה את המפא"ניקים והליברלים חוזרים בתשובה ושוכחים בהמוניהם את ימינם.

אבל המפ"מניק, עם כל הכבוד לקודמים, אצלו זה מתחיל לחיות מעניין. מה, הרי המפ"מניק התחנך על כל הרציונליזמים היפים האלה: "עם המשעבד עם אחר אינו יכול להיות חופשי בעצמו", "התוויה קובעת את התודעה", ולא נשכח את "אחוות העמים" ואת "הסוציאליזם".

נו, אתם רואים איך זה מתחיל להיות מעניין? המפ"מניק שומע, נניח, שמנהיגיו רוצים להעביר את העם הפלסטיני מהכיבוש הנאור שלנו לכיבוש הנאור של המלך חוסיין. איך זה מסתדר לו עם "אחוות העמים"? הוא לא נעשה קצת סכיזו מזה? או כששומע המפ"מניק על זה שמנהיגיו בעד "ירושלים המאוחדת", שבה יש כמה עשרות אלפים טובים של ערבים שבום־טח מסופחים לישראל בתנאים של ילידים בקולוניות, לפני שמישהו מספיק להגיד "אינטרנציונליזם", מה זה עושה לו? או כשמפ"ם והקיבוץ הארצי מקיימים התנחלויות בצורת קיבוצים ברמת־הגולן, וטוענים שהם לא יהוו מיכשול לשלום, מה אז חושב המפ"מניק על האימרה המפורסמת ש"ההתוויה קובעת את התודעה"? כמה זמן יעבור, חושב המפ"מניק, עד שתקיבוץ הארצי שלו יקים קיבוץ "שלא יהווה מיכשול לשלום" ליד יריחו?

איך שאני רואה את הדברים, כל העניין הזה משאיר למפ"מניק בדיוק שתי אפשרויות: או להשתגע בשקט, ולחטיל על הקיבוץ הארצי להקים מחלקות סגורות עם אורח־חיים שיתופי וקולקטיבי־ות רעיונית, ורצוי בלי עבודה שכירה — או לעזוב את כל השטויות שלימדו אותו ולהתחיל ללכת עם חזרם. וגם את זה כדאי להתחיל לעשות מהר, כי היום יש די הרבה מפ"מניקים־לשעבר שתגיעו לתיזה של המרק והערפל, ומיספרם בכנסת, למשל, אינו נופל בהרבה ממיספר מנהיגי מפ"ם.

סיפור קצר לשבוע הספר העברי

בדיוק השנה מלאו שבעים למותו של גוי אחד בשם ויליאם סידני פורטר. פורטר נולד די הרבה לפני זה, בשנת 1862, בארצות־הברית. הוא עבד בתור פקיד בבנק, עד שהסתבך בשנת 1895 באיזו מעילה מעורפלת וברח להונדורס. היתושים שם בטח עשו לו את המוות, והוא העדיף לחזור למולדתו ולעמוד לדין. במישפט קיבל פורטר שלוש שנים בפנים. כמו שקורה לחברה אסירים, התחיל גם פורטר לכתוב בבית־הסוהר. ת־סיפורים יצאו לו קצרים, עם פואנטה.

כמו שקורה אצל הגויים, לא הספיק לפורטר זה שם אחד, והוא לקח לו עוד שם.

או. הנרי.

סופרים שכותבים סיפורים קצרים וטובים, עם פואנטה, נוחים לתרגום, וגם את או. הנרי תירגמו לשפות רבות (מקרה דומה יש לנו היום עם אפרים קישון, למשל). גם לעברית תירגמו את או. הנרי.

מתחיל החלק הרציני

עד עכשיו זה נשמע סתם קישקוש בשביל למלא מקום בעיתון, אבל עכשיו מתחיל החלק הרציני. לפני עשר שנים בערך יצא בהוצאת "לדורי" בתל־אביב, והודפס בדפוס "מבורך" ביפו, קובץ ובו עשרים ושבעה סיפורים קצרים של או. הנרי. לקובץ קוראים בעברית "לילות ניו־יורק", ותירגמו אותו לעברית מירון אוריאל ואיריס בורוכוב.

המו"לות העברית לא התחילה ולא נגמרה עם הוצאת "לדורי". יש, למשל, גם הוצאת "טברסקי", שבשנת 1957 זיכיינה קובץ "הומורסקות" של אפרים קישון בשם "לא נורא". עד עכשיו באמת שום דבר לא נורא.

עכשיו מתחיל להיות נורא

קחו את שני הספרים ושימו אותם אחד ליד השני. תפתחו את הספר של קישון, "לא נורא", בעמוד 59, ואת הספר של או. הנרי, "לילות ניו־יורק", בעמוד 118, ותראו מה שאני ראיתי.

שם הסיפור של או. הנרי, שמתחיל בעמוד התוא, זה "מקרב לבבות". שם ההומורסקה של קישון שמתחילה בעמוד ההוא זה "אולקוסאים". אבל מי שחושב שהשם זה החבדל היחיד בין שני הסיפורים האלו טועה טעות מרה.

הסיפור של או. הנרי מתחיל כך:

"הפורץ חדר בחופזה דרך החלון, ואחר השתהה קמעה. פורצים המכבדים את מלאכתם משתהים קמעה בטרם יש־לחו ידם בביזה".

ואצל קישון:

"באחד האמשים האלה קרח שחת־עוררתי במיטתי לקול רישרוש. פקחתי את עיני על מנת לוודא, והנה אני רואה דמות ענקית כשהיא מפשפשת ונוברת לאור הירח בין חפצי בארון הבגדים".

גם אצל או. הנרי מגלה הנשדד את הפורץ, וכך מתואר חדבר:

"הפורץ פסע שלוש פסיעות לעבר השידה. האיש במיטה השמיע אנחה צרמת. הוא פקח את עיניו. ידו הימנית החליקה מתחת לכר, אך נותרה שם. ,שכב בשקט,' אמר הפורץ כמשיח לתומו... ,עתה הרם את שתי ידיך'."

אצל קישון אומר הפורץ ברגע הגילוי:

"— שתוק או שאשחוט אותך מנוול! איפה התכשיטים?"

מה שקורה עכשיו

שימו לב למה שקורה עכשיו. הפורץ של קישון מגלה ליד הגרביים, שבהן

הסטיריקון הלאומי שלנו

צבר הנשדד 25 לירות, מין קופסה, ושואל את הנשדד מה זה הקופסה הזאת:

זה לא מעניין אותך. זו התרופה שלי.

נגד מה?

נגד אולקוס.

אולקוס!? — שאל השודד והתקדם כמה צעדים לעברי — מתי קיבלת אותו?

הבדל חשוב

וזה הבדל חשוב בין חסיפורים, כי השודד של או. הנרי מבקש מהנשדד שלו להרים ידיים, כמו שמקובל במקרים כאלו. הנשדד מרים יד אחת, וטוען שאינו יכול לחרים את השנייה. חשודד שואל:

מה העניין?

שיגרון בכתף.

בלוויית דלקת.

היתה דלקת, אך היא נעלמה.

ההבדלים הנושיכים

אתם עוקבים? שיגרון זה מין ראומטיזם, ובכלל לא בענף של האולקוסים, שמתרכזים בקיבה. ההבדלים בין הסיפורים של או. הנרי וקישון ממשיכים להיות בולטים. השודד של קישון שואל:

מתי קיבלת אותו?

לפני שש שנים, בגליל העליון.

ואצל או. הנרי:

כמה זמן אתה סובל מזה?

ארבע שנים, ונדמה לי שזה עדיין לא הסוף.

אצל קישון מתעניין השודד במקום, ואצל או. הנרי — בזמן.

אתם כבר מבינים, בטח, שגם השודד של קישון וגם הפורץ של או. הנרי סובלים בדיוק מאותה מחלה שממנה סובלים הנשדדים, והם מתחילים לשוחח, כמובן על תרופות.

או. הנרי:

יש משתמשים בטבליות צ'זלום, העיר האזרח.

שטויות! אמר הפורץ. בלעתי אותן במשך חמישה חודשים ללא שום תוצאות. הוקל לי מעט בשנה בה השתמשתי בתמצית פינקלהם, רטיות גלעד ואבקת הלחם של פוט.

ואצל קישון:

— אם יש לי אולקוס, אתה שואל? רק זה עשרים ואחת שנה, חבוב! עם פירפוראציה! איזו תרופה זו? אינני מכיר אותה...

סקופטיגראטינוסקומיניטין.

מה היא עושה?

היא לא רעה. אתה אחרי ארוחת־ערב?

מובן.

אז תוכל לנסות אותה. קבל גלולה אחת.

וככה זה נמשך. הנשדדים והפורצים של או. הנרי וקישון משוחחים על סוג הכאבים, רופאים ותרופות, ונעשים חברים טובים. אצל או. הנרי הם יוצאים, בסוף, לשתות משהו באיזו מימזגה ניו־יורקית, ואילו אצל קישון הם משוחחים עד הבוקר, ו„אז קמה אשתי ובישלה לנו ארוחת דיאטה והמשכנו עד הצהריים. מחר אנחנו מוזמנים אליו."

העובדות טופחות על פני המציאות

זאת. אני לא יודע מה לחשוב על כל העסק הזה. הרי לא יתכן שאפרים קישון קרא פעם את הסיפור של או. הנרי, והחליט "לעבד" אותו לעברית בלי להודיע שמה שמופיע אצלו בתור הומורסקה זה רק "עיבוד". זה פשוט לא יתכן. מה, הסטיריקון הלאומי שלנו, שיעשה דברים כאלו? כמו שהייתם אומרים שביאליק "עיבד" שיר של ביירון כאילו שהוא בעצמו המציא אותו. לא יכול להיות.

אז זה משאיר רק אפשרות אחת: שפורטר, שכבר היה לו ניסיון בגניבות, לקח מכונת זמן, נסע שישים שנה קדימה בהיסטוריה, קרא את "לא נורא", מצא חן בעיניו הסיפור של קישון, והוא חזר איתו להתחלת המאה ו„עיבד" אותו, מה שנקרא. ועכשיו, לך תדע כמה עוד סיפורים של קישון ושל אחרים גנב או. הנרי בשיטה הזאת, עם מכונת הזמן.

זה לא נראה לכם, ההסבר הזה? מה לעשות, לפעמים העובדות טופחות על פני המציאות.

SANYO

כשהצליל המקורי הוא ללא תחרות
יש דבר נוסף המשלים את האמינות:

סניו-מבצע פרסים!

מוצרי "סניו" האמינים הם תמיד קניה נכונה ונותנים תמורה מלאה לכספך. עכשיו "סניו" עושה אותם לקניה כדאית עוד יותר: במבצע פרסים ללא תקדים תוכל לזכות במוצר יקר ערך של "סניו" ולהשתתף בלא פחות מאשר 3 הגרלות ענק. המבצע יערך מ—6.6.80 עד 30.6.80 בלבד.

כיצד תשתתף במבצע הפרסים של "סניו"?

בקנותך מכשיר "סניו" (מערכת סטריאו, פטיפון, רדיו־טייפ, מגבר, טייפ־דק, רדיו, מערכת משולבת וכו') בסכום העולה על 1,500.— שקל—תהיה זכאי להשתתף במבצע. כל שעליך לעשות הוא לשלוח את הספח של תעודת האחריות עם העתק מחשבונית המס לכתובת: "סניו", ת.ד. 2579, ירושלים.

כל קונה זוכה ב"סניו" ללא הגרלה!

עם קבלת הספח של תעודת האחריות והעתק חשבונית המס, תקבל לביתך אחד ממוצרי "סניו" המעולים ללא הגרלה! בנוסף תוכל לזכות גם ב...

כל כספך בחזרה!

בהגרלה הראשונה יזכה אחד מכל 100 קונים בכל כספו בחזרה! כל קניה של מכשיר "סניו" מגבירה את סיכוייך לזכות— ויש פרסים נוספים:

טיסה זוגית ללונדון הלוך ושוב!

בהגרלה השניה יזכה אחד מכל 500 קונים בכרטיס טיסה זוגי הלוך ושוב ללונדון— וזה עדיין לא הכל...

פרס מיוחד לקוני מערכת סטריאו שלמה- טלוויזיה צבעונית "סניו"!

בנוסף ל—2 ההגרלות הראשונות תיערך הגרלה מיוחדת ובה תוכל לזכות בטלוויזיה צבעונית של "סניו". תשתתף בה אם תקנה מערכת סטריאופונית הכוללת פטיפון, רסיבר, טייפ־דק "סניו" וזוג רמקולים מעולים—"פירלס" מתוצרת דנמרק,(או מערכת סטריאו משולבת ורמקולים "פירלס").

בוא עוד היום והענק לעצמך את ה"סניו" שתמיד רצית. עכשיו כדאי לך עוד יותר לקנות אותו: תזכה במוצר נוסף של "סניו" במתנה ותשתתף ב—3 הגרלות!

★ על ספח תעודת האחריות והעתק חשבונית המס להגיע אל ת.ד. 2579 ירושלים עד לתאריך 30.7.80
★ המבצע כולל מכשירי שמע של "סניו" בלבד.
★ ההגרלות ייערכו בנוכחות נציגי חברת ס.ט.ס. אלקטרוניקה בע"מ, משרד הפרסום ורואה חשבון. מועדי ההגרלות ותוצאותיהן יפורסמו בעתונות.
★ ההשתתפות במבצע אסורה על עובדי חברת ס.ט.ס. אלקטרוניקה בע"מ, עובדי פרסום "אדמון" ובני משפחותיהם.

היבואנים: ס.ט.ס. אלקטרוניקה בינלאומית בע"מ, ת.ד. 2579 ירושלים טל. 245283(02)
תל—אביב, רח' החשמונאים 91, טל. 269858—210068(03).
חיפה, שד' ההסתדרות, מפרץ חיפה טל. 725681—740495(04).
ירושלים, רח' לונץ 10 טל. 224829(02).
227937(02)

רשימת חנויות חלקית: **תל־אביב**: סלון "להיט", אבן גבירול 20; "אוריה", אחד העם 19; "פוטו פספורט", בן־יהודה 8; "מיכה שטרום", ה' באייר 13. **כפר המדינה**: "אליאס", העליה 20. **נבעתיים**: "צלילי המוסיקה", כצנלזון 117 (ככר נח). **ראשון לציון**: "צלילית", תרמ"ב 34 (בנין השקם). **רחובות**: "אלקטרוניקה — שרות", בית הפועלים 4. **ירושלים**: "לני הגיד", יפו 97, מרכז מסחרי. "מ. אלקטרוניק", בן סירא 24 / שלומציון המלכה 20; "רדקס", בן הלל 10; "גד אלקטרוניקה", פינס 11 (ע"י ככר הדוידקה). "שטיינברג", מרכז מסחרי; "סלון חצרוני", מפרץ חיפה, מול כביש הבנקים", הבנקים 1; סטריאו שירי, הרצליה 1; "אדיב", כיכר מאירוב; "פלדמן את אפרי", קרן היסוד 74; "אחים נפתלברג", ירושלים 3. **בית־שמש**: "סלון הבנקים", רח' הגליל. **עכו**: "אור קול עכו"; בן עמי 55. **קרית מוצקין**: פלדמן, השופטים 6. **קרית ים**: "השרות האלקטרוני", השעמאות 49. **קרית־אתא**; סטריאו שימי, רח' הגליל. **באר־שבע**: "טרקלין הקריה", השופטים 11; "קול־אור", הרצל 59. **טבריה**: סטריאו שירי, הרצל 55.

ארצות־הברית: קארטר מפסיק לחייך

רונאלד רגן הוא בדיחה העומדת להפוך חלום־בלהות, אומרים עתה ליברלים רבים בארצות־הברית. עד לפני כמה שבועות התייחסו אנשי ג׳ימי קארטר בזחיחות־דעת לרגן. הם התפללו לבחירתו כמועמד הרפובליקאים לנשיאות וראו בכך, במידה רבה של צדק והגיון, נכס לסיכוייו של הנשיא בבחירות הבאות. גם היום בטוחים עוזרי קארטר בניצחונם, אבל החיוך המבטל כבר חלף מזמן. מסתו של רגן מחולל פלאים, עושה מאמץ אדיר ולפעמים

אפילו מוצלח, לתקן את תדמיתו הסופר־שמרנית של מועמדם. מטרתו המיידית היא לנסות לגייס את הסנאטור המכובד והמקובל, הווארד בייקר, לרוץ עם רגן כמועמד לסגן נשיא.

משימה לאומית. הנשיא לשעבר, ג׳ראלד פורד, שלא הסתיר בעבר את יחסו העוין לרגן, התגייס עתה לדגל המפלגה. במסיבת עיתונאים המונית בוושינגטון הוא הודיע חגיגית על תמיכתו החד־משמעת ברגן. „הפלת קארטר הפכה למשימה לאומית, לא רק רפובליקנית,״ הכריז פורד.

מצב־הרוח הכללי בארצות־הברית הוא שפוף למדי. התובע הכללי לשעבר, ראמזי קלארק, ומישלחת אמריקאית מכובדת לקחו חלק בוועידה באיראן שחשפה את פשעי ארצות־הברית והשאה. השבוע אף הוקרנה תוכנית תיעודית מצויינת בטלוויזיה הלא־מסחרית, ברשת היוקרה מס׳ 13, שהפגינה הבנה ורגישות למאבק העם האיראני נגד השאה.

תגובה ליברלית זו הביאה, כמובן, גם לריאקציה ימנית בציבור. בבית־ספר תיכון במדינת ניו־יורק זכתה תלמידה איראנית, טינה בהאדורי, בפרס כתלמידה מצטיינת. ה־מורים השמרניים נערכו למנוע את הופעתה בטכס המסורתי להענקת פרס לתלמידים מחוננים. הם הצליחו וזכו לתמיכה לא־מבוטלת בדעת הקהל ובעיתונות.

כמו יצחק רבין. בחוגי המימשל מדברים בגלוי על חזרה לעידן המילחמה הקרה. אנשי־עסקים, מנהלי־חברות על־לאומיות ואפילו אינטלקטואלים יהודים, שחדלו להתייש בעמדתם שהיתה לא־אופנתית בעבר, החלו להרים ראש. בוושינגטון נשמעים דיבורים בסיגנון המזכיר את אנגליה הוויקטוריאנית בסוף המאה שעברה. נטל האדם הלבן, The white man's burden, שינה צורה והפך לסיסמה של הצלת המערב. אנשים רציניים מדברים בגלוי על פעולות צבאיות גלויות נגד מדינות אופ״ק. הפנטגון זכה לתקציבים צבאיים רציניים ורבים מדברים, כמו יצחק רבין, על שיקום הסי־איי־אי וחזרה לפעולות חתרניות בארצות־חוץ, בהתאם לאינטרס של ארצות־הברית.

קארטר מנסה ללכת לקראת הימין ובכך הוא מפצל עוד יותר את המחנה הליברלי. סנאטור טד קנדי עדיין לא ויתר על המועמדות. הצלחותיו המרשימות במדינות גדולות כמו ניו־יורק וקליפורניה נראות בעיני עוזריו כדרכון למינוי הדמוקראטי, עליו צריך קארטר לוותר.

שיש עריס ליום. יתכן שקנדי היה מוותר על המאבק, המסייע באורח אובייקטיבי רק לרגן, אבל הוא שבוי בידי מטהו, שהצליח למכור בהצלחה את האיש, שעצם קיומו מוטל לפעמים בספק. גם המועמד העצמאי, ג׳ון אנדרסון, מסייע לרגן. הוא עובד בפרך, מרצה בשלוש עריס ליום, ונוגס אך ורק בקולות הנשיא.

השבוע קיבל קארטר מהלומה כפולה נוספת, הפעם בחזית הפנימית. האבטלה בארצות־הברית הגיעה לשיא הדש, שמונה אחוזים. מדובר במיספר עצום של 8,154,000 מחסרי־עבודה! אפילו בלימת האינפלציה, שהגיעה לפחות מחצי אחוז במאי, לא שיפרה את האווירה. אך לשיא ההשפלה הגיע הנשיא בקונגרס, שבו יש רוב עצום למפלגתו. קארטר הגיש הצעת־חוק לבית־הנבחרים, במטרה להטיל מס של עשרה אחוז על יבוא דלק. בית־הנבחרים דחה את הצעתו. קארטר הטיל וטו על ההחלטה. בהצבעה חוזרת נדחה הווטו של הנשיא ברוב של 335 נגד 34 בבית־הנבחרים, 68 נגד 10 בסינאט! היתה זו הפעם הראשונה מאז 1952, שבה הושפל הנשיא בצורה כזו על־ידי הקונגרס הנשלט על־ידי מפלגתו הדמוקראטית.

הורמונים מחדשי־נעורים. אוהדי קארטר מצביעים על הצלחותיו במדיניות החוץ, בעיקר על המעבר הדרמטי של עיראק למחנה האמריקאי. גם בלימת האינפלציה והשינויים בהרגלי החיים של אזרחי ארצות־הברית נזקפים לזכותו של קארטר. השבוע חלה ירידה של שני מיליארד דולר בשיעור התשלומים של האמריקאים לסחורות צריכה. הירידה הגדולה ביותר מזה 37 שנים. אבל רגן ממשיך להתחזק, ממשיך לזכות בתמיכה של ליברלים־לשעבר, שפנו ימינה. תהליך ההתקרנפות עלול להפוך את הזקן השמרני והגועני הזה, הנראה כמו מדענית־פירסומת להורמונים מהדשי־נעורים, לאיום רציני על שלום־העולם. מומחה בחירות אמריקאי הזכיר השבוע בטלוויזיה את המהפך בישראל ב־1977, כדגם אפשרי לשינוי דרמטי גם בארצות־הברית. קשה להמר כיום על רגן, אבל יש להתייחס אל התופעה שהוא מייצג ברצינות — ואפילו בחומרה.

יהודים: חיבוק הדוב של רונאלד רגן

למדור זה הגיע מיסמך־עבודה פנימי, שבו מתוה מטהו של רונאלד רגן את קו ההסברה המיועד ליהודי ארצות־הברית. המיסמך כתוב, כמובן, בעגה מדעית כביכול, והוא משופע בכל עיוותי השפה של החוגים ליחסים־בינלאומיים במכללות האמריקאיות. עם זאת הוא חושף היטב את תמונת העולם של רגן ושותפיו.

ניתוח המצב במזרח־התיכון מוביל את אנשי רגן למסקנה, שישראל היא השוטר האידאלי העשוי להבטיח את האינטרסים האמריקאיים, ואף להתערב צבאית, במקרה הצורך, בארצות הנפט הערביות. מסקנת אנשי רגן לצריכה יהודית־אמריקאית: יש להעניק לישראל עליונות

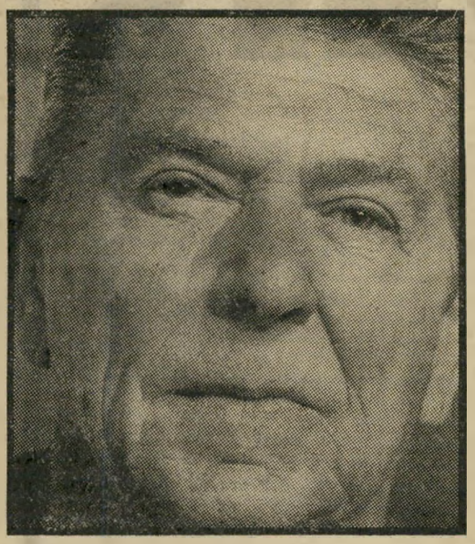

מועמד רונאלד רגן
סכנה לשלום העולם

צבאית על כל הכוחות הערביים ביחד (להוציא את מצריים). יש למנוע מהערבים לתקוף את ישראל על־ידי שילוב של אמצעים מדיניים וצבאיים.

חיזום רטוב. ההמלצות של מטה רגן למדיניות אמריקאית במזרח־התיכון נשמעות כמו חלום לילה פרוע של מנחם בגין או אריאל שרון.

וזה חזונו המרחבי של רגן:

- ארצות־הברית חייבת לעשות צעדים הדרגתיים לפתרון הסיכסוך, ולא לחתור להסדר כולל במזרח־התיכון.
- לחזור לשימוש משולב של כוח צבאי ודיפלומטיה במפרץ. בסיסים צבאיים אסטרטגיים של ארצות־הברית יסייעו לבניית קואליציה אנטי־סובייטית של המדינות המוסלמיות השמרניות.
- השימוש בעוצמה צבאית ימנע מארצות־הברית את הצורך ללחוץ על ישראל לוותר בעניין הפלסטיני, כדי ליצור את הקואליציה האמורה באיזור.
- יש לתמוך באורח עיקבי בישראל ובכל מדינה ערבית שתצטרף לתהליך הסכמי קמפ־דייוויד.
- יש להימנע ממחלוקות פומביות עם ישראל בשאלת ההתנחלויות היהודיות בשטחים ובפרשת דרום־לבנון(!). ויכוחים כאלה מבודדים את ישראל, מחלישים את כוח ההרתעה שלה (שיש לנצלו לטובת ארצות־הברית!) ומגבירים את סיכויי המילחמה באיזור.
- רגן יפעל כמתווך אמיתי ולא כשותף פעיל במו״מ במזרח־התיכון.

רגן לא יגיש הצעות אמריקאיות עצמאיות ולא ינסה לכפות פיתרון בסוגיות סבוכות כמו זכויות הפלסטינים, מיזרח־ירושלים, התנחלויות או השתלטות על שטחים ומקורות מים.

האמנם עומד להתממש „חלומו הרטוב״ של כל איש ימין ישראלי? האם יתמוך המימסד היהודי בארצות־הברית, המכור כולו לסיפוחיסטים, ברגן? כיצד יגיב הרוב הדומם של יהודי ארצות־הברית, הבוחל בתעלולי בגין—גוש־אמונים? ולבסוף, האם רגן דובר אמת, או שדווקא האוריינטציה שלו על הנפט תגרום שינקוט במדיניות לחץ על ישראל?

כל אלה בבועות, בשבועות הבאים.

וושינגטון: רשיון להשתולל עד הבחירות

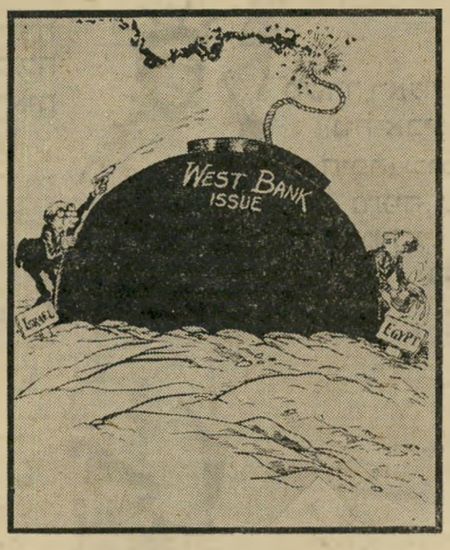

הגדה המערבית — פצצת־זמן
החשבון יגוש לממשלת ישראל

העיתון האמריקאי כריסטיאן סייאנס מוניטור בלט מאז ומתמיד בישרו האינטלקטואלי ובמהימנות המידע שלו. עמדתו בסיכסוך המזרח־התיכוני היא עיקבית, מזה שנים, ודומה יותר לדיעה המקובלת באירופה מאשר לקו הנקוט על־ידי העיתונים הגדולים בארצות־הברית. השבוע פירסם העיתון קריקטורה שהיטיבה לתאר את המצב במזרח־התיכון. ברור שיש לקיצוניים, לגוש־אמונים ולממשלת־ישראל, מעין רשיון להשתולל עד אחרי הבחירות לנשיאות בארצות־הברית. אחר כך יגיע החשבון. אך שורה ארוכה של אסונות עלולים להתרחש עד אז.

* * *

ח״כ אבא אבן בא להכחיש ונמצא מאשר. במיכתבו, שבא להתריע על „הטעיית״ הקוראים (העולם הזה 2231), מודה ח״כ אבן שמפלגת העבודה אמנם לא הוזמנה לאירוע של „מישפט״ שצ׳ראנסקי. אבן עצמו הוזמן רק כתחליף לח״כ גידעון האוזנר, שהוא, כידוע, ליברל עצמאי, וכל זאת במיבצע שבו היו מעורבים רבים ממנהיגי האינטרנציונל הסוציאליסטי. העובדה ששניהם לא הופיעו מהווה מחדל הסברתי מאין כמוהו, אבל זה כבר עניין אחר.

אמריקה בתשלומים

אם עוד לא היית בארה"ב והיית רוצה למצות את המקסימום מהארץ הגדולה והנהדרת הזאת... אם בחלומותיך ראית את הטיול לאמריקה כמסע תענוגות שכולו יופי, פאר ונוחות... סע עם קופל, משרד הנסיעות הגדול בישראל.

סע עם קופל ותוכל לשלם את כל מחיר הטיול ב־6 תשלומים. 1/6 מהמחיר תשלם לפני היציאה ו־5 תשלומים חדשיים שווים (שיתחילו חודש מיום היציאה), ללא ריבית וללא הצמדה. 10% הנחה תמורת תשלום במזומן.

סע עם קופל – ותהיה לך נסיעה טובה בארה"ב והרבה חוויות לקחת הביתה.

מחיר הטיול: 151,340.- ל"י.

לפי שער הדולר ביום 15.5.80

קופל נסיעות

משרד ראשי: תל־אביב, רח' פרישמן 14. טל. 246121.
נוה־אביבים: טל. 423943. ירושלים: טל. 232225.
חיפה: (כרמל), טל. 88011; נוה־שאנן: טל. 224730.
נתניה: טל. 27410. קרית־ביאליק: טל. 740451.
רמת־גן: טל. 731105. הרצליה: טל. 78057 – 052.
באר־שבע: טל. 78860. אילת: טל. 4105

הקניה הטובה ביותר 1980

אנשים בעולם

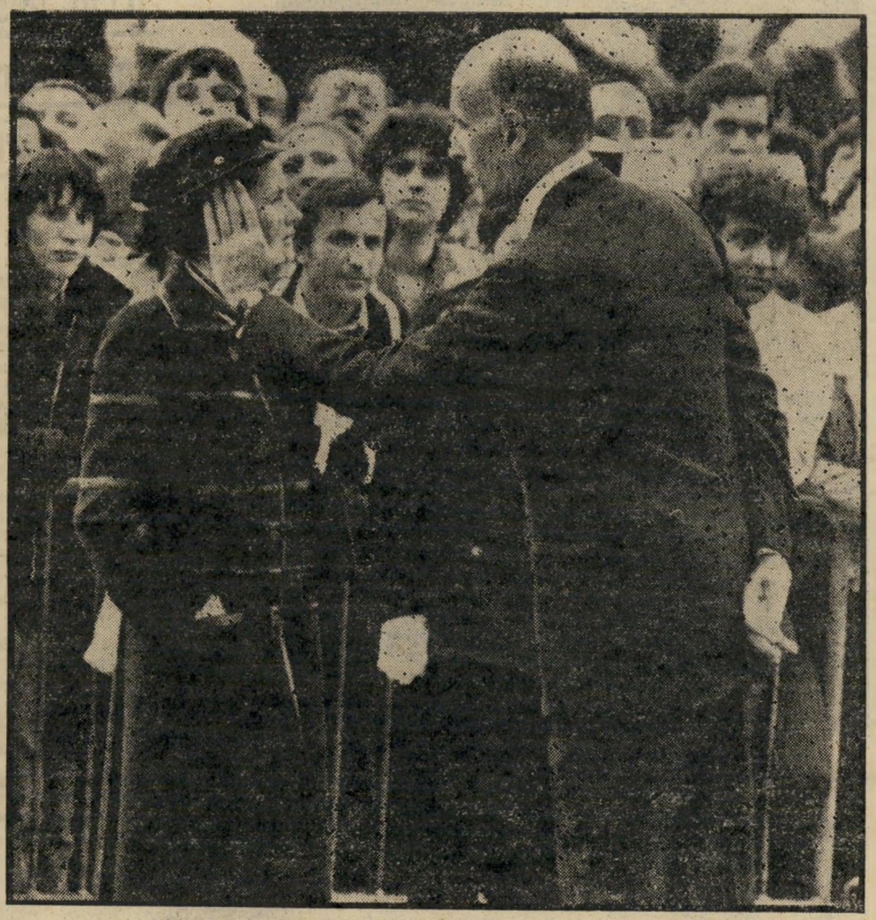

נשיא צרפת, ואלרי ז'יסקאר דאסטין, מעניק שיפוץ אחרון לתסרוקת של רעייתו

האב-הקדוש מרקד על 50,000 גלויות-ברכה

יוחנן פאולוס השני:

הביקור בצרפת

הם לא בכו כמו בפולין, ולא נכנסו להיסטריה כמו בארצות־הברית. הם לא נשאו נשים לכבודו, כמו באפריקה, ולא הציפו את הרחובות, כמו בדאבלין. ובכל זאת הפך הסיור הקדוש בצרפת לניצחון מוחץ של האפיפיור. במדינה שבה שלטת הסיסמה „הומניזם בלי אלוהים" היה זה הישג לא מבוטל.

זה התחיל בלה־בורג'ה, נמל־התעופה הישן של פאריס. עם קהל שהתלבט אם לצעוק משימחה או לכבד את האורח בשקט. הנשיא הפגין התרגשות חסרת־תקדים ו־ניסה, ברגע האחרון, ליישר תלתל שחמק מתסרוקתה של אשתו אן, במחווה שהצטיינה ברוך יוצא־דופן. אחר כך זה נמשך בארוחת־בוקר שערך האפיפיור ל־31 אינטלקטואלים צרפתיים, כשהוא כורך בש את אהדתם בסערה, בזכות כושרו האינטלקטואלי להתמודד עם בעיות פוליטיות־חברתיות. ב־שדות־מארס, הגן הענקי שליד האקדמיה הצבאית, נפגש עם 3,000 פולנים שמצאו מיקלט בצרפת בימי מלחמת־העולם השנייה. הם באו לשם עם ילדיהם, שלבשו בגדים מסורתיים וזכו לברכה אישית מן הפאפא הידוע באהבתו הגדולה ל־ילדים (בעבר היה מורה). התמונה המרשימה ביותר מן הביקור כולו (למטה, משמאל) מנציחה את המכובדים, שהוזמנו לפגוש את האפיפיור בארמון האליזה ויצאו מבעד לחלונות כדי לרוץ בעיקבותיו, ביניהם הגברת ד"ר בודריאר, מחנכת־השידור הצרפתית, הנראית כשחצאיתה מופשלת בעת הזינוק.

האפיפיור נפגש עם ילדי עמו בשדות-מארס

האורחים יוצאים מחלונות האליזה לגעת באב-הקדוש

אנשים בעולם

כריסטופר ניכסון: סבא הקדיש לו ספר

נשיא ארצות־הברית לשעבר, ריצ׳ארד ניכסון, מרכיב את נכדו, כריסטופר בן השנה, על כתפיו. היה זה בעת טיול של השניים, בבוקר היום הראשון, בסנטרל־פארק שבניו־יורק. „אין דבר האהוב עלי יותר מזה,״ אמר ניכסון, שהקדיש את ספרו המילחמה האמיתית, לנכדו, „כדי להאיר את עיניהם של בני הדור הצעיר.״

פיטר סלרס:
האמונות התפלות
ניצחו

פיטר סלרס הגיע לפסטיבל הסרטים בקאן כשהוא חיוור וכחוש — סימני התקף־הלב שנחת עליו כמה ימים לפני כן. היו שאמרו, כי קיבל את ההתקף כשראה את הסרט להיות שם והתברר לו כי הסרט מסתיים בשורה של צילומים המראים אותו חוזר ואומר שורה מסויימת בתסריט, טועה ופורץ בצחוק. „בשום פנים ואופן איני מוכן להסכים לסוף הזה,״ רגז השחקן והסוף הוחלף. אבל זה רק חלק א׳ של הסיפור. סירטו של סלרס תוכנן ל־13 במאי, אבל השחקן, המאמין באמונות תפלות, אמר: לא יקום ולא יהיה! והנהלת הפסטיבל נאלצה לחליף את תאריך ההקרנה. כך קרה שסרט ההפתעה של הפסטיבל היצג ב־13 בחודש. ואמנם ההפתעה התרחשה במציאות: שביתת־השמל הפסיקה את הקרנת הסרט באמצע. סרט ההפתעה היה הסרט הרוסי סטוקר.

קירק דוגלאס: „ההנאה היחידה שהייתה לי בפסטיבל היתה לשחק בלהוריד ולנצח את הבנים שלי!״

השחקן האמריקאי קירק דוגלאס הגיע לפסטיבל הסרטים בקאן כשהוא מחליף את אינגמר ברגמן כנשיא חבר־השופטים. (הבמאי ביטל את בואו ברגע האחרון, בטענה, ש„יותר חשוב לו להסריט סרט״.) דוגלאס היה שמח וטוב־לב, בעיקר משום שנפגש במקום עם הצעיר שבארבעת בניו, אריק, הלומר מישחק בלונדון. הגם שקירק כבר סבא לארבעה נכדים, הצליח לנצח את אריק ב„להוריד״, לעיניה המשתאות של אמו, אן. אבל כאן הסתיימה השימחה. קירק דוגלאס עזב את הפסטיבל בכעס כשהוא שולח מיכתבי־מחאה לכל הנוגעים בדבר. מסתבר שחבר־השופטים הגיע לכלל החלטה על חלוקת הפרסים הרבה לפני הזמן שנועד לכך ובצורה תמוהה לחלוטין. קודם דובר על כך שיעניקו שלושה פרסים שווים לשלושה (קוראסוואה, פוסה ורנה). אחר כך שונה הדבר והוחלט להעניק לרנה פרס מיוחד. איש לא טרח לומר לו שעליו להיות נוכח בחלוקת הפרסים בצהריים, המשודרת ישירות בטלוויזיה. דוגלאס לא בא ונשיא הפסטיבל, רובר לברה, הודיע כי „דוגלאס חולה״ — שקר שהרתיח את השחקן.

שנות ה־40': מישל מורגן

שנות ה־50': מרילין מונרו

שנות ה־60': רומי שניידר

הכוכבות מתחלפות

ההצגה נמשכת

פורנוגראפיה היא עניין של גיאוגרפיה. השבועון הצרפתי פארי מאץ ערך מישאל בין קוראיו, מי היו הכוכבות הראשיות של התקופה, היפות והאופייניות.

מכל כוכבות שנות ה־40' אהבו את מארלן דיטריך ו־גרייס קלי, אך במקום ראשון צועדת מישל מורגן, בעלת ה־עיניים הירוקות המרתקות, ש־כבשה את צרפת עם ז'אן גא־בין ולפני שנתיים חזרה להו־פיע בתיאטרון. בשנות ה־50' עוררה מרלין מונרו את אמ־ריקה כולה בצילום העירום שלה, בלוח־שנה, על רקע מיל־חמת קוריאה. הכוכבות שבזמנה היו גרייס קלי, אינגריד ברג־מן, ז'אן מורו וג'ינה לולובריי־ג'ידה. אך מרילין, שהתאבדה בשנת 62', השאירה את חותמה על העשור כולו.

בשנות ה־60' עלתה לצמרת כוכבת מסוג שונה. רומי שניידר התפרסמה בסיסי ועד היום היא המעניינת ביותר מ־בין בנות תקופתה: ברידג'ט ברדו, סופיה לורן וג'ין פונ־דה. בשנות ה־70' טיפסו מעלה מעלה רקל וולש, מיריי דארק ופארה פוסט, אך הצרפתים אוהבים מכל את המלאך ה־אלגנטי — קאתרין דנב. דנב, המדגמנת עבור שאנל, היתה לסמל המתירנות המינית כש־סירבה להינשא לרוז'ה וא־דים, אבי בנה. בשנות ה־80' בולטת איזבל אדג'אני, בעלת היופי הרומנטי. נאסטאסיה קינסקי מאיימת להיות כוכבת רצינית, אך לפי שעה נתונה הבכורה בדעת־הקהל בידי בו דרק, בעלת הפרופיל המושלם והגוף החטוב, שהופיעה בטו10 ומסריטה עתה את היא.

שנות ה־70': קאתרין דנב

שנות ה־80': בו דרק

SANYO סניו | אטארי | אמיגה | ש.מ.ש. מחשבים

Load

כל מקרר מיבוא חדש
המצויד במנוע קומפרסור
אך ורק מדגמי SANYO
אשר נמכרו ע"י סניו בישראל
החל מיום 1.10.79 ואילך
ואשר לא נרשמו
אצל סניו בישראל
עד ליום 31.12.79
יקבל מתנה
מיידית
ללא תשלום
נוסף
מקרר
מיני
בר
מדגם
SANYO
SR-0201
בנפח נטו
של 40 ליטר
בשווי
של 1,500 ל"י

מתנה זו ניתנת
ללא כל קשר
לתנאי המבצע
הכללי
ולכל לקוח
יינתן
מקרר
מיני בר
אחד
בלבד

מבצע זה תקף
עד ליום
31.12.79
או עד למילוי
המלאי
המיועד
למבצע
הקודם
הכל
לפי
המוקדם
מביניהם

מבצע מיוחד
למקררים
מדגמי
SANYO
בלבד

אשראי ללא ריבית
עד 10 תשלומים
ללא הצמדה
למדד
ללא ערבים
ללא שיקים דחויים
ללא כרטיסי אשראי
ללא תוספת מחיר
למזומן

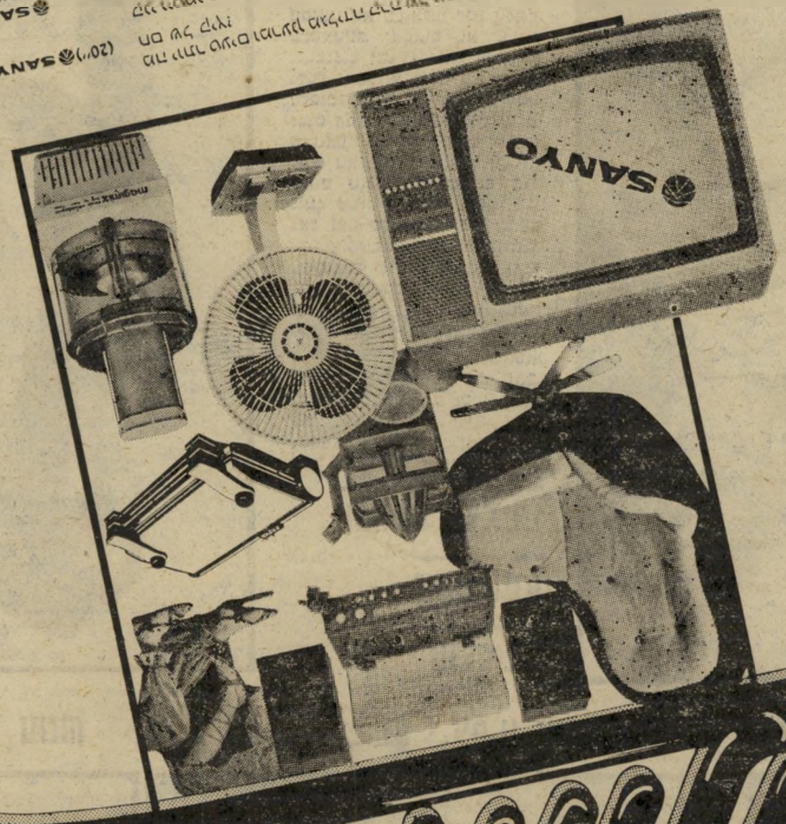

מבצע מיוחד

למקררים מדגמי SANYO בלבד

אך ורק עד ליום 31.12.79

או עד למילוי המלאי

המיועד למבצע הקודם

הכל לפי המוקדם מביניהם

ג' כסלו

אנשים

בגין ביקש להחזיר את הילד
אך עזר וייצמן לא חזר

■ במסיבה שנערכה השבוע אמר אחד האורחים: „שמעתם שבגין ביקש בטלוויזיה להחזיר את הילד?" **אפריים** („פרוייקה") **פורן**: „כן, אבל **עזר וייצמן** אמר שהוא לא רוצה להחזיר!"

■ ח"כ **אבא אבן**, שראה על לוח־המודעות של הכנסת שעל סדר־היום הועלה הצעת־חוק בדבר בריאות־הנפש, העיר: „מה זה, שוב הצעת אי־אמון בממשלה?"

■ באסיפת התאחדות התעשיינים קם **אברהם** („ברמה") **שביט** ואמר: „אם מישהו חושב שאני לא מתאים לכהן כנשיא התעשייניים בו בזמן שאני מכהן כראש מועצת המנהלים של אל־על, שיצביע!" איש לא הצביע. הגיב על כך מנכ"ל מיפעלי הים המלח, **אריה שחר**, שהצבעה זו מזכירה לו את **ליאוניד ברז'ניב**, הקם בברית־המועצות ושואל „מי נגדי", ואיש אינו מצביע.

■ בהצגת יורדים על הפיקוד הצפון, השיב בר־לב: „זה מזכיר לי בדיחה. אדם נשאל: האם נכון שרבינוביץ הילווה לך 100 אלף לירות, ואתה מסרב להחזיר לו את החוב?' ענה הנשאל: ,ראשית לא מדובר ברבינוביץ אלא בלייבוביץ. שנית לא היו אלה 100 אלף לירות, אלא אלף לירות. שלישית לא אני ליוויתי ממנו, אלא הוא ווה ממני, וכבר השיב לי את החוב.' כך בעניין אריק שרון: ראשית, לא היה זה ספיר שלחץ על אריק, אלא אריק ביקש מספיר לשכנע אותי שאשאיר אותו בתפקידו. שנית, אריק בעצמו בא אלי והודיע שהוא נשאר בצבא בכל מיקרה. ושלישית, אני מיניתי אותו לאלוף פיקוד־הדרום."

■ עוד אמר קירשנבאום שכאשר ראש־הממשלה מנחם בגין אומר שהממשלה מכהנת לפי חוק, הוא בטח מתכוון לחוק־ההפלות, שלפיו אסור להפיל אותה מטעמים סוציאליים.

■ „אילו בגין היה רואה את הטנקים של שר־החקלאות, **אריק שרון**, מול מישרדו, לא היה נבהל. הוא היה חושב שזה מיצעד." סיים קירשנבאום את אימרות־השפר שלו.

■ כאשר פנו אנשים ל־ח"כ **חיים בר־לב** ושאלו אותו אם נכונה טענתו של שר־החקלאות אריק שרון, כאילו לחץ עליו שר־האוצר לשעבר, **פינחס ספיר**, שלא לפרוש מצה"ל ותחת זאת ניסה לשכנע את בר־לב, שהיה אז רמטכ"ל, למנותו לאלוף שבוע, אמר **מרדכי** („מוטי") **קירשנבאום** כי הממשלה התחילה באיסור העישון בישיבותיה. „היום מתברר שאני לי עניין זה הוא טריק של מישרד־הבריאות לגמול קבוצה מיקרית של אנשים מעישון."

■ עוד אמר קירשנבאום שכאשר ראש־הממשלה מנחם בגין אומר שהממשלה מכהנת לפי חוק, הוא בטח מתכוון לחוק־ההפלות, שלפיו אסור להפיל אותה מטעמים סוציאליים.

■ „אילו בגין היה רואה את הטנקים של שר־החקלאות, **אריק שרון**, מול מישרדו, לא היה נבהל. הוא היה חושב שזה מיצעד." סיים קירשנבאום את אימרות־השפר שלו.

■ כאשר פנו אנשים ל־ח"כ **חיים בר־לב** ושאלו אותו אם נכונה טענתו של שר־החקלאות אריק שרון, כאילו לחץ עליו שר־האוצר לשעבר, **פינחס ספיר**, שלא לפרוש מצה"ל ותחת זאת ניסה לשכנע את בר־לב, שהיה אז רמטכ"ל, למנותו לאלוף להפתעתו של ברעם שלח הליכוד את בדיאן לנאום באותו הדיון.

■ ראש המערך, ח"כ **שימעון פרס**, אמר השבוע בדיון בלישכת מיפלגת־העבודה כי אחד החטאים של הטלוויזיה, בעידן התיקשורת המונית, הוא רצח הכאריזמה. „היום די בכך שמנהיג כלשהו תוקע אצבע לאפו, בעת שידור, והוא פוסק להיות כאריזמטי."

■ לכבוד שבוע־הספר העניק המשורר **דויד אבידן** את מה לעשות." נזכר גת, „אבל ראיתי שמודעי קורא כפות־ידיים בשטף, בלי שום היסוס, בביטחון עצמי מוחלט. כאילו זה היה המיקצוע היחידי שבו עסק כל חייו. אז ראיתי שהוא יהיה פוליטיקאי גדול."

■ חברת־הכנסת **שולמית אלוני** גילתה במקורות (האמריקאיים) פסוק שמצא חן בעיניה: „אני רוצה להיות מה שהייתי כאשר רציתי להיות מה שאני עכשיו."

■ רעיית נשיא־המדינה, **אופירה נבון**, פגשה בארצות־הברית בנמל־התעופה בן־גוריון קיבל אותה בעלה, יצחק נבון. הוא הסיר את משקפיה (למעלה) כדי לראות איך היא נראית, אחרי הטיסה הארוכה. אופירה חרגיעה את הבעל ואמרה לו, כי הטיסה עברה עליה ללא בעיות, והיא מרגישה בטוב. ילדיה, ארז, ונירה, מיהרו לעלות בכבש המטוס, כדי לקבל את אמם ראשונים, בעוד הנשיא ממתין לה לרגלי המדרגות (מימין).

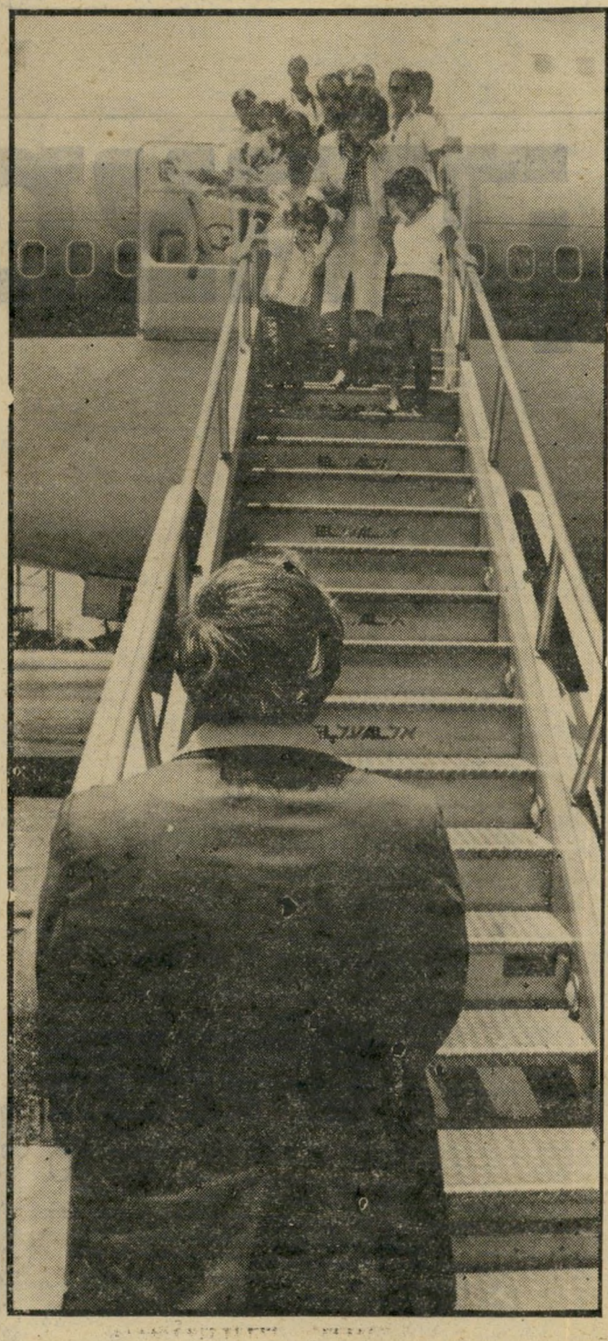

אופירה נבון

רעיית נשיא המדינה, חזרה ארצה מסיור בן שבועיים בארצות־הברית.

בצה"ל. שנית, אריק בעצמו בא אלי והודיע שהוא נשאר בצבא בכל מיקרה. ושלישית, אני מיניתי אותו לאלוף פיקוד־הדרום."

■ העיתונאי **חזי כרמל** השתתף השבוע בהקלטת תוכנית־הטלוויזיה שיחה בשניים, שעדיין לא שודרה ובה ריאיין את העיתונאית **תמר גוזן**. היא אמרה לו לפני ההקלטה שהיא לא תתנדב לספר על פגישות של מנהיגים ישראליים עם **חסן** מלך מרוקו, אך אם ישאלו אותה בתוכנית, היא תענה על כך. שאל אותה חזי: „אילו הייתי שואל אותך מיהו המנהיג הישראלי שהותיר את הרושם הטוב ביותר במרוקו, מה היית עונה?" אמרה לו תמר: „**יצחק רבין**".

■ בדיון שנערך בכנסת בעניין הירידה מן הארץ, אמר ח"כ **עוזי ברעם** שהעליה לארץ אינה סלקטיבית. ולעומת זאת יורדים מכאן הטובים. ח"כ **מיכאל דקל** העיר בקריאת־ביניים, כי גם העליה היתה סלקטיבית בזמנו. ענה לו ח"כ **יוסי שריד**: „אתה הגעת לארץ כעולה? אז איך אתה יכול להגיד שהיתה עליה סלקטיבית?"

■ ח"כ הליכוד **גוסטאב בדיאן** העיר לברעם שעניין הירידה הוא ישן־נושן. על־כך השיב לו ברעם: „אם סיעתך תחליט לתת לך את רשות־הדיבור, מה שלא נראה לי הגיוני, תעיר את הערותיך."

ספר־השירים שלו לשימעון פרס וכתב לו: „לארכיטקט השיקום הלאומי." פרס השיב לו כגמולו, ונתן לו את ספרו לך עם האנשים, וכתב: „לארכיטקט המישקל השירי."

■ כאשר פנו ח"כים ממיפלגת־העבודה אל שימעון פרס ותבעו ממנו לקיים שיחות־גישוש להפלת הממשלה גם עם המיפלגה הליברלית, ולא רק עם המפד"ל, אמר: „אבל אין לי מכשיר ווקי־טוקי, בכוונו להופעתו של שר־האנרגיה **יצחק מודעי**, בוועידת הליברלים, כשמכשיר־קשר צמוד אליו.

■ על כישוריו של שר־התיקשורת יצחק מודעי, אומרים כי 90% מהם הם מהצוואר ולמטה. מה שחסר זה 10% של הראש.

■ אדם אחד שלא הופתע כלל כאשר נחל יצחק מודעי את ניצחונו המסחרר במיפלגה הליברלית היה האדריכל **אדי שע גת**. הוא ניבא זאת מראש, עוד לפני שלושים שנה, כשהשניים היו תלמידים בטכניון החיפאי. לקראת יום־הסטודנט גילו אז המארגנים כי חסרה אטרקציה מרכזית בנשף המתוכנן. למודעי היה רעיון: להקים דוכן לקריאת כף־היד. „אבל איננו יודעים איך לקרוא כף־יד!" קרא גת. „אין דבר," אמר מודעי, „גלמד." השניים נסעו לתל־אביב וקיבלו, במשך שעה־שעתיים, הדרכה מאשה שקראה כפות־ידיים. „בנשף לא הייתי בטוח צוות־הברית בראש אירגון יוני־צף העולמי, **ג'יומס גראנט**. בתום שיחת־העבודה שלהם אמר לה גראנט: לולא היית כל כך יפה, הייתי אומר שאת אדם יפה. אך אני חושש שיחשבו כי אני מתכוון ליופי חיצוני בילבד." ענתה לו אירפרה: „זו הטרגדיה של חיי. אנשים צריכים לעבור קודם את מיכשול היופי כדי שיאזינו לי."

■ בתוכנית הטלוויזיה של רשת אן־בי־סי ראיינה אופירה נבון על־ידי המראיינת **מריאן האדלי**. היא נשאלה מדוע, לדעתה, יש כל־כך הרבה אנטי־שמיות בעולם והשיבה: „אנחנו כבר מכירים בעייה זו אלפיים שנה." בתום הראיון החמיאה לה האדלי ואמרה שהיא מרואיינת טובה. „והלוואי וכולם היו מתראיינים בגילוי־לב כמוך."

■ עורך השבועון המצרי אוקטובר, **אנים מנצור**, טיפן לעיתונאית **סמדר פרי** בתל־אביב, ואמר לה שתודיע לדוברת מפ"ם, **עדנה שריד**, כי הנשיא המצרי **אנוור אל־סאדאת** מסכים לשגר מישלחת של מצרים כדי להיפגש עם נציגי מפ"ם בארץ. סמדר אמרה לו שאין לה מיספר־הטלפון של שריד. מנצור התפלא איך זה שסמדר, העובדת בעיתון על־המישמר, אינה יודעת את מיספר־הטלפון של הדוברת, ומייד אחר כך מסר לה בעצמו את מיספר הטלפון של עדנה.

הטעם המדליק

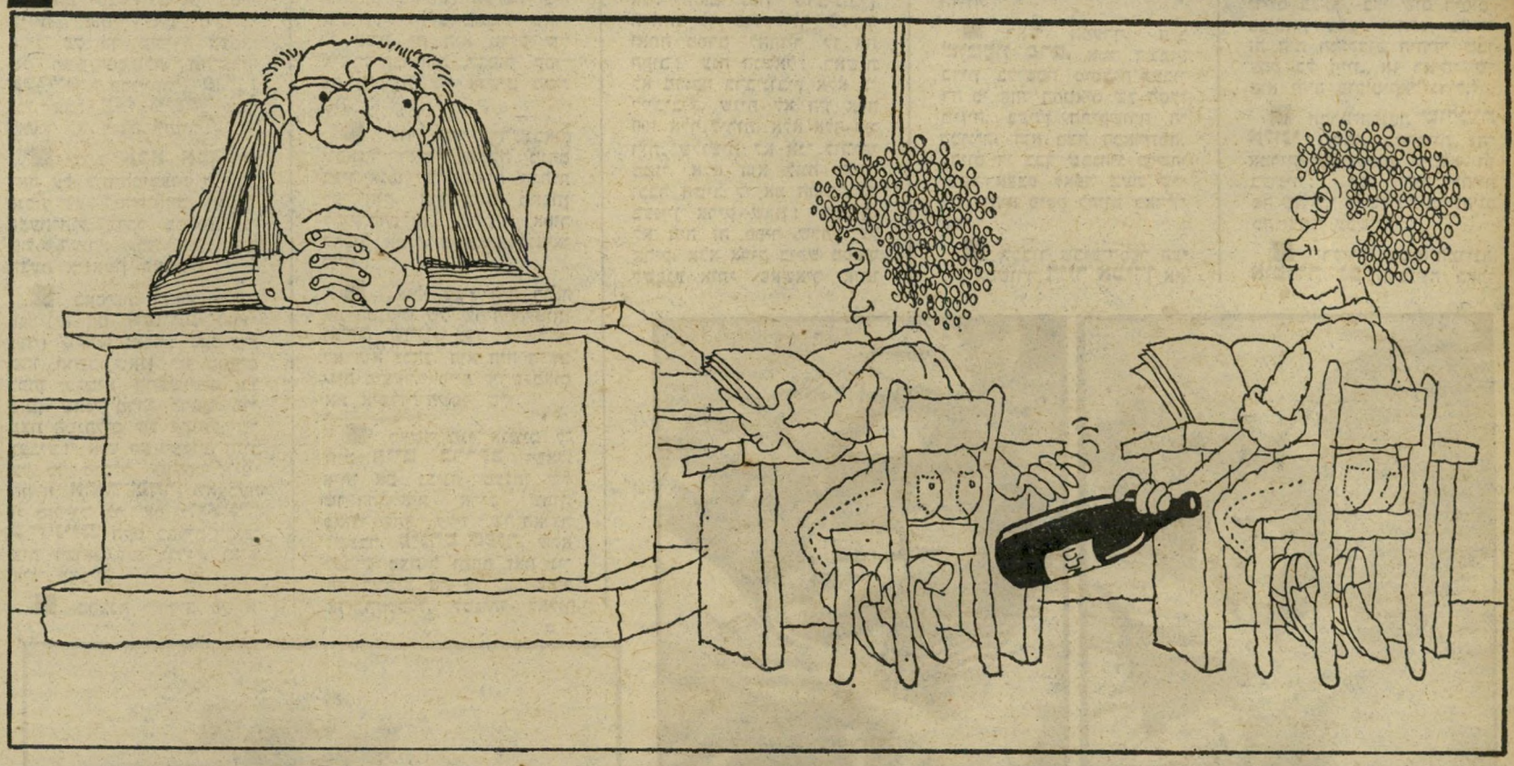

במחיר המצחיק.

השווה בעצמך:

המשקה	המחיר ל-250 מ"ל
קולה	14.70 ל"ר
קינלי	14.70 ל"ר
שוופס	14.00 ל"ר
קריסטל	10.50 ל"ר
מאלט	4.37 ל"ר

ההשוואה למחירי בקבוקים קטנים 250 מ"ל נכונה ליום 16.80

מאלט

8.40 ל"ר בלבד

בבקבוק גדול 480 מ"ל

סליאוויו

מסיבת השבוע

דווקא כן הלילה!

דווקא כן הלילה!

„אין כמו המפיקה מרים עציוני. היא תמיד דואגת לערוך לכבודנו את המסיבות הכי טובות," אמרה השחקנית חנה לסלו, בתום הופעת הבכורה של הצגתה החדשה, לְמה לא הלילה. מרים אכן טרחה ו־אירגנה לכל שחקני ההצגה מסיבה אנשי למה לא הלילה. אחרי שפרסו את העיגה הענקית פתחו החוגגים בריקודים עליזים, שנמשכו עד ה־שעות הקטנות של הלילה. „בימים

ועידת פיסגה ערכו הזמרת חווה אלברשטיין, הבמאי שמואל בונים והשחקן שמ־עון בר. חווה, שרק לפני שבועיים זכתה גם היא במסיבה עליזה אחרי הצגת־הבכורה שלה, מסבירה לידידיה כי טוב להיפגש בשמחות.

יוצאים קבוע הם הצמד גילת אנקורי, המשחקת בהצגה, וחברה המפיק אבי אלדר. השניים יוצאים קבוע כבר שנתיים והאהבה מלבלבת ביניהם. „אבי אלדר לא צריך לדאוג כשהוא רואה אותי בסצנות רומנ־טיות בהצגה. הוא יודע כי לבי שייך רק לו," מבטיחה גילת.

עליזה במלון הילטון בתל־אביב, אחרי הפרמיירה. בעיקבות ההצגה, שגרמה לקהל להתפרץ בצחוק רם, באו אורחי המסיבה במצב־רוח עליז.

בעיקר חגגה השחקנית הצעירה חנה לסלו, המבצעת את תפקיד העוזרת בקומדיית־הטעויות בכיש־רון רב.

במסיבה השתתפו, מלבד שחקני הקומדיה, גם שחקנים מתיאטרונים אחרים, שבאו לשמוח יחד עם יגעים אלה תענוג לראות הצגה קלילה ומצחיקה," ציינו רבים מן האורחים.

משתתפי ההצגה לבשו כולם חולצות טי שעליהן מודפס שם ההצגה, והביעו את תיקוותם ש־ההצגה תרוץ חודשים רבים.

המסר שמעבירה הצגה זו הוא כי לא תמיד משתלם לבגוד בבעל, ועם קצת מאמץ, מגלים כי הבעל הוא בעצם בן־הזוג המוצלח ב־יותר.

ידיים למעלה זו היתה סיסמתו של השחקן המוכשר מנחם עיני, שהשתולל על במת הריקודים עם בת זוגו לריקוד, השחקנית הצעירה קארולייין לנגפורד. לשניהם סיבות טובות לשמוח. הוא עומד לפני הצגת־יחיד „מטורפת" כדבריו, והיא כיכבה בשני סרטים.

שעה טובה זו תוכנית הטלוויזיה שמפיק אהרון גולדפינגר. הוא פגש במסיבה בנערת־הזוהר פנינה רוזנבלום.

כוכב נולד ללא ספק בהצגה ב־דמותה של חנה לס־לו. היא זוכה בחיבוק לבבי מעמיתה, אורי לוי.

italvelo
piazza

האופניים של אירופה

ITALVELO–PIAZZA המפעל הגדול ביותר באיטליה לייצור אופניים.
ITALVELO–PIAZZA מיצאת מדי שנה 450.000 זוגות אופניים לשוק האנגלי והגרמני.
ITALVELO חברת בת של מפעלי PIAZZA הידועים בעולם בייצור שלדות לאופניים.

ITALVELO–PIAZZA עכשיו גם בישראל.

אופני ITALVELO זכו במקום ראשון במבחני בטיחות באטליה ומאושרים ע"י מכון התקנים הישראלי.

אופני ITALVELO במבחר דגמים לילדים נוער ומבוגרים, מצטיינים באיכותם בנויים מפלדת אל-חלד ומעוצבים לבטיחות מירבית.

אופניים מיוחדים לילדים עד גיל 12.

יבואנים בלעדיים: ארביב אפשטיין ת"א רח' הכובשים 3 פינת אלנבי טל. 657435.

המכירה בסיטונות וליחידים.

אנשים

הרופאים קוברים את שגיאותיהם באדמה.

אך שגיאות העיתונאים מתפרסמות בציבור

■ אחרי הבחירות בהסתדרות־המורים, שנערכו לפני כמה ימים, אמר בקפטריה של האוניברסיטה בירושלים ההיסטוריון ד"ר **דויד תמר**: „טוב שלום — **משום לוין**."

■ ועוד אמר תמר: „דירה זה לא פרופסור. דירה עוד לה בערכה."

■ הרמטכ"ל לשעבר, **חיים הסקוב**, המכהן כנציג קבוצות־החיילים, קובל בעצמו לעתים על חיילים. בשבוע שעבר, כאשר נכנס למחנה הרמטכ"ל, הבחין בש"ג, שהיה עסוק בקריאת עיתון. הוא הגיש נגדו תלונה.

■ בסימפוסיון שקיימה החברה המועצה לארץ־ישראל יפה בבבית אגרון בירושלים, על תיכנון ובנייה, בעיר, סקר העיתונאי **יובל אליצור** 13 שנות הישגים ומישגים. לפני תחילת הרצאתו אמר: „הכיסורים שלי כמרצה נופלים בהחלט מהסטנדרט המקובל היום של 90%. אבל האינפורמציה שבידי היא בוודאי מהימנה."

■ הגרפיקאי **יצחק יורש**, איש בצלאל, אמר כי בתום הסימפוסיון פגש גורי ברכזת הסניף הירושלמי של המועצה, **סטיה הדס**, אשתו של הציר הישראלי בקאהיר, **יוסף הדס**. הוא אמר לה: „לא האמנתי שהקהל הירושלמי יבוא לאירוע לא־פוליטי. הייתי בטוח שאמצא כאן רק כמה רועי־רות!"

■ לסמינר של הקיבוץ המאוחד, שנערך במרכז טבקין ברמת־אפעל, הוזמן בין היתר ח"כ **יחזקאל פיומין**, כאשר נשאל אם היה עורך כיום תעמולה למען הליכוד, אמר: „איך אתם מעלים בדעתכם שהייתי עושה זאת כאן? טבנקין הרי יתהפך בקברו לשמע דברי!"

■ בוועדת־הכספים של הכנסת נערך דיון על מס־הערבון וצימצומו. הוצע שאם אדם נפטר ב־1 באפריל ואילך, יחזרו לו הקלות במס־העיזבון שלו. פלומין העיר על־כך שכדאי לפנות אל הגוססים ולתאם איתם את תאריך מותם. כתוצאה מהערתו הסארקאסטית, הוחלט להקל על מס־העיזבון רטרואקטיבית.

■ אזרח מצרי טילפן אל שגרירות ישראל במצריים וביקש לדבר עם השגריר הישראלי, **אליהו בן־אלישר**. הוא הציג את עצמו בשמו **פואד אל־איסכנדרוני** (איש אלכסנדריה) ואמר: „אני קורא בעיתונים שאתה מבודד, ושאיש לא מזמין אותך אל ביתו. אני מזמין אותך ואת עובדי השגרירות לארוחת־צהריים בביתי, שתהיה על טהרת האוכל המצרי. אני אגיש לך מלוחייה ואום־עלי (מנה אחרונה מתוקה)." פואד הוא איש עשיר, פנסיונר, שיש לו בית־חרושת לעץ. בנו, **סאמיר**, הוא אחד הזמרים הפופולריים במצריים, והמצרים אמרו עליו בשנת 1956 שהוא סוכן כפול. סאמיר נפגש עם ישראלים, שהציעו לו לערוך סיבוב־הופעות בארץ, והוא נתן את הסכמתו להופיע כאן.

■ בסימפוסיון שנערך בפקולטה לרפואה של האוניברסיטה בבית־החולים הדסה בירושלים, דנו בשאלת היחסים בין הרופא ואמצעי־התיקשורת. בסימפוסיון השתתפו מנכ"ל משרד־הבריאות, **בריך מורדכי**, מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף** („טומי") **לפיד**, והשדרית **עדנה פאר**. עדנה מתחה ביקורת על הרופאים, המבקרים את העיתונאים הכותבים על ענייני רפואה. שאל אותה מורדכי: „איך הגעת בכלל לקשרים עם רופא?" ענתה לו עדנה: „בעלי, המנתח ד"ר **אורי פרוינד**, היה הרופא היחידי שלא הסכים להתראיין. אז לא היתה לי ברירה ונאלצתי להתחתן איתו."

■ לפיד הגן על העיתונאים הכותבים והמשדרים על הרפואה, וטען כי ברוב המקרים, אם המידע מוטעה, אשם בכך מוסר המידע, ולא זה שהגיש אותו לציבור. „זה מזכיר לי את התקופה שהיו הורגים את זה המבשר בשורות רעות, ולא את המבצע אותן."

■ עוד אמר לפיד: „אתם, הרופאים, קוברים את השגיאות שלכם מתחת לאדמה, בעוד שהשגיאות של העיתונאים חשופות לציבור." והציע שמנהלי בתי־החולים יעבירו קורסים מיוחדים להכשרת כתבים רפואיים.

■ בעת שנערכה מכירה פומבית של חפצי־אמנות לטובת בית־החולים על־שם שיבא בתל־השומר, אמר הפרופסור **כולסאב** („בולק") **גורמן**, כי כל ציוד חדיש שדרוש לבית־החולים התייקר מאוד בגלל האינפלציה. המנחה מני פאר הציע לו להצמיד את לחץ־הדם של החולים לאינפלציה. „אם חולה שיש לו לחץ־דם של 140, הנחשב כגבוה, יוצמד לאינדכס, הרי שנה אחרי כן יהיה לו לחץ דם של 280, ואז 140 לא ייחשב ללחץ דם גבוה במיוחד."

■ שחקנים נוהגים לברך את עמיתיהם לפני הצגה במישפט „תשבור רגל", שמקורו בגרמנית. שצריך להביא מזל להצגה חדשה. אך בהצגת הילדים פופאי בקירקס לקחו שני שחקנים את העניין ברצינות. השחקן **פיני הלר** שבר את קרסולו, ובהצגה השלישית שברה השחקנית **ורוניקה גוטייב** את רגלה. מחליף את ורוניקה, בתפקיד ליצן, השחקן **ג'יזלמו סטיבאק**, שהוא עולה חדש מארגנטינה. שם היה ליצן מיקצועי בתיאטרון.

נאן קורמן אשתו של במאי הסרט האמריקאי, „הגדולה האדומה", ג'ין קורמן, המתגאה מאוד בימים אלה בשיזופה. לכל מקום שאליו היא מגיעה שואלים אותה, היכן השתזפה כל־כך יפה. והיא משיבה: „בשני הקייצים האחרונים בילית את חופשת־הקיץ בישראל. קיץ ראשון כאשר בעלי ביים את הסרט. וקיץ שני נסענו סתם לנוח."

סימון סמנוף רקדן בן ה־71, יופיע עם „להקת בת־דור" בקיץ הקרוב. סמנוף, שהיה שותפו של האמרגן האמריקאי סול יורוק, רקד עם לחקות הבלט הרוסי והבלט האמריקאי. ידידו המנצח־מלחין ליאונרד ברנשטיין עודד אותו לחזור ולרקוד, אחרי הפסקה בת כמה שנים. סמנוף רקד עם מיטב רקדניות העולם. הוא ערך מברית־המועצות לארצות־הברית לפני שנים רבות, אך עדיין מעדיף לשוחח בשפת הרוסית בכל מקום שאליו הוא מגיע להופעות.

יש כרמליטה יש חגיגה!

כרמליטה סנגריה - אין מה להוסיף, הכל כבר בפנים. כרמליטה סנגריה - מתחרה בהצלחה מזה 10 שנים בסנגריות הספרדיות ברחבי העולם, עשוייה ממיטב הענבים של כרמל.

כרמליטה סנגריה - זה מה שהיה חסר אצלכם בחגיגה.

כרמליטה
סנגריה
הלהיט החדש
של
כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

חולירע בריבוע (4)

המשך הניתוח של חוק־התועבה המתעטף באיצטלה של „חוק הגנת הפרטיות"

דרכו הפוליטית המפותלת ניצל עיתונים ועיתונאים לטובת עצמו, יותר מכל עסקן אחר בארץ.

אך תמיר אינו פועל בחלל הריק. צריך להיות ברור כי ממשלת־בגין היא האחראית למזימה זו, וכי רוחו של מנחם בגין עצמו מרחפת עליה.

תמיר, היושב על ענף פוליטי כמעט כרות, המייצג פחות מאחוז אחד של הציבור, לא היה יכול ולא היה מעז להעלות תועבה זו על סדר־היום, לולא היה בטוח שהוא נהנה מגיבוי מלא של שונאו, מנחם בגין. כדרכו, מצא בגין מישהו אשר יעשה למענו את העבודה השחורה — תרתי משמע — בעוד הוא עצמו נשאר נקי מכל רבב.

יש לאמר זאת בפה מלא: חולירע 1 נחקקה בימי הממשלה הכושלת, העלובה והאומללה של לוי אשכול. חולירע 2 מובאת לכנסת בימי הממשלה הכושלת, העלובה והאומללה של מנחם בגין.

הנסיון לשבור את הראי העיתונאי נוגד תמיד כאשר ממשלה מאבדת את עשתונותיה, וחוששת מפני כל ביקורת.

זהו חוק טוטאליטרי, המתעטף באיצטלה ליברלית. הוא מעיד על המגמה המרכזית

פוסחת איזוסטיה

של ממשלה זו, המתגלה יותר ויותר, ככל שהממשלה קרובה יותר להתמוטטות. כמו רקדנית בלה, שצעיפיה נושרים בזה אחר זה, כך מגלה עתה ממשלה זו את דמותה האמיתית, בנפול המחלצות הקרועות.

זוהי ממשלה שונאת־עיתונות, מפני שהעיתונות מגלה את פרצופה. זהו שר־משפטים שונא־עיתונות, מפני שהוא איבד את הכישרון לנצל את העיתונות למטרותיו הפרטיות.

זוהי ממשלה מסוכנת.

„לעזאזל, לפרסם!"

אין זה מיקרה שממשלה זו מזדרזת לחוקק את חוק־הגנת־הפרטיות, הפוגע פגיעה מכרעת בחופש־העיתונות וביכולתה למלא את תפקידה, לפני שהיא באה לחוקק חוק־עיתונות, המגדיר את תפקידיה וזכויותיה של העיתונות במישטר דמוקרטי.

המצב הקיים בישראל הוא כי מעמד העיתונות אינו מוגדר אף בחוק אחד. במדינת־ישראל, חופש־העיתונות תלוי על בלימה. מלבד חוק קולוניאלי דראקוני, ששרד מימי הדיקטטורה של הנציב העליון, אין חוק המסדיר את מעמד העיתונות. כל מה שיש כלול בכמה פסקי־דין של בית־המישפט — וכפי שניווכח בהמשך הדברים, חלה גם כאן תפנית הרת־אסון.

האם מכירת עיתון דומה למכירת נקניקיות עם חרדל? האם העיתונאי הוא סקרן חולני, המוכר רכילויות לציבור של סקרנים חולניים? האם יש לעיתונאי תפקיד ציבורי כלשהו? למי זה טוב? למה זה טוב?

השאלות הכרוכות בזכותו של „האדם הקטן" לפרטיות הן שאלות נכבדות מאוד. אולם השאלות הכרוכות בזכותה וכחובתה של העיתונות כחברה הדמוקרטית חשובות לאין שיעור יותר. אנסה להסביר זאת.

יש שתי גישות יסודיות ועקרוניות לגבי תפקיד העיתונות בחברה. האחת היא טוטאליטרית, ורגילים לזהות אותה עם מיזרח־אירופה. השנייה היא דמוקרטית, ורגילים לזהות אותה עם הארצות האנגלו־סכסיות.

האחת אומרת: העיתונות היא מכשיר של השילטון. או, בלשון עדינה יותר: תפקיד העיתון הוא „לחנך", „להקנות ערכים", „לפעול לטובת הכלל". מובן שהשילטון הוא הקובע אילו ערכים יש להקנות ומה טוב לכלל.

ההנחייה המיבצעית היא: לא לפרסם שום דבר אלא אם כן חוכח שזה „מועיל".

הדוגמה הקלאסית לעיתונות זו היא העיתונות הסובייטית. פראבדה ואיזווסטיה מתנהלים מאז היווסדם לפי הכללים הקבועים בהצעת חוק־הגנת־הפרטיות. שר־המישפטים הסובייטי בוודאי לא ימצא דופי במלאכת־החיקוק של השר שמואל תמיר.

הגישה השנייה אומרת: העיתונות היא מכשיר של החברה הדמוקרטית. היא קיימת כדי לאפשר לאזרח לחשוב בעצמו, להחליט בעצמו, לבחור בנציגיו ולפקח עליהם. לשם כך עליה לספק לאזרח את מירב המידע בכל השטחים, ללא הגבלה ומעצור מצד השילטון.

ההנחייה המיבצעית היא: לפרסם כל דבר, אלא אם כן חוכח מזיק במידה בלתי־נסבלת.

הדוגמה הקלאסית לעיתונות זו היא העיתונות האמריקאית. סיסמותיה הן „כל הידיעות שניתן לפרסמן" (סיסמת ניו־יורק טיימס) ו„לעזאזל, לפרסם!" PUBLISH AND DE DAMNED.

בארצות־הברית היה בית־המישפט העליון זורק את הצעת־החוק של השר תמיר לפח־הזבל, לפחות בכל הנוגע לעיתונות. שם החליט בית־המישפט כי התיפקוד החופשי של העיתונות הוא עניין כה חשוב, כה חיוני, עד שאין להגביל אותה אף במיקרים הקיצוניים ביותר, כגון פירסום פורנוגרפיה נתעבת, הסתה וחבירה לתחום־הפרט של אנשים ידועים, שאין להם שום תפקיד ציבורי. גם על כך עוד נדבר.

בין שתי הגישות האלה אין שום פשרה, כשם שאין פשרה בין איזווסטיה ובין וושינגטון פוסט, בין קולחוז ובין קיבוץ ישראלי. יש להחליט.

השר תמיר החליט. נראה שגם מנחם בגין החליט. הם מעדיפים את „איזווסטיה". אין זו הפעם הראשונה שבה מתגלה כי דווקא האויבים

שר־המישפטים תמיר
קאריריסט דורס את העיתונים שהעלו אותו

שני דימויים של העיתונות שוכנים בנפש הציבורית זה בצד זה. שני דימויים הסותרים זה את זה לחלוטין, והמולידים מסקנות הפוכות.

הדימוי האחד הוא של העיתונאי הלוחם, החושף פשעים ועוולות, המתמודד עם גדולי השילטון, המחרף את נפשו ממש במאבק נגד האיתנים.

זהו הדימוי של פרשת־ווטרגייט, של שני העיתונאים הצעירים אשר יצאו לסקר את מעצרם של כמה קובאים שפרצו למישרד מיפלגתי, ושניהלו מאבק מר ועקשני עד שהפילו את נשיא ארצות־הברית.

זהו דימוי קוסם, והוא דוחף מדי שנה עשרות צעירים בעלי מוטיבציה אידיאליסטית אל שורות העיתונות.

הדימוי השני הוא של העיתונאי התוקפני, החטטן, חסר־הרחמנות, הדורס את האדם הקטן, החודר לחדרי־המיטות שלו, המוכן לאמלל אנשים חפים־מפשע בסיטונות כדי למכור עיתונים ולעשות קאריירה.

זהו הדימוי של הכבוד האבוד של קתרינה בלום, ספר־התעמולה הארסי של הייניריך בל, שנועד כולו (ובגלוי) להריסת עיתון מסויים אחד, מייוחד־במינו: בילד, עיתון־הענק הימני־קיצוני של ידיד־ישראל המושבע, אכסל שפרינגר.

חוק תמיר־בגין

שני הדימויים — האידיאליזציה הקיצונית והדמוניזציה הקיצונית — עולים חליפות. האמת היא, כמובן, פחות חד־צדדית — לא כל העיתונאים הם אבירים ללא־חת וללא־דופי, ולא כל העיתונאים הם נבלים.

אבל כאשר שילטון מתנשא או מושחת, מנוון או כושל, חושש מפני הפירסום העיתונאי, הוא מנצל בדרך כלל את הדימוי השני כדי לחסל את העיתונות המתאימה לדימוי הראשון. הוא מצייר לנגד עיניו של ציבור נפחד את הקאריקטורה של עיתונות מיפלצתית, זדונית ומרוּ־שעת, כדי לחסל את יכולתה של העיתונות לחשוף, לגלות ולהתריע.

כך עשתה ממשלת־אשכול, באמצעות שר־המישפטים דוב יוסף, כאשר ניסתה לחוקק את הנוסח המקורי של חוק־לשון־הרע, שקראנו לו, על פי ראשי־תיבותיו, חוליר"ע.

כך עושה ממשלת־בגין, באמצעות שר־המישפטים שמואל תמיר, כאשר היא מנסה עתה לחוקק את חוק־הגנת־הפרטיות, שאינו אלא חוליר"ע 2

חלקו של תמיר במזימה זו משך תשומת־לב יתרה, בגלל הציניות התהומית, חסרת המעצורים והגבולות, הטמונה בו. איש אינו יכול לשכוח כי כל הקאריירה המוזרה של תמיר התבססה על מישפטי־דיבה גדולים, שבהם הגן על חופש־הביטוי, וכי בכל קיטעי

הקנאים ביותר של המישטר הקומוניסטי, כביכול, מעריצים את שיטתיו ומחקים אותן.

הזרוע הרביעית

את ומאס ג'פרסון, מנסח מגילת־העצמאות האמריקאית, אמר פעם: „אם יהיה עלי לבחור בין ממשלה ובין עיתונות חופשית, אבחר בעיתונות חופשית.״ **כוונתה היתה לאמר בצורה נוקבת זו: בלי עיתונות חופשית, לא תיתכן ממשלה טובה. בהעדר העין הפקוחה של העיתונות, כל ממשלה מוכרחה לחיות רעה.**

כדבריו של הוגה־דיעות אחר, הלורד אקטון הבריטי: „השילטון משחית, והשילטון המוחלט משחית באופן מוחלט.״ המחסום היחידי העומד בין השילטון ובין השחיתות המוחלטת הוא העיתונות.

הוגה־דיעות שלישי, הצרפתי שארל דה־מונטסקיה, חילק לפני יותר ממאתיים שנה את השילטון בין שלוש זרועות: הזרוע המחוקקת (הפרלמנט), המבצעת (הממשלה) והשופטת (בית־המישפט).

במציאות של ימינו, קיימת זרוע רביעית, הזרוע הממדעת (אמצעי־התיקשורת). בלי פעולתה התקינה של זרוע זו, כל שלוש הזרועות האחרות אינן יכולות לתפקד כמכשירים דמוקרטיים.

קל להסביר זאת.

הפרלמנט נבחר על־ידי האזרחים כולם. איך יוכלו האזרחים לבחור, אם אינם מקבלים זרם בלתי־פוסק של מידע על הנבחרים בהווה ובעתיד, על רמתם המוסרית, כישוריהם, דיעותיהם, מעשיהם? איך יבחרו מבלי לקבל מידע רב, עצום על המתרחש בכל שיטחי החיים, על ההישגים והליקויים, הבעיות והסכנות? אין כמעט עניין שאינו נכלל בהגדרה זו.

קל וחומר הממשלה. בחברה המודרנית, יש לממשלה כוח עצום. אצבעותיה הארוכות חודרות לכל פינה בחיי האזרח, משפיעות גם על חייו הפרטיים ביותר. המישטרה ומס־ההכנסה, שרותי־הביטחון ופקחי־התנועה, מוצצת הלול והמפקח על הבנקים, הרבנות והסיירת הירוקה, יחד עם אלפי גופים ובעלי־שררה, חולשים כיום על כל פרט בחיי האדם.

הטבע האנושי הוא כמו שהוא, וכמעט כל בעל־שררה יחפוץ לעריץ גדול או קטן, ייכנע לפיתויי השוחד והחנופה, אם לא יחשוש בכל רגע שעין הציבור פקוחה לרווחה. עין הציבור היא התיקשורת.

הציבור צריך לדעת מי שולטים בו, מה הם עושים, איך הם משתמשים בעוצמה

ראש־הממשלה בגין (עם ח"כ אברמוביץ)
צדיק מלאכתו השחורה נעשית על־ידי אחר

המסורה בידיהם, מהי רמתם המוסרית והרוחנית, מהם השקפותיהם ומעשיהם, איך מתנהלים המחלקות והמדורים, מי מתלונן על מה, אילו בעיות התעוררו ואיך נפתרו או לא נפתרו. הדבר מחייב זרם בלתי־פוסק של מידע החודר לכל פינה בחיי הציבור, וגם לחייהם של יחידים רבים.

הוא הדין לגבי בית־המישפט. האגדה אומרת כי השופטים הם אנשים על־אנושיים, המחוסנים מפני כל פיתוי, שאינם מושפעים מדיעות פרטיות, שכל פסק־דין שלהם משקף את הצדק הצרוף.

למרבה הצער, אין זה כך. כפי שאמר אחד מקודמיו היותר־חכמים של שר־המישפטים הנוכחי: „השופטים הם בני־אדם, ולפעמים גם זה לא.״

שופט יכול לטעות. ולראייה: מיספר ניכר מאד של פסקי־דין מתבטלים מדי שנה על־ידי עמיתיהם בערכאה גבוהה יותר. לשופטים יש דיעות, העלולות להשפיע עליהם. לפני ימים מעטים הכריז שופט־שלום ירושלמי, בפסק־דין רשמי, ש„הפקרת ימית דינה כהפקרת ירושלים״. פסק־הדין נגע לאנשי גוש־אמונים, שהפגינו נגד ראש־הממשלה, אשר הפקיר את ימית.

שופטים יכולים לחטוא. חמיקרים הם נדירים, למרבה המזל. אך הפיתוי קיים תמיד.

התיאוריה המישפטית מודעת לכל הסכנות האלה, והיא גם יודעת מהי התרופה העיקרית: פומביות המישפט, פתיחת בית־המישפט לעיתונות, הפוקחת עין על כל שלב של כל מישפט.

יש על כך חוות־דעת של שופטים רבים. די להזכיר את דבריו של המישפטן הבריטי בנטהם, שאמר: „באפלת החשאיות פועלים במלוא תנופתם אינטרסים חשוכים והעוולה בכל צורותיה... רק במידה שקיימת פומביות, פועלים הבלמים המונעים אי־צדק מישפטי. באין פומביות אין צדק. הפומביות היא נישמת הצדק. היא מעמידה את השופט עצמו למישפט, בשיבתו בדין. הפומביות היא ביטחון הביטחונות!״

לא גיליתי מובאה זו בעצמי. מצאתיה בדבריו של חבר־הכנסת שמואל תמיר, שנאמרו לפני 15 שנים, כשהיה אחד הזכרים נגד חוקי

שר־המישפטים לשעבר צדוק (עם עורכת „דבר״, חנה זמר)
חכם שומט מידיו תפוח־אדמה לוהט

לשון־הרע — אותו חוק ששר־המישפטים שמואל תמיר בא עתה לחסי־תמך עליו ולהוסיף עליו מאה מונים.
„השילטון משחית...״ ראה לעיל.

כמו מרכל בשוק

את **פקידו של העיתונאי** בחברה הדמוקרטית הוא, על כן, עצום ורב. האם הוא מודע לכך? האם הוא חש, בכל רגע של עבודתו, באחריות העצומה המוטלת עליו? **בוודאי שלא. גם העיתונאים הם רק בני־אדם, ולפעמים גם זה לא.**

כאשר הכשיר הטבע את בעלי־החיים למילוי תפקידיהם, הוא נטע בהם דחפים ואינסטינקטים. כדי שבעלי־החיים יוכלו לפרות ולרבות ולקיים את הגזע, נטע בהם הטבע את הדחף המיני. כדי שיוכלו להגן על איזור־מחייה המספיק לקיומם ולהמשך גיזעם, הוא נטע בהם תוקפנות מבוקרת.

כדי להבטיח שהעיתונאי ימלא את תפקידו החיוני בחברה הדמוקרטית, נטע בו הטבע את התשוקה לסקופ.

העיתונאי רודף אחרי הידיעה, מחפש אותה, חופר באדמה כדי לגלותה, משתמש בכל האמצעים האפשריים, ולפעמים גם הבלתי־אפשריים.

מדוע? יתכן כי נדמה לו שבכך הוא מקדם את הקאריירה האישית שלו, מגדיל את משכורתו, מאדיר את העיתון שעליו גאוותו. יתכן שהוא פועל, לעיתים, מתוך שחצנות, נקמנות ושאר מגיעים פסולים — ממש כמו שרים, חברי־כנסת, פקידים, ולפעמים גם שופטים.

אולם כל הדחפים האלה משרתים, בסופו של דבר, אינטרס חברתי חיוני — הצורך בזרימת המידע, שהוא כדם בעורקי הגוף הדמוקרטי.

עשיתי כמיטב יכולתי כדי לשתול את הדחף העמוק הזה — הדחף לגילוי המידע ולפירסומו — בכמה „דורות״ של עיתונאים שעברו תחת ידי. הם פזורים עתה בכל כלי־התיקשורת, ואני מקווה שאינם בוגדים בשליחות זו.

כאותה סיסמה: „לעזאזל, לפרסם!״

האם פירוש הדבר שהכל מותר, שאין מיגבלות, שהעיתונות עומדת מעל לכל הסייגים?

בוודאי שלא. אסור לעיתונות להעליל עלילות, להשמיץ אדם בלא עוול בכפו, לשקר, להתעלל. היא מצווה גם על כיבוד הוגן של צינעת־הפרט, כשאין סיבה חברתית סבירה לפגיעה בה. בהמשך הדברים אשתדל להוכיח שיש גם כיום הגנה טובה ומספקת.

השאלה היא: היכן מוצבים גבולות אלה? ומי ישמור עליהם?

אפשר לקבוע גבול בין תל־אביב לחיפה. הוא יכול לעבור ליד הרצליה, ליד חדרה או ליד עתלית, אם להזכיר שלושה מקומות. כל אלה יהיו גבולות, אך ההבדל ביניהם עצום.

גם הגבול בין חופש־העיתונות ובין פירסום דיבה, או בין חופש־העיתונות וחדירה לצינעת־הפרט, יכול לעבור במקומות שונים. במישטר הדמוקרטי הנאור — והדוגמה בה"א הידיעה לכך היא ארצות־הברית — הגבול הוא לטובת חופש־העיתונות, במבואות חיפה ממש. חוליר"ע 1 וחוליר"ע 2 מציבות את הגבול ליד רמת־אביב.

הדבר הוא כה חמור, מפני שעד היום הזה לא מצא המחוקק לנכון לחוקק חוק הקובע ביכלל את זכות־היסוד של העיתונות. יתר על כן, בית־המישפט העליון, במישפט ההיסטורי של חברת החשמל נגד העיתון הארץ, קבע קביעה נוראה, הקרובה לאין שיעור יותר לאיזוסטריה מאשר לוושינגטון פוסט: **שאין חובה של עיתון לדווח. אין חובה ציבורית כזאת. במילא גם אין לעיתונות הזכויות הדרושות למילוי חובה זו.**

זה נקבע על־ידי הרוב, בדיון חוזר שנערך לפני הרכב של חמישה שופטים עליונים, בהנהגת הנשיא הנוכחי, משה לנדוי. הרוב הזה דחה את החלטת הרוב בהחלטה קודמת, בדיון שנערך בהרכב של שלושה שופטים, באותו מישפט עצמו.

בפסק־הדין המקורי של מאיר שמגר, שבוטל על־ידי הרוב של לנדוי, נקבע: „אמת־המידה, שעל פיה יש להציג את השמירה על חופש־הביטוי כשיקול עליון, מן הראוי שתבוא לידי ביטוי מלא... מתן האפשרות להזדמנות להשמעת ביקורת על פעלו של השילטון הוא עיקר שאין בילעדיו קיום למימשל דמוקרטי תקין...״

(המשך בעמוד 64)

הן באו מכל חלקי הארץ: קיבוצניקיות, חיילות, שמיניסטיות

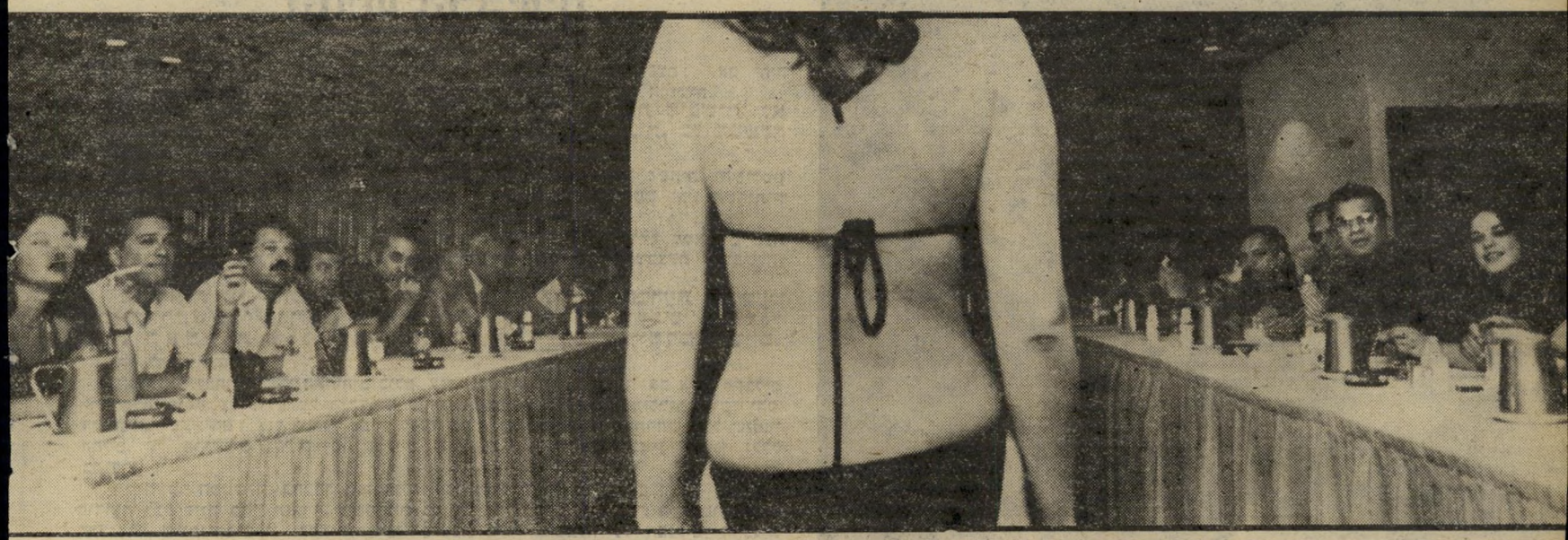

שופטים אי ביניהם בלטו בין היתר דויד חיימוביץ, מנהל מחלקת קידום מכירות של **אופיר טורס**, עדינה ורסנו ותמי בארי **מסלון אמבר**, צפי הלפרין **מסנדלי נימרוד**, גיורא אוריין, מעצב גרפי, הדוגמנית חניתה צנטנר, חיקי סימן־טוב, מנעלי **מרגו**, ג'ימי הספר החיפאי, עדית פאנק הציירת, נאוה מלכת המים לשנת 1979, דב אודנס, מנהל מלון **רמאדה**, משה מילנר, ראש לישכת הציל הממשלתית, נציג מצלמות **הדר**, משה טלמור **מעמי תור** וישראל ברוך מהנהלת ב

הבריה

הטבעית

„ב בקשה תצמידי את הרגליים," ביקשה המורה הוותיקה לטיפוח־החן, לאה פלטשר, שהיתה בצוות השופטים שבחן את המועמדות הראשונות, לקראת תחרות מלכת־המים הקרובה. כל נערה שניצבה לפניה התבקשה לעמוד זקופת־קומה, להצמיד את רגליה ולצעוד כמה צעדים.

„אני מבחינה מיד בצורת ההליכה של הנערה אם היא יכולה להיות מועמדת מתאימה," אמרה פלטשר.

אל מלון רמאדה בתל־אביב הגיעו כ־30 אנשים כדי לשמש שופטים במיון הראשון שנערך לקראת התחרות.

מאה הנערות היו נרגשות ועצבניות. הן כולן הגיעו למקום מצויידות בבגדי־ים ביקיני והתכוננו לעבור בסך לפני השופטים, כדי לדעת אם תצלחנה להגיע למועמדות בתחרות.

השופטים לעומת זאת הגיעו במצב־רוח עליז, נכונים למשימה. טובה ישעיה, מנהלת הפירסום של עץ הזית, מיכאל בראון,

השדרה הראשונה

אחרי מיון ראשון נבחרו חמש־עשרה המועמדות בת־מונה. אך לפניהן עדיין דרך ארוכה. אחרי מיון נוסף, תקבענה 12 המועמדות הסופיו

מנכ"ל מפעל וולה בארץ ואברהם גינדי הקבלן נימנו עם חבר־השופטים, הנותנים את חסותם לתחרות זו. אך גם הבוהמה יוצגה שם בכבוד. השחקנים אריק לביא ושושיק שני, הבמאי יהודה ברקן, ואנשי הטלוויזיה טוביה סער ואלכס גלעדי באו גם הם נכונים לבדוק את הנערות מקרוב ולהחליט מי תהיה בת המזל ותזכה להיכנות על 12 המועמדות לתחרות מלכת־המים.

יצחק פרושינובסקי, יוסף עמרם ודויד בבלי, יבואני המשקה המשגע מן האיים הקאריביים, פינה קולדה, הביאו עימם בקבוקים רבים וחילקו אותם לשופטים.

„כמה שאני שותה יותר, הבחורות נראות לי יפות יותר," התלוצץ אריק לביא.

„אני כבר מאומנת בנושא," אמרה אשתו שושיק שני. „כל שנה אני נימנית על חבר־השופטים וכיום אני מביטה בהן במומחיות רבה."

אייבי נתן, בעל תחנת השידור קול השלום, ה
ליץ לשתות רק מים, לגם מהפינה קולדה ללא־
„אני שותה את זה כמו מים," הסביר.

טוביה סער „החרים" מייד בקבוק אחד, וא
„זה בשביל אשתי." ומנכ"ל אולימפיק בישראל
קיס התלוצץ שהוא היה רוצה לבדוק כל מו
באופן אישי.

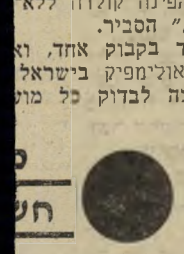

אך רק התלוצצויות נערכו שם. השו
לקחו ברצינות מירבית את עבודתם, שאפ
נערה לגילה ולמקום מגוריה, ביקשו ממנה להסי
ורשמו לפניהם את מסקנותיהם. הנערות, ש
הממוצע שלהן היה 17, היו מתוחות. מזמן לא
אנשים ידועים כל־כך בבת־אחת, ובעיקר כ
מתבוננים בהן בלבד.

„למה את מבקשת מהן להצמיד

אכלת אותה?

התלוצץ יהודה ברקן, במאי הסרט. אך הפעם לא היה זה מקום מתאים למתיחות. כל מועמדת שזיהתה אותו ושאלה אם הוא יהודה ברקן הידוע, השיב לה: „מה חשבת? שזאת מתיחה?"

- המועמדות

על כתר מלכת־המים

הרגליים?" התעניין שדר הספורט אלכס גלעדי אצל לאה פלטשר. „יש כלל חשוב והוא שלא יהיה רווח בין ירכיה של המועמדת." הסבירה לו פלטשר. אלכס שוכנע.

הנערות, שביניהן היו חיילות, קיבוצניקיות, ותלמידות בית־הספר התיכון הגיעו עם החברים, ההורים או ידידות טובות. „אנחנו מתרגשות מדי ורוצות מישהו לידינו" הסבירו.

צרור מתנות

ה־מיון הראשון הוא גורלי למדי להרבה נערות. מתוך המאה שנבחנו נבחרו רק שבע־עשרה מועמדות. השאר ידעו מיד כי לגביהן תחרות זו נסתיימה. לפני ה־

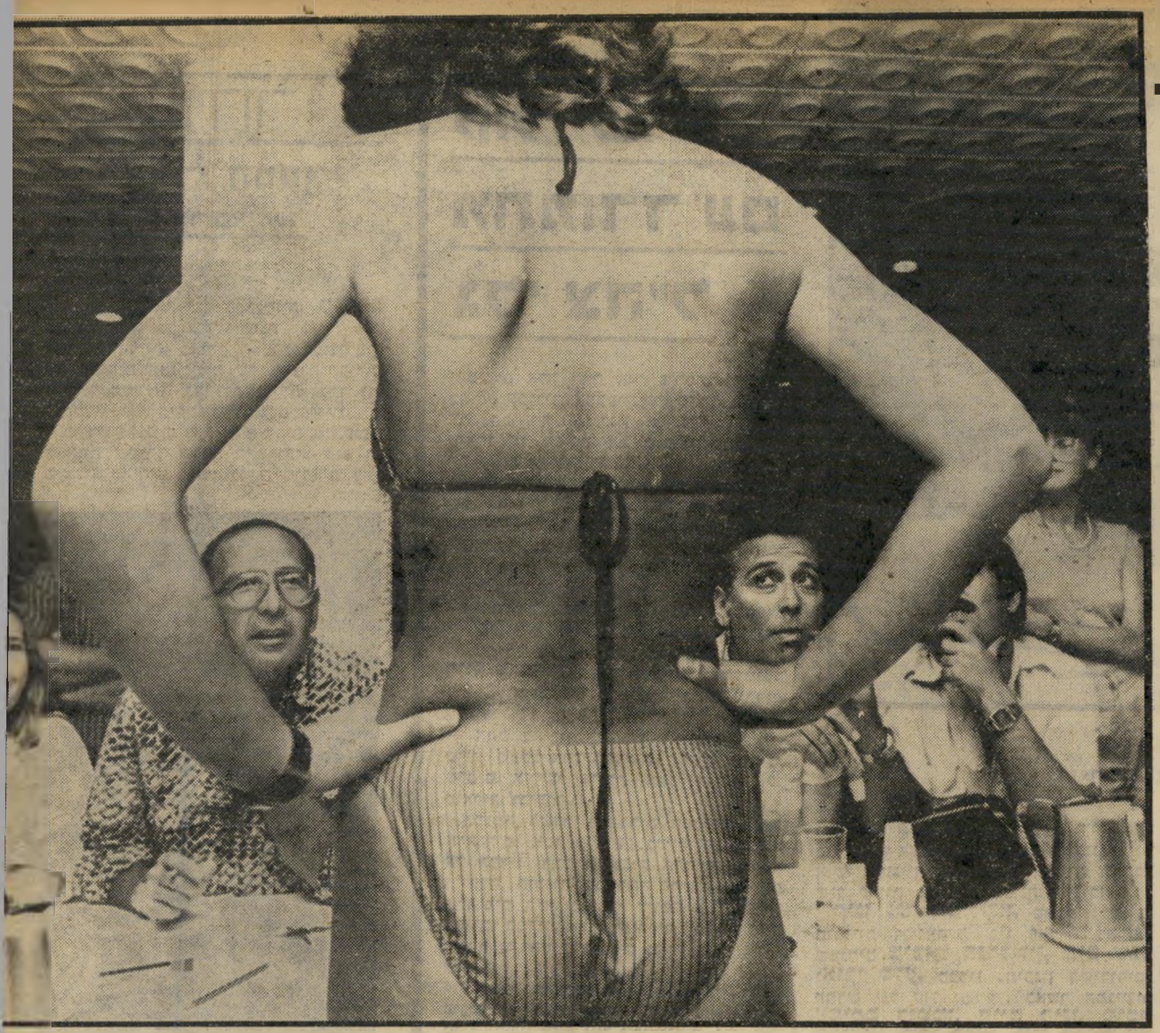

מבט לאן?

שואלים טוביה סער ממבט לחדשות בטלוויזיה ואלכס גלעדי ממבט ספורט. השניים בחנו בקפידה כל מועמדת, שאלו לגילה ולמקום מגוריה ורשמו את דעתם עליה. כאשר טוביה נישק את ידה של אחת המועמדות, אמרה לו זו: „אילו היית מנשק את ידי אמי, היא היתה מתמוגגת." משמאל: מירי זכרוני ממארגנות התחרות.

אברהם גינדי הקבלן יעניק למלכה הנחה של 100 אלף לירות לקניית דירה בחברתו. חברת ניבה תעניק לכל המתמודדות שמלות ולמלכה ייתפר דגם מיוחד.

גוטקס תיתן להן בגדי־ים ובגדי־חוף ועץ הדת מוצרים, כמו סבון, דיאודורנטים, משחות שיניים ושמפו לשיער לכל משך כל השנה. נעלי מרנו וסנדלי נמרוד ינעילו את הבנות וחברת וולה תספק להן תכשירים לטיפול בשיער למשך שנה שלימה.

מצלמות הדר יעניקו לכל המתמודדות הסופיות את מצלמת הפוקס (כיס) ויוטר. אולמי אמבר יעניקו למלכה תעודת הנחה של 50% לחתונה באולמות החדישים שלהם בחולון.

חברת אנוה, המלבישה את הגברים הישראליים במיטב הדגמים האירופיים, תציג בפני הקהל בכל הנשפים את מיטב הדגמים של אופנת 1980. תצוגות אופנה ייערכו על־ידי ניבה, גוטקס, נמרוד ומרנו.

הפרסים לקהל שיבוא לחזות בתחרות יהיו בצורת המשקה המטריף פינה קולדה.

למועמדות מצפים לפחות חמישה נשפים, בהם תיבחרנה נסיכת הים התיכון, נסיכת ים־סוף, נסיכת הכינרת ונסיכת הצפון. הנשף הסופי יתקיים בתל־אביב, ובו תיבחר מלכת המים 1980.

כל זאת אחרי שלאה פלטשר תלמד את הבנות הליכה יציבה, התכשיטאית רחל גרא תכין את הכתרים והקוסמטיקאית מהמעבדה לעיצוב ההופעה, אביבה אורגד תאפר אותן. יצלם את המועמדות צילומים מוקדמים אסף שילה מישראל סאן.

המיון הראשון לא הרגיע את עצביהן של המועמדות. אך ללא־ספק דורש עבודה מאומצת יותר מן השופטים. אך אם לשפוט על־פי המיון הראשון, שהתנהל ללא בעיות, קרוב לוודאי שהמיון הבא ייעשה באותה מידה של רצינות.

אלוהים!

אולי הוא יעזור למועמדת זו להיכלל בין 12 המועמדות הסופיות. אם לא יעזור לה, אולי יעזרו לה השופטים.

נבחרות עומדת עדיין דרך ארוכה. הן תשתתפנה במיון נוסף ואחר־כך מצפים להן נשפים רבים בכל רחבי הארץ. הנשפים האזוריים הופכים חובייה לבנות העורכות טיול באוטובוסים הממוזגים של חברת עמי תור, המתמחית בטיולים מאורגנים בכל רחבי הארץ. רק בחודש אוגוסט תשתתפנה בהתרות הקובעת והסופית בהיכל התרבות בתל־אביב, שתהליט מי תהיה מלכת המים של שנת 1980. „להיות מלכת־מים זה חלום נשגב שלי," הסבירה אחת המועמדות. „כל מלכות־המים בעבר הגיעו לדוגמנות וזה קוסם לי," היא הוסיפה.

כל 12 המועמדות הסופיות תטוסנה במטוסי חברת אולימפיק, לטיול משגע ביוון. את הבנות תארח ביוון חברת אופיר טורס, שהיא מחברות התיירות הגדולות בארץ. מתוכנן לבנות סיור מודרך באתרי התיירות היפים של יוון ובאיים.

שידור

מאחרי המסך החלום האמריקאי של

עמירם ניר

הכתב הצבאי של הטלוויזיה, **עמירם ניר**, שהוא גם בעל דרגה (מיל') נסע לארצות־הברית, כאורח המטות המשולבים של הכוחות המזוינים של ארצות־הברית. במהלך סיור זה בארצות־הברית יבקר ניר במיכלול של מיתקנים צבאיים סודיים.

סיורו של ניר, הוא חלק ממיתקפת־פיפוי־לאריות שעורך הצבא האמריקאי מאז ה־כישלון באיראן, שבמסגרתה מובאים עש־

כתב ניר (עם אחותו ליאורה)
מתנות למפקדים

רות כתבים צבאיים מארצות אוהדות, כדי לעמוד מקרוב על עוצמת הכוח של צבא ארצות־הברית.

טרם יציאתו של עמירם ניר לארצות־הברית, הוא פנה אל דובר־הרשות, **משה עמירב**, וביקש הקצבה של אלפיים (2000) לירות לרכישת מתנות למפקדי חיל־הים וחיל־האוויר האיסטרטגי האמריקאיים, שאותב עומד ניר לפגוש במהלך סיורו. עמירב העביר את בקשתו של ניר להקצבת הכסף, אל מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, שסירב להקצות סכומים אלה.

מפקדי חיל־הים וחיל־האוויר האיסטרטגי שגי בארצות־הברית ייאלצו להסתפק ב־מדליות ייצוגיות של רשות־השידור, ש־אותן ימסור להם ניר.

סקר מוסיקלי

מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, שולל ל־חלוטין את הצורך במתכונת הנוכחית של יומן־החדשות בחצי היום. לדעתו, איש אינו זקוק לסלט של חדשות ופיזמונים. לדעת לפיד, יש להסתפק במגזין־חדשות מקוצר, ידיעה אחרי ידיעה. מזה כמה חודשים מפעיל לפיד לחצים על מנהל־הרדיו, **גידעון לב־ארי**, לבטל מתכונת זו של בחצי היום.

דעתו של גידעון לב־ארי, ושאר אנשי מחלקת־החדשות ברדיו, שונה לחלוטין. לכן הציע לב־ארי למנכ"ל לערוך סקר־האזנה, שיבחן את טעם המאזינים ואת העדפתם. לפיד לא ידע כי בימי המנכ"ל הקודם, **יצחק ליבני**, נערך סקר־מאזי־נים על אותו נושא, ורוב המאזינים צידדו בקיומו ובהמשכו של מגזין־החדשות בחצי היום במתכונתו החצי מוסיקלית.

מות התמוז

מלוח חודשי־השנה של **נעמי שמר** ייפקד השנה חודש תמוז. תוכנית היום־השישי שלה, שהיתה צריכה לשאת את הכותרת ימי תמוז, ולהיות מוקרנת ביום השישי הקרוב (20.6), לא תוקרן. הסיבה:

קול ישראל מתמודד עם גלי צה"ל

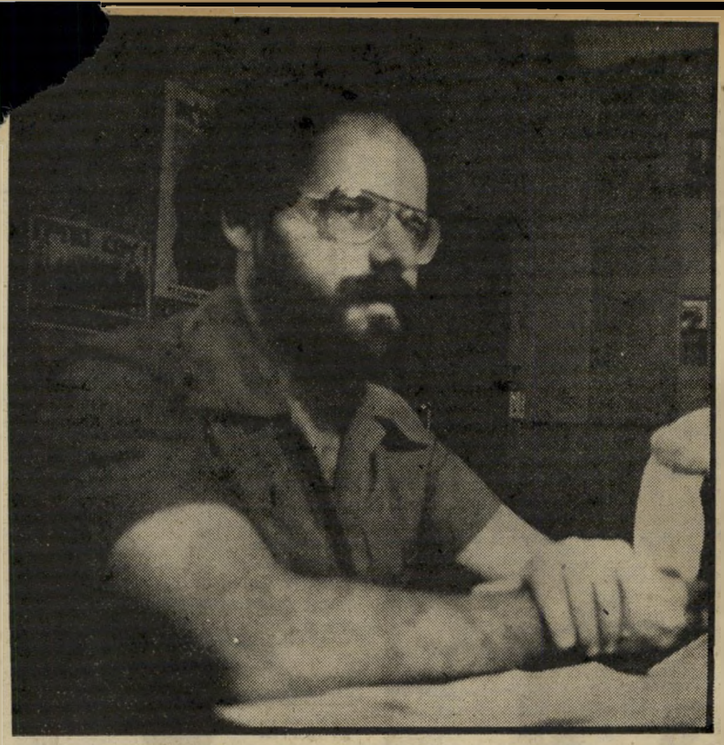

מנחה הנדלזלץ
קינאת תחנות תרבה מישדר

בימים אלה ראה אור פירסום משוכפל בן 76 עמודים בצבעי־נייר שונים, הנושא את הכותרת „תיכנון מישדרי הרדיו". חוברת זו מביאה את מיפרטי תוכניות־הרדיו לשנת 1980/81.

המאפיין את התיכנון החדש הוא הניסיון של קול ישראל להתמודד עם עקרונות השידור החי והישיר, כפי שעוצבו בשנים האחרונות בגלי צה"ל — תוכניות כתוכ־ניות־הבוקר של אלכס אנסקי ואלי ישר־אלי ותוכניות בין שתיים לארבע.

תוכנית טיפוסית למגמה החדשה שהביא **גידעון לב־ארי** ברדיו, היא התוכנית כל צבעי הרשת, שעורכה הראשי הוא **דויד מרגלית**. מגזין יומי זה ערוך ומופק בידי צוות־שדרים מחטיבות שונות ברדיו, וייחודו הוא בקשת הגדולה של הנושאים — החל באיכות־חיים, דרך עצות שימו־שיות, מעקב אחר מחדלים, ספרים חדשים, סרטים, אירועי תרבות ואמנות, ועד אק־טואליה ובידור.

המגמה לשדר מישדרים המבוססים על תחקירים, נוסח כלבוסק בטלוויזיה, הגיעה אל הרדיו, דרך התוכנית החדשה חקירה מיוחדת, תוכנית שמטרתה לחשוף מחדלים בתחומים השונים, כדי לשפר את איכות־החיים במדינה. בין עורכיה של תוכנית חדשה זו יהיו עיתונאים מחוץ לקול ישר־אל.

לחובבי התסכיתים תובא גירסה רדיו־פונית של פונדק הרוחות מאת נתן אלתר־מן, שימשון מאת זאב ז'בוטינסקי, ובין מים למים מאת י"ח ברנר. מהספרות העולמית יובא עיבוד דרמתי של דניאל דירונדה מאת ג'ורג' אליוט, רמה מאת פדריקו גראסיה לורקה, האשה מן הים מאת הנריך איבסן ושיחות מאת וצ'סלב האבל. מחזאי צ'כי המרצה בימים אלה עונש בבית־כלא בפראג. חידוש במגמת תסכיתי־הרדיו יהיה הסידרה שנת אלפיים, העוסקת במדע־בידי־יוני, סידרה שתביא שלושה תסכיתים מתוך כתביהם של סופרי מדע־בידיוני נודעים כלאדיסלאב לאם, איזק אסימוב וריי בראי־דבורי.

תוכנית ששבה בעונה האחרונה ללוח מישדרי־הרדיו היא בימות ובדים, שמנחה ועורך **יובל מבקין**, שהוא דור שני בתיאטרון העברי. הוא מעניק לתוכנית גוון אישי ומעניין לעיתים. גם תוכנית זו תמ־שיך להיות משודרת בעונה הקרובה.

קינן נגד הנדלזלץ. מאבק גלוי ב־תוכניות גלי־צה"ל, בין שתיים לארבע, שמנחים **מיכאל הנדלזלץ, תום שגב ואורי סלע**, מכריז „תיכנון השידורים" החדש של קול ישראל, כאשר המגישים **עמיקם רוטמן, חיים קינן, מיכה פרידמן, יוסי בנאי ויעל בן־יהודה** יגישו תוכנית תחת הכותרת ככה סתם, שתשודר בימים ב', ד' בין שתיים לארבע. בדומה לתוכנית הבכורה של גלי־צה"ל, הרי שגם תוכנית זו תתבסס על הגשה אישית, סיפורים וקטעי־עיתונות, בדומה לתוכנית־הבכורה.

מתוך „תיכנון מישדרי הרדיו" מתברר, שכמה מהתוכניות הפופולאריות מהשנים האחרונות ימשיכו ללוות את מאזיני הרדיו — מישדרים המכונים בעגת ה־רדיו כ„מישדרי־העשרה" על ענייני היום, כמו על מספרים ואנשים, העוסקת בעניינים כלכליים, מסיבת עיתונאים וקו ישיר, העוסקות בראיון אישי עם מנהיגי המדינה והחברה בבעיות השעה. גם התוכנית יש שאלות תמשיך לנדוד ברחבי המדינה.

שלוש תוכניות חדשות תובאנה במיסגרת חטיבת האומר: מרחבא — שהיא סידרת שיעורים בערבית של אמצעי־התיקשורת, ובה שיחות קצרות על העולם הערבי. תוכנית נוספת היא שנות חיינו הראשונות, שבה יציגו רופאים ופסיכולוגים את שלבי התפתחותו הראשונים של הילד. תוכנית שלישית היא המישחקים האולימפיים ביוון העתיקה ובעת החדשה שערך הד"ר **אורי־אל זמרי**.

„מה היו שני העולם כיום, אילו היה טרוצקי מנצח במאבק על השילטון ב־רוסיה... מה היה קורה אילו הארמדה ה־ספרדית לא היתה ניגפת ואנגליה היתה נכבשת בידי הקתולים..." ועוד נושאים יהיו בתוכנית הדו־שבועית החדשה מה היה אילו?, שעורך איש־הרדיו הוותיק **אמנון אחי־נעמי**.

למיקרא תיכנון מישדרי הרדיו אין ספק כי הצבתו של גידעון לב־ארי בראשות קול ישראל מתחילה להשיג את המטרה הראשונה שלה: רדיו מעניין יותר.

התוכנית לא צולמה ביום הצילום שנועד לה, בשל שביתת נגנים.

יבין סומך על רונן

„יש לא אמון מלא ב**יורם רונן**. הוא כתב פרלמנטרי טוב," אמר השבוע **חיים יבין**, בתגובה על הדברים שהופיעו במדור זה לפני שבועיים (העולם הזה 2231).

יבין סיפר כי בא לכנסת ביום החם של המשבר הממשלתי, כדי להסדיר עניי־נים לוגיסטיים ולהבטיח כי יהיו בידי הצוות כל האמצעים הדרושים, אך כי לא התערב במלאכת ההפקה. אשר לכתבה המצויינת על אירועי אותו שבוע בין סיעות הכנסת ובברי־הממשלה — היא היתה כולה של רונן. „לא התערבתי בה יותר מאשר בכל כתבה אחרת," קבע יבין.

על כך רונן: „יבין לא ראה את הכתבה כלל לפני השידור."

בין אלמוג ליורשיו

במשך קרוב לשנתיים עמד כתב הרדיו **איתן אלמוג** במרכז הבקרה של מחלקת־החדשות ברדיו, בתוקף תפקידו כמזכיר מערכת החדשות. היה זה איתן אלמוג שהצליח לסייע למנהל מחלקת־החדשות, **יאיר אלוני**, להרגיע את מילחמת־ה־קבוצות שבמחלקת־החדשות.

בימים אלה הודיע אלמוג למנהלי־הרדיו שהוא מבקש שנת חופשה, כדי לשמש כשליח ישראלי בפילדלפיה. החוק מחייב מעבידים, שהם מוסדות־ציבור, לאפשר חופשה־ללא־תשלום לעובדים היוצאים ב־שליחות ציבורית לחוצלארץ.

עזיבתו של אלמוג את תפקידו הרגיש ברדיו עשויה לחדש את מילחמת קבוצות־הכתבים. בינתיים נערכים מגעים בין כת־בי־חדשות שונים על הצגת מועמדים שונים למישרתו המתפנית של אלמוג.

האולימפיאדה של ריקי ראנד

מזה כמה שנים צופים אוהדי־הכדורגל בכל מוצאי־שבת בשם **ריקי ראנד**, עו־זרת־ההפקה היפהפיה של מבט ספורט.

ריקי ראנד היא מנכסי־צאן־ברזל של הטלוויזיה, ויש אומרים שחלק מן ההצלחה של מבט ספורט נעוץ בכושרה של ריקי לספל בצד המינהלי של מגזין דיווחי מעו־לה זה.

כתב רונן
נגיעה של עורדים

אלא שריקי ראנד אינה נשואה למבט ספורט, והיא פגשה בבחיר חלומותיה. היא החליטה להינשא לו ולעבור להתגורר ב־תל־אביב. כתוצאה מהפצרות כמה ממנ־הליה במבט ספורט, הסכימה ריקי לדחות את נישואיה עד אחרי האולימפיאדה.

ביטול השתתפותם של ספורטאי ישראל באולימפיאדה שינה את תוכניותיה של ריקי, ושמה לא יתנוסס עוד על המירקע, לעיניהם של אוהדי הספורט והכדורגל.

„החוזרת בתשובה"

בימים אלה מצולם בסתר, על־ידי אחת מבמאיות הטלוויזיה, סרט המוקדש כולו לתופעת „החוזרת בתשובה".

סרט זה, העומד לחשוף מעולמן של נערות, בחורות ונשים שעברו את אותה החוויה שעברו זכרים **כאורי זוהר, מרדכי** („פופיק") **ארנון ואיקא ישר־אלי**, הוא בבחינת תקדים צילומי, מאחר ונשים חרדיות טרם צולמו בטלוויזיה.

עיזות חיי סנה?

לחצים כבדים מופעלים מזה כמה ימים על ההנהלת הטלוויזיה, בעניין הקרנת סירטו הדוקומנטרי של הבמאי **יהודה קווה** על דרכו הפוליטית של משה סנה.

עיקר הלחצים מקורם בבנו של המנהיג המנוח, ד"ר אפריים סנה. סנה הבן, ביחד עם יאיר צבן, טוענים כי הסרט מעוות את דמותו של משה סנה. הקרנת־בדיקה מיוחדת, שנעשתה בנוכחות מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, מנהל הטלוויזיה, **יצחק שימעוני** וחבר־המליאה **צבי זינרד** — הביאה את השלושה להעניק גיבוי מלא לסירטו של הבמאי. לדעת ה־שלושה, הסרט מייצג נאמנה את דרכו.

יום רביעי

18. 6

● **חידושים והמצאות (6.45).** סרט העוסק באנרגיה של מחר: דרכים חדשות ל־חיסכון באנרגיה באמצעות מיחזור חומרי־גלם ויצירת מערכות תחבורה חשמליות.

● **מגזין לנוער (7.00).** שלוש שאלות על אתרים ב־מכון וייצמן ועל בית־ספר תי־כון עיוני ראשון המכין את תלמידיו לבחינת־בגרות בכל־כלית־בית.

● **ישראל נגד שוודיה (8.03).** שידור־חוזר של מש־חק הכדורגל בין נבחרות יש־ראל ושוודיה, שייערך בשטוק־הולם, במיסגרת המישחקים ה־מוקדמים על הגביע העולמי. השדר: אלכס גילעדי.

● **הומר (10.05).** סרט טלוויזיה בצבע, ובו סיפור הת־בגרותו של נער בעיר־שדה אמריקאית בראשית שנות ה־70. עלילת הסרט מתרחשת על רקע האווירה המיוחדת של אותה תקופה, אהבות ראשו־נות, סיכסוכים עם ההורים וב־רקע מילחמת ויאט־נאם והמ־חאה נגדה. בתפקידים הרא־שיים: דון מקארדיאנו, אלכס ניקול וטיסה פארו.

יום חמישי

19. 6

● **ישראל גוריון ב־„מועדון החתול שמיל" (5.30).** שידור חוזר של ה־מיפגש המעולה שבו מזמין ה־חתול שמיל למועדון שלו את השחקן־זמר ישראל גוריון, ש־מנגן בתופים, חצוצרה, מציל־תיים, פעמונים וגיטארה.

● **„דרך אחרת" — סרט תיעודי על דרכי הפוליטית של ד"ר משה סנה (9.30).** בסרט זה מע־ניקה הטלוויזיה הישראלית כבוד מתועד ומצולם למשה סנה, שנפטר ב־1972, בן 63, שבע תלאות ואכזבות, לאחר תפניות פוליטיות שהן בגדר חידה עד עצם היום הזה. משה סנה זכור לרבים כאישיות מק־סימה, ספגונית, נואם מעולה, אחרי מחברי־הכנסת הבולטים ביותר. סרט הטלוויזיה מנסה לפענח את חידת התהפוכות של משה סנה, את חייו ועו־למו של האיש שהיה מנהיג יהודי פולין, איש מפלגת ה־ציונים הכלליים ואחר כך יד־ימינו של דויד בן־גוריון וראש המפקדה הארצית של ההגנה. הסרט חותר לחשוף את הסי־בות שהביאו אותו, בשיא תהי־לתו, לפנות עורף למימסד ה־ציוני ולהפוך אחד ממנהיגי המפלגה הקומוניסטית.

● **החפרפרת (10.30).** הפרק הששי והאחרון בסידר־רה הבריטית המעולה, שהופקה על־פי סיפרו של ג'והן לה־קארה. השאלה העומדת על הפרק היא כיצד להוציא את החפרפרת מתוך מאורתה. סאר נישלח לפאריס, שם מוטל עליו לשלוח הודעה אל ה„כיכר" בבקשה לפגישה דחופה. מנדל מקיים תצפית על ה„כיכר" ו־מודיע לסמיילי (אלק גינס) וגילאם על דרך ההגעה של החשודים. בסופו של דבר עו־זב אחד מהם, ומנדל ממהר לדווח על כך לסמיילי.

ממקום תצפיתו רואה סמיי־לי את פוליאקוב מגיע אל מקום המיפגש וזמן קצר אחר כך מצטרפת אליו החפרפרת. סמיילי חוקר אותו לסיבות בגידתו. מסתבר, כי סיפור ה־אהבה של אן סמיילי נוצל גם הוא לשם נסיון לשבור את בעלה. סמיילי מתמנה לראש הרשת.

יום שישי

20. 6

● **אמיל (3.00).** סידרה נוספת על־פי אחד מספריה של סופרת הילדים המעולה אסט־ריד לינדגרן. השבוע הפרק יום השוק (הסרט דובר עב־רית).

● **חוק האהבה (6.02).** סרט שהופק בשיתוף־פעולה מצרי־סורי, ובכיכובם של שמס ברודי וחסן יוסוף. הסרט הער־בי של השבוע הוא סרט־מתח בו שזורים רצח, בילוש, מיס־תורין ופחדים. נערה נוסעת באוטובוס ומאבדת במהלך הנסיעה את זכרונה. שני אחים נקלעים בדרכה ומנסים לעזור לה. ידידתו הפרוצה של אחד משני האחים מסייעת בפיענוח, ומסתבר שהנערה איבדה את זיכרונה בעיקבות רצח. שמני־עיו היו נקמה על אונס.

● **שבת המלכה (8.05).** אחרי שהורדה מהמסך־הקטן סידרת הדת באה שבת בהנ־חיית הרב שמואל אבידור ה־כוהן, והובאה תוכנית פולקלור שאינה תורמת לאהבת־השבת, הרי כל שנותר מהמתכונת ה־קודמת של התוכנית הוא הש־תתפותם של זמר או זמרת. השבוע יוהי איריח דותן־פאר.

● **תמונה מישפחתית** פרק שלישי בסידרה דברים כהווייתם. ליז וג'ון מנסים לפ־תור את מיכלול הבעיות שב־חיי נישואיהם. ג'ון מתקשה להתגבר על קינאתו, וליז מס־פרת לו פרטים נוספים על ה־גבר שבו פגשה. רוברט מנ־סה ללכת בעיקבות תדמית אביו. לדעתו, לא מספיק שיל־מד ספרות. הוא מחליט לר־כוש מונית, ומנסה לגייס את הכסף לכך. מנהל סניף הבנק משיב את פניו ריקם וכך גם אחיו, ג'ון. הוא פונה שוב אל אביו, אך ריצ'ארד דוחה או־תו על הסף. לדעתו, הרי שעל רוברט לייחד את כל זמנו ל־מילוי חובותיו, ועליו לנצל את ההזדמנות שלא ניתנה לרי־צ'ארד בזמנו. ריצ'ארד מעניק לסוזן מתנה בלתי־מסוברת ו־היא מסרבת לקבלה. ג'ון מכ־נס את המשפחה בדירתו, ורי־צ'ארד ניגש לראיון לקבלת עבודה ש„כבר נמצאת אצלו בכיס".

● **המיקצועניים (22.45).** תחת הכותרת הקשר הבולגרי מתפקדים כמינהגם אנשי השי־רות החשאי הבריטי, תחת פי־קודו החד והנוקשה של מי שמוכר לצופים כרב־המשרתים בסידרה אדונים ומשרתים ז"ל.

תמונה מישפחתית: גיפורד יפסטר
יום שישי, שעה 9.55

לקראת שידור: סידרה בריטית חדשה

החל מחיום הרביעי (25.6) תוקרן סידרה בריטית חדשה, השפעות, על פי הרומן הקלאסי של המחברת ג'יין אוסטין, בשעה 8.03 (תחת הסידרה אדונים ומשרתים). הסידרה מבוססת על ספר שפורסם בשנת 1818, שנה לאחר מותה של המחברת. זה סיפורה של אן אליוט, אשר שמונה שנים לפני כן שוכנעה על־ידי ידידת־מישפחה, לסרב להצעת הנישואין של קפטן ווֹנטוורת. אולם היא לא שכחה אותו. השנה היא 1815. המילחמה בנאפוליאון נסתיי־

השפעות: מרשל ורנון
יום רביעי, שעה 8.03

מה, וקצינו הצי שבים לאנגליה עשירים בזכות השלל שנלקח מהספינות הצרפתיות. אחד חשבים הוא קפיטן ווֹנטוורת.

אבית של אן אליוט משכיר את אחוזת המישפחה שבמחוז סומרסט לאדמיראל קרופט, שהוא במיקרה גם גיסו של קפטן ווֹנטוורת. העלילה קרבה לשיאה כאשר אן עומדת לפגוש שוב בקפטן. המסורת גורסת שסיפור אהבתה של אן אליוט — דחיית הצעת הנישואין בניגוד לנטיות ליבה — מבוסס על סיפור חייה של ג'יין אוסטין, שלא נישאה מעולם.

שבת

21. 6

● **דיוקן (6.25).** ד"ר ג'רייס ח'ורי, וטרינר ערבי מה־כפר ראמה שבגליל, חניך בית־הספר החקלאי כדורי של או־תם ימים שבהם מסורת היתה מסורת, שהמשיך את לימודיו בחוג לחקלאות של האוניבר־סיטה העברית, ולאחר מכן נסע להמשיך את לימודיו ב־שוודיה. ד"ר ג'רייס ח'ורי מכהן כיום כממונה על איזור הצפון. הוא מספר בסרט על עצמו ועל בעיותיו.

● **השדירה השביעית (20.05).** הפרק השלישי וה־אחרון בסידרה. שזה שידור חוזר שלה. בפרק זה משגשת לה הקאריירה של ג'ֶ בלקמן, הצעיר היהודי רב האמביציות. הוא חולש על אולם תצוגה מרכזי בשדרה השביעית (מר־כז ההלבשה היהודי בניו־יורק), אלא שבמקביל לכך מתחולל משבר עמוק בחייו. מות ידידו הוותיק ג'ו ויטלי, חושף בעיני ג'ֶי את אנשי ה־עולם התחתון, והוא חשוד ש־הם גורמי המוות. חשדותיו מתאמתים כאשר דמות חדשה תופסת את מקומו של ויטלי, ועומדת בראש השביתה שב־ענף ההלבשה. בעוד אוהּ מיירס נמלטת מפרנק טופו, איש עולם הפשע עימו ניהלה רומן קצר שגרם לה סבל, מתכנן ג'ֶי, בעזרת אחיו, אל, להסגיר את טופו המנסה לה־רוס את עסקיו של ג'ֶי ומ־איים לפגוע בחייו האישיים.

יום ראשון

22. 6

● **החבובות מארחות את לולה פאלנה (8.30).** לולה פאלנה היא זמרת־רקד־נית־דוגמנית שחומת־עור, יפה, גמישה וארוכת רגליים, שכב־שה בסערה את לאס־וֵיגאס ו־הפכה את העיר למקום מוש־בה הקבוע. לולה פאלנה מג־הלת סדר־יום הפוך, עובדת ב־לילות וישנה בימים. לולה הי־תה הראשונה במישפחתה (יש לה ארבע אחים ואחיות) ש־פנתה לקאריירה של בדרנית. היא החלה בלימודי הריקוד שלה בגיל שלוש וחצי, וב־גיל 14 כבר החלה להופיע ב־מועדוני־לילה והדהימה את הקהל בריקודה המסעיר וב־שירתה.

● **בועות (11.25).** האם מגלה מרי את ברט ה־אמיתי? ומה היא עושה עם ברט המזוייף? האם מצליחה המורה לפתות את בילי? האם דונהיו שב להתגורר עם צ'ס־טר וג'סיקה? האם דאק' יוצא מבית־הכלא וחוזר לזרועותיה של יוניס? על כל אלה תינ־תנה התשובות הערב.

יום שני

23. 6

● **ריצ'־רץ' (6.00).** תוכנית אחרונה בסידרה הנו־כחית שריתקה מאות אלפי ילי־דים. שלא כרגיל, צולמה ה־תוכנית בצבעים, בגן־החיות התנ"כי בירושלים ובסאפרי ב־רמת־גן. הריצ'רצ'ים מפזמים משחקים ומציגים, ונוהגים כ־מינהגם בכל תוכנית, אך הפעם מחוץ לאולפן, ליד בעלי־חיים למיניהם. הבמאי של התוכנית הוא הצעיר דני סיטון והמפי־קה צלילה רוז.

ריצ'־רץ': רוז
יום שני, שעה 6.00

● **מסך גדול מסך קטן (8.30).** תוכנית מוק־דשת לבמאי רומאן פולנסקי, שביקר זה עתה בארץ. את הבמאי המוכשר יראיין מגיש התוכנית ניסים דיין. אחרי ה־ראיון יובאו קטעים נבחרים מתוך סרטיו הנודעים של פו־לנסקי, וביניהם: צ'יינה טאון, תינוקה של רוזמארי, סכין ב־מים ומס.

יום שלישי

24. 6

● **למישפחה (7.00).** בפינת הבריאות ישוחח ד"ר נאפז נובאני על מחלות דרכי העיכול. ד"ר נובאני יביא שור־רה של עצות למניעת איבוד נוזלים במהלך הקיץ. התוכנית תביא מיפרט הדגמות מקופות־הגמל הנהוגות במדינה, כאמ־צעי לחיסכון. מדור האופנה יביא את אופנות הקיץ הזה.

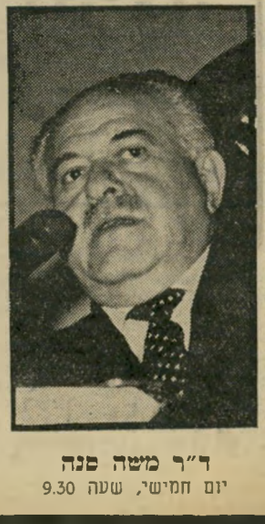

ד"ר משה סנה
יום חמישי, שעה 9.30

סקופ השנה לחופשה מהנה

בטיסת צ'רטר ישירה - 7 ימים ולילות של נופש ובידור באי היווני הקסום

קוס

אתר תיירות בינלאומי
במימי הבדולח של הים האגאי.

כאן תבלה אחרת, בין תושבים ידידותיים שהאירוח אצלם הוא מסורת. מקומות בידור ואפשרויות לסיורים, ציד, דיג, ספורט ושייט לאיים הסמוכים.
המקומות מוגבלים ל־65 נוסעים בשבוע.
טיסה בכל יום ג' החל ב־15.7.80

לבחירתך אירוח במלון התיירותי החדש SVINOS במחיר

$333

בלבד, לינה וארוחת בוקר, כולל טיסה.

$450

במלון הפאר CARAVIA BEACH
חצי פנסיון כולל טיסה.

פרטים והרשמה במשרדי

לזינגר

ת"א, רח' בן יהודה 21, טל: 652140 | ת"א, רח' בן יהודה 33, טל: 654676 | ר"ג, כורסת היהלומים, טל: 266222/3

בשרות הנוסע נואז 1926

מלון בקעת הירח אילת

735 ל"י
כולל מע"מ

לאדם בחדר זוגי
ילד אחד עד גיל 12
בחדר הורים **חינם** *
לוועדי עובדים מחיר מיוחד

פרטים והזמנות:
טל. 059-5111
* עד 15.7.80

רשיון נהיגה
2000 שקל
בי"ס לנהיגה
„גבע"
טל. 253230

אם
ברשותך כתב יד מוכן
או הצעה לכתיבת ספר
בנושאים: מאכלים מיוחדים, תחביבים ופעילויות - בנאי, מדריכים למידע שימושי
הנך מתבקש לפנות בכתב להוצאת תמר ת"ד 45160 ת"א לבדיקת האפשרות להוציאו לאור

"סלע"
רשיון 197
42 51 51
ללקוחות לא הוצאת הכלים

אתה והלירה

מאת יגאל לביב

תביעה ראשונה לתשלום מס על רווחי בורסה

פרקליטות מחוז תל־אביב הגישה תביעה נגד עובד שהרוויח מעסקי־בורסה ודורשת לחייבו בתשלום מס־הכנסה מלא על רווחים אלה. עד כה נהגו שילטונות מס־ההכנסה שלא לחייב במס־רווחים מעיסקי־בורסה, אם בעל־הרווחים לא היה אדם שעיסוקו מיסחר בניירות־ערך. לתביעה יש חשיבות תקדימית ראשונה־במעלה, ואם היא תצליח היא יכולה להביא להטלת מס על כל עיסקי־הבורסה.

מדובר בשכיר שצבר רווח־הון של 400 אלף לירות בערך ב־43 פעולות בבורסה. פקיד השומה טען כי מכיוון שעשה יותר מ־40 פעולות בשנה, הרי שהוא נחשב כסוחר בניירות־ערך, ועליו לשלם מס מלא על רווחים אלה. העובד סירב, והוגשה נגדו תביעה בבית־המישפט. העובד שכר את מישרד־הפרקליטים של **יעקוב נאמן**, כיום מנכ"ל האוצר, כדי לייצגו.

נושא המיסוי על רווחים בבורסה אינו ברור עד היום. החוק מחייב במפורש גביית מס מלא ממי שהכנסתו ממיסחר בניירות־ערך היא הכנסתו העיקרית. האבחנה של עיסוק עיקרי היא אם ההכנסה ממיסחר בניירות־ערך גדולה מהכנסתו המוצהרת האחרת. עד כה נהגו פקידי־השומה להתעלם מלשון החוק, ולא הטילו מס על אלפי פרטיים שריווחיהם בבורסה עלו במאות אחוזים על הכנסתם ממיקצועם המוצהר. בשעתו פוטר נציב מס־ההכנסה, **אליעזר שילוני**, מפני שאנשיו הכינו הצעה לקיום החוק לגבי ריווחי־בורסה. שר־האוצר דאז, **שימחה ארליך**, נימק את הפיטורין בצורך להגן על הבורסה מפני התמוטטות.

אי־ההחירות של החוק הביאה בכמה מיקרים ליוזמות פרטיזניות של פקידי־שומה. כך, למשל, חייב פקיד־שומה בתל־אביב את מנהל אחת מחברות־הביטוח הגדולות לשלם מס מלא על רווחיו בבורסה, והגדירו כסוחר בניירות־ערך מפני שהרוויח יותר בבורסה מאשר בניהול חברת־הביטוח. המנהל מסכים לשלם את המס, אולם אחרי משא־ומתן הביא להסדת הגדרתו כסוחר בניירות־ערך, כדי שיוכל לסחור בניירות־ערך בחו"ל בלי לשלם מס־הכנסה.

התביעה שכבר הוגשה התחילה לעורר חששות בין אנשי מס־הכנסה, שמא יגרמו לתוצאות לא־משוערות, והם הציעו לנתבע פשרה, אולם הוא סירב. מאחר שתוגשה כבר התביעה, אין דרך להפסקת המישפט, ובמהלכו יביא הנתבע ראיות כי הוראת החוק אינה מקויימת, למעשה, ולכן יש לזכותו.

אולמרט ביקש להתיר שהיית לנסקי בישראל

חבר־הכנסת **אהוד אולמרט**, שיצא בימים אלה למאבק נגד התרת כניסתו של **מאיר לנסקי** לישראל, חתם לפני כמה שנים על עצומה של סטודנטים ו־מרצים, שקראה לשר־הפנים **יוסף בורג** להתיר את שהייתו של מאיר לנסקי ב־ישראל. זאת מזכיר עורך־דינו של לנסקי

תייר לנסקי
חודש בישראל

יורם שפטל, במיכתב לח"כ אולמרט שנשלח בימים אלה.

הוא מזכיר במיכתבו כי בשעתו אירגן ומסר לשר־הפנים עצומה, החתומה ע"י 1200 סטודנטים ומרצים למישפטים, הקוראת להתיר ללנסקי להישאר בישראל. בין החותמים על עצומה זו היה גם אהוד אולמרט, שהיה אז המזכיר הפרלמנטרי של סיעת המרכז החופשי של **שמואל תמיר**. בימים החם עמד ח"כ **אורי אבנרי** בראש המאבק הפרלמנטרי לגירושו של לנסקי.

עורך־הדין שפטל מוסיף כי אולמרט אירגן ללנסקי פגישה עם שמואל תמיר, שהיה אז חבר־כנסת, ובפגישה זו הבטיח תמיר לפעול נגד גירושו של לנסקי מישראל.

לנסקי יבוא ארצה בתחילת ספטמבר.

תביעות בין גניש לששון חוגי

הקבלן **אהרון שלום גניש** הגיש להוצאה־בפועל בתל־אביב תביעה על המחאות בסך 3.5 מיליון לירות שחזרו. הן נמשכו על־ידי איש־העסקים **ששון חוגי**.

שמו של חוגי לא נודע על כה, למרות היותו אחד מעתירי־הממון בישראל. הוא עלה לפני 20 שנה מעיראק והביא ארצה כשני מיליון לירות שטרלינג. הוא שולט ב„קופת עולי־עיראק", ולו השקעות רבות בנכסים ובמימון. חוגי השקיע בעיסקי־בנייה רבים עם אהרון גניש. כאשר גניש נכנס להקמת פרוייקט „בית מרס", נכנס עימו ששון חוגי כשותף. החברה שהוקמה לצורך הבנייה, בשם „שב"ג", היא על שמות ששון חוגי, **בצלאל מיזרחי** ואהרון גניש. עד כה חשבו הכל כי ה„ש" בשם החברה היא על שם המנוח שולמן.

חוגי יצא מהשותפות ב„שב"ג", ומיתר שותפויותיו עם גניש, לפני כשנה. בתמורה כסף־הפרידה קיבל חוגי מגניש כמה מיגרשים בהרצליה, ושילם הפרשים בהמחאות שחזרו עתה.

חוגי אמר בתגובה על כך, כי קיים סיכסוך בינו לבין גניש על נושאים שאינם קשורים ל„בית מרס". עורך־דינו, **יוסף שגב**, מטפל בכל הנושאים הללו.

בימים אלה מסר „בנק דיסקונט" את השלמת „בית מרס" לקבלן **זכריה דרוקר** מחיפה. חברת „שב"ג" לא ניגשה למיכרז על השלמת הבניין.

„לוקרנו" קונה בנק בשיקגו

חברת „לוקרנו" הישראלית משתתפת עם **סם זקס** ברכישת בנק בשיקגו. „לוקרנו" שייכת **לאברהם פילץ, יוסף ריגר ואליעזר פישמן**. היא רכשה, יחד עם „שופרסל", מחצית מניות „החברה לקירור ואספקה", וגם נכסים

בנקאי זקס
חיפוש נפט

רבים. היא מחזיקה גם ברבע ממניות „הבנק למימון וסחר", שרובו ביזי „בנק המיזרחי".

הבנק בשיקגו נקרא „יונייטד אמריקה בנק", והוא רשום בבורסה. 20% ממניותיו הם ביזי הציבור. „לוקרנו" וסם זקס הציעו לרכוש את יתר המניות בסכום של שלושה מיליון דולר. סם זקס יחזיק במחצית מניות הבנק ו„לוקרנו" ב־30%.

זקס היה בעבר בעל „אקסצ'יינג נשיונאל בנק אוף שיקגו", שנמכר אחרי פרשת **דויד גרייבר** (בנקאי יהודי מארגנטינה, שנעלם ושעסקיו פשטו את הרגל).

קבוצת „לוקרנו" יחד עם זקס משתתפת גם ברכישת זכויות של קידוחי־נפט בטכסס.

צריכת הדלק אינה מושפעת ממחירין

צריכת־הדלק בישראל מושפעת בעיקר על־ידי ההכנסה הפנויה של בעל־הרכב, ולא על־ידי מחיריו — קובע מחקר של „בנק ישראל", שהוכן על־ידי **נחום לב**, על הביקוש לבנזין בישראל.

המחקר מוכיח כי „גמישות הביקוש לדלק־מכוניות ביחס להכנסה גדולה ב־שיעור ניכר מהגמישות ביחס למחירים." מכאן שאם רוצים להקטין את צריכת־הדלק, יש להקטין את ההכנסה הפנויה, ולא להעלות את מחירי־הדלק.

על כל גידול של אחוז אחד בהכנסה הפנויה דרוש גידול של 4.3 אחוזים ב־מחירי־הדלק, כדי שצריכת הדלק לא תגדל.

גם הביקוש למכוניות חדשות מושפע יותר מההכנסה הפנויה מאשר ממחירי המכוניות.

ספריות גובות חשלום בלתי־חוקי

חוק־הסיפריות־הציבוריות אוסר עליהן לגבות דמי־שימוש מקוראי הספרים. החוק קובע כי המדינה תממן את פעולות הסיפריות במענקים קבועים. מכיוון שהמדינה אינה משלמת מענקים אלה במידה מספקת, החליטו כמה רשויות, כמו תל־אביב ורמת־גן, לגבות דמי־שימוש בניגוד לחוק.

ורד מנהל משא־ומתן עם „החברה לישראל" על רכישת חלקה ב„צים"

איל־הספנות **צבי ורד** (רוזנפלד) מנהל משא־ומתן מתקדם עם „החברה לישראל" על רכישת חלקה כולו או מקצתו בחברת „צים". ל„חברה לישראל" מחצית מניות „צים". ורד מעוניין להיכנס לניהול מעשי של „צים", וטוען כי בניהולו תרוויח החברה 50 מיליון דולר לשנה.

ורד מכין עתה ניתוח מאזני של „צים", שבו הוא יוכיח כי החברה הפסידה ב־שנה האחרונה מיליארד לירות, והיא מסווה הפסדים אלה בשיערוכים, תוך מישחק בשערי־הלירה.

ורד פעיל באנטוורפן בעיסקי־ספנות מזה 30 שנה. בבעלותו יש כיום 30 אוניות, מתן 12 חדישות. הוא מפעיל עוד 10 אוניות. האוניות החדישות נבנו ב־מספנות בבלגיה במחיר 50 מיליון דולר כל אחת. הן תוכננו על־ידו, והן משמשות להובלת מיטען צובר ומכולות גם יחד. ריווחי עסקי־הספנות שלו בשנת 1979 היו 14 מיליון דולר (לאחר פחת, לפני מס).

גורודיש וקצירי נפרדו

שותפות חברת „גמא" של **שמואל („גורודיש") גונן ואלי קצירי** עם חברת „ניר" פורקה.

„ניר" קיבלה את מניות קצירי וגונן ב„גמא", ומסרה לקצירי כתמורה את חלקה במיפעל „המר תעשיות מתכת" בגיבעתיים. אחרי ביצוע העיסקה טען גורודיש כי קצירי השתמש ביפוי־כוח ש־

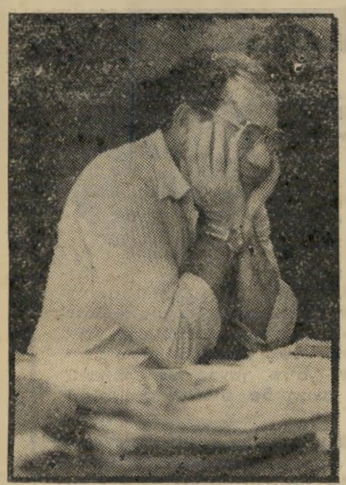

שותף גונן
יפוי־כוח?

נתן לו למטרות אחרות, וכי לא היתה לו הרשות לוותר בשמו על המניות ב־„גמא".

„גמא" הוקמה בשעתו לעיסקי־ייצוא של נשק וציוד ביטחוני אחר. עתה עוסקת „גמא" רק בייצוא ציוד כיבוי־אש.

בעת פירוק השותפות ב„גמא" התחייב קצירי לשלם ל„ניר" 525 אלף לירות, אחרי שהתברר כי קיבל מפרעות בחו"ל מלקוחות, ולא העבירם לחברה. הוא החזיר חלק מן הכסף ונשאר חייב עוד 5000 דולר, שעליהם הוגשה תביעה להו־צאה־לפועל נגדו.

ניהול מיפעל „המר" לא היה מוצלח, ובימים אלה עבר המיפעל לבעלות חברת „קובים" של **מנחם ים־שחור וקובי אבן־עזרא**.

קולנוע

סרטים

אחיו הקטן של ברטולוצ'י

מישפחת ברטולוצ'י מפארמה, היא מישפחה אמנותית מאוד. האב היה משורר ידוע, הבן הגדול, ברנארדו, הוא במאי כוכב, בן דודו, ג'יובאני, הוא מפיק מצליח. שמלבד עסקי המישפחה, הפיק סרטים גם לבמאים כמו לוקינו ויסקונטי ודינו ריזי. עכשיו, גם האח הצעיר של ברנארדו,

ברינו גאנץ, בתפקיד ורנר, ומאריאנג'לה מלאטו, בתפקיד מארתה, ב„מחסן אבידות"
האיש הקורע את המסכה

גאנץ, ב„ידיד אמריקאי"
לא מצאתי אף איטלקי

ג'יוזפה, עולה על הבימה הבינלאומית. הוא כבר עשה סרט עלילתי אחד בעבר, בשם ברלינגר, אני אוהב אותך, אבל בפסטיבל הסרטים האחרון בקאן, כבר עלה ממש לכותרות. עם אחיו, כיועץ מאחרי הקלעים (אמנם, יועץ שאינו מתערב אבל בעל חשיבות לא מבוטלת), ובן־דודו כ־מפיק, השיג גיבוי של חברת סרטים אמריקאית, פוקס. עם שני כוכבים אירו־פים מדרגה ראשונה, האיטלקיה מאריאנ־ג'לה מלאטו (סחף חושים) וברונו גאנץ השוויצי (הידיד האמריקאי), השלים סרט בשם מחסן אבידות (באנגלית קוראים לסרט אשה איטלקיה), שהוצג במיסגרת הסרטים שנבחרו על־ידי איגוד הבמאים הצרפתי.

מסקנות מרחיקות־לכת. כרגיל, כשמדובר במישפחת ברטולוצ'י, גם כאשר המוצר הסופי אינו לכל טעם, ואפילו כאשר הוא עשוי להרגיז אחדים הוא תמיד מעניין. ראשית, בגלל האתגרים הצורניים שהח־ליט לכפות על עצמו, שנית, בשל אתר־הצילומים שבו מתנהל הסרט כולו, ול־בסוף, בגלל הדרך שבה הוא מדריך את שחקניו כדי להגיע למסקנות מרחיקות לכת לגבי מצבה של האשה באיטליה.

עלילת הסרט כולו מתרחשת בתוך 24 שעות, ומלבד סצנות הפתיחה והסיום, היא מרוכזת באתר אחד בלבד. הסרט הוא ספק חלום, ספק סיוט, ספק מציאות, וברטו־לוצ'י עצמו מסרב לפרש כל שלב ושלב, ולומר מה בדיוק קורה באותו הרגע. זכותו של הצופה להחליט בעצמו.

אשר לאתר, זוהי תחנת־הרכבת המרכזית במילאנו. „זאת התחנה המרשימה ביותר באיטליה," טוען הבמאי בן ה־33. „אולי יש בה התגלמות הטעם הקלוקל והקיטש, אבל

מארתה (מלאטו) מחבקת את בתה
אשה נורמלית בהחלט

יחד עם זאת, קשה להעלות על הדעת תפאורה מושלמת יותר לסרט." יש אולי מי שייזכר בסרט איטלקי אחר, בן 25 שנה, של במאי איטלקי מפורסם בשם ויטוריו דה־סיקה. לאותו סרט קראו תחנה מרכזית, והוא התנהל כולו בתחנת־הרכבת ברומא. שבה נפרדו זה מזה זוג האוהבים, מונטגומרי קליפט וג'ניפר ג'ונס.

העובדה שבמשך כל צילומי הסרט, שנערכו בתוך התחנה, הסתובבו אלפי אנשים ברציפים, בין מצלמות, זרקורים וכבלי־חשמל, לא הטרידה במיוחד את ג'יוזפה ברטולוצ'י. „אולי היו כמה קשיים בעבודה, אבל בסך הכל, זה דווקא מעניין לעבוד בתוך ההמון. לא פעם צצים רעיו־נות חדשים מן הקשיים שבעבודה."

המיפלצת הקטנה. התחלת הסרט רצופה סידרה שלמה של רעיונות מברי־קים וציניים הבאים בזה אחר זה, בקצב רצחני ממש. בסצנה הראשונה מתבוננת המצלמה בסבתא, צעירה עדיין, ובנכדתה, הישובות ליד שולחן בביתי־קפה שעל שפת בריכה. זמר מתחנף עובר בין השול־חנות ומחייך לנשים. הוא עושה עיניים לסבתא, הילדה הופכת את כל השולחן, מעליבה את השניים בארסיות ופורצת בצעקות. בסצנה השנייה, אמה של ה־ילדה, מארתה, שהיא גיבורת הסרט, מת־כוננת לנסוע ממילאנו לרומא, כדי להח־

וורן אוטס: בלי שמות

נהג בעיקבות גורלו

סיפור אהבה על גלגלים (סינמה 1, תל־אביב, ארצות־הברית) — הדמיון לאדם בעיק־בות גורלו בולט לעין: החיים על הכביש בנדודים מתמי־דים; יחסים בין דורות שונים; הקשר לכלי־הרכב (במיקרה אחד — אופנועים. במיקרה שני — מכוניות), שהוא אמיץ יותר מקשר לבני־אדם; שני הסרטים נוצרו בערך באותה התקופה, לפני כעשר שנים, ושניהם מהווים מיסמכים היסטוריים חשובים של המצב הנפשי באמריקה באותם ימים.

להבדיל מאדם בעיקבות גורלו חרקע שמאחרי מסעות הגיבורים, כאן, כמעט אינו קיים. הם מנותקים מן החברה עד כדי כך שאינם מרגישים אפילו צורך בשמות. האחד הוא „הנהג", השני הוא „המכונאי", השלישי הוא „ג'י.טי.או." (כי הוא נוהג מכונית כזאת). הרביעית, הנל־ווית אליהם כטרמפיסטית היא „הנערה". הנהג והמכונאי מתחרים בכבישים צדדיים, הרחק מעיני החוק, עם נהגים ומכונאים אחרים, שבנו כמותם את ריכבם, וחיים כל פעימה של המנוע וכל חריקה של הצמיג. בדרכם הם אוספים את הנערה, ונכנסים לתחרות עם „ג'י.טי.או.", תחרות ההופכת בהדרגה לאחווה של אנשים בדרך, שקיומה חשוב יותר מזהותו של המנצח.

הבמאי מונטי הלמן, שהתפרסם באירופה, באמצע שנות השישים, בזכות שני מערבונים מוזרים ויוצאי דופן, קרוב אמנם, בנושא, לאדם בעיקבות גורלו אבל גישתו שונה לחלוטין. הדרמה אצלו מאופקת עד כדי כך שכמעט אינה קיימת, עימות של אמת אינו נוצר מפני שהצעירים מסרבים להיכנע לכל התערבות רגשית שהיא, והתגרויותיו של ה־מבוגר נשארות בלא מענה. הצילום, ובעיקר העריכה של הסרט (הלמן במקורו עורך), מונעים כל השתתפות חיצו־נית, ואפילו המירוצים, שהיו יכולים לחיות תפגנות כוח

טכניות, חולפים ללא שום מתח מיוחד, כי הרי לא חשוב כלל מי מנצח.

לעומת זאת, מיטיב הלמן לתאר, כאשר הוא חוזר אל מתחת לפני השטח של אדישות גיבוריו, דור של אנשים ללא בית, נוודים נצחיים, המתמכרים למהירות כפי שאחרים מתמכרים לסמים, וקשה לדעת אם הם מחפשים את זהותם או שמא בורחים כדי שלא למצוא אותה. זאת, באשר לצעירים, שעה שהמבוגר משתדל לחמציא לעצמו היס־טוריה, ולשכנע את הזולת בנכונותה אולי מתוך אותם מניעי פחד וחרדה מפני האמת.

תשע שנים נמצא הסרט הזה על המדף. מי שאוהב קולנוע כדאי שימחר לראותו, כי קיים החשש שמא הצגתו על מסכי הקולנוע תימשך זמן קצר, ואחר כך הוא עלול להיעלם שוב, ואסור לתת לו לעבור בלי תשומת־לב.

זיר את המפלצת הקטנה הביתה. בעלה העצבני מלווה אותה לשדה התעופה, אבל רגע לפני שהיא עולה למטוס הוא נתקף פחד־גבהים (האם זה רמז מוקדם לסיפרה הפמיניסטי של אריקה ג'ונג ?), ומשכנע את רעייתו שתעדיף את הרכבת, שהיא בטוחה יותר, זאת למרות שהוא אינו מתכונן להצטרף אליה למסע.

הסצנה הבאה בתחנת הרכבת של מילאנו. תוך מעקב אחר הזוג הדוהר כדי להשיג את הרכבת המהירה, זזה המצלמה ומגלה אחרי כל פינה ובתוך כל מעבר של התחנה, מראות משעשעים.

המאהב והבעל. מארתה מתיישבת בתא של המחלקה הראשונה. הבעל מתעקש לרוץ ולקנות לה עיתונים כדי שלא תשתעמם. הוא יוצא מן התא, ובו ברגע מתפרץ פגימה, כשור לתוך חרסינה, המאהב של מארתה, שעקב אחריה כל הזמן. הוא החליט לנצל את נסיעתה לרומא

במאי ג'יוזפה ברטוליצ'י
בן 33

לקצת מזמוטים לא חוקיים, רק אחריה מגמל־התעופה לרכבת ועכשיו אין לו יותר סבלנות לחכות. הוא רוצה להתחיל מיד במלאכה, היא מסתייגת ממנו ומתרחקת. היא נמלטת מן הרכבת, המאהב מחפש אותה מצד אחד, הבעל רץ מן הצד השני, הרכבת יוצאת מן התחנה, המאהב שנשאר ברכבת משוכנע שהיא ירדה, הבעל שלא הצליח להגיע בזמן לקרון שבו היא נשארה, בטוח שהיא נסעה, ואילו היא נותרת בגפה על הרציף.

מרגע זה והלאה, צוללת מארתה לתוך עולם של הזיות, עולם ריאליסטי לכאורה, שאינו אלא בבואה של ההרהורים, התשוקות, הגעגועים והתסכולים של אשה איטלקיה באמצע שנות השלושים לחייה, ובסוף שנות השבעים של המאה. אם בכל מה שקרה עד כה, טמן כל צילום הפתעה חדשה, וכל תפנית של העדשה גילתה דבר בלתי־צפוי, והדיאלוגים היו שנונים ועוקצניים, הרי שבהדרגה, בהמשך, הסרט לובש אווירה חלומית יותר, הדיאלוגים והסיפור עצמו הופכים להיות יותר אבסטרקטיים, אין עוד הסבר מדוייק לכל מעשה ואין עוד היגיון צרוף בכל דמות.

האם והזונה. מארתה פוגשת את ורנר, שהיה כנראה אהבתה הראשונה, שוויצי המעורר בה שוב את כל סערת הרגשות שהיתה ממנה והלאה בחייה המסודרים והמאורגנים היטב. ורנר מושך אותה בהדרגה לתוך קלחת מטורפת, דרכו היא פוגשת יצאנית קטנה ומכורה לסמים, ופועלת־ניקיון ענקית, שהם אולי השתקפויות שונות של אישיותה — האם מול הזונה. היא נסחבת לתוך הכבלים המסכמות, ונופלת לתוך עולם זר ושונה משלה. עולם, שכדברי המאי: „הכל חיים בו באותה הצורה ויש להם רק מטרה אחת — להישאר בחיים עד ליום המחרת.“ גם מבחינה חיצונית היא הולכת ומתדרדרת, מן הלבוש המהודר שבו היא נראית בתחילת הסרט, היא נמצאת בסופו, בבגדים מקומטים, רטובים ומלוכלכים של הגבר שאותו אהבה, ואשר נעלם לפתע.

ראיון מיוחד של עדנה פיינרו עם ריקי שרדר

„אתה חי רק פעם אחת!“

אתחיל בהבהרה: הוא לא אותו ילד רכרוכי וב־אף הזכור למי שראהו ב־סיפורו של אלוף. ולכל היודע שהדבר היחיד המפחיד יותר ממיפלצות הם ילדי־פלא, אוסיף ואומר: לא רק שאינו מתנהג ככוכב עליון (למרות שהכנסותיו בקופה מסמיכות אותו לכך) הוא אפילו נחמד, ידידותי, לא מבריק במיוחד ולא חושב את עצמו לגאון: „אני חושב שהיה לי בסך הכל קצת יותר מזל מאשר לילדים אחרים. חוץ מזה אני ילד. זאת עובדה. אני בן עשר.“ והעיקר: אם ימצאו שהוא מבוגר מכדי להיות ילד־פלא קולנועי, יוכל תמיד להיות טכנאי. בין כל סוכני הסרטים, המבוגרים, שבאו לקנות „על הנייר“ את סירטו הבא של ריקי, גירסה חדשה של לורד פונטלרוי הקטן, עם פארטנר גדול, בכל המובנים, אלק גינס, לא היה איש שידע לתקן את מקלט־הטלוויזיה שבחדר, מלבד ריקי. וכשמצ־למתי נתקעה, כמו להרגיז, ברגע הלא נכון, היה זה ריקי שהשיב אותה ל־איתנה.

הפירסום לא נחת עליו כרעם. אחותו, המבוגרת ממנו בסך־הכל בשנתיים, החלה את הקאריירה שלה כדוגמנית קטנה. עתה, אחרי שהופיעה בתפקידון לצד אחיה ול־צד... אליוט גולד, היתה גם היא בחדר, יחד עם ההורים. אלה מלווים את שני הילדים המיקצועניים לכל מקום ודואגים לבל יחמיצו את הילדות. האם זה אפ־שרי? „כן,“ אומרת האם, „ריקי עובד ארבע שעות ביום, בין אם בהסרטה או בפגישות עם העיתונות. בימים כתיקנם הוא הולך לבית־הספר בקונטיקט, ומס־ריט בימי החופשה.“

בכל זאת, קשה להניח שילד המחלק אוטוגראפים בגיל שמונה, עובד עם ה־במאי השלישי, בגיל עשר, ומפקיד את ממונו בבנק במו־ידיו, הוא ילד רגיל. אם כי למראהו, כשהוא טורף באצבעותיו ערמה של תות־שדה ואינו מתרגש מכל המהומה, גוברת והולכת ההרגשה כי מישחק, עבור ילדים, פירושו לשחק ממש. כמו בצעצועים — האם לא קשה לך, לפעמים, כשעליך לחזור על אותו מישפט עצמו בפעם הרביעית, או החמישית, כפי שבדרך־כלל קורה בשעת ההסרטה?

„לא. זה משעשע אותי. אינני מתאמץ כלל.“

„האם לעולם אינך מתרגז?“

„לא. אני לא עצבני מטבעי. אני נינוח בעבודה.“

„וכשהבמאי מתעצבן, וכבר מאוחר, ו־נמאס לך לחזור על אותה השורה, וחם לך, והאיפור הכבד הזה מתחיל לנזול על הפנים...“

„ממ... לפעמים אני קצת מדוכא. כמו, למשל, בסצנה האחרונה של סיפורו של אלוף.“

„מה קרה אז?“

„זה היה קשה מאוד. מצד אחד פחדתי פן אעווב את הקולנוע לעולם, אם לא אצליח לעשות זאת. מצד שני — היה לי באמת קשה לבכות כל־כך הרבה. אני שונא לראות אנשים נפגעים.“

„האם בכית בדמעות של ממש?“

„כן.“

„איך הצלחת לעשות זאת? אפילו גדו־לים ומנוסים ממך זקוקים לתחבולות טכניות?“

„אני באמת בכיתי. חשבתי על משהו עצוב וזה הוריד לי דמעות מן העינים.“

„על מה חשבת?“

„זה סוד“.

הוא מוכן לספר על אהבתו לכדורגל, לבייסבול, להוקי, לטניס, לפראנקו (זפירלי) שעשה איתו את צעדיו הראשונים על הבד. בשעה שילדים אחרים קוראים ספרים הוא קורא תסריטים. אמא ואבא קוראים איתו, אבל אינם קוראים לו, או במקומו.

„אני מחליט לבדי איזה תסריט מתחשק לי לעשות. בדרך־כלל אני אוהב סיפור מישפחתי כמו האלוף או לורד פונטלרוי.“

כשאני שואלת איך הוא מכין עצמו לתפקיד, הוא מזכיר לי שהוא בסך הכל ילד: „אני חושב על כך שבוע לפני כן, לא יותר מזה.“ די בכך שחלומותיו שאו־בים מעולם הבד: „החלום האחרון שחלמתי הלילה הוא שבדרך לקאן, עם אבא ואמא ועם חבר שלי פיטר, אונייתנו עולה על שירטון, ואנחנו מתעוררים על אי; כזה מין אי, כמו שרואים בסרט כוכב הקופים. והקופים חוטפים אותנו כבני־ערובה. אני עושה להם צרות עד שהם משחררים אותי, אבל איני יכול למצוא את האונייה, אז אני נאלץ להישאר שם, תקוע, ולאכול בננות כל החיים.“

„ואתה שונא בננות?“

„אני אוהב רק בננות ירוקות.“

„ולראות את תמונותיך בעיתונים, אתה אוהב?“

„לא איכפת לי שיהיו שם.“

„ועיתונאים, השואלים אותך שאלות, אתה אוהב? האם לפעמים אומרים לך הגדולים מה לומר בראיון זה או אחר?“

„לא. אני עושה מה שאני רוצה, ואומר מה שאני רוצה.“

„ואם למשל יאמרו לך לא לאכול כל כך הרבה סוכר כי זה משחית את שיניך?“

„לא אשמע. אני אוהב סוכר. בסך־הכל, הרי אתה חי רק פעם אחת, לא?“

כוכב בן עשר — ריקי שרדר
שונא בננות — אוהב תות שדה

לקראת סוף השליש השני, כשהוא קופץ מתחת לרכבת נוסעת.

בסופו של דבר, כאשר הבעל המדאג, יחד עם אמה ובתה, מוצאים אותה נודדת, יממה לאחר שצריכה היתה לצאת ברכבת, בתוך תחנת מילאנו הענקית, היא המומה, אינה מזהה איש, מתהלכת כסהרורית. היא חוזרת הביתה עם בתה, ועדיין אינה יודעת מי היא. תוקפנותה של הילדה הולכת ונמוגה מול ההתנהגות המסתורית של האם, ועד מהרה היא על גבול האימה. אז נשמעת לפתע הצפירה מחרישת האוז־ניים של פעמון־האזעקה גגד גגבים, מארתה ניגשת אוטומטית להפסיק את פעמון־האזעקה, וזה סיום הסרט. היא שבה ל־מציאות, אבל ברור לכל כי לא תהיה עוד כאשר היתה.

אשה נורמלית. „מארתה היא אשה נורמלית בהחלט,“ טוענת מאריאנג'לה מלאטו. „אבל מה זה נורמלי בימינו? האם אין זו העמדת־פנים שמסתירה משהו? „ורנר הוא האיש הקורע את המסיכה מעל פניה של מארתה ומאלץ אותה להת־בונן בעצמה.“ מסביר ברונו גאנץ, מגדולי השחקנים בשפה הגרמנית, את הדמות שהוא מגלם. גאנץ, שהוא שווייצי ודובר איטלקית שוטפת, נבחר במיוחד על־ידי ברטולוצ'י, שהתרשם מהופעתו בידיד אמ־ריקאי. „לא מצאתי אף שחקן איטלקי שיכול היה לתרום לסרט מה שתרם גאנץ“, טוען הבמאי.

אכן נראה ששני השחקנים הבינו היטב מה נדרש מהם. מאריאנג'לה מלאטו עוברת מן האופנתיות הנוצצת של ההתחלה, אל חשיפה אישית גוברת והולכת בהמשך הסרט, עד שהיא ממש ערומה, פיסית ונפשית מול המצלמה, בסצנה של התער־טלות בתוך המרחצאות הציבוריות של תחנת־הרכבת. גאנץ היה בעבר שחקן תי־אטרון, ואת הבמה נטש לפני שנים אחדות כי „ראיתי שבזמני החופשי אני הולך רק לקולנוע.“ הוא מצליח להעניק לדמות של ורנר אותה הזרות הדרושה למי שמופיע כביכול מעולם אחר, משולבת באישיות שבה הסתום, הרומנטי, האכזרי והמקסים משתלבים יחד לדמות שאינה יכולה אלא להיות מרתקת בעיני כל אשה.

רגשות ותחושות. אשר לברטולוצ'י הצעיר, הוא מגלה ביטחון וידע בשפה הקולנועית, שמעידים על השנים הרבות שעבר במחיצת אחיו הגדול. „התחלתי כעוזר שלו,“ הוא אומר, „ובמידה מסויימת הוא מורי ורבי בקולנוע, אבל אני פחות מאוהב ממנו במצלמה ופחות מכור לתנועו־תיה.“ קשה לומר זאת אחרי ראיית הסרט. החלק החזותי שבו הוא ממעלותיו הבול־טות, כאשר השימוש באמצעי תאורה חדשים איפשרו לו להשיג גוונים חריפים וקשים יותר מן הרגיל, ולהעניק לסרט מראה מיוחד במינו.

כאשר מבקשים מברטולוצ'י לסכם את סרטו במשפט אחד, הוא אומר: „בראש וראשונה, מה שחשוב, הם הרגשות וה־תחושות המובעים בסרט: מעשי קונדס ילדותיים, אשה, יום, לילה, תחנת־רכבת, המון אלמוני, ניחוח חדרי־נוחיות, אובדן הזיכרון, חלום, חידה... בקיצור, סרט.“

תדריך
חובה לראות:

תל־אביב: **תרגילים בהתכנגרות, קרמר נגד קרמר, ידיד אמריקאי, טם.**

ירושלים: **קרמר את קרמר, מה נשמע דוק.**

חיפה: **קרמר את קרמר, נישואיה של מריה בראון.**

את שוב מלאה?

נפיחות? עצירות?

תה ביקונים לעיכול טבעי, נמס היחידי בישראל - עלים וטבליות.

מיוצר מצמחים.

תה בקונים Bekunis

חזרה לעיכול טבעי

להשיג בבתי המרקחת בלבד

אישור משרד הבריאות 11146-929-002

פרזם

המתמודדות על תואר

מלכת המים 1980

תגענה לנשפים בכל רחבי הארץ באוטובוסים המרווחים והממוזגים של

עמי - טור בע"מ

אוטובוסים לתיירות ולוסיעות מיוחדות

רח' המעפילים 34, תל-אביב טל. 03-7445332 TEL337144332145

אך בכל אותה תקופה נשארו יחסי עם קסטנר עצמו הוגנים, אם לא ידידותיים. הוא שנא, כך מובן, את תמיר, והאמין כי הוא שואף להיבנות על חורבנו. אך הוא האמין ביושר הכוונות של העולם הזה.

שיחה אחת נחרתה עמוק בזיכרוני. זה היה אחרי פסק־הדין הקטלני של הלוי. ביקרתי את קסטנר בביתו — אותו בית שבפיתחו נרצח זמן לא־רב לאחר מכן. הבאתי עימי מכונת־כתיבה, ואמרתי לו: „עכשיו אתה מוכרח להחליט אם להציל את עצמך או את מנהיגי־הישוב. כדי לטהר את עצמך אתה צריך עכשיו להגיד את כל האמת לציבור — גם אם היא תביא עליך את איבת המנהיגים. אינך יכול לשחק עוד תפקיד של עסקן מפא"י (קסטנר היה ברשימת מועמדיה לכנסת) — אתה צריך לדאוג לעצמך."

אחרי היסוס, הסכים. הכנסתי גליון־נייר למכונה, והוא התחיל להכתיב לי את גירסתו. יתכן שהיתה זאת הפעם היחידה שבה גילה את צפונות ליבו. ישבנו שעות, שאלתי שאלות, הוא השיב. הערב ירד, בחדר השתררה אפלולית, ואני כתבתי את הדברים במכונה תוך כדי דיבור. לא קמתי להדליק אור, כי חששתי שמא יישבר הקסם.

התקרבנו לסיום, כאשר צילצל פעמון־הדלת. נכנסו כמה גברים — ידידיו של קסטנר מהונגריה. הם דיברו עימו הונגרית, ומובן שלא הבינותי מילה. פניו נפלו. לבסוף ניגש אלי, אסף את כל הניירות שהיו מונחים לידי, תחב אותם לכיסו ואמר: „אני מצטער, אבל שיניתי את דעתי. ידידיי צודקים. אם יתפרסמו דברים אלה, תמיר ימשיך לרדוף אותי, ואילו מנהיגי מפא"י יחשבו שאני בוגד בהם. אני אמחץ בין שני הצדדים. אסור לי לעשות זאת."

ברגע שנודע לי על רצח קסטנר נזכרתי בפגישה זו. אילו הניח לי לפרסם את החומר — האם זה לא היה מציל את חייו? האם זה לא היה מונע מן הקנאים לראות בו בוגד ולרצוח אותו?

רצח ולקח

נפגשתי בבוקר אחרי הרצח עם שמואל תמיר בבית־קפה בכיכר דיזנגוף, ליד מישרדי־המערכת של לנו. הוא היה מבוהל. הוא היה משוכנע שתקום עתה זעקה ציבורית גדולה נגדו, כמי שאחראי מבחינה מוסרית לרצח. הוא חשש שמא ישללו את רשיונו כעורך־דין. שמא יאסרו אותו. הוא היה משוכנע אז (ורמז על כך גם בנאומו השבוע) כי השיון־בית הוא שרצח את קסטנר. כדי להשתיקו.

בפרשת הרצח יש פרטים שהם עדיין לוטים ערפל. ראש המחתרת הרצחנית היה קנאי לאומני, מ־ותיקי לח"י, שהאמין בלי ספק כי קסטנר אכן „מכר את נישמתו לשטן", ועל כן ראוי להירצח. אך היה בין הרוצחים גם צעיר שהיה פעם סוכן שרות־הביטחון. לדברי השרות „הקשר עימו נותק" אחרי שנשלח על־ידי השרות כ־סוכן־מודיע לאותה מחתרת. זה היה די תמוה.

המאמר הראשון של העולם הזה (1014) אחרי הרצח, נועד להגן על תמיר, פשוטו כמשמעו. מי שקורא אותו היום יבחין בנקל את מגמתו: להפריד בין המישפט ובין הרצח, למנוע יצירתה של אווירת לינץ' נגד תמיר. זה היה בסדר. אך מותר היה לקוות שתמיר עצמו ילמד משהו מפרשה זו. חבל שאין זה כך.

במדינה

דרכי חיים

שני אברהם כהן

בא לעזור למישטרה, וזוהה כנאשם בשוד

בלוד שני חברים טובים, שם שניהם אברהם כהן. הראשון, שייקרא להלן אבי, הוא דמות יחודית בעולם הפשע בלוד. לפני זמן מה נורה בבטנו, ומצא את עצמו בבית־חולים. בתחילה העיד במישטרה כי הוא מכיר את תוקפיו, שירו בו על שסרב למסור להם כדורי אדולן, להם הוא זכאי, כנרקומן בגמילה. אך אחרי זמן קצר חזר בו אבי מעדותו זו. השלושה הובאו למישפט על נסיון לרצח, אך זוכו מחוסר הוכחות.

בינתיים הסתבך אבי בחשד אונס וישב במעצר כמה ימים. לפני כשבוע, בשעה אחת בצהריים, שוחרר סוף־סוף אבי ממעצרו.

שיחה עם החבר'ה. הדבר הראשון שרצה לעשות היה להתקלח ולהחליף בגדים, ואחר כך תיכנן לצאת לראות את חבריו. במיוחד את חברו הטוב אברהם כהן השני, שייקרא כהן.

אבל כבר בתחנת המישטרה נודע לו כי את כהן לא יוכל לפגוש, כיוון שהוא עצור ומחכה למיסדר זיהוי.

אבי הוא חבר נאמן. הוא מיהר לביתו, החליף בגדיו והכין ארוחה עבור חברו העצור. הוא חזר לתחנת המישטרה וביקש מהשוטר למסור את האוכל לחברו. משום מה סירב השוטר וזרק את החבילה לסל. עצוב ומאוכזב עזב אבי את תחנת המישטרה ויצא למרכז העיר, כדי לשוחח עם חבריו האחרים.

בעוד הוא משוחח עם החבר'ה, הגיעה למקום ניידת מישטרה. שוטרים שירדו ממנה אמרו כי הם מחפשים מתנדבים למיסדר זיהוי. אבי רצה להתרחק אבל אחד מהם, המכירו, שיכנע אותו. הוא אמר לו כי הוא יודע היטב שבשעת השוד, שביגללו מתקיים מיסדר־הזיהוי, היה אבי עציר בתחנת המישטרה. אליבי כזה אי־אפשר לקעקע. לכן הבטיח לו השוטר כי אם אפילו תזהה אותו הגברת הטרועת כי תליונה נגנב ממנה על־ידי צעיר בשעות הבוקר, הוא אישית ידאג לשיחרורו של אבי.

אבי השתכנע, כאשר הבין כי מדובר בחברו כהן, שהוא החשוד במעשה־הגזל, והלך עם השוטרים.

בעוד הוא יושב ומחכה למיסדר, הבחין אבי בשתי נשים היושבות ומחכות גם הן. חושו הבלשי אמר לו כי אחת מהן היא המתלוננת, העומדת לזהות את חברו.

הוא ניגש אליהן, ובנימוסיו הטובים ביותר שאל אם הן המתלוננות על גניבת התליון, וביקש לדעת מה ערך הנזק, שכן אולי אפשר לפצותן ולסגור עניין. הצעירה שבין הנשים הסכימה לבטל את התלונה אם יושב הכסף, אולם אז הציצה בו הזקנה, ואמרה: „רגע, זה בכלל אתה שלקח את התליון!"

אבי שידע על האליבי שלו, לא היה מודאג. הוא רק לא ידע כי היו שני מיקרים של גניבת תליונים בלוד באותו היום. הגברות שבהן פגש בתחנה לא באו להתלונן על התליון שנחטף בבוקר. התליון שלהן נגנב בשעה 15.00, כאשר אבי כבר היה משוחרר.

כעבור שלוש שעות. כאשר ניסו השוטרים לעצרו איבד הצעיר את עשתונותיו. הוא סירב בכל תוקף לחזור למעצר שלוש שעות אחרי שהשתחרר, וניסה להימלט.

שוטרי התחנה תפסו אותו כמה מאות מטרים מהתחנה, והחזירו אותו. אך לדברי כתב האישום, הוא הספיק גם לתקוף את אחד השוטרים, במהלך העניינים.

כעת יושב אבי במעצר, ומחכה למישפטו על חטיפת התליון של הצהריים.

האנאלפבתים של צה"ל

כתבה שניה בסידרה על בתי־הספר הצבאיים: חיילים המגיעים לצבא כשאינם יודעים קרוא וכתוב והמורות מנסות להציל אותם מגורל של בתי־סוהר

העברית חוגגת

ה**מקורבים** ל"רמטכ"ל", רב־אלוף (מ"רפול") איתן, טוענים כי אילו יכול, היה מכפיל ומשלש את הסעיף התקציבי של צה"ל בנושאי החינוך. כיום מוציא הצבא סכום של כ־90 מיליון לירות לשנה על חינוך חייליו, בעיקר לחינוך יסודי של חיילים אנאלפאבתים או הקרובים לדרגה זו.

רפול אוהב את מיבצע החינוך, ומתמיד בדרישתו להגדיל את התקציב. גם ראש אכ"א, האלוף משה נתיב, רוצה ביותר כסף וביותר כיתות לאותם חיילים. ראש אכ"א הוא הממונה על המערכת של קצין־חינוך־ראשי, וזה האחרון, תת־אלוף אבי זוהר, רוצה, אף הוא, כמובן, בעוד כסף ובעיד תלמידים.

זהו המכנה המשותף היחידי לשלושה אלה, הקובעים במידה רבה את החינוך הצבאי. אבי זוהר, מהנדס במיקצועו, מלא התפעלות מהמיבצע שלו עצמו. הוא מדבר על מיספרים ועל כמויות, ואילו אנשי החינוך טוענים שהוא אינו שם די דגש על הצד האנושי ועל הצד התוכני.

גם ראש אכ"א, בשיחות לפירסום ובשיחות עם אישים שמחוץ למערכת, מעלה על נס את הישגי השנתיים האחרונות בכל מה שנוגע לחינוך בצה"ל. אולם הקרובים לראש אכ"א יודעים, כי הוא אינו מרוצה מקצין־החינוך־הראשי שלו. היחסים בין ראש אכ"א האלוף משה נתיב לבין פיקודו קצין־החינוך־הראשי זוהר אינם תקינים. ראש אכ"א ממורמר על כך שרפול הצניח לו את זוהר, החסר כל ידע והשכלה בשטח החינוך. אבי זוהר היה קצין־ההנדסה של פיקוד־הצפון בתקופתו של רפול, ועוד קודם שרפול קיבל את תפקיד הרמטכ"ל, הוא הבטיח לזוהר שכאשר יתמנה לתפקיד זה ימנה אותו לקצין־חינוך־ראשי.

יחסים בין קצין לפיקודו, בעיקר כאשר שניהם בדרגה כה בכירה, עלולים להפריע לפעולת המערכת. אנשי קצין־החינוך־ראשי יודעים, כי גם במיקרה זה, הראשי ש„נתיב ואבי זוהר אינם בראש אחד," גורמת במיקרים רבים, בלתי־משתיים לכאורה, לקצרים הפוגעים במערכת כולה. קורה שאנשים שנתיב רוצה להעביר למערכת אינם מתקבלים. רק מפני שהוא זה שהמליץ עליהם, גם אם כישוריהם מתאימים. במקרים אחרים, כשזוהר רוצה לקדם קצינים העוסקים בחינוך, מפני שהוא יודע שאחרת יאבד אותם, מסרב נתיב להילחם עבור השגת תקנים למענם, והקצינים עוזבים. לדברי מי שהיה מפקד מחנה־מרכוס, סגן־אלוף זאב פלג, כזה היה המקרה שלו. למרות השעוריה שפרצה סביב שירותו של פלג (העולם הזה 2230), הוא נחשב בכיר ביותר, מבחינת השכלתו הרישמית והידע שלו, בכל מערכת־החינוך של צה"ל. אבי זוהר הכיר בכך. לדברי פלג היתה הישארותו בשירות הצבאי מותנית בקבלת דרגת אלוף־משנה. אבי זוהר רצה לכונן תקן חדש: מפקד כל מערכת ההשכלה של צה"ל, אשר יפקד על כל בתי־הספר הצבאיים. כך, הוא חשב, יוכל לתת לפלג את דרגת אלוף־המשנה. מי שהיה צריך להחליט על התקן החדש התנגד לעשות כן בתקופת צימצומים. אולם זוהר ופלג טוענים, כי אילו היה נתיב מחליט להיל־חם על כך, היה התקן מועלה על המצבה ופלג היה מקבל אותו. סופה של הפרשה היה בפרישתו של פלג מהשירות הצבאי.

מורות וחתיכות

ארבע מורות במחנה־מרכוס בעת אחת מהמסיבות הנערכות לצוות בבית־הספר. בניגוד למחנה אולגה, ידוע מרכוס בפתיחות הרבה שלו לחיי חברה ובחוסר הנוקשות הצבאית שלו. בתמונה למעלה מימין: חיילים־תלמידים במחנה אולגה בעת מיסדר, ובתמונה משמאל: אחת ממורות מחנה מרכוס, אורנה וייס.

14 אלף חיילים

מקרים **כאלה** אינם בגדר רכילות צבאית. חשיבותם היא מעל ומעבר לכך, כאשר בוחנים את בעיות ההשכלה העצומות שבפניהן עומד הצבא, ובפניהן עומדת המדינה כולה. המיספר המדהים

((המשך מעמוד 51)

של 14 אלף חייבי גיוס מדי שנה, שהשכלתם פחותה משמונה שנות לימוד, אומר את הכל. כיום, כש־לימוד החובה כולל תשע שנים, אין לצה"ל, שהוא צבא מתוחכם ומודרני, כמעט מה לעשות עם חיילים כאלה. מרביתם זוכים מן ההפקר, כשמכניסים אותם לקט־גוריה של שמונה שנות לימוד. חלק ניכר מהם לא למדו בצורה מסודרת אפילו שנת־לימודים אחת, והשאר למדו אולי שנתיים או שלוש, אך תוצאות הלימודים הללו אינם ניכרות בהשכלתם, ו־הם מתפקידים כחסרי־השכלה.

במשך שנים ארוכות לא גייס צה"ל כלל חיילים אלה. הם היו לו למעמסה ולנטל. חלק גדול מהם היה מוצא עצמו בבית־הסוהר ה־צבאי, בעיקר בעוון נפקדות ועריקות, ואחרי כמה ישיבות בכלא היה משתחרר מהצבא.

„אני פה כמו בגנון"

מגן־אלוף נילי אדלר
עלילת המיסמכים

ב משך כך איתן השנים פעל מחנה־מרכוס, בית־הספר הצבאי בחיפה. אולם מחנה־מרכוס הצליח רק הצלחה מיזערית ביחס למיספר הענקי של האנאלפבתים וחסרי־ההשכלה שלבשו מדים. מחנה־מרכוס עסק בעיקר בלימוד עברית לעולים חדשים, שהם בעלי השכלה אך חסרי ידע בעברית, ובהשלמת הלימודים של נגדים, בעלי דרגות רבי־סמלים, שלפתע הרגישו שחוסר ההשכלה האלמנטרית שלהם וחוסר הידע בעברית בסיסית, מפריע להם ביחסיהם עם חייליהם.

כיום קולטים בתי־הספר הצבאיים 4000 אלפים מתוך 14 אלף הזקוקים ללימוד שהגיעו לגיל גיוס. לגבי עשרת האלפים הנותרים קיימים שני מסלולים טבעיים, שאיש אינו יכול לומר איזה מהם עדיף, אך הכל מסכימים, כי שניהם מסתיימים באותו מקום.

מפקדת וחברה

מ גן־אלוף נילי אלדר היא דמות ידועה בצה"ל. הקצינה בעלת הגוף החסוב ודקת הגיזרה, אשר כל קפל בחצאית או בחולצת המדים שלה מודגש, בעלת השער הקצר, ואשר את פניה מעטרים מישקפיים, היא שם דבר בצבא.

נילי היא כיום בת 33, נשואה למרצה באוניברסיטה ומתגוררת בקריית־מוצקין. במשך שמונה השנים האחרונות נילי נושאת את דרגת המגן־אלוף, ומאז שנת 1972 ועד היום היא המגן־אלוף האשה הכי צעירה בצבא.

כשעמדה נילי להשתחרר משירותה הסדיר בצה"ל היא החליטה לחתום קבע ולהתחיל קאריירה צבאית. היא היתה מפקדת קורס־מ"כיות, אחר־כך מפקדת קורס־קציניות, עברה לפיקוד־צפון, כיהנה שם בתפקידי מטה שונים, היתה אחראית על המורות־החיילות ב־יישובי העולים וביישובים הנחשלים בצפון הארץ, ואחר כך שימשה כמפקדת יחידת־המורות הכלל־ארצית. בין תפקיד לתפקיד היא הצליחה ללמוד באוניברסיטה, ו־סיימה את לימודי הסוציולוגיה.

תפקידה האחרון של נילי, לפני שהגיעה למחנה מרכוס, היה קצינת־חן של פיקוד הצפון בעת שהאלוף רפאל („רפול") איתן היה אלוף־הפיקוד. בין השניים נוצרה כימיה, וכשמונה רפול כרמטכ"ל, הוא העביר את נילי לתפקיד שבו רצתה — מפקדת מרכוס. רפול ראה את התפקיד כחשוב במיוחד, ולדעתו היתה נילי המתאימה לו ביותר.

נילי היא ילידת תל־אביב שגדלה בקריית־מוצקין, שם גם פגשה את בעלה. לפני שנים אחדות התפרסמה נילי, כשבעיתונים נכתב הסיפור על קצינה שאיבדה מיסמכים צבאיים באוניברסיטת חיפה. אחר כך התברר כי מתיקה של נילי, שהיה מופקד במלתחה, אמנם נגנבו ניירות, אך היתה זו עבודה שהכינה לאוניברסיטה ולא מיסמכים צבאיים.

במחנה־מרכוס רוחשים יראת־כבוד כלפי נילי, למרות שקשה לשמוע אותה גוערת, נוזפת, או מפעילה את הסמכות שמקנות לה הדרגות. לגבי רבות מהמורות ורבים מהתלמידים נילי היא לא רק המפקדת, שלהוראותיה יש להישמע ללא ערעור, אלא גם ידידה שבפניה אפשר לשטוח את הצרות ולקבל עזרה או עידוד.

לנילי חשובה במייוחד העבודה הנוכחית שלה. היא יודעת שמערכת־החינוך המתחדשת של צה"ל, הכוללת גם את בתי־הספר שעליהם היא מופקדת, נמצאת בסימן של עליה וגורפת הצלחות. אך יש לה ביקורת רבה, גם על מפקדיה וגם על פקודיה שאינם עושים, לדעתה, די.

גילי מתייחסת לעבודתה ולעבודת המורות במחנה־מרכוס לא רק כאל שירות לצבא. אלא יותר כאל שירות למדינה. לדעתה כל תלמיד שמצליחים להקנות לו עברית והשכלה, הוא לא רק לוחם במקום חייל שירותים. אלא — וזה חשוב יותר לדעתה — אזרח טוב יותר, שסיכוייו להיות אסיר, בבית־סוהר צבאי או אזרחי, הולכים ופוחתים.

חלק מעשרת אלפים מועמדי הגיוס כלל אינם מתגייסים לצה"ל, ו־אחרים מגוייסים ומוצאים את עצמם בתפקידי שומרים גדודיים, ה־אינטליגנטים שביניהם כעובדי רס"ר. בסופו של דבר משוחררים רבים מהם שיחרור מוקדם אחרי תקופות ארוכות בכלא.

קצין־חינוך־ראשי אבי זוהר מודה שהמצב כיום אינו מספק, אם כי הוא מלא התלהבות מעצמו ומ־מיפקדתו על הישגיהם עד כה. הוא יודע שקיימת עוד שיכבה, גדולה יותר משיכבת אותם שלא סיימו שמונה כיתות, שגם בה יש לטפל, אך הקניית ההשכלה לשיכבה זו. כשעדיין אין מתמודדים עם כל השיכבה התחתונה, היא כיום בחזקת אוטופיה. השיכבה האחרת כוללת את אותם שסיימו שמונה

אופניים במבצע הנחות*
בתערוכת „אדם ומעונו"
ברחבה, מול מסעדת ברודווי

כל האופניים באישור מכון התקנים
• עד לגמר המלאי
למשלמים במזומן הנחה נוספת
להשיג ישירות במחסני קופמן ת"א, מגרשי התערוכה סוף רח' דיזנגוף טל 455141/2/3
או בחנות סוכנויות קופמן ת"א, החשמונאים 105, טל 268155
בקרוב תיפתחנה חנויות נוספות. להזמנות מרוכזות-נא לפנות לטל' 03-455141

שנות לימוד, או אפילו תשע, אבל כל מי שפוגש בהם יודע, כי טוב היה לצה"ל ולמדינה אילו היו מצליחים להושיבם על ספסל הלימודים.

הצעד הגדול קדימה נעשה לפני חודשים אחדים, כאשר ה־רמטכ"ל ביקר בבית־ההבראה של צה"ל בגבעת אולגה, והחליט לסגור אותו ולהפכו בית־ספר צה"לי. סגן־אלוף שלמה מור הוצב בבית־הספר, ונדרש להקימו תוך שבועיים. מור טוען היום, כי אלמלא היתה העבודה נעשית בקצב המטורף של אז, לא היו תוכניות הלימודים כה מוצלחות, לא היה מצליח האירגון, ולא היה נמצא הצוות, שלדעתו הוא נפלא. בית־הספר שוכן בבנייניים מפוארים כשחדרי הכיתות והמגורים הם כשל בית־מלון סביר. הנוף הנשקף מבית־הספר עוצר נשימה. הבניינים מוצבים על גבעה המזדקרת מעל מיפרץ החודר מהים אל היבשה. תקציב בית־הספר הוא שני מיליוני לירות בחודש, כשלומדים בו בכל מחזור כ־400 חיילים, ובכל שנה כ־2000.

מור מקפיד ביותר על המישמעת של הצבאית. החיילים מגיעים לבית־הספר שלו מייד אחרי הטירונות, שבועות אחדים אחרי שנפרדו מהבגדים האזרחיים. הם אינם רוצים להיות בבית־הספר, מתביישים, רואים בכך ביזבוז זמן, ואינם מוכנים שתפקד עליהם צערה נאה בת גילם או אפילו צעירה מהם. הסביר אחד החיילים ביום השני לבואו: „עד עכשיו לא ידעתי לקרוא ולכתוב, וזה לא הפריע לי. בשביל מה אני צריך את זה. כל החברים שלי כבר בצבא ואני פה כמו בגנון." רבים מהם כלל אינם מאושרים מהעובדה שהם התגייסו, ולא רק מכך שהם ממלאים לפתע תפקיד של תלמידים.

קושי נוסף טמון בכך שהחיילים המגיעים לאולגה מעולם לא התמודדו ברצינות עם לימוד עיוני. קל להם יותר לעמוד בשער של בסיס, להרים או להוריד את החבל כאשר מכונית רוצה להיכנס לתוכו, מאשר להתאמץ ולחבר אלף לבית או 2 ל־4.

הבושה אף היא גורם חשוב במערכת ההרגשות של החייל המגיע. הוא מתבייש להיות תלמיד. אחרי שהיה „עבדאי" בשכונה, המטיל חיתתו על ילדים ומבוגרים, הוא צריך לפתע להודות בכך שאין הוא יורע דבר, לשבת כמו ילד קטן וממושמע ליד שולחן הלימודים, לעבוד תחת פיקודה של חיילת צעירה ולקרוא לה המפקדת, ולהישמע לצילצול המורה לו מתי עליו להיכנס לכיתה ומתי עליו לצאת ממנה.

המורה היא המפקדת

מה הסוד? שלושת משתתפי הלימים הראשונים בשעות ובימים הראשונים את אמונם של החיילים. לדבריו, הם מצליחים בכך, והראיה — אחרי שבועיים של לימודים, החיילים קשורים לאולגה, קשורים למורות־מפקדות שלהם, ורוצים להמשיך ללמוד.

שלמה מקפיד על המישמעת. כל חייל חייב להצדיע לבעלי דרגות גבוהות ממנו. במקום נערכים מיסדרים ואימונים, ומקפידים על הופעת החיילים. בעת השיעורים אין לעשן. כאשר נכנס אחד המפקדים לחדר הכיתה נשמעת קריאת הקשב והחיילים קמים ועוברים לדום. מלבד שעות הלימודים האינטנסיביות, והשעות שבהם הייבים התלמידים לשקוד על שיעורי־הבית, הם חייבים להשתתף בפעילות חברתית־חינוכית, כזו המנוהלת על־ידי גורמים מהחוץ או על ידיהם עצמם, וכן לפעול כחיילים. חלק מפעילות בטחון־שוטף מתבצעות על־ידי החיילים־התלמידים.

למרות המיסגרת הנוקשה, שעות העבודה הצפופות והפעילות הרבה, או בגללן, יכול כל מבקר, וכאלה מפקדים ומורות בעת מסיבה בחדר־האוכל של מחנה־מרכוז. הגיבוש החברתי של הצוות עוזר, לדעת מפקדת המחנה, סגן־אלוף נילי אלדר, להפוך את המורות טובות יותר ואת הלימודים מוצלחים יותר. בתמונה נראים החיילים והחיילות במישחק בעת מסיבה במחנה.

הצוות בפעולה

(המשך בעמוד 54)

צחצחק עם טילאק

Teelak

טילאק
שומרת על בריאות השיניים ומגינה על אמאיל השן

טילאק
מסירה כתמי ניקוטין, תה וקפה, מסירה אבן שן ומונעת עששת

טילאק
לנשימה רעננה

טילאק
משחת השיניים לכל המשפחה
להשיג בכל בתי מרקחת. פרפומריות ורשתות שיווק
דיסקו בע"מ

מועדון 5 לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב
טל' 297263

יום שלישי 24.6.80
מדוע מסרבים צעירים לשרת בשטחים?
פגישה עם: שמעון טייטלבוים
(לאחר שיחרורו מן הכלא)
המועדון פתוח משעה 9.00 בערב.

רבי־מכר עדיין במחירי שבוע הספר
הסוס - גידול, אילוף ורכיבה
מאת גדי אבנון עם הקדמה של חיים ברלב. -.399 ל"י
יוגה - מאת סואמי ונקטסנדה בתרגומה של פריה הרט
ובצרוף נספח תמונות בהדגמת המחבר. -.199 ל"י
חמוץ מתוק - מאכלים סיניים
מהדורה שניה מורחבת מאת רותי כץ. -.149 ל"י
משקל נוצה - דיאטה ללא ייסורים
מאת גיזה רון ונספח תזונתי של ד"ר פרחי. -.69 ל"י
מילים זרוקות - כתובות קיר עסיסיות
שנרשמו בידי יוצרים אלמונים. -.59 ל"י
להשיג במחירי שבוע הספר עד 30.6.80 בחנויות הספרים המובחרות ע"י משלוח המחאה מתאימה לתמר - הוצאה לאור ת"ד 45160 ת"א, טל' 706770, 781119-03. הספרים ישלחו בדואר חוזר ע"ח ההוצאה באריזת אל־מעך מיוחדת.

העברית חוגגת

(המשך מעמוד 53)

יש רבים בבתי־הספר שבגבעת אולגה, לראות את ההבדל המהותי בין תלמידים בימים הראשונים ל־לימודיהם, לבין אותם השוהים ב־מקום כבר שבועיים, ולבין אותם שלומדים כבר חודשיים.

למי שנכנס לכיתת מתחילים, עובר לכיתת בינוניים ואחר כך לכיתת מתקדמים, נדמה כי קרה נס. הבעות הפנים של התלמידים שונות. כמות הידע שהם סופגים במשך שבועות אחדים מדהימה. הביטחון־העצמי והכבוד־העצמי עו־לים באופן מפתיע. בעוד שתל־מיד באחד השיעורים הראשונים שלו אינו מצליח לקרוא יותר מ־שתי מילים קלות, וגם זאת בצורה מגומגמת, הרי שהקריאה בכיתה המתקדמת היא שוטפת. בעוד ש־תלמיד שנכנס לבית־הספר יודע שהרצל הוא שם של רחוב בחיפה, הרי כעבור חודשיים הוא כבר יו־דע ציונות מהי, ומכיר מנהיגים, אירועים היסטוריים, ואת תולדות העם והמדינה.

היחסים בין התלמידים לבין ה־מורות נוקשים למדי, אם כי ה־מורות מרבות לספר על התכתבו־יות עם תלמידים שסיימו את הלי־מודים, ואף על מיכתבי־אהבה ה־נשלחים אליהן. המורה היא תמיד מפקדת, אסור להתחכם איתה, ו־אסור מכל איסור לנסות לחזר אחריה. בעוד התלמידים יוצאים לחופשות אחת לשבועיים, מקבלות המורות, מלבד חופשת־שבת גם חופשה מיוחדת בכל יום רביעי ב־שבוע. הן עוזבות את אולגה ב־שעת צהריים ונוסעות לבתיהן עד למחרת בבוקר, „כדי שתוכלנה לנוח, ללכת למיספרה ולחזור נשים, לא רק מורות," כפי שמס־ביר זאת שלמה.

„למורה איכפת ממני"

בתי־הספר של מחנה מרכוס האווירה שונה. המח־נה ותיק יותר, ודפוסי הלימודים והחברה שנקבעו בו הם תוצאה של עבודה בשטח בת שנים רבות. מחנה מרכוס שוכן באחד המקו־מות היפים בארץ, על פיסגת ה־כרמל, כשהנוף הנישקף מחדרי הכיתות הוא הנוף המפורסם של המיפרץ. שטח האדמה שעליו שו־כן המחנה, הנקרא על שמו של מיקי (דויד) מרכוס (סטון), הוא התקווה הגדולה של הצבא למי־מון עיר החינוך של צה"ל. אד־מות מרכוס, אם תמכרנה לבניית וילות פרטיות ולקבלנים שוויין מאות מיליוני לירות.

למחנה מרכוס כפופים עוד שני מרכזי לימוד. בעוד שבמרכוס לומדים בעיקר חיילים העומדים בפני סיום השירות הצבאי שלהם, תרומת צה"ל להכנתם לחיים אז־רחיים, הרי שבמחנה סטלה־מריס, שאינו מרוחק ממנו, לומדים עולים חדשים וחיילים דוגמת אותם הלומדים באולגה. מחנה הלימו־דים בסטלה שוכן בצריפים, ב־מקום שבו היתה מיפקדת חיל־הים לפני שעברה לתל־אביב.

המיתקן השלישי המצוי פיקודה של מפקדת מרכוס, סגן אלוף נילי אלדר, הוא בית־הספר הממוקם ב־בית־המלח, בהדר הכרמל, ליד מישרדי קצין־העיר. בבית־המלח, המשמש כמועדון חברתי בעיקר לאנשי חיל־הים, לומדים רס"לים של צה"ל, אשר הגיעו למסקנה ש־בדרגות מצוחצחות ובשפם מאיים אין די, ושצריך גם השכלה אל־מנטרית. צה"ל גילה, מאוחר מדי, כי רבים מהנגדים שלו הם חסרי השכלה מינימאלית, וברמה כזו שאילו היו בגיל גיוס היום, ולא לפני עשר, עשרים או אפילו שלו־שים שנה, ספק אם צה"ל היה מגייס אותם. וגם אז רק בתנאי שהיו נשלחים לגבעת אולגה. את אותם נגדים החליט צה"ל ללמד, בין אם לימודי בית־ספר יסודי ובין אם לימודי בגרות חלקית.

האווירה במוסדות אלה נינוחה יותר מאשר בגבעת אולגה. יש התולים זאת בעובדה שהמפקדת שלהם היא אשה, סוציולוגית אשר שיטות החינוך המקובלות עליה הן השיטות המודרניות הרכות. יש התולים זאת בעובדה שמרכוס הוא בית־ספר ותיק שהספיק לס־גל לעצמו תבנית מסויימת. ויש התולים זאת בעובדה שהחומר ה־אנושי המגיע למרכוס על כל שלו־חותיו הוא ברמת השכלה גבוהה יותר מאשר בגבעת אולגה.

במרכוס אין הצדעות. המורות אינן מקפידות על הופעתו כמו בגבעת־אולגה. קריאות ההקשב כמעט אינן נשמעות. התלמידים רשאים לעשן בעת השיעורים. גם הקשר בין התלמידים לבין המורות הוא חם יותר מאשר באולגה.

המורות מכירות את כל תלמי־דיהן. הצעירות, אשר במקרה הטוב לא רק מהלימודים שלי. איכפת לה מה קורה אצלי בבית. איכפת לה אם אין לי ראש ללימודים יום אחד, איכפת לה איך אני מרגיש סתם, בלי קשר לבסיס."

במחנה מרכוס שמים דגש במייוחד על ההווי של הצוות ושל המורות. מדי פעם נערכות ארוחות חגיגיות, שהתבשילים ה־מוגשים בהן לא היו מביישים מס־עדת שף. מדי שבוע מתקיים ערב שירה, שבו מנגנות המורות בגיטרות ושרות יחד עם התלמידים. בחגים מתקשטים חדרי הכיתות בקישוטים שהכינו התלמידים בשיעורי יצירה.

סיימו סמינר למורות ובמקרה ה־פחות טוב סיימו שמונה שנות לימוד, הן במידה רבה ידידות של התלמידים שלהן, מקיימות איתם מיפגשים חברתיים, ובעיקר מצלי־חות לכבוש את אמונם בכך, שהן זוכרות את הבעיות של כל אחד מהתלמידים. „אני יודע שאף פעם לא ילך לי עם המורות," אמר אחד מתלמידי מרכוס, „אבל עכשיו אני יודע איך אני רוצה שהחברה שלי תהיה. למורה איכפת ממני."

בן־גוריון צופה

תמונתו של ראש־הממשלה ושר־הביטחון הראשון דויד בן־גוריון באחת מחדרי הכיתות במחנה הלימודים הצה"לי בסטלה־מאריס בחיפה. בן־גוריון היה אבי הרעיון של השכלה לכל החיילים הזקוקים לה, אולם רק שנים רבות אחרי מותו מומש הרעיון בצבא באופן מעשי.

מבומביי לאולגה

„אני בסך הכל אשה קטנה." כשאומרת זאת סמלת מלי ראובן קשה לנחש אם היא מתכוונת לקומתה הנמוכה או לגילה הצעיר. מלי היא מורה ותיקה בבית־הספר לחינוך של צה"ל בגבעת־אולגה. היא נמוכת קומה, בעלת גיזרה דקה, מקפידה ביותר על נקיון וגיהוץ מדיה, עיניים גדולות וחו־מות ושערה הארוך אסוף בקפידה.

„אני יכולתי להיות מהעבר השני של המיתרס, תלמידה ולא מורה. פשוט היה לי מזל שההורים שלי הבינו את חשיבות החינוך ונתנו לי אותו, אבל הרקע החברתי והס־ביבתי שממנו אני באה הוא אותו רקע כמו של התלמידים שלי."

מלי נולדה בבומביי, הודו, לאם ממוצא עיראקי ולאב ממוצא הודי. אביה של מלי, המאושפז כבר חודשים אחדים בבית־חולים, הוא עובד קרקע באל־על. „אמא שלי לא עובדת בכלל. היא בבית איתי ועם האחים שלי, והפכה להיות החברה הכי טובה שלי," מלי מת־גוררת עם הוריה בלוד. „לפני כמה שנים עברנו לבית חדש, אבל לפני כן גרנו בדירה שהיתה ב־שכונת־עוני ממש."

מלי אוהבת את עבודתה. „אני מרגישה שאני נותנת משהו לתל־מידים. אני מרגישה שאני נותנת משהו למדינה. אני מקבלת לידיים אנשים שאף אחד לא היה נותן קודם יריקה עבורם, גם הם עצמם ואני הקטנה, עושה מהם בני־אדם.

„יש לי הרבה סיפוק בעבודה ויש לי עוד יותר סיפוק אחרי העבודה, אחרי שהתלמידים שלי הם כבר חיילים־לוחמים, מפוזרים בכל הארץ. הם כותבים לי, הם באים לבקר ואנחנו ידידים ממש.

„למרות שאני גרה בלוד, בשכונה שהיא לא בדיוק שכונת־פאר, אף פעם לא הכרתי את ישראל השנייה, או השלישית או הרביעית או שאני לא יודעת איך להגדיר אותה — אותה שיכבה שממנה באים התל־מידים שלי. פגשתי אותם גם לפני שהתגייסתי. פגשתי אותם על הבר־זלים ברחובות. פגשתי אותם מגל־גלים בקבוקים בבתי־קולנוע ופגש־תי אותם באירועים אלימים. אז פשוט התעלמתי מהם ובזתי להם. עכשיו אני מבינה אותם. יודעת שהם בדיוק כמו כולנו, רק שלא היה להם מזל. אבל אם יתנו להם את האפשרות ואת ההזדמנות הם

„אימדיה דוסר"
צבעי השיער הטובים והנפוצים ביותר בעולם.

15 גוונים אופנתיים
מערכת צביעה (קיט) מושלמת המכילה:
שמפרפרת צבע, קרם מחמצן (במיכל שאינו מחייב שמוש במברשת) חזק כפפות.
להשיג: בפרפומריות המובחרות
בבתי המרקחת ובדשתות השוק.
IMEDIA מבית L'ORÉAL פריז
החברה הגדולה והמפורסמת בעולם לתמריקי שיער

גלה 6 מספרים וזכה מיד ב־ 30,000 ל"י
חפעל הפיס

תן טרמפ לחייל

טרנס סיני אקספרס
trans sinai express

תל-אביב-קהיר הלוך ושוב

ב-$40

יציאות מתל-אביב וירושלים
כל יום א' ו-ה' באוטובסים מפוארים.

מחיר כיוון אחד: $30.-

טיולים מאורגנים במלונות דרגה ראשונה:
★ סוף שבוע ארוך (יום ה'-א') $210.-
★ 5 ימים (א'-ה') $278.-
★ 8 ימים (א'-א') $322.-
★ 8 ימים (לוקסור-בטיסה) $499.-

המחיר כולל:
★ נסיעה הלוך ושוב ★ מלון דרגה ראשונה 1/2 פנסיון ★ הסעות וסיורים.

(ההשתתפות מותנית בקבלת אשרת כניסה למצרים).

פרטים: טיולי הגליל תל-אביב, רחוב הירקון 142 טלפון: 221372, 220819
ירושלים רח' בן-סירא 3, טלפון 242720. חיפה המגינים 43, טלפון 522958
טבריה, הירדן 10, טלפון 20330, 20550 ואצל כל סוכני הנסיעות.

סופר צ'רטר
super charter
מבית טיולי הגליל

טיסות צ'רטר שבועיות הלוך וחזור במחירים מוזלים.

לפריס
$385.-
היציאה: בימי א' בשבוע

לאמסטרדם
$415.-
היציאה: בימי ג' בשבוע

פרטים: טיולי הגליל תל-אביב, רחוב הירקון 142 טלפון: 221372, 220819
ירושלים רח' בן-סירא 3, טלפון 242720. חיפה המגינים 43, טלפון 522958
טבריה, הירדן 10, טלפון 20330, 20550 ואצל כל סוכני הנסיעות.

עדות ברמה גבוהה. החיילות־מורות עורכות בתדירות די גבוהה מסיבות תחת התווית הרישמית של ערבי־תרבות. העובדה שמחנה־מרכוס שוכן בליבו של מרכז הכרמל הפכה את המקום פתוח ובמידה רבה סוער.

קשה לבוא לצוות המפקדים ולמורות מחנה־מרכוס בטענה על הפתיחות וחוסר הנוקשות שלהם, בעיקר מול הצבאיות המופגנת של מחנה אולגה. מורות מחנה־מרכוס, המדריכים והמפקדים מראים היש־גים. תוך תקופה קצרה ביותר לומדים עולים חדשים עברית. העולים החדשים באים, מרביתם, אחרי שנכשלו בלימוד השפה העב־רית באחד מאולפני הקיבוצים או האולפנים בערים, ובמרכוס הם לומדים במשך ימים מה שלא הצ־ליחו ללמוד באולפנים במשך שבו־עות או חודשים. אחד התלמידים, רופא־שיניים בן 24, שירד עם הוריו לגלאסגו בסקוטלנד כשהיה בן שנה וחזר לפני כמה חודשים כעולה־חדש לארץ, מסביר זאת: „הייתי באולפן בקיבוץ חניתה. האולפן שם טוב, אבל דיברתי מחוץ לשעות האולפן רק אנגלית, עם שאר האולפניסטים. האווירה לא היתה של עברית. כאן עושים הכל רק בעברית. גם לומדים, גם אוכלים, גם משחקים וגם חיילים, הכל בעברית."

גאוות הכתה

כשמגיעים החיילים־התלמידים לדרגה כזו שבה הם יכולים לקרוא „לוח שלם", מתקשה אפילו המורה־החיילת להסתיר את גאוותה. אנשי חינוך שביקרו בבתי־הספר הצבאיים הגדירו את מת שקורה שם כנס חיובי. האינטנ־סיביות שבה מועבר החומר היא לדעתם מעל לרמת ההוראה הרגילה.

לדברי אותו רופא־שיניים צעיר, הנושא על כתפיו תגים של רופא צבאי, המורות הן מעולות. „אולי זה טוב שהן לא מורות זקנות ומקצועיות שחושבות רק באיזה שעה נגמרת העבודה שלהם כדי שיוכלו ללכת הביתה. כאן המורות הן חברות שלנו. הן איתנו כמעט כל היום, גם בהפסקות וגם אחרי הלימודים. כאן רואים שלמורות איכפת ממני ומהעברית שלי וזה אחרת מאשר באולפן רגיל."

לחזור ולעודד

סמדר מירי ראובן
ציונות בערבון־מוגבל

זיו כמוני וכמו החבר שלי."
מלי טוענת שעבודתה ציונית וכי יא מרגישה הרגשת שליחות ב־בודה הזו. אולם היא עומדת לעזוב קרוב את בית־הספר ואת הצבא. יא עומדת להינשא ולהשתחרר צה"ל. „אני יודעת שזה יפגע תלמידים, אבל עם כל הכבוד צבא ולציונות, לי יותר חשובים חבר שלי והדירה שאנחנו צריכים עבוד קשה כדי לרכוש. מאשר חיילים באולגה."

אין ספק שמיפעל החינוך של צה"ל הוא אחד המיפ־עלים היפים של הצבא שבעת האחרונה היה בכותרות ולא תמיד לחיוב. התלהבותו של הרמטכ"ל, המנצל את ריגעי הפנאי שלו כדי לבוא לבתי־הספר ולשבת עם התל־מידים מאירה צדדים חיוביים ב־אישיותו של רפול. אך גם מיפעל חשוב זה, ההופך חיילים שפעם צה"ל לא רצה בהם כלל למועילים במדים, ולאזרחים טובים יותר אחרי השיחרור, מתגמד לעומת היקפה של הבעיה.

אילו היו האחראים על התקציב מבקרים במחנות הלימוד של צה"ל, היו רואים את החיילים בוגרי מחנות אלה מנצלים את החופשה הקצרה שלהם מהיחידה לבוא ול־בקר בבית־הספר, במקום לנסוע הביתה או לחברה, על מנת לעודד את התלמידים שזה עתה הגיעו, ולספר להם בגאווה כיצד הם חיילים־לוחמים ולא ש.ג. בשירות.

אילו היו האחראים על התקציב מבינים כי על־ידי הלימוד במוסדות אלה לא רק צה"ל מרוויח חיילים טובים יותר, אלא המדינה מקבלת אזרחים מועילים הרבה יותר, יתכן שהיו נמצאות כמה עשרות מיליוני הלירות כדי להשלים את המעגל ולדאוג לכך שכל חייל מתגייס, שהבית והסביבה לא הצליחו להע־ניק לו לימוד או חינוך, יקבל זאת בצבא.

יוסי ינאי

בניו־יורק נערך ערב נוצץ עם חתיכות במלאת 25 שנה לאופנה הישראלית

בונדס בבגדים

ידיים למעלה

הדוגמנית האמריקאית המפורסמת, ג'ין סטנלי, מציגה בגד־ים של **גוטקס** והיא והדגם זוכים בהצלחה רבה. משמאל זמר האופרה המפורסם, רוברט מריל, אוכל מאחרי הקלעים לפני שעלה על המסלול להצי"ג מעיל של **בגד עור**. דמי הכניסה לערב לאדם היו אלף דולר.

פ עם היו מצדיעים לישראל אחרי ניצחון במילחמה או אחרי מיבצע כמו מיבצע־אנטבה. לעיתים, בשנים טובות, היו עורכים מצעדי הצדעה של אמנים לישראל בימי־עצמאות.

פעם היו תורמים לבונדס ולמגבית היהודית המאוחדת ביד פתוחה, בהתלהבות וכמעט בלי שנתבקשו. היה זה מעין מס של היהודים השמנים של ארצות־הברית לישראלים הלוחמים בנגב ובסיני.

היום הכל אחרת. היום צריך להמציא תאריך, להבטיח הרבה אמנים והרבה עיתונאים כדי שאפשר יהיה לעשות כמה דולרים בשביל הבונדס.

בשבוע שעבר היתה הצדעה לישראל. מישהו בבונדס קבע תאריך וטען שזהו יובל של 25 שנה לאופנה הישראלית. ואם יש יובל כזה, אפשר גם לגייס אמנים ודוגמניות ולתת ארוחת־ערב שתימשך שלוש שעות, ולגבות מכל אחד מהאורחים אלף דולר דמי כניסה וארוחה. אלף אורחים הכניסו מיליון דולר.

וכיד האירגון האמריקאי היו שם כולם. ליד מארגנת התצוגות המפורסמת, ורה בקול, אפשר היה לראות שם את בתיה בנדיקט שהיתה שלנו, ולצידה מלחין העוקץ מרווין המליש, המתבונן בהערצה גלויה ברוזנת פלאצ'י, שאולי עוד תהיה שלנו.

היו גם דגמי לבוש ישראלים של מיטב החברות, אך מארגני הבונדס ידעו שזה לא יספיק בשביל לגייס מיליון דולר, ולכן החליטו על ההצדעה. דוגמניות חטובות־גו בנות עמים שונים, לבושות במיטב האופנה הביגלאומית, הובאו כדי להצדיע לגוטקס ואוברזון ולהראות אופנה חדישה ומשגעת.

המתאפרת

הלן ארדן, אחת הדוגמניות היפות של ארצות־הברית, הופיעה כשמלווה אותה אל מאחרי הקלעים צוות ספרים של וידאל ששון, אשר טרחו עד רגע עלייתה לבמה לתקן את תסרוקתה.

מלכה בדימוס

בס מאירסון עשתה היסטוריה בתחילת שנות החמישים, כשהיתה היהודיה הראשונה, ועד היום היחידה, שנבחרה למיס־אמריקה. היום בס רצה לסנאט מטעם מדינת ניו־יורק ומצדיעה בהתנדבות לישראל.

הסינית הדוגמנית בת־התערובת הצרפתית־הסינית, קת־רין דניש, שהופיעה בשרט **המלאך ג'ק.**

האחות קלייר בארי הזמרת ה־וותיקה מהאחיות בארי, היתה דוגמנית לערב, והציגה מעיל פרווה.

מצרים וישראל

מי שהיתה מלכת־יופי ו־ירדה מהארץ, בתיה בנ־דיקט מציגה בגדים שעוצב תחת השפעת הסכם־השלום בין ישראל למצריים. לדברי המארגנים יימכר בגד־הים, בעל העיצוב הפרשוני ברחובות תל־אביב וקאהיר, למרות שהוא מיוצר בישראל. בנדיקט היתה כוכבת הערב, למרות הכוכבים שהופיעו איתה.

הרוזנת והשדרית הרוזנת כריסטינה פלא־צ'י אחת מידידות ישר־אל וידידות הישראלים דיגמנה אף היא בכנס. ליד הרוזנת (במישקפיים) השחקנית ג'נט לנגרט, והשמאלית היא השדרית האמריקאית הפופולארית שהינחתה את הערב, בטי קריגלר. משמאל: הרוזנת בתצוגת האופנה מדגמנת שמלת־ערב.

יעקב שרת / איש ממאדים
כל אנשי המולך

„לא טעמת מה זה גיהינום," קראה חברת־הכנסת בעלת השם המתנגן ביותר, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, לעבר איש רק"ח, תופיק זיאד, אחרי שהלה קרא לעבר שר־המישפטים שמואל תמיר: „אתם עושים גיהינום של כיבוש!" והמלה גיהינום, מלה ירושלמית עתירת מיטען ריגשי, שבסך הכל היא צירוף של התיבות גיא הינום — אבל אילו משמעויות היסטוריות, מוסריות, דתיות ופולחניות יש לה (ולא רק בעברית)! — שבה וניסרה מעל העיר שחוברה לה יחדיו לפני שלושי־עשרה שנה, חוברה אך טרם נתאחתה.

תופיק זיאד ואני יונקים, כמובן, ממקורות רוחניים שונים למדי, אבל אודה ואתוודה, השימוש שהוא עשה במלה „גיהינום" הזכיר לי מייד דברים שאמר משה דיין בראיון עיתונאי בדבר ה„גיהינום" שצריך לעשות לתושבי השטחים למען יילמדו בינה ולא יתפרעו יתר על המידה. ה„גיהינום" של דיין התנוסס לעין כל ב„ידיעות אחרונות" (20.5.80), ואני הקטן עטתי עליו באחת מרשימותי האחרונות במדור זה כמוצא שלל רב. גישתו של משה דיין החרידה אותי, וככל יכולתי עשיתי להוכיח, כי לא יתכן ש„אנו" נעשה „גיהינום" „להם" ונישאר ב„גן עדן", אלא שהדבר יוליך ללא מנוס ל„גיהינום" הדדי — ואז, אנה אנו באים? לא נדרשתי באותה רשימת פולמוס לנזק הדימויי העצום שדברי ה„גיהינום" של דיין יגרמו בעליל, אך לא אתפלא, אם ה„גיהינום" של תופיק זיאד אינו אלא ממזר של אותו „גיהינום" קודם.

אני מניח כי גם שושנה ארבלי־אלמוזלינו, בת־נץ שמבעד לצלילי שמה המשכרים בוקעות זעקות גיא־הינומיות קמאיות, לא פסחה בחכנת שיעורי־הבית שלה על תוכנית ה„גיהינום" של דיין כפי שהובאה — ויפה שהובאה — בעיתון שיש להניח כי בשל ההסתה המשתמעת ממנה כלפי עם אחר לא איים איש בעברית על פיצוצו כקן בוגדים. אבל מקוצר המשיג לא מחוור לי למה התכוונה היא ב„לא טעמת מה זה גיהינום" שהשמיעה בכנסת — ההיתה זו אזהרה לערבי השטחים? לערביי ישראל? או שמא רק הערה חינוכית, כי יש לטעום טעם „גיהינום" תחילה ורק אחר כך מותר לדבר עליו.

אך נניח לבעלת השם המצטלצל, שצירפה את חתימתה אל עצומת המתנבאים בשם המולך. חשוב הרבה יותר להצביע על העובדה, שבדומה למעשים המולידים מעשים, גם מלים מולידות מלים. ה„גיהינום" של דיין הוליד את ה„גיהינום" של זיאד, שהוליד את ה„גיהינום" של ארבלי־אלמוזלינו, ובתוך כך אתה כבר שומע את ההד הגובר והולך של תופי הסוגדים למולך, שמטבע ברייתו תובע אך ורק קורבנות אדם; תופים, שנועדו להבליע את זעקתם של הקורבנות.

היזהרו מן התופים האלה כל עוד לא נחרשתם, מפני שאחר כך הם יהדהדו באוזניכם כצלילים משכרים.

מה עוד תבקשי?

מה עוד תבקשי מאתנו, מכורה? הנה, מחטף ילד בן שמונה נתנו לך, ועוד הוספנו, בהזדמנות זאת, 27 שיני זהב ישר מן הפה — ומה העצה היעוצה? לא לגדל ילדים? לא להניח להם לצאת את פתח הבית? לא לתקן שיניים? לא לפתוח את הפה?

לא ולא. הגוף המסתורי הזה ששמו עם ישראל — כך אני מאמין, טוב, אני רוצה מאוד להאמין, שכוח החיות ישראל — עדיין לא איבד את כושר ייצור הנוגדנים שלו. אני מאמין, טוב, אני רוצה מאוד להאמין, שכוח החיות של העם הזה מאפשר לו להיפגע ולהינזק מידי זרים, ולא פחות מזה מידי עצמו, ולהחלים.

אין צורך לצייר תסריטי־שואה למקרה שאין מאחרי האמונה התמה הזאת שום ממשות. אבל חשוב להכיר, שגם אמונה תמימה טעונה טיפות ויציקה בדפוסים של עשייה. אמונה תמימה יכולה לעלות באש כבשן, אבל היא גם יכולה להדליק ציבור שלם ולגרום לו להתעלות.

אם יש מה שמטריד אופטימיסט מושבע שכמוני הרי זו השאלה, אם מרוב אמונות תמימות, אבל מנוגדות, הנוגדנים הגואלים ידעו באיזה אבר בגוף החולה עליהם להתרכז — ומי לא יסכים, שריכוז כזה חיוני שבחיוני?

לפי עניות דעתי כדאי להתחיל בראש.

חריג בירושלים

חייל נורה ונפצע בירושלים. והפעם יש רושם שמוסכם על הכל, שהמתנקשים לא היו יהודים. כמובן, עד שהמבצעים יילכדו, אין להוציא מישפט סופי ולפעמים, כמו באירלנד, נדרש לדבר זמן. עלינו גם לזכור, כי בשטח פועלים גם גורמים זרים, שכל שאיפתם לסבן ולסכסך. בפרשת מיבצע קיטור הרגליים הושמעה סברה, שהסי־איי־אי — לא פחות ולא יותר — הוא הפושע (באותה מידה אפשר להצביע על הק־ג־ב). יש לחקור איפוא בשום שכל, ללא התרגשות, ללא קפיצה למס־קנות חפוזות. לעשות את העבודה בשטח כמו שצריך — וסוף גנב לתליה.

אבל מה היה קורה, אילו חס וחלילה המתנקשים האל־מונים היו מצליחים להרוג, ולהרוג יותר מחייל אחד (נורו 7—8 יריות)? האם כוחות הביטחון היו מסתפקים בפעולה ענייניות בתחום המקצועי, או שמא היו נוקטים גם פעולות ענישה קולקטיבית ונקמה לאומית (שלא לדבר על התנהגות ציבורית ספונטנית יותר וספונטנית פחות)?

אחרי החינוך שקיבלנו בפרשת הרצח בחברון ובפרשות קודמות, יקשה לענות על שאלה זאת באורח חד־משמעי. למרבה הצער, אין לסמוך על השיקול התבוני של כוחות־הביטחון שלנו וקרבניטיהם. אבל השכל הישר אומר, שאם טירור היא שיטת המילחמה של החלש, ענישה קולקטיבית ונקמנות לאומית רק מחזקים אותו. אם יש מכשיר יעיל נגד טירור — לבד ממניעת היווצרות המניעים המחוללים אותו — הריהו מודיעין.

אבל אם המשאבים מוגבלים, והמודיעין טרוד בפרשות חברון וקיטוע הרגליים, מי יחקור את הפרשה בירושלים, ומי יסכל את הפיגוע הבא, הבלתי־נמנע, שהרי המניעים המחוללים את הטירור נשארו בעינם? זו שאלה בעלת חשיבות עליונה, מפני שאם הפיגוע הבא לא יסוכל, ויישפך דם, ואולי מישהו, חס וחלילה, ייהרג, שוב נחזור לשיטת הענישה הקולקטיבית והנקמנות הלאומית. וחוזר חלילה.

אז מה המסקנה?

המסקנה היא שענישה קולקטיבית ונקמנות לאומית אינן פתרון, כפי שבוודאי יתבהר מתוך ההתנהגות הישראלית בפעם הבאה.

כי במחתרת

אני רוצה להגיד שני דברים על מחתרת:

(א) מחתרת יהודית קנאית במדינת ישראל של עשור ה־80, חוץ מכל יתר הדברים שמונים בה לשבח ולגנאי, משקפת תחושה של הליכה במבוי סתום, של ביטחון מוחלט שהכל אבוד — אלא אם כן אנחנו, אנשי המחתרת, העומדים אחרון נים על חומת ישראל, ניקח את העניינים בידיים ונעשה את שכמובן צריך לעשות. במלים אחרות — הופעת מחתרת במדינת ישראל של עשור ה־80 היא היאוש בהתגלמותו.

ורק לתחושה כזאת מתפללים כל הזרים.

(ב) פעם, בימי הממדי הבריטי, בימי אצ"ל ולח"י שפעלו כמחתרות לכל דבר, יכלו ראשי היישוב המאורגן, האנטי־מחתרתי, להצביע על אירגוני המחתרת ולומר שני דברים: מה לעשות, אין בידינו כלים ריבוניים למנוע קיום מחתרת, וחוץ מזה, קיומה של מחתרת מעיד על הלחץ הנורא המופעל על יהודי ארץ־ישראל — סוף סוף, ההידרשות לטירור היא גם פונקציה של דרגת תיסכול מסויימת נון המצב.

אבל בגין, שכידוע גירש את שילטון המנדט, הוא עכשיו ראש־ממשלה, כלומר בידו צריך להיות המונופולין על השי־מוש בכוח במדינה, ואם הוא נזקק, כבימי המנדט לטיעון הישיר או המרומז כי „קצת מחתרת" זה בעצם דבר טוב, מפני שאפשר לנפנף בה כבשוט כלפי פנים וכלפי חוץ (נוסח „היזהרו, אנחנו עוד מסוגלים להשתגע"), אז מהי ההתקדמות שהתקדמנו מאז ימי המנדט?

ירמיהו, בר־כוכבא, יהושפט

„ירמיהו, בר־כוכבא ולקחים אקטואליים" — זה שם מאמר מאת יהושפט הרכבי שהובא ב„מעריב" בגליון ערב חג השבועות. מי שקרא בא על שכרו, ומי שלא קרא — חייב לקרוא, ולא חשוב אם יסכים או לא. מאז מאמרו של הפרופסור יעקב טלמון „מכתב גלוי אל החיסטוריון מנחם בגין מאת החיסטוריון יעקב טלמון" („הארץ" 31.3.80) לא ראתה העיתונות העברית דברי הגות חשובים מאלה.

יהושפט הרכבי מבחין בין שתי מדיניויות קוטביות, שתיהן שליליות ופסולות, וחן „מדיניות המורך" ו„מדיניות הרחב", וכנגדן הוא מעמיד את „מדיניות החזון המעשי", הדוגמת אי־הינתקות מן המציאות. בלי מורך, ובלי רחב, וחרף ההתעיה, גם בלי הינתקות מן המציאות (ובלשונו „המציאותיות") מנתח יהושפט הרכבי את שלוש התבוסות הכבדות שנחל העם היהודי בימים משכבר, שהסתמלו בחורבן בית־ראשון, חורבן בית־שני וחורבן ביתר, טוען כי כולן היו פרי הליכה אחרי מדוחי דמיון ותעתועי רהב ומנותקות מן המציאות, ואחרי כך עובר בהינף אחד אל ימינו אלה ומזהיר — בשם שלושה חורבנים שכבר ידענו — לבל נאבד את ה„מציאותיות", פן נאבד.

עד כאן טוב, אם לא כל כך יפה. אך לעניות דעתי, בבואנו לדבר במציאותיות, לא די בהסתייעות בנבכי עבר, לא די באזהרה מפני העלול להתחולל מחר. צריך גם להצביע איך, במה ובמוח מי נולדה במדינת ישראל מדיניות הרחב, שכל עוד לא תבוא הסתייגות ממנה — וממחוללה —, לא נהיה מסוגלים לעמוד בשתי רגלינו על קרקע המציאות.

מדיניות הרחב הישראלית התחילה בפעולות־התגמול, והגיעה למיצויה המושלם והמובחק במילחמת 1956 („מיבצע קדש"). מחוללה היה דויד בן־גוריון, הוא דויד מלך מלכות ישראל השלישית בת היממה או היממותיים, אשר היתה, בשעתה, שיא הרהב, שיא האי־מציאותיות.

כדי לא להכיר בכך ללא מורך, ללא רהב, צריך סתם אומץ־לב.

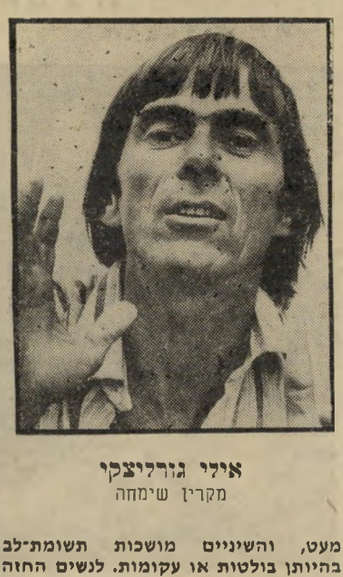

איזי גורביצקי
מקרין שימחה

מעט, והשיניים מושכות תשומת־לב בהיותן בולטות או עקומות. לנשים החזה גדול מהרגיל, או כמעט שטוח. מרביתם אינם גבוהים ונוטים להשמנה.

בריאות: הירח השולט במזל מתקשר עם החזה, הקיבה והרחם, ולכן אזורים אלה רגישים במיוחד אצל בני המזל. האולקוס היא מחלה סרטנית טיפוסית.

כשרע להם הם „אוכלים" את עצמם מבפנים. הדאגות שאצל חלק מהם הו־פכת למצב קבוע, יכולה להביא עליהם מחלות כרוניות על בסיס נפשי. הם רגישים גם לרומטיזם, בעיות בשיניים ובעצמות. הקירבה למים מרגיעה אותם, ולרבים תחביבים הקשורים במים. סקי מים, שיט או שחייה. יש ביניהם רבי־חובלים או בעלי יאכטות. אחוז גדול מעשירי העולם שייכים למזל זה. ג'ון ד. רוקפלר, נלסון רוקפלר.

אשה במזל סרטן, אימהית וטבחית מצויינת, סבלנית וחסכנית, דואגת לבעלה ולילדיה בכל ליבה ונפשה. היא לא שייכת לסוג המחפש הרפתקות אהבה לאחר הנישואין, לפעמים היא נהפכת תלויה מדי בבעל ובמישפחה, ועלולה לפתח הגנתיות מופרזת כלפי הילדים (אידישע מאמע) היא אינה ששה להיפרד מהילדים כשהם גדלים ומעמידה לחתנים ולכלות מיבחנים קשים ביותר. היא תמיד נכונה לבכות, וזקוקה להמון אהדה ו־עידוד. ביתה נראה נקי ונעים ומלא ב־זכרונות, וכל מיני „פיצ'יפקס" שהיא לא מוכנה להיפרד מהם.

רבות מבנות מזל סרטן, המושפעות מהמזל הנגדי — גדי — נהפכות להיות קשוחות יותר, ולפעמים אפילו מפתחות דחיה מן הבית. הן לובשות מעטה קשה ומתמודדות עם עולם הגברים ועולם ה־בורסה ביד קשה. גוגה רג'ואן, המוכרת לרבים כבעלת מישרד־נסיעות וכמוכנה להגיש עזרה לכל נצרך, מסמלת את ה־תכונות האופייניות כל כך לבני מזל סרטן. אך בדרך־כלל הנשים במזל זה סלחניות וסתגלניות וחייהן מתרכזים בעיקר סביב הגבר שאותו הן אוהבות.

(המשך מעמוד 14)

הקשורים בכספים ורכוש, בנקאים ואנשי הבורסה, כל אלה מיקצועות סרטניים.

בן סרטן הוא בעל אינטואיציה מפו־תחת ושומר־סוד מאין כמוהו, אנשים רבים באים להתוודות לפניו. יש לו כישרון לחדור לעומקם של האחרים, אולם הוא עצמו אינו ניתן לחשיפה. הוא מופנם מכדי להתגלות בפני אנשים. סרטן הוא מזל מים, וכמו כל מזלות־המים הנשלטים בצורה חזקה על־ידי הרגש, הם עלולים לפתח תכונות של קיצוניות ורכושנות־יתר. כאשר הם מת־אהבים הם שומרים על אהוביהם בשבע עיניים, כעל רכוש הפרטי, לפעמים הם מיצרים את צעדיו של בן זוגם. חסרי הביטחון שביניהם מסוגלים אפילו לר־דוף אחריו לכל מקום, על מנת להיות בטוחים שהוא נאמן להם בלבד. הם נחשבים למאהבים טובים, הם רכים, נאמנים, חמימים ורומנטיים, אוהבים את האהבה לשמה, וללא חשבונות.

הופעתם: פניהם עגולות (פני תינוק), עיניהם מעוגלות, פה מחייך, פרצוף מקסים ופתוח. הלסת התחתונה בולטת

מיטות "כל-גיל" בכל מחיר!

מיטות ילדים ונוער החל ב- 2,500 ל"י

לעבור מהמיטה בחדר היולדות למיטת תינוק של "כל גיל" זה "כיף לא רגיל". להחליף את מיטת התינוקות במיטת נוער של "כל גיל" גם זה "כיף לא רגיל". להוסיף למיטה שידה נוחה למצעים וארון יפהפה לבגדים, מגירות למיני מינים של חפצים ושולחן כתיבה המעניק ישיבה זקופה ונוחה - וכולם של "כל גיל". זה הכיף — כי זה "כל גיל"

הצטרף למבצע "נאמני כל גיל" המזכה אותך בהטבות מיוחדות בכל קניה של רהיטי כל גיל

כלגיל

מנגריית גבעת ברנר

מרכז תצוגה ומכירה: תל-אביב, דיזנגוף 201, גבעתיים, ויצמן 10

מלון לרום אילת מזמין:

לבלות 5 ימים, ללון 4 לילות, ולשלם עבור 3 בלבד!

הילדים חינם!

ישראלים. הקיץ חופשה מיוחדת באוירה בינלאומית במלון לרום אילת (בתוקף עד 15/8):

- **לילה רביעי חינם** (לינה וארוחת בוקר).
- ילדים עד גיל 18 הלנים בחדר ההורים חינם (לינה וארוחת בוקר).

מלון לרום אילת, יותר חופשה מחופשה בחו"ל עם אין סוף אפשרויות בילוי:
מועדון לילה — דיסקוטק "אואזיס".
מסך וידיאו ענק — סרטי בידור, פופ וספורט.
בריכת שחיה מפוארת עם מזנון — בר בתוך המים.
מיני גולף, כדור־סל, כדור־עף.
מגרש שח־מט ענק, טניס.
סקי־מים, גלשני־רוח, סירות־זכוכית.
יכטה מפוארת לטיולים יומיים.
מועדון צלילה בינלאומי.
חוף פרטי מפואר עם פינת חי, שמשיות ושרותי חוף.
תכנית בידור עשירה.
ערבי בר־בי־קיו.
קפה מחזה לצלילי מוסיקה בטרקלין, אל מול הים האדום.
מבצעי סיור מיוחדים באזור.
השכרת רכב במחירים מוזלים.
מגרש משחקים לילדים ושרותי שמרטף.
לפרטים נוספים וברור מחירים נא לטלפן למלון לרום אילת, טלפון 059־4111;
מלון לרום ת"א, מחלקת מכירות, טל: 03־295588;
או — לרום מלונות בי.ל. בע"מ, ת"א, טל: 03־296571/2/3, מחלקת ההזמנות.

מלון לרום אילת

מחיר לדוגמא:
5 ימים, 4 לילות, זוג הורים +2 ילדים, לינה וארוחת בוקר — 9900 ל"י בלבד, כולל כל המיסים!

להתראות הקיץ במלון לרום אילת!

דרמה בסביון

מילחמה פסיכולוגית

* בראיון עם האם המסתתרה קריאה מיוחדת לילד
* בלב שוטרים רבים מקנים ריגשי־אשמה
* שרים שוחחו עם האב על הבטחת חנינה לחוטפים

המשך הדיווח מעמודים 18 - 21

צ ופים חדי-אבחנה הרגישו בכך מייד. כאשר פנתה אל חוטפי בנה מעל מירקע הטלוויזיה ובאמצעי־התיק־שורת האחרים, דיבר מתוך גרונה של פנינה ירדן קול אחר. לא היו אלה דברים מבולבלים והיסטריים, כפי שסביר שיישמעו מפי אם, אשר חיי בנה מונחים על כף המאזניים. היא אמרה דברים שקולים ומפוכחים, שכוונו אל מטרה מוגדרת אחת. אפשר היה להרגיש כי הם הושמו בפיה של פנינה על־ידי אדם אחר.

מייד כאשר הוחלט להתיר את פירסום דבר החטיפה, רוכז חלק ניכר מהפעילות להחזרת הילד בכיוון אחד: לוחמה פסיכולוגית בחוטפים. לצורך כך גוייסו הוריו של אורון ירדן, אחיו, אישי ציבור וכל כלי־התיקשורת בארץ.

על המלאכה ניצח הפסיכולוג המישטרתי, צבי ידין, בתיאום עם דובר המטה־הארצי, אריה ארד. השניים השתכנו בבית המישפחה בסביון, ולא הניחו לאיש מבני־המישפחה לשוחח עם נציגי כלי־התיקשורת, ללא תיאום והדרכה מראש. המטרה במדיניות זו היתה להפעיל לחץ מוסרי על החוטפים, כדי שיחזירו את הילד בריא ושלם.

עיקר המעמסה נפלה בכיוון זה על פנינה. ההנחה היתה כי פניותיה הנוגעות ללב של האם יפלו על אוזן קשובה. גם עמוס ירדן ובנו הגדול, רועי, הצטרפו

דרמה בסביון

הפסיכולוג המישטרתי הנחה את האם כיצד ליצור קשר אינטימי עם החוטף כדי להביאו לחרטה

(המשך מעמוד 61)

למאבק הפסיכולוגי. הם הודרכו לפרוט על הכבוד־העצמי של החוטפים, אם הוא קיים, ׳על־ידי פנייה ברוח של „אנחנו קיימנו את הצד שלנו בהסכם — עכשיו תורכם.״

ילד עצמאי הוא אורון ירדן, הנראה בתמונה שצולמה לפני שנתיים כשהוא מחייך כתמיד. שני הוריו של אורון עובדים, ובמשך מרבית שעות היום הם נעדרים מהבית. אורון רגיל להסתדר לבדו, ומרבה להסתובב בחוץ.

בין פנינה ובין אחד החוטפים נוצר קשר הדוק עוד לפני כן. לפי הוראות הפסיכולוג ענתה רק היא לצילצולי הטלפון של החוטף. הכוונה בכך היתה לגרום לחוטף להתחרט על מעשיו, או לפחות למתן את עמדותיו לשמע קולה הדואג של פנינה. תוכנית זו הצליחה בחלקה, שכן החוטף הגיב באהדה לדאגת האם ואף ניסה להרגיע אותה.

לפנינה ניתנו הוראות ליצור בשיחותיה עם החוטף מגע אינטימי עד כמה שאפשר. הוסברו לה תכסיסים שונים על מנת לפתח את השיחה ולהאריך אותה, כדי לאפשר את גילוי מקום ההתקשרות. אולם החוטף היה זהיר ולא נגרר לשיחות ארוכות מדי. למרות זאת „נוצרה קומוניקציה טובה״ ביגו לבין האם, כפי שהגדירו זאת אנשי המישטרה.

קריאה לשוב הביתה

את הקשר הפסיכולוגי שנוצר ביקשו אנשי המישטרה לנצל גם באמצעות כלי־התיקשורת, אחרי שהקשר הטלפוני עם החוטף נפסק. אולם, לדברים שאמרה פנינה בכלי־התיקשורת היתה מטרה נוספת. בין השורות היתה חבוייה גם קריאה אל אורון עצמו.

חוקרי המישטרה לא שללו את האפשרות כי אורון שיתף פעולה עם חוטפיו לפחות בחלק הראשון של החטיפה. הנחה זו בוססה על העובדה ששני הוריו של אורון עובדים, ונעדרים במשך מרבית שעות היום מן הבית. בהיותו ילד עצמאי, הרגיל לשהות זמן רב ללא הוריו, הניחו החוקרים כי האפשרות שאורון הצטרף מסיבה כלשהי לחוטפיו מרצון אכן קיימת.

פנינה לא קיבלה השערה זו, אך היא בכל זאת שיתפה פעולה עם חוקרי המישטרה, כדי לא לחסוך כל מאמץ. לפי הנחיות הפסיכולוג פנתה האם אל בנה דרך אמצעי־התיקשורת, וקראה לו בעקיפין לחזור הביתה. „אנחנו אוהבים אותך,״ אמרה פנינה, „ואנחנו מאוד רוצים שתחזור הביתה.״ רק מעטים מהצופים והמאזינים ידעו שמאחרי דברי עידוד תמימים אלה הסתתרה גם כוונה להשפיע על אורון, אם אכן הוא משתף פעולה עם חוטפיו.

הראיונות הרבים שהעניקו בני משפחת ירדן לעיתונאים, וקריאותיהם הדרמתיות אל החוטפים, הפכו אותם בין־לילה לגיבורי הפרשה. נראה היה כי כל אם מזדהה עם פנינה, ועם רגשותיה. המחשבה כי דבר כזה יכול לקרות לכל ילד בארץ, הביאה ליצירת פאניקה כללית.

בבית־משפחת ירדן שמרו, לעומת זאת, על קור רוח. מבקרים שבאו לעודד, התפלו מיכולתם הבלתי־נדלית של ההורים לנצור את כאבם. גם האח, רועי, והאחות, ליאורה, הפגינו שלווה יוצאת־דופן. לא זו בלבד שלא גילו חוסר־אונים אלא שבני־המישפחה אפילו עודדו את הבאים לבקרם.

השאלה שניקרה כל העת בלב בני־המישפחה והמישטרה כאחד, היתה מדוע אין החוטפים מחזירים את אורון, אחרי שקיבלו את הכסף. בנסיון לענות על כך הועלו השערות שונות.

האפשרות הכואבת ביותר, שאי־אפשר היה להתעלם ממנה, היתה כי החוטפים פגעו באורון, מחשש שמה יוכל לזהותם אם ישוחרר. בגלל החשש מהמשבר שבעיסוק במחשבה זו עלול לעורר, התבקשו בני המישפחה כלל לא לעסוק בניחושים ולהתמקד בעובדות הקיימות ובתיקווה שבלב. הפסיכולוג המישטרתי הקפיד על כך. אולם האפשרות האיומה נשארה כל העת מרחפת באוויר.

לילה חשוך ללא ירח

דה שערה אחרת, שלפיה לא הוחזר הילד בגלל קשיים שנערמו על דרך המחשבה שפעולתם סיכנה את חיי הילד. בנסיון לפתור בעיה זו, שהפריעה לתיפקוד המישטרה, הודיעה הקצונה הבכירה, כי „עדיין לא הגיע הזמן לעשות חשבון־נפש, וקודם צריך למצוא את הילד.״

אנשי־מישטרה שונים ניסו להסביר לעצמם את הסיבות לכישלון. דובר על ניצול אלמנט ההפתעה מצד החוטף, שהציב את תנאיו ברגע האחרון, מבלי שנתן למישטרה שהות להתכונן. הוזכרו תנאי־השטח הקשים למיסתור, באיזור החביות שבסביבתם הוטמן הכסף, ודובר על כך שהיה זה לילה חשוך ללא ירח. הוזכרה גם העובדה שהשטח ליד שכונת נווה־נאמן בהוד־השרון לא כפוף למחוז מישטרת תל־אביב, והבלשים, שהיו כולם אנשי המחוז, לא הכירו את המקום. אולם אפילו לאנשי המישטרה לא נראו תשובת אלה מספקות, חרף העובדה שהם עצמם העלו אותו.

בבית מישפחת ירדן התקבל הכישלון בשתיקה. כאשר שב הביתה ללא אורון, פנינה ישנה. היא התעלפה זמן מה קודם לכן, כאשר התקבלה השיחה הקובעת מהחוטף. בשל הזדקקותה למנוחה, לא התאפשר לה לשוחח עם בעלה, ורק לאחר שנרדמה הגיעו אליה בני־משפחתה.

עיניים עצובות יש ללאקי, הכלבה של מישפחת ירדן. בשעות האחרונות לפני החטיפה טייל אורון עם לאקי. כאשר שב הכלב לבדו, התעוררה דאגת האם. מאז החטיפה מסתובב לאקי בבית, תמה על המהומה.

החוטפים, נפלה אחרי שהופסקו החיפושים בערב היום החמישי בשבוע שעבר. הפסקה זו, שנמשכה חמש שעות, נועדה לאפשר לחוטפים לשחרר את אורון, גם אם נתקלו בקשיים לא צפויים. אולם משלא היו תוצאות, נדחקה אפשרות זו לקרן־זווית.

קציני המישטרה הוטרדו יותר מכל מן החשש, שמא אי החזרת הילד היא נקמה על נסיון הנפל של המישטרה, שהציבה מארב לחוטף אך נכשלה בלכידתו. אצל רבים מהקצינים נוצרו רגשות־אשם. בשל חה, לא המתינה לתוצאות העיסקה. בקול שקט סיפר האב לשני בניו ולשאר הנוכחים את אשר אירע. איש לא אמר דבר. בבוקר, כאשר התעוררה האם, לא היה צורך לספר לה. „אני יודעת שאורון לא חזר,״ אמרה. „אם היה חוזר הייתם מעירים אותי.״

החיפושים הנרחבים, שהוחל בהם בעיקבות כישלון המלכודת שהוכנה, אילצו את המישטרה לפרסם את דבר החטיפה, שהוסתרה מהציבור במשך שלושה ימים. היה צורך לתת הסבר פומבי לפעילות

הנרחבת של המישטרה בשטח, כדי שלא ליצור בהלה על רקע ביטחוני. גם העובדה שהחוטפים עצמם כבר יודעים על מעורבות המישטרה, ביטלה את הצורך בחשאיות.

מועדון המיליונרים

אחרי הכישלון נוצרה סיבה נוספת שהצדיקה פירסום. חוקרי המישטרה הגיחו, כי החוטפים מתפלאים בוודאי מדוע לא זכו לכותרות שמנות בעיתונים. פירסום הפרשה היה עשוי להביא את החוטפים על סיפוקם, אם הם חוליי־פיר־סומת, ולזרז על־ידי כך את שיחרור הילד.

ככל שההנחות והתיקוות נופצו בזה אחר זה, גבר הייאוש. גורמים שונים החלו להתערב, כדי למצוא מוצא. אנשי שירות־הביטחון־הכללי נכנסו לתמונה וסייעו למישטרה בעצות ובפעילות אחרת. ככל שעברו הימים גבר גם זרם המבקרים והמועדדים בבית מישפחת ירדן. הבית הפך מוקד לעליה לרגל. בין המבקרים היו הלוף (מיל') רחבעם („גנדי") זאבי, נשיא התאחדות התעשיינים ומנכ"ל אל־על, אב־רהם („בומה") שביט, שר התעשיה והמסחר גידעון פת, המתגורר בסביון, ואנשי ביטוח רבים, שהם עמיתיו למיקצוע של האב.

מלבד היותו בעל סוכנות־ביטוח, הקרוי־יה על שמו, עמוס גם שותף בחברה לי־השקעות. רווחיו מהסוכנות מגיעים לכדי 150 אלף לירות ברוטו לחודש. עמוס משתייך גם למועדון המיליונרים, שבו נכלים סוכני־הביטוח המצליחים ביותר. החברות במועדון נחשבת כפרס, ושמות הזוכים בכבוד זה ותמונותיהם מתפרסמים כל שנה במודעות גדולות בעיתונים, מטעם חברות־הביטוח. פירסומת זו עוררה כנראה רושם אצל החוטפים, שעמוס הוא מיליונר עתיר־נכסים.

פרס כספי

האמת היא כי עמוס אינו נימנה על התושבים העשירים ביותר בסביון. הוא עשיר מאוד, או שיוכל לגייס את הכסף מחבריו, היו יכולים לדרוש סכום יותר גבוה. הועלתה השערה כי תבעו רק שני מיליון כיוון שביקשו לסיים את הפרשה במהירות מירבית והניחו כי סכום כזה אפשר לגייס חיש קל. אולם כנגד גירסה זו ניצבת העובדה, שהחוטפים עצמם כלל לא מיהרו. הם הציגו את תנאיהם רק יומיים אחרי החטיפה.

עד עתה לא נמצאה גירסה שתסביר את כל השאלות התמוהות, שעוררה חטיפה חסרת־תקדים זו. בני המישפחה נוכדי להקל על המישפחה, הציעה ועד־ציבורי, המורכב משכנים, חברים וידידים, פרס כספי בסך 250 אלף לירות, לכל מי שיסייע במציאת הילד. בראש הוועד התייצב ראש־מועצת סביון, טוביה לשם. אולם מאחרי הוועד עומד השר גידעון פת, ששוחח עם עמוס ירדן על האפשרות לתת חנינה ממלכתית לחוטפים, אם יחזירו את אורון בשלום. נושא זה עמד במרכז התייעצות, שקיימה המישטרה עם היועץ המישפטי לממשלה. בשל הסיבוך המישפטי הרב הכרוך באפשרות זאת, והתקדים שהיא יוצרת, הוחלט לדחותה לעת עתה.

„אוהבים אותך!"

קראה פנינה לאורון באמצעי־התיקשורת. אחת ההשערות היתה, שאורון שיתף פעולה עם חוטפיו. רק מעטים מהצופים ידעו, שמאחרי דברי העידוד התמימים, מסתתרת כוונה.

שבוע של דאגה

עבר על פנינה ועמוס ירדן. עבורם ועבור בנם, רועי, ובתם, ליאורה, היתה זאת ציפיה אין־סופית ומורטת־עצבים. כשהתקבלה שיחת הטלפון הקובעת מהחוטף, התעלפה פנינה.

שש־בש ליד הבית

בית־המישפחה הגיעו גם שיחות טלפון ממכרים וקרובי־מישפחה מכל רחבי־העולם. כך התקבלו שיחות מדרום־אפריקה, מקום הולדתה של פנינה, מלונדון, מלוס־אנג'לס וממקומות אחרים. על רקע ההתעניינות המקיפה והשיחות הרבות שהתקבלו מהארץ, ביניהם מנשיא המדינה וראש־הממשלה, בלט העדרו של השכן המפורסם, חבר־הכנסת שמואל פלאטו־שרון. אולם כאשר החלו להישמע דברים בגנותו של פלאטו־שרון, ותושבי המקום גם גילו ששכנם מתפאר כי הוא תורם כספים לפיתוח סביון מבלי שיהיה לכך כיסוי, החליט הח"כ הבודד לנסות ולתקן את תדמיתו. ביום השבת הוא עבר במכוניתו בסמוך לבית ועצר לרגע, תוך שהוא מפליט באידיש לעבר עוזרו: „ניסע לירושלים וכשנחזור ניתן קפיצה, כדי שיראו אותנו." ואכן כשחזר, ניכנס פלאטו לזמן קצר לבית־המישפחה.

שכן מפורסם אחר הוא איל־ההון שאול אייזנברג. הועלתה השערה כי החוטפים התכוונו לחטוף את אחד מנכדיו, אך טעו. אייזנברג הקים בחוויילה המפוארת שלו מיגרש מישחקים מיוחד עבור נכדיו, והם אינם מסתובבים הרבה מחוץ לבית, השמור ומאובטח מכל עבריו.

ככל שחלפו הימים החלו הכל להיכנס לשיגרה־של־המתנה, אך עבור בני־המישפחה היתה זו ציפיה אין־סופית מעייפת ומורטת עצבים. העייפות השפיעה גם על העיתונאים הרבים שהמתינו יומם וליל מחוץ לבית. הם העבירו את הזמן במישחקי שש־בש ובהחלפת שמועות ופרשנויות, תוך ציפייה לסיום טוב.

יוסי היימן ■

טים להסביר את האסון שפקד אותם בהתאכזרות הגורל. לפני כמה חודשים פרצה שריפה בבית המישפחה. בעיקבותיה שופץ הבית, אך מאחרי הטפטים החדשים עדיין מבצבץ הפיח, עדות לשריפה. בני־המישפחה מקשרים בין המיקרים ורואים בהם הוכחה למזלם הרע.

מישאל בזק

(המשך מעמוד 21)

פרטיים. אבל כשאתה מרגיש חסר־אונים, הדבר הכי הגיוני הוא לפנות למישטרה."

ח"כ שמואל פלאטו־שרון (שכנם של בני מישפחת דורון):

„זו בעיה קשה מאוד. אני לא אוהב שאלות כאלה. זה נושא מאד דרמאתי, אני בכל זאת שכן ואני לא רוצה לדבר על זה עם העיתונות. אם יש לך ילדים, את בוודאי מבינה למה אני מתכוון. אני אף פעם לא אענה על השאלה הזאת לפני שכל העניין יפתר."

קרין דונסקי (דוגמנית):

„ברור שהייתי פונה מיד למישטרה. אף אדם לא יכול להרגיש מה שמרגישה אם כשזה קורה לה. אצלי הבעיה היא הרבה יותר חמורה, כי אצלי זה ילד יחיד. זה אסון. האמא הזאת ממש נשברה והדמיון התחיל לפעול אצלה. ברור שבמצב כזה את אובדת עצות. ולהבדיל, אם יש לך שריפה בבית, ברור שהיית מצלצלת מיד למכבי־אש, כי באופן טבעי את יודעת שאלה המוסמכים לטפל בבעיה. למרות שהמישטרה עשתה פאשלה בעניין הזה, הייתי פונה אליה בכל מצב. הייתי עושה הכל כדי להחזיר את הילד."

רות רזניק (מנהלת המעון לנשים מוכות בהרצליה):

„מהרגע הראשון הייתי פונה למישטרה, מפני שלא הייתי מאמינה שהילד ישאר בחיים כשהוא נחטף. אני חושבת שאנשים שמסוגלים לבצע דבר כמו חטיפת ילד הם אנשים חסרי כל מעצורים, ועצם קטיפת ילד לא מהווה גורם מרתיע מבחינתם. לפעמים אני ניצבת במצבים שבהם כל מיני בעלים, שנשותיהם נמצאות אצלי במעון, מנסים לאיים עלי ולהתנכל לי באמצעות ילדי. לקחתי על עצמי את הסיכון בעבודה שלי, ואני מתמודדת עם זה, אבל במיקרה חטיפה אפנה למישטרה."

ג'וזי כץ (זמרת):

„שלא נדע מזה. בחייך. איזה מין דבר זה? מה אפשר לעשות? להתפלל? מה אפשר בכלל לעשות? ממה שלמדתי בארצות־הברית, וראיתי ושמעתי בסרטים, זה שהדבר הראשון שניסו ללמד את הציבור הוא שיש לפנות למישטרה. גם לו היה לי הכסף לשלם הייתי פונה למישטרה, כי לא הייתי רוצה להתמודד עם זה לבד. אולי המישטרה שלנו היא לא כמו המישטרה בארצות־הברית, אבל הייתי פונה אליהם."

ח"כ צ'ארלי ביטון:

„קודם כל הייתי מנסה לחפש את הילד בכוחות עצמי. במידה מסויימת אני לא סומך על המישטרה, כי בהרבה מיקרים שהייתי מעורב בהם ראיתי שהמישטרה גילתה מה שקוראים אולת־יד מוחלטת. יכול להיות שהמישטרה אפילו אם תחקור לא תגלה כלום. לכן הייתי מנסה להסתדר לבד."

מרדכי שורר (עורך־דין):

„יש לי נטיה לא לענות על השאלה הזאת. הדבר הזה הוא עד כדי כך מהמם ומפחיד, שאינני רוצה להיות לו כתובת. ידוע בקרימינולוגיה, שכאשר קורים דברים כאלה, וזה מגיע לפירסום, זה פותח פתח למעשים דומים. אני פשוט חושש שהמיקרה הזה ישמש תקדים, ולכן אני מפחד לענות, כדי לא להיפגע אישית מדבר דומה."

אופירה נבון, רעיית נשיא המדינה:

„אינני רוצה לחשוב על זה. אני מלאת הערצה למראה התנהגותה ותגובתה של המישפחה בפרשה זו. אין לי מילים. לגבי, אישית, אינני מסוגלת לחשוב על זה, כי זה עניין יותר מדי כאוב."

פרופסור מרים זוי (מנתח לב):

„קשה לשפוט איך אדם יתנהג במצבים כאלה. זה הפשע המחריד ביותר שהתרחש בארץ הזאת. אין לי ספק שהייתי משלם את הכופר, ואני לא חושב שהיו לי אפשרויות אחרות. אינני יכול לדעת היום אם הייתי פונה למישטרה או לא."

ח"כ הרב מנחם הכהן (השיבה תחתיו אשתו, דבורה):

„כל אזרח במדינה צריך, לדעתי, לפנות מיד למישטרה במצב כזה. צריכים להיות מודעים לעובדה, שיש לעשות את הכל כדי להציל את הילד. תשלום הכופר לבדו לא פותר לדעתי את הבעיה, כי זה הופך לגלגל שאין לו סוף."

לראש עירית רחובות
מר **יחזקאל הרמולך**

כה לחי

על התכנון, האירגון והביצוע של
חגיגות ה־90 לרחובות

אלי עצמור

בתחרויות על תואר

מלכת המים 1980

תצגנה המתמודדות את

מיכל נמרוד

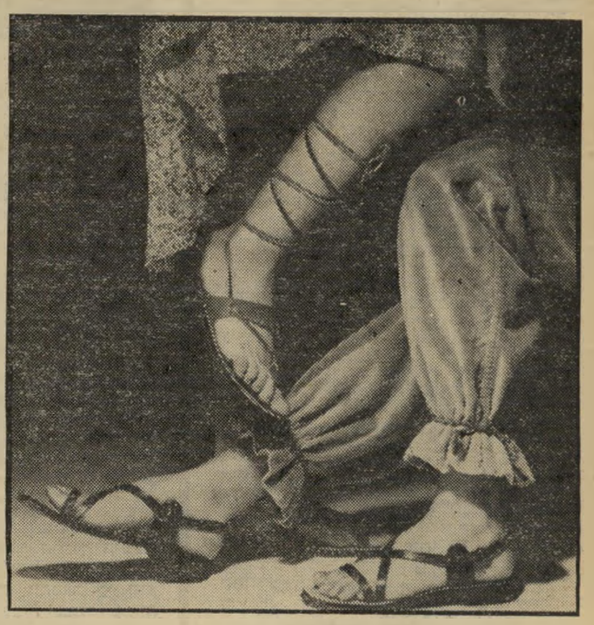

מקרוי
אמקור
הקניה הכדאית ביותר.

(המשך מעמוד 40)

הלכה זו נדחתה. הרוב החדש קבע כי חופש־הביטוי אינו אלא זכות אחת מיני רבות, שאפשר לבטלה לטובת רעיתה, ושאין שום חוכה לעיתונאי לדווח דיווח כישהו. הוא בסך הכל דומה לכל אדם אחר הי מרכי בשוק.

כך נוצרה הפירצה, אשר לתוכה חודרים עתה בגין, תמיר ושות'. כפי שהוכחנו בפרקים הקודמים של סידרה זו, חוק־הגנת־הפרטיות — חוליר"ע 2 — בא לצמצם את חופש־העיתונות כימעט עד כדי חיסולו הגמור. במסווה של הגנה על הפרטיות של „האיש הקטן" (מליצה האהובה במייוחד על שמואל תמיר, שבוודאי אינו חושב את עצמו לאיש קטן) נאסרות על העיתונות מרבית השיטות הלגיטימיות שבהן היא פועלת להשגת המידע.

הגולם מפראג מחוקק

עד כוונתם האמיתית של מציעי־החוק קל לעמוד אם מעלים לרגע את הנסיבות שבהן עלה הרעיון של צינעת־הפרט בעת האחרונה.

בעולם נולד הרעיון, שיש צורך להזדעק להגנה על צינעת־הפרט, על רקע של התגברות השררה של השילטון, עם עליית המיפלצת הקרוייה מחשב.

האוייב היה השילטון.

בעבר היה המידע על האזרחים מצטבר במאות ארכיונים פזורים של שילטונות שונים. שילטון אחד ידע על עבירות־תנועה, אחר על המצב המישפחתי, אחר התחקה (אולי) אחרי דיעותיו הפוליטיות, אחר עקב אחרי הכנסותיו, וכו'.

כיום ניתן באמצעות המחשב לאסוף את כל המידע הזה ולרכזו תוך שניות, כך שכל פקיד, שיש לו גישה למחשב, יוכל לקבל תוך חלקיק של דקה את כל המידע הזה, והאזרח יעמוד לפניו עירום וערייה.

זוהי אכן סכנה נוראה, ונגדה הזדעקו כל הליברלים בעולם המערבי, החרדים מפני שנת „1984". בארצות־הברית, למשל, הם השיגו הישגים מסויימים, כאשר נחקקו חוקים המחייבים את השילטונות לגלות לאזרח מהו המידע עליו המצוי בארכיונים. לאזרח ניתנה הזדמנות כלשהי להתגונן.

כך הפכה ההגנה על הפרטיות לעניין אופנתי, ועל רקע זה מינה שר־המישפטים הקודם, חיים צדוק, את הוועדה המפורסמת, שהציעה את ההצעה. ועדה זו, שהיתה מורכבת על סחרת המישפטנים, ללא ייצוג כלשהו של העיתונות, התעלמה כליל מן הגורם האמיתי לוויכוח, והתרכזה כולה נגד העיתונות, שהופיעה לפניה כנאשמת.

השר חיים צדוק, שבניגוד ליורשו היה איש חכם, העיף מבט אחד בהצעה והבין שזהו תפוח־אדמה להטס שכדאי לשמוט אותו מידיו. למעשה גנז אותה, על־ידי הזמנת חוות־דעת מעשרות מוסדות ואישים, בארץ ובעולם. בינתיים נפלה הממשלה, והעניין כולו נשכח.

עתה באים בגין ותמיר ומציעים חוק, שהוא כל כולו, בלי שום הסוואה, מכוון נגד העיתונות המסוכנת להם. גרוע מזה: הוא מבטל בגלוי, ובפה מלא, את המטרה העיקרית שבגללה הזדעקו הליברלים להגנה על הפרטיות.

למה הדבר דומה? אולי להקמת מטה־פעולה נגד

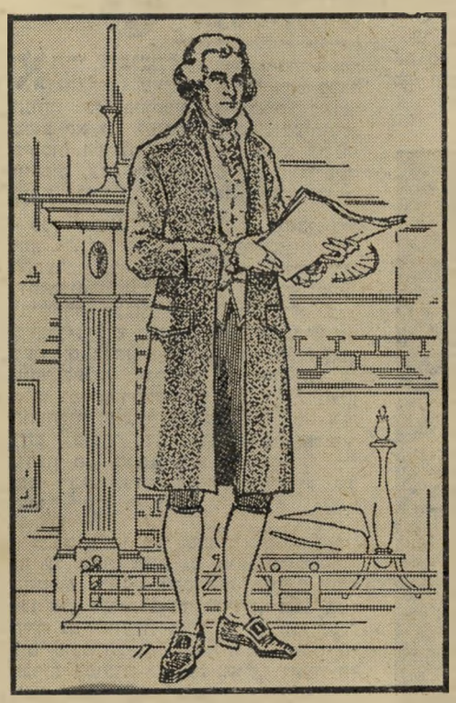

תימאס ג'פרסון
ממשלה או עיתונות חופשית?

האסורים על העיתונאים — אלא גם כל מי „שפועל מטעמם", כל מלשין, כל מודיע, כל מי שקיבל על עצמו שליחות כלשהי של מפעיל או קצין. זה יחול על אלפי אזרחים, שאינם כפופים לשום חוק, שאיש לא יהיה אחראי למעשיהם. להם יהיה מותר כל מה שאסור לעיתונאים המוסמכים, הפועלים במיסגרות גלויות ומוכרות, לטובת הציבור.

הוועדה שהציעה את ההצעה המקורית אמנם השמטה מלמלא את חובתה ולדון בנושא המרכזי של הגנה על הפרטיות — ההגנה מפני השילטון. אך היא לא כללה שיחרור טוטאלי זה של אנשי השילטון, סוכניו ומודיעיו מחובות החוק.

זוהי תוספת של שמיאד תמיר בכבודו ובעצמו.

סעיף 6(א) מוציא מכלל הוראות החוק כל פירסום של חברי־ממשלה או מטעמו, או „על פי הוראת חברי ממשלה". זאת אומרת שיש היתר מראש לכל השמצה של כל שר וכל פקיד, וביכלל זה השר תמיר עצמו — כאילו לא די בכך, הסעיפים־הקטנים 7(ב) ו־7(ג) קובעים בפירוש כי „לא ישאו באחריות על פי חוק זה" אנשי מישטרת ישראל, אגף המודיעין של צה"ל ושרות־הביטחון־הכללי — **והפועלים מטעמם.**

כדאי לחשוב על טיבן של שתי מילים אלה. לא רק אלפי השוטרים, אנשי־המודיעין ואנשי השב"כ משוחררים מן החוק, ויכולים לפתוח כל מיכתב, לצלם כל אדם ברשות היחיד והרבים, ולעשות את כל הדברים

רעיון ההגנה על הפרטיות נולד כדי להגן על האזרח מפני שילטון עריץ - בארץ הפך מכשיר בידי השילטון המתמוטט כדי להגן על עצמו מפני ביקורת העיתונות

הפשע המאורגן, ההופך בעצמו למיפקדה של הפשע המאורגן, הגולם מפראג מחוקק חוקים.

הדבר כימעט לא ייאמן: הצעת־החוק של תמיר משחררת כליל את כל זרועות השילטון. לא בהיחבא, אלא בגלוי ובפה מלא.

סעיף 7(א) אומר בפשטות: „לא ישא אדם בי־ אחריות לפי חוק זה על מעשה שהוסמך לעשותו על פי דין."

קרי: כל זרועות השילטון, כל פקיד ממשלתי הפועל במיסגרת תפקידו.

אין במדינה שום חוק המגביל את זרו־ עות השילטון באיסוף מידע, בהחסנתו, בריי־ כוזו. כל המיפלצת הנוראה של עריצות־ באמצעות־המחשב, שאויי כבר קיימת בברית־המועצות, מותרת בארץ. לשילטון כזה, נאה באמת עיתונות בנוסח „איז־ וסטיה".

והשבוע הוא עלה על עצמו במסכת השמצות כל־כך פרועה וזדונית נגדי, עד כי הכנסת התקוממה כימעט כולה, וכמה סיעות אף הגישו הצעת־גינוי נגדו.

וכמובן, כל השמצה של חברי־כנסת תהיה מוגנת הגנה מוחלטת. לשרים, לחברי־הכנסת, לכל פקידי הממשלה הפועלים „על פי הוראה" של שר, יהיה מותר לחדור לצינעת־הפרט של כל אדם, ולעשות בה כבחוך שלו.

די בעובדה פשוטה זו כדי לסווג את הצעת־החוק על פי סוגה: זהו חוק־תועבה, שמטרתו היחידה היא לסתום את פי העיתונות, כדי לפנות את הדרך, אחת ולתמיד, לשררה הבלתי־מרוסנת.

(מדוע שונאת הכנסת את העיתונות? מה עניינם של המישפטנים בחוליר"ע 2? מי הם האינטרסנטים הסמויים של הצעת־ החוק? על כך בפרק הבא בסידרה זו.)

פת"ח: ההקצנה

(המשך מעמוד 17)

את כוחם, ואשר יחלישו את הכוחות הקיצוניים בו ויצמצמו את השפעתם.

כל ההצעות האלה נדחו, הן על־ידי ממשלת בגין, הן על־ידי קודמותיה, ננקטה העמדה ההפוכה: נאמר כי ישראל לא תנהל ל ע ו ל ם משא־ומתן עם אש"ף, יהיה הקו שלו כאשר יהיה, אם ישלטו בו מתונים או קיצוניים.

היתה זאת עזרה ישירה לקיצונים — וזו גם היתה המטרה. ממשלת־ישראל מעוניינת שאש"ף יהיה קיצוני עד כמה שאפשר.

היישות הציונית

ב דמשק **נתקבלו** החלטות ארוכות, המרוכזות בשישה פרקים ועשרות סעיפים. להחלטות אלה יש מבוא היסטורי ארוך.

יש הכרל ניכר בין המבוא והחלטות — ויתכן כי גם ככך מתחבאת פשרה מסו־יימת. המבוא הוא הרכה יותר קיצוני מ־אשר ההחלטות.

ההחלטות משקפות את העמדה הקיצונית, אך ב־סייגים מסויימים. מדובר בהן על „המהפכה העממית המזויינת" שהיא „הדרך ההכרחית היחידה לשיחרור

יאסר עראפאת
פעם זיג, פעם זאג

פלסטין". מדובר על „הסלמת המאבק המזויין בתוך האדמה הכבושה", וטיפוח פת"ח „כנקודת־הכובד ה־עיקרית של אש"ף." יש גינוי לארצות־הברית המח־זקת את „היישות הציונית" וקריאה לאו"ם להפעיל סנקציות „נגד הבסיס הציוני האימפריאליסטי בפלס־טין".

אולם אין בהחלטות עצמן תביעה מפורשת ל־שיחרור „מ ל א" של פלסטין „כ ו ל ה", ואין בה קריאה להקמת מדינה פלסטינית דמוקרטית־חילונית (שפירושה: חיסול ישראל).

אך הגדרות אלה, המקוממות בצדק כל אדם שו־חר־שלום בעולם, כלולות במבוא ההיסטורי הארוך, בצורה הגובלת בהתחכמות ניסוחית: המבוא מסכם כביכול, את תולדות הסיכסוך הפלסטיני־ישראלי ואת תקומת התנועה הפלסטינית, ומביא את הדרישות ה־קיצוניות כחלק מסקירת העמדות של אש"ף בעבר.

דעימת זאת יש בהחלטות סעיף, שהוכנס אחרי מאבק עז, כפשרה עם האגף המתון, והוא פותח מעין דלת אחורית.

בפרק 1, סעיף ז' נאמרים דברים מסובכים. המחיי־בים פיענוח, לאמור: „על בסיס המעמד המנהיגותי של תנועתנו (פת"ח) באש"ף (אנו קובעים) כי הדב־רים הכלולים במצע המדיני של אש"ף בנושא זה, ועל בסיס הלגיטימיות של אש"ף בזירה הערבית וה־בינלאומית, יש לראות בהחלטות הקיימות — בתוקף של המועצה הלאומית הפלסטינית חלק משלים למצע המדיני של (פת"ח), באין הם נוגדים את עקרונותיה ומטרותיה של תנועתנו ומצעה המדיני."

לדברי המתונים באש"ף, וגם לדברי הדובר הריש־מי של עראפאת, שומר סעיף זה למעשה, על החו־קיות של הקו המתון־יחסית הקודם. כי החלטות המר־עצה הלאומית הפלסטינית כוללות את הנכונות להי־קים מדינה לאומית ב ח ל ק מן הארץ — דבר שאינו מוזכר בהחלטות אלה של פת"ח.

ניתוח זה אינו בא לגרוע מחומרת ההח־לטות שנתקבלו. ברור כי לפחות כרגע זה שולט בתנועה מצב־רוח קיצוני ותוקפני, וכי יאסר עראפאת וחכריו נאלצו להיכנע למצב־רוח זה ולהתאים את עצמם אליו.

למקצינים - הידד!

מ ה גרם לתוזזה זו? המועצה התכנסה בדמשק אחרי גירוש ראשי־הערים מהר־חברון (אך לפני ההתנקשויות בחיי רא־שי־הערים האחרים), והנהגת „היד הקשה" של ישר־אל בשטחים הכבושים, עיתוני העולם כולו, והעולם הערבי בפרט, היו מלאים באותם ימים בידיעות על מעשים ישראליים קיצוניים — גירוש מנהיגים, פי־צוץ בתים, הכאות, עינויים, עוצר בלתי־מוגבל, הק־מת התנחלויות חדשות, איכלוס בתים בחברון, ועוד ועוד.

כל זה בא אחרי ההתקפה בחברון, שבה נהרגו ששה צעירים ישראליים — מעשה הנראה לציבור הישראלי כמעשה־טבח שפל, אך שהפלסטינים רואים בו פעולת־התגנדות לגיטימית של אוכלוסיה כבושה.

ההקצנה הישראלית הנחיתה מכה חמו־רה על המתונים באש"ף. היא חיממה את הרוחות, יצרה מצב־רוח נקמני, העניקה יתרון גדול לקיצונים.

התגשם כאן שוב הכלל הישן שהקצנה במחנה האחד גורמת בהכרח להקצנה במחנה השני, ותוזר חלילה, כאשר הקיצוניים במחנה האחד עוזרים במי־שרין לקיצוניים במחנה האחר, תוך שחיקת הכוחות השפויים והמתונים שבשני הצדים.

דובריו של עראפאת מזכירים שהוא הציע לשים־עון פרס, בראיון עיתונאי, להשמיע את דעתו על פיתרון הבעייה הפלסטינית. פרס כלל לא הגיב על כך. משום־כך יכלו הקיצוניים לטעון כי אין לצפות לשום גישה ישראלית חדשה גם אם מיפלגת־העבודה תחזור לשילטון, בהנהגת פרס, ידיעה זו הוסיפה לחימום האווירה בדמשק.

היתה גם חשיבות מסויימת להרכב האנושי.

כמה מן הראשים הידועים של המחנה המתון פשוט לא באו לדמשק — מפני שהוא התקיים בדמשק.

כל מי שנמצא על הכוונת של חאפז אל־אסד לא יכול היה להרשות לעצמו לבוא. עראפאת לא היה מסוגל להבטיח את ביטחונם האישי של צירי המועצה מול פני השילטונות הסוריים. כך אסרו שילטונות דמשק, ערב המושב, את אחד מראשי פת"ח, אבו־אוסאמה, הנחשב כאיש מכובד ומתון יחסית. היה זה אות־אזהרה לכל האחרים.

אחד האישים המפורסמים ביותר במחנה המתון, עיצאם סארטאווי, שקיבל בשנה שעברה את „פרס ברונו קרייסקי" לצידו של אריה („לובה") אליאב, לא הגיע לדמשק, ואין לדעת כמה מן האישים האח־רים נעדרו אף הם.

יתכן שגם תופעה זו שינתה, במידת־מה, את יחסי־הכוחות.

האיש מס' 2

א ילו היו ראשי פת"ח מנהלים מדיניות של הו־נאה, ואילו היתה כל מטרתם לסבר את אוזני העולם, לא היו מקבלים החלטות אלה דווקא באחד ביוני 1980, ערב ועידת־הונציה של ראשי מדינות ה־שוק המשותף.

בקרב הקהילה האירופית היה נטוש אז ויכוח חמור על הצורך להכיר באש"ף ובזכות ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני. החלטות פת"ח, שפורסמו בהר־חבה רבה מאוד בכל עיתוני אירופה, סיפקו לתעמו־לת ממשלת־בגין תחמושת שלא תסולא בפז, וחיזקו את ידי המדינאים שהתנגדו לקבלת החלטות נחרצות.

אין ספק שיאסר עראפאת הבין זאת, וכי ניסה למתן כמיטב יכולתו את ההחלטות. אם לא הצליח בכך, יש לראות זאת כמפלה אישית, המוכיחה כי שוב אינו שולט כתנו־עה כמו בעבר.

בעיתוני אירופה וישראל התפרסם כאילו חל שי־נוי גדול בצמרת פת"ח. נאמר כי אבו־ג'יהאד (חליל וזיר) דחק את רגליו של אבו־איאד (צאלח חלף) כאיש מס' 2 של התנועה, וכי אבו־ג'יהאד הוא איש הקו הקיצוני.

ידיעות אלה מעידות על בורות רבה בכל הנוגע למתרחש מאחרי הקלעים של התנועה.

בניגוד לרושם שנתקבל בעולם, ביגלל הפירסום הרב שניתן לאבו־איאד, איש זה לא היה מעולם האיש מס' 2 אחרי עראפאת. מקום זה היה תפוס גם קודם על־ידי אבו־ג'יהאד, אלא שזה לא התפרסם כחברו.

אבו־ג'יהאד מנצח על פעולות פת"ח בארץ, ומכחינת ניהול הפיגועים כוודאי אינו אדם „מתון". אך הוא הפטרון של האגף המתון השואף להשגת פיתרון מדי־ני. אויבו באירגון מאשימים אותו ככך שהוא העומד מאחרי כל נסיונות ההידכ־רות עם כוחות ישראליים ואירופיים, שמטרתם היא להגיע לידי הכרה הדדית.

חברו, אבו־מאזן, איש־הכספים של האירגון, הנח־שב גם הוא כפטרון האגף המתון, נבחר אף הוא מחדש לוועד־הפועל.

בספר על הפלסטינים שהופיע לא מכבר ניתן ה־תיאור הבא על ילדותו של אבו־ג'יהאד, שבא בלי ספק מפיו.

(המשך בעמוד 67)

מיטב דגמי
בית האופנה
לגבר
אנוה
בתחרות
מלכת המים '80

דרמה בסביון

מישמר־הגבול עבד והשוטרים התפרקדו על הדשא

בעוד המפכ"ל הלבוש אזרחית מדיח את דוברו

(המשך מעמוד 19)

המחדל שבפרשת איתור הטלפון הצי־ בורי שממנו ערך החוטף את שיחותיו עם פנינה ירדן. מישרד־התיקשורת, לא המיש־ טרה, התקין בבית ירדן ובמרכזיה האי־ זורית ציוד מתוחכם ביותר לגילוי מהיר של טלפון שממנו נערכת השיחה לבית

מטה החלמאים

בלשי היחידה־המרכזית של מישטרת תל־אביב, בראשותו של ראש מחלקת־הבילוש של היחידה, סגן־ניצב משה פרידמן (במרכז), בישיבה נינוחה במטה מסובים. המטה הוקם לתפארת. ליד כל שולחן שלט עם שם היושב לידו, הותקן ציוד אלקטרוני יקר, אך התוצאות אפסיות.

ירדן. הציוד הוא מהמשוכללים בעולם, ומסוגל, בתנאים מסויימים, לעלות על שיחה תוך שניות ספורות.

מישרד־התקשורת מילא את משימתו בהצלחה. אך המישטרה, שהיתה צריכה להיערך בצורה כזו שתגיע לכל מקום, שממנו עשויה היתה השיחה לבוא, תוך דקות או אפילו שניות, הגיעה כמובן באיחור לתא־הטלפון הציבורי בנווה־נאמן. המשוחח־החוטף כבר לא היה שם, והכוח הקטן, שהגיע למקום באיחור, לא הצליח לעלות על עיקבותיו. גם כוח גדול יותר, שהוזעק רק אחרי שהתברר כי המטלפן כבר לא נמצא בתא־הטלפון, לא הצליח, על אף הסריקות הקפדניות בשטח, לעלות על עיקבות החוטף.

היה זה ביזיון כפול, מאחר שלשוט־ רים שהגיעו למקום היה ברור שהמטלפן עזב את תא־הטלפון בחיפזון או אפילו בבהלה. הוא השאיר במקום, זוג כפפות־ גומי, מהסוג המשמשות מנתחים, שאותן לבש ככל הנראה על־ידיו בעת שטילפן, כדי שלא להשאיר טביעות־אצבעות.

המימצאים בתא־הטלפון ונסיבות בריח־ תו של המטלפן ערערו את התפיסה הב־ סיסית שכיוונה את עבודת המישטרה עד אותו רגע, שלפיה החוטפים הם חובבנים. התברר, מאוחר מאוד, כי החוטפים הם לא רק מיקצועיים, אלא נבונים ביותר, ובוודאי הרבה יותר נבונים ממפקדי הכוח הגדול, שעורך אחריהם את המצוד, אולי הנרחב, ובוודאי היקר ביותר, בתולדות ה־ מדינה.

ההצעות שנדחו

כאשר הגיעה דרישת הכופר, היה זה שלב חדש במישחק החתול והעכ־ בר, שניהלו החוטפים עם המישטרה. ב־ שלב מסויים ירדה מישפחת ירדן מלוח־ המישחקים של החוטפים. ההדלפות המג־ מתיות של המישטרה פגעו, ככל הנראה, בחוטפים שהחליטו להמשיך ולשחק דווי־ קא עם המישטרה ולהניח להורים. לכן, כנראה, הם גם לא התקשרו יותר עם פנינה ירדן, ובשלב מסויים בחקירה הו־ עלתה גם הסברה שהם מחזיקים בילד, אחרי קבלת שני מיליוני הלירות, רק בהפגנת־שרירים במאבק נגד המישטרה.

המישטרה ידעה על בקשת הכופר ב־ אותה שניה שבה ידעה על כך המישפחה ששוחחה עם החוטפים. בדיקה של כל שיחות הטלפון, שהגיעו עד אז מהחוטפים, קבעה בבירור שכולן נעשו דרך מרכזת השרון, כלומר, שהחוטפים נמצאים באי־ זור מאוד מסויים. הידיעות שהופיעו בעי־ תונים כאילו הגיעו שיחות מערים שונות בארץ, מקורן בהדלפה מכוונת של המיש־ טרה.

מיד עם קבלת דרישת הכופר וציון ה־ חבית, שאליה היה צריך להגיע האב, נש־ לחו מאות שוטרים לסגור הרמטית את המקום. האיזור חולק לשני מעגלים — פנימי וחיצוני. המעגל החיצוני כלל ב־ תוכו יותר מאלף שוטרים, אנשי מיש־ מר־הגבול ומתנדבי המישמר־האזרחי סביב האיזור שבו היתה החבית הראשו־ נה — עליה ידעה המישטרה מראש — הוצבו בכירי שוטרי מישטרת־ישראל, אנ־ שי היחידה המרכזית, המדור לשעבר, של מישטרת תל־אביב תחת פיקודו של סגן־ ניצב משה פרידמן. אנשי היחידה המר־ כזית והתגבורת שניתנה להם, מנו כ־200 שוטרים.

עוד לפני שהגיעה הדרישה לכופר כבר תכננה המישטרה את צעדיה לכשדרישה זו תבוא. הוחלט לטמון בתיק הכסף שני מכשירים זעירים מסוג ביפר, אשר יסמנו למקלטים המרוחקים מהם היכן נמצאים החוטפים עם שללם. רק מאוחר יותר, כאשר הגיעה הדרישה, והתברר שהחוטף מתוחכם הרבה יותר ממה ששערו או, ורוצה את ארבעת אלפים השטרות של 500 הלירות בשקית ניילון, התברר כי אפשר יהיה להטמין רק מכשיר זעיר אחד.

הצעה אחרת ניתנה על־ידי מומחים ל־ לוחמה בטרור, המוכרים למישטרה, אשר מדי פעם נועץ בהם טיומקין, אם כי לא קיבל את עצתם. המומחים הציעו שתי הצעות: האחת להטמין בתוך החבילה מיטען חומר־נפץ זעיר, מסוג המוכר ל־ מישטרה, אשר יפצע את ידי כל מי שיפ־ תח את החבילה. הצעה זו ירדה מהפרק מחשש שלוקח השקית יפגע, לא יגיע אל שותפיו ובכך יסכנו חיי אורון. הצעה אחרת נדחתה אף היא על־ידי טיומקין: להביא למקום כלבי־מישטרה מאומנים, ש־ בהם מחזיקה המישטרה. איש לא נימק מדוע לא לקחו כלבים אלה. טיומקין אמר שמס־ זיק שיהיו לו כלבי־גישוש שיוכלו לע־ קוב אחר נוטלי הכסף, אם כי הוא היה בטוח שכוח כה גדול של שוטרים, יצליח ללכוד את החוטפים, ליד מקום הטמנת הכסף, גם ללא עזרת כלבים.

מסך עשן

ט יומקין התבדה, ולמישפחה נגרם עוד שיברון־לב. בשכל ישר הצליחו החוטפים להערים על מאתיים השוטרים ש־ ארבו להם, ולהסתלק מהמקום עם שללם, מבלי שאף אחד מהשוטרים הצליח להב־ חין אפילו בפרצופם.

כאשר הגיע עמוס ירדן לחבית ה־ ראשונה, שרץ המקום שוטרים, שני־ סו להסתיר ככל האפשר את עובדת הי־ מצאותם בשטח. מתוך חשש שהחוטפים צופים על האב ליד החבית הראשונה, לא נוצר מגע בין השוטרים לבין עמוס. או־ לם ברשות עמוס היה מכשיר־קשר זעיר והוא דיווח לחפ"ק לאן עליו להמשיך וללכת — לחבית השנייה ליד כתם ה־ צבע — עוד לפני שפנה לעברה.

החבית השנייה היתה כה קרובה לרא־ שונה, עד שלא היה צריך אפילו להזיז כותנות. היא היתה בתחום השליטה, כב־ יכול, של השוטרים שארבו סביב החבית הראשונה. אך השוטרים היו משוכנעים שאחרי שעמוס ירדן יניח את הכסף ב־ חבית, תצוץ מכונית שתדהר לעברה, ירד ממנה מישהו, ויסתלק עם המכונית במהי־ רות מהמקום. יתכן שטיומקין והרוש כה מושפעים מסידרות סירטי־מתח בטלוויזיה, עד שהם לא חשבו כלל על אפשרות פשו־ טה הרבה יותר אם כי פחות הוליוודית. החוטף חשב על אפשרות זו וכנראה גם ניחש מה תחשוב המישטרה, וכך נהג. הוא הסתתר, עוד הרבה לפני שעמוס ירד־ דן הגיע למקום, בתוך שיחים ליד החבית השנייה. אחרי שירדן שם את הכסף, ועוד לפני שחזר למכוניתו, קפץ החוטף, זינק לעבר החבית, לקח את שקית הניילון והסתלק ברגל מהמקום.

השוטרים לא האמינו למראה עיניהם. במקום מכונית עם חריקת צמיגים, צץ לפתע אדם אחד, ללא רכב, ועד שהם חזרו לעשתונותיהם, נעלם החוטף עם שללו.

עתה נותרה התיקווה הגדולה של המיש־ טרה, מכשיר הביפר הזעיר שבתוך הש־ קית. במשך דקות אחדות נשמע הצפצוף שלו במכשיר הקליטה של המישטרה, אר־ לם עד שמפקד הכוח אירגן את כוח ה־ מירדף, גווע לפתע קול הציפצוף. יתכן שהחוטף גילה אותו תוך כדי מרוצה ו־ רמס אותו ברגליו. אולם העובדה שה־ אותות גוועו לאיטם במשך כמה שניות, לפני שפסק האיתות, מרמזת על אפשרות אחרת, שהחוטף כלל לא ידע על המיתקן, עד שקרא עליו בעיתונים. האפשרות ה־ מתקבלת על הדעת היא שהמצברים הזעי־ רים במיתקן לא היו תקינים, או שאיש לא שם לב, לפני ששמו אותם בשקית, שהם לא היו טעונים.

כאשר התברר שהחטוף חמק ממש בין אצבעות המישטרה, היה ברור לראשיה שהם בצרות מבחינה הציבורית. השמו־ עות על רוגזו של המפכ"ל לא היו צרי־ כות להגיע לאוזניו של טיומקין בדרכים עקיפות. בשיחה בין השניים התפרץ שפיר, בצורה שאף פעם לא התפרץ מאז שמו־ נה לתפקיד זה.

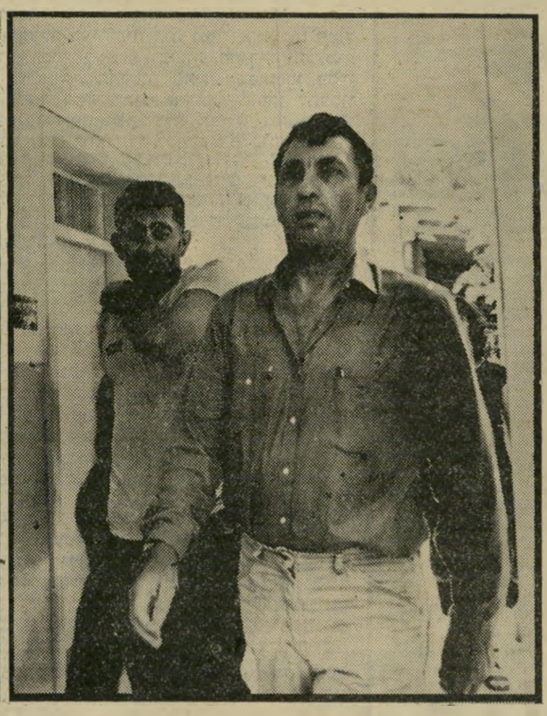

הירוק והכחול

מפכ"ל המישטרה הרצל שפיר יחד עם מפקד מישמר־הגבול צבי בר־ברזאני בחפ"ק במסובים. בעוד שבר יכול היה להיות גאה באנשיו, הבין שפיר כי עליו למלא את פיו מים.

הדובר שהודח

ניצב־מישנה אריה ארד, בלבוש אזרחי, דוברו של הרצל שפיר, הודח למעשה בטיפול בפרשה ובמקומו הובא דובר מישטרת תל־ אביב, שמעיה קידר. במיקרה זה לא היתה האשמה בארד.

האב והמישטרה

עמוס ירדן שולה לניידת משטרה. היחסים בין בני המישפחה לבין המישטרה היו יחסים טובים, למרות שהיה ברור גם למישפחת ירדן שהמישטרה עשתה טעויות רבות וכי טיפולה הכושל סיכן את הבן אורון. המישפחה גם הבליגה על הסיפורים שהונדלפו על־ידי גורמים מישטרתיים לעיתונים, סיפורים אשר כל מגמתם היתה לרמוז על שיתוף־פעולה בין אורון לבין חוט־פיו, כדי להסיח את הדעת הציבורית מביזיונות המישטרה.

אז החלה המישטרה להשקיע את כל מעיניה בבניית תדמית של יחסי־ציבור. היא פוצצה כמה מסכי עשן כדי להסיח את הדעת מכשלונותיה. אחד מהם הוא הבדותה שהופצה כאילו אמר אורון לחבר שלו, בשיחת טלפון שהתנהלה שבועיים לפני החטיפה, שיש לו שני מיליוני לי־רות. הרמז היה ברור. יתכן שאורון עצ־מו שיתף פעולה עם החוטפים, ולכן לא מצליחה המישטרה ללכוד אותם. אולם, פנינה ירדן סיפרה לשוטרים, כי שבועיים בעוד המישטרה ממשיכה לזרוע מסך עשן, החלו העיתונאים מגלים חוסר־סב־לנות. לפתע גילו העיתונאים שאך ימים אחדים קודם לכן „הבינו" את כל מה ש־ביקשו מהם, שדובר־המישטרה מאכיל או־תם בקש. באחת מפגישותיהם האקראיות עם המפכ"ל התבטאו העיתונאים נגד ארד, שבמיקרה זה לא היה אשם ורק מילא הוראות, אולי בקפידה יתרה. המפכ"ל לא יכול היה להרשות לעצמו עיתונות עו־יינת טרם זמנה, והורה להדיח באופן בל־תון. רק אחרי שהגיעו למישטרה מאות קריאות טלפון, שבעיקבותיהן עלתה ה־מישטרה על שני החשודים היחידים מתוך המאה שעצרה, לגביהם היה חשד לא־דמיוני, התברר כי שוב איחרה המישטרה את המועד. היא הפסידה ימים רבים ש־בהם יכול היה הציבור לעזור לה ולעזור למשפחת ירדן.

מלבד השלומיאליות שגילתה המישטרה לאורך כל הפרשה, היא חשפה את חוסר האירגון שלה ואת עצלותה. את מרבית העבודה השחורה עשו הירוקים, אנשי מישמר־הגבול שסרקו ללא לאות כל מח־סן וכל בית במיגזרים שהוטלו עליהם. גם החיילים שגוייסו למיבצע עשו עבו־דה יסודית. אנשי המישמר־האזרחי, רו־בם נערים, שהו ליד מחסומי הדרכים ב־משך לילות תמימים ובדקו בקפדנות כל נוסע בכל מכונית. את השוטרים אפשר היה לראות על הדשא בתחנת־מסובים, על הדשא בווילה בסבוין. יש, כמובן, שוטרים שהשקיעו את נישמתם בחיפו־שים, אך אלה היו רק חלק מהכוח העצום של הכחולים, אנשי מישטרה, שהובא ל־איזור.

פרק נוסף ברשימת מחדלי המישטרה החל בראשית השבוע הזה. הלחץ הצי־בורי, שנוצר על המישטרה בעיקבות חו־סר־האונים המוחלט שגילתה, גרם לה להגביר את זרם ההדלפות המכוונות וה־שיקריות לעיתונות. כך פורסם ביום ה־שני השבוע, כי בדירת הפרוצות בהוד־השרון נמצאו סימנים לכך שאורון הוח־זק שם. ידיעה זו נמצאה חסרת־שחר.

בערב אותו יום הודלפה ידיעה לרדיו, שידעה לספר, כי החשוד שהסגיר עצמו בבאר־שבע, הצהיר, כי „הוא מעורב ב־פרשת החטיפה." מהר מאוד הסתבר, כי האיש מעולם לא אמר דברים כאלה, וכי הוא מכחיש בתוקף כל קשר לפרשה. הוא טען, כי מטרת התייצבותו במישטרה היתה רק כדי להוכיח את חפותו. הת־ברר כי ההדלפה נועדה לחפות על הת־עלמותו המוזרה של החשוד, בשעה ש־נחקר על־ידי צוות מיוחד שנשלח לבאר־שבע.

מה שקרה במהלך חקירה זו עוד יעורר גלים אחרי שתסתיים הפרשה.

כאשר שוקלים את התנהגות המישטרה, יש להתעלם מתוצאות החקירה ומסיומה של הפרשה, יהיה זה אשר יהיה. יש לח־שוב על ילדים אחרים, שאחרי דוגמת חוטפי סבירן, יעוררו חוטפים רבים אח־רים. על המישטרה לחקור את עצמה הי־טב, ומוטב שיעשה זה גוף חיצוני, לה־סיק את המסקנות, להרחיק משורותיה את האחראים על המחדל הגדול, יהיו אלה בעלי דרגות אלה שיהיו, ולהתכונן לגל החטיפות למטרות כופר המאיים עתה על המדינה.

יוסי ינאי

היחידים שפעלו

שוטרי מישמר־הגבול הוכיחו שוב את ההבדל העצום בינם לבין השוטרים. אנשי מישמר־הגבול סרקו ברצינות רבה את המיגזרים שהוטל עליהם לסרוק, ולא נחו. לעומת זאת אפשר היה להבחין במשך כל שעות היום בעשרות ומאות שוטרים שרועים על דשא המטה במסובים.

קודם לכן סיפר לה אורון על חבר שלו שירש שני מיליוני לירות מסבא שנפטר, ושאל את פנינה: „למה אני לא מקבל שני מיליון לירות?" פנינה צחקה והשי־בה לו: „כי סבא שלך עוד בחיים." היה זה קוריוז שסיפרה פנינה ל„ידידיה" ה־שוטרים באחת השעות הארוכות של חו־סר שינה שבילו ביחד.

אחר כך הדליפה המישטרה סיפור על ספר בסיפריית סבירן, שבו מתוארת חטי־פת ילד הזהה בפרטיה לחטיפת דורון. שוב היה הרמז ברור. דורון שאל את הספר, קרא על החטיפה ושיתף פעולה באירגונה. אחרי שפירסמו את הסיפור פנו העיתונאים לבדוק את אמיתותו ו־התברר כי הספר לא קיים בסיפריית סבירן.

תי־רישמי את ארד מדוברות הדרמה ב־סבירן ומינה תחתיו, שוב באופן בלתי־רישמי, את אחד מפקודיו, דובר מחוז תל־אביב שמעיה קידר.

השגיאה הבאה של המישטרה נעש־תה אחרי שהצליחו אנשי המעבדות שלה להרכיב שני קלסתרונים. ביום ה־חמישי בשבוע שעבר גימגם ארד בפני מצלמות הטלוויזיה, כשנשאל מדוע אין המישטרה מפרסמת את הקלסתרונים, ש־על הימצאותם בידי המישטרה ידעו העי־תונאים ממקורות שלהם. בחצי פה הכ־חיש ארד את הימצאות הקלסתרונים. ל־מחרת פורסם לראשונה הקלסתרון בידי־עות־אחרונות. לא היתה זו יוזמה מיש־טרתית, הקלסתרון הגיע לידי כתב העי־

(המשך מעמוד 21)

הנה הקטע:

בקיץ 1948 היתה חנות מכולת בעיר הערבית רמלה... בנו של בעל המכולת, חליל וזיר, היה בן 12, והוא נהג לשחק עם ילדים יהודיים שהתגוררו בקירבת מקום. שתי העדות חיו זו לצד זו בהאר־מוניה יחסית. הסיכסוך על הארץ עדיין לא חדר לחייו הצעירים.

גופות הין

פזורות ברחוב

ה שהזוה נשברה לפתע.

„לעולם לא אשכח יום זה. הגברים התאספו. הם אמרו שהיהודים עומדים לעשות מה שעשו בדיר־יאסין. הם הקיפו את העיר ועמדו להיכנס אליה. הייתי נפחד, נפחד נורא. אמי, אחיותי ואני הלכנו לכנסייה. כל העיירה הלכה לכנסייה. היא היתה גדושה ומלאה.

„אני זוכר שהארכי־בישוף עמד בפתח הכנסייה. הוא נשא בידו דגל לבן, והכוחות הציוניים נכנסו לעיר. הארכי־בישוף אמר להם: אנחנו אזרחים, לא חיילים, לא לוחמים. הניחו לנו בשלום. הם דיברו זמן רב. אז נכנסו חיילים אחדים לכנסייה ובחרו בכמה מן הצעירים שלנו. הם לקחו אותם משם, ואיש לא ידע מה קרה להם.

„אחר־כך יצאנו משם, ולעולם לא יימחק מזיכרוני מה שראיתי. גופות היו פזורות ברחוב, בין הבתים, בסימטאות. איני יכול לשכוח זאת גם עכשיו. שום אדם, גם לא נשים וילדים, לא הושאר בחיים אם נמצא ברחוב. זה היה השלב הראשון. אחרי זה, אפשר לאמר, פיטרו אותנו, גירשו אותנו מן הבתים ומן העיר."

עד כאן הקטע.

תיאור די דומה ניתן, כידוע, בסיפרו של יצחק רבין, בקטע שנפסל על־ידי הצנזורה בישראל ושהתפרסם בארצות־הברית.

בדמשק עמד אבו־ג'יהאד, יחד עם עראפאת ואבו־מאזן, מול הגג הגואה של הקיצוניות. הם התי־פשרו עימו ונשארו בהנהגה — אך במחיר ההחלטות הקיצוניות, שבוודאי יזיקו למאבק הפלסטיני ויאטו את התקדמות אש"ף לעבר הכרה מדינית בינלאומית, כשם שהקצנת הקו של ממשלת־בגין מזיקה לישראל ומבודדת אותה בעולם.

בין ז'ג לזאג

ל ש במחנה הפלסטיני, כמו בישראל, משקיפים הסבורים כי אין חשיבות רבה להחלטות דמשק. כך כתב הפרופסור עימנואל סיוון כי אין זה אלא מישחק עם הזמן. הפלסטינים יודעים (כמו כל העולם) שלא תיתכן שום התקדמות חיובית לקראת פיתרון הבעייה הפלסטינית, עד אחרי הבחירות בארצות־הברית. הם מנצ־לים את הזמן כדי לפייס את היסודות הקיצוניים בקירבם — מתוך הנחה שבסוף השנה יהיה צורך בהחלטות קשות בכיוון ההפוך.

אם כן, הרי זהו „זיג", שאחריו יבוא שוב „זאג".

יש מידה מסויימת של סבירות בהנחה זו. אך מוקדם עדיין לקבוע זאת בביטחון מלא.

בטוחות רק העיובדות האלה: מועצת פת"ח קיבלה החלטות קי־צוניות, ששום אדם סביר בעולם לא יוכל לקבלן. קיים קשר־גומלין בין הקצנה זו ובין החקצנה בישר־אל. הדרך הזאת מזבילה למרי־חיי־דמים הדדי. רק שיתוף־פעולה מוגבר בין הכוחות השפויים והמי־תונים מכין שני הצדדים יכול למנוע זאת.

רחל מרחלת על כל העולם

אין מה להציע בארץ

סיפור עצוב. מתחיל להימאס עלי קצת הסיפור הזה על החתיכים והחתיכות שפתאום פורחים להם ועוזבים אותנו, אותי ואותך ואת **בנימין זאב הרצל**.

בשורת האיוב שלי היום נוגעת לחתיכה של ממש, וממילא, אבידה של ממש. אני מתכוונת לדוגמנית בעלת הגמשים והגוף המשגע, **ענת גלייט**. בחצי השנה האחרונה היא מתאושרת מאכזבות שונות בחיים בחברתו של צעיר חמודות ושמו **נחי**, העוסק חוץ מהזמן שהוא עם ענת, במחשבים. נחי דנן החליט לבדוק את השוק במולדת המחשבים אמריקה וענת כמובן תהיה איתו.

אז איפה אתם כולכם? יש לכם להציע לענת משהו יותר טוב?

יתכן ולא רק ממשלת הליכוד של **מנחם בגין** הביאה את נחי וענת לעזוב את הארץ, אלא הבשורה הטובה לכולם, ואולי לא כל כך טובה לענת. אני מתכוונת למאורע המשמח והכפול בחייו של **איציק ברבי**, מי שהיה תקופה ארוכה החבר הקבוע מאוד של ענת עד שהם נפרדו לפני שישה חודשים.

אז מסתבר שפרידה, אפילו אם היא זרקה את ענת ישר לנחי, עדיין לא מתירה את כל הקשרים. לענת קצת עצוב שבשבוע שעבר התחתן איציק עם **לבנה**, מי שהיתה עד אז עובדת במיפעל הבגדים שלו והיום המנהלת ובעלת הבית. ולא רק זה, אלא שאיציק ולבנה ממתינים במהרה בימינו לצאצא משותף שיצטרף לשני ילדיו הקודמים של איציק מנשואיו עם **רוחלה** שהיתה אפילו לפני ענת. אמריקה ארץ הניחומים.

ענת גלייט
גם החבר מתחתן

לא התכוונתי

כמה שאני שונאת שמסבכים אותי בדברים האלה, אתם לא יכולים לתאר לעצמכם. אני מתכוונת לסיבוך בפרשיות גירושין מלוכלכות מהסוג של איש העסקים ותתי־המחץ **אמנון אנג'ל** ואשתו, **ברוריה**, מנהלת המערכת של שבועון חיילי צה"ל, במחנה, שעליה דיווחתי לכם בשבוע שעבר (העולם הזה 2232).

לתומי האמנתי, כשחברה טובה של

אמנון אנג'ל
נקמה של ידידת האשה

ברוריה סיפרה לי שהעניין ביניהם מסתיים ושסוף־סוף בשבוע הבא, מה שהיה צריך להיות השבוע, יגיע הגט. ידעתי כמה אמנון רוצה כבר את הגט והאמנתי שהוא אכן הצליח לשכנע את ברוריה שאין עתיד לחיות לחוד ולהיפגש רק כשעושים הצגות אצל רבנים. אבל לא. ברוריה עדיין דורשת את הדרישות הכספיות שלה, וטוענת שאמנון הוא ממישפחה עשירה ולכן מגיע לה.

ביניתיים אמנון מצא את אהבת חייו האמיתית, את **שרה הררי**, סטודנטית, שתאמינו לי שאחרי שראיתי אותה, אני לא מאשימה אותו מדוע הוא מאוהב כל כך. החברות של ברוריה, שוב מתוך קינאה, הפיצו כאילו שרה היתה פעם עוזרת־הבית של אמנון, אבל העובדה הזו פשוט לא נכונה. אני אמנם לא חושבת שאסור להתאהב בעוזרת בית, זה גם רומנטי וגם יעיל, אבל במקרה של אמנון זה פשוט לא היה כך.

איך אומרים: כשיהיה סוף טוב, יהיה הכל טוב. אני מכירה את אמנון ומאחלת לו את הסוף הטוב.

פרשה מסתורית מהעבר

אחת לחודשיים אתם יכולים לראות אותה מסתובבת כמלכה אמיתית בלובי של מלון הילטון בתל־אביב. מי שמזהה אותה, יודע שהיא באמת מלכה אמיתית. אני מתכוונת ל**לימור שריר**, מי שהיתה מלכת־היופי שלנו לפני שמונה שנים.

היום היא כבר לא שלנו. היא מצאה לה בעל שהוא לא רק עשיר, אלא גם

לימור שריר
מילחמה נגד ונסה

חכם. אחד המדווחים האלמונים שלי דיווח לי במיכתב כתוב בכתב־יד צפוף את כל קורות לימור, והאמינו לי שזה מרתק. הבעל הוא רופא ואיש עסקים עשיר, מבוגר מלימור באיזה עשר שנים טובות, גבוה ויפה. לימור העניקה לבעל שלה את **רועי**, שהוא היום בן ארבע, והוא העניק לה לעומת זאת מטפלת צמודה. לימור עצמה החליטה לא לפגר אחרי בעלה, היא לומדת עתה רפואה ומאיימת שתחזור לארץ. כדי להמחיש את איומה, היא ובעלה רוכשים נכסים כאן, כשיהיה לאן לחזור.

אבל לא זה מה שרציתי לספר לכם. מה שרציתי לספר לכם זה סיפור בכורה עולמי של פרשיה עלומה המתפרסמת כאן לראשונה, אבל אין לי כל אחריות לאמיתותה. היא כאמור הגיעה אלי באותו מיכתב־מעריצים אלמוני. מסתבר כי כאשר היתה תחרות מיס־תבל, השתלטו מחבלים על מלון בסמוך למקום התחרות ותפסו בני ערובה. התפרסמו כל מיני דרישות שלהם, אבל הדרישה האמיתית לא התפרסמה: שלימור שריר תעוף מהתחרות.

זה היה יותר מדי עבור החיילת לשעבר מישראל, שכמעט כל העיתונים ניבאו לה אז את הכתר עוד הרבה לפני ש**רינה מור** עשתה את הדיאטה שלה. היא פשוט אמרה לא. נערך משא־ומתן עם המחבלים, לימור המשיכה את הכנותיה ואת החזרות, למרות שכולם אמרו לה שלבסוף המחבלים יתרגזו ויתגנשו גם בה.

לבסוף, כך מסבירים ידידיה של לימור את כישלונה מלקבל את תואר מיס תבל, הגיעו להסכם עם המחבלים: לימור תבחר לסגנית בלבד והמחבלים ישחררו את בני־הערובה. עוד מוסיפים החברים הטובים של לימור פרט מאלף מסיפור

הנשמה מפה לפה

מה שהאילת הזו יכולה לעשות לבני האדם? תשאלו אפילו את הקולגה שלי **אודטה**. היא תמיד חוזרת מאילת בן־אדם אחר, עם שגעונות אחרים וסיפורים שרק באילת אפשר להמציא אותם, ואודטה נוסעת כמעט כל שבוע.

הסיפור שלי על אילת נראה כאילו לקוח מהסרטים, אבל הוא אמיתי. אני ראיתי אותו במו עיני.

בתל־אביב יש בית־ספר לצלילה השוכן כבוד במרינה. את בית־הספר מנהל והוא גם מדריך הצלילה שלו, צעיר בשם **מזדי דוידי**. לבית־הספר יש סניף, כמובן באילת. דוידי ידע שלא יוכל לשכנע אנשים ללמוד צלילה בים של תל־אביב, בקרקעיתו הם לכל היותר יכולים למצוא זבל, והוא לוקח את התלמידים שלו לאילת.

בקורס האחרון היתה חתיכה אחת שבאה והלכה וצללה כל הזמן עם החבר שלה. אני מתכוונת ליפהפיה־הצוללת **אורית ברטיני**, בתו של המנצח והמוסיקאי **גאדי ברטיני**, אליה צמוד ביותר החבר שלה, **עידו בן־יוסף**.

לא רק זאבי אילת שמו לב שאורית היא יפהפיה הראויה להתכבד, גם מודי שם לב לכך, למרות שגם אליו היתה צמודה אחת, החברה שלו עוד מתל־אביב, **מיה כהן**. כפראגוג אמיתי לא נתן מודי לתלמידים להבחין ביחס המיוחד שלו לאורית, עד שנפלה בידו שעת כושר עם תירוץ פדגוגי.

בשלב מסויים הגיעה העת ללמד את התלמידים הנשמה מפה לפה. המדריך הוא כמובן מודי. הוא התבונן בנאנשאלנטיות כזו על התלמידות שלו, וכאילו במקרה בחר באורית. אורית התבקשה לשכב על החוף בדמות „ניצול" ומודי הדגים עליה הנשמה מפה־לפה.

הכל יודעים שמודי הוא בקיא במיקצוע ויש באמתחתו הרבה שיטות הנשמה מפה־לפה, אותן כדאי ללמוד, אבל גם מעריציו המושבעים ביותר הופתעו לראות אותו מנשים את אורית משך למעלה מ־20 דקות.

מה שהייתם צריכים לראות זה את המבטים שהחליפו ביניהם שני אלמני הקש: מיה ועידו. אני יודעת מי לא תסע יותר לאילת.

זה שנשמע פנטסטי לכל אורכו, שאחת השופטות בתחרות, מאלה „שתפסה איזה גון" היתה לא אחרת מאשר השחקנית **ונסה רדגריב** ולימור עד היום, כשהיא לבד במיטה, עם הדמעות על הכר, משוכנעת שבגלל ונסה היא לא זכתה בתואר הנכסף.

כל שנה צריכות איזה 20 בחורות להסביר לבני עמן, לחברים ולהורים מדוע הן לא נבחרו למלכת העולם, אבל אני משוכנעת שלאף אחת אין סיפוק כל כך פנטסטי כמו ללימור.

לכל שערי היציאה
to all exit gates
טיסות יוצאות
departures
VISA
ויזה
התחלה מוצלחת לכל טיול.
ויזה כרטיס האשראי של קבוצות
בנק לאומי
בנק דיסקונט

מפעם לפעם מגיע לי...

מפעם לפעם אני מרשה לעצמי
משהו מיוחד. כמו קנט למשל.
אני מדליק לי קנט ונהנה מהשילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.
הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט
המפורסם. קנט.
מפעם לפעם מגיע לי.

KENT
שווה כל מחיר.

נשר בראנד שוח.

הם התנדבו לשרת בישראל במלחמת יום־הכיפורים - הם התגייסו לצה"ל - והם חזרו לאמריקה. עכשיו הם מגלים בעיתון 'הודי' אמריקאי מדוע הם התאכזבו בישראל

גל־ההתנדבות האחרון, שבו הגיעו לישראל אלפי צעירים יהודים מכל העולם, היה מיד לאחר מלחמת־יום־כיפור. רוב הצעירים האלה עזבו את הארץ מיד לאחר סיום המלחמה, כאשר גילו כי החברה הישראלית משנה את פניה לאחר חזוק המשבר.

שני צעירים אמריקאים מספרים על חוויותיהם בקיבוץ ובצבא, בעיתון יהודי המופיע בסנטה־קרוז שבקליפורניה, אחת מערי־הנופש העשירות והליברליות ביותר בארצות־הברית.

להלן הכתבה במלואה:

הנגניים

"קדימה, חזור למולדתך!" זוהי סיסמת העליה. ליהודים המפוזרים על־פני כדור־הארץ, הנאבקים על קיומם התרבותי במיסגרת עולם נוצרי, מוסלמי או קומוניסטי, זוהי סיסמה מפתה.

שני סטודנטים מאוניברסיטת סנטה־קרוז נענו לסיסמה, וגילו שמאחורי התדמית ה־רומנטית של ישראל, עומדת מדינה בעייתית. הגשמת העליה כרוכה בעבודה, מילחמה, בירוקרטיה קפקאית, אהבה, כאב, פחד וגאווה. כפי שהסתבר לשני הסטודנטים — בחוויותיהם בקיבוצים ובצבא — עליה לישראל היא גם מסע אל תוך הנפש.

הקייטנה הישראלית

דויד גרינפילד התחיל את מסעו ל־ישראל כשהוא חובש כיפה, וסיים אותו כששערו צבוע סגול.

האנרכיסט בן ה־24, איש הפאנק־רוק, זוכר את "הלהט הציוני והאידאליזם ה־נלהב" שהביאו אותו לישראל, מיד לאחר מילחמת־יום־כיפור.

גרינפילד, תלמיד השנה הראשונה, ש־תיכנן קרייריה קולנועית, ראה את המיל־חמה כשעת חירום גורלית, ובילה את מרבית זמנו בהרצאות בבתי־ספר תיכון בעיר, אירגן הפגנות ואסף כספים. הוא התאכזב במהירות משאר הסטודנטים ה־יהודים, שלא ייחסו לעזרה לישראל חשי־בות גדולה מזו שהעניקו לחייהם הפרטיים.

הוא ידע שישראל זקוקה לעובדים ש־ימשיכו להפעיל את המערכת הכלכלית גם בזמן הקרבות, והחליט לנטוש את מאבקו המתמכל באוניברסיטת סנטה־קרוז. בעזרת שרות לעם, אירגון שירותי־התנד־בות, הגיע גרינפילד לתל־אביב בסוף שנת 1973.

גרינפילד לא היה האמריקאי היחידי שהגיע לישראל בזמן המשבר. הוא היה חבר בקבוצה של 120 צעירים יהודים, ומטוסים מלאים נוספים היו בדרכם. את הערב הראשון בישראל בילו המתנדבים בשתיה משותפת. מצב רוחם היה מרומם.

תוך ימים אחדים נשלחו המתנדבים ל־קיבוצים שונים, וגרינפילד עצמו הגיע לקיבוץ הדתי טירת־צבי. הוא עבד כ־שרברב, קוטף גזרים, ושאר עבודות־כפיים, שהיו בלתי ידועות לצעיר שגדל בסביבות הוליווד שבלוס־אנג'לס.

"התאהבתי אז בדרך־החיים הזו," מספר גרינפילד. "חשבתי שזהו הייעוד האמיתי, לקום בבוקר ולהעביר צינורות־השקאה ב־קור המקפיא שלפני הזריחה. אהבתי כל רגע. נהניתי להביט בשמש העולה, להר־גיש את האדמה, לנהוג בטרקטור... אני מתגעגע לעבודה."

גרינפילד בא לישראל גם כדי להתנסות באחווה וחברות, חוויות שלא הצליח לחוות באמריקה. "עם העבודה וההשתלבות בחיי הקיבוץ, התחלתי לחוש בכך," הוא נזכר, "נהגנו לריב ממש על הזכות לעבוד שעות נוספות."

אחד הצעדים העיקריים שעשה דויד לקראת השתלבות בחיי הקיבוץ, היה קי־צוץ שיערו הארוך. מישפחתו המאמצת חיבבה אותו גם קודם לכן, "אבל היתה בי כבר הסטיגמה. הייתי אמריקאי. בעי־ניהם כולנו אמריקאים עשירים, המתייח־סים לישראל כאילו היתה קייטנה."

"מאמנים אותך להרוג"

לקראת חודשים לאחר שהגיע לטירת־צבי, החליט גרינפילד להשאר ב־ישראל ולהתאזרח בה. הוא היה אזרח ישראלי ששה שבועות, כאשר מצא את עצמו "באוהל פרוץ, מתחת לארבע שמי־כות־סוסים גועליות. המיטה שלי היתה בצידו הפרוץ של האוהל, והגשם שטף אותי." דוד גרינפילד גוייס לצה"ל.

גרינפילד בילה את מרבית הלילה ה־ראשון כשהוא בוכה ושואל את עצמו איך הגיע בכלל לצבא. "בבוקר למחרת התנדבתי ליחידת הקומנדו. אמרתי לעצמי שאם אני כבר נמצא בצבא, כדאי שאת־רום משהו רציני."

בגלל חוסר שליטתו בשפה העברית, הוצב גרינפילד ליחידה מובחרת אחרת, ושם עבר את אימוני הטירונות שנמשכו ששה חודשים. "זה היה גיהנום. הריצו אותנו ששה ימים בשבוע, 20 שעות כל יום. המזון בקושי הספיק," הוא מספר, "והחלק הנורא ביותר היה מסע רגלי, בחגור מלא, למרחק של 140 קילומטר, תוך טיפוס במידרון תלול, שאותו עשינו במשך יום וחצי."

למרות שהוא מאמין שהצבא הישראלי "הוא כמו כל צבא אחר, מאמנים אותך להרוג," מודע גרינפילד לתחושת השלי־חות הפועלת בצה"ל כגורם מלכד. "כש־הייתי בטירונות," הוא מספר, "התקיפו מחבלים את כפר־יובל. הקפיצו אותנו מיד למקום, כדי להקיף את הבנין שבו הוח־זקו בני־הערובה. מאוחר יותר הגיעו ה־חיילים הוותיקים. ששה לוחמים הובילו את הכוח שפרץ לבניין, והראשון שבהם נהרג. זה היה ביתו של ההרוג, ובתוך הבית היתה מישפחתו — ילדיו, אישתו, סבו וסבתו. דקות ספורות לאחר מכן, כשהסתיים הקרב הקצר, יצא אחיו מן ה־בניין, כשגופתו בידיו, וחולצתו הלבנה גדומה מדם אחיו ההרוג.

"היתה תחושה של ליכוד," ממשיך גרינפילד, "ידענו מה אנו עושים. נלחמנו בטרוריסטים. כל חודש־חודשיים היה בא אלינו קצין בכיר, ומספר לנו שעל־פי דיווחי המודיעין עומדת לפרוץ בקרוב מילחמה של ממש. כמובן שנכנסנו ללחץ, והם נהגו לחזור על הסיפור הזה מדי חודש־חודשיים, כדי לשמור על רמת ה־כוננות שלנו."

חרדות, דיכאונות וצער

גרינפילד, שהגיע לדרגת סמל ב־צה"ל, שירת כשנתיים ברמת־הגולן, בסיורים, מארבים ומירדפים אחרי מחבלים. הוא מסתייג מאנשים כיאסר ערפאת ו־חברי אש"ף, משום שהם "הורגים ילדים, ומאמנים ילדים להרוג, ובכך מונעים מהם את הסיכוי לחיות כבני־אנוש."

הנושא של "לחיות כבן־אנוש" החל טו־רד את מחשבותיו של גרינפילד ככל ש־תקופת שירותו בצה"ל התקרבה לסיומה.

"באופן בסיסי עדיין הייתי אידיאליסט," הוא מספר, "והמטרה היתה קדושה בעיני. ביצעתי את המוטל עלי על הצד הטוב ביותר, והייתי חיל טוב. הפכתי ליצור מכני. אסור לך לחשוב, אסור לך להרגיש. האויב הוא הבלתי־אנושי.

"כשנפתחה עלי אש, פעלתי והגבתי ללא מחשבה. הפכתי לאוטומט. הפחד חדר למוחי רק מאוחר יותר."

פתיחה באש על האויב היתה גם היא שבה. אתה רוצה לבצע את תפקידך," הוא מספר, "אם נותנים לך לחצות את הגבול לצורך פעולה, זה נחשב בעיני החיילים לסוכריה. נותנים לך הזדמנות להדגים את כישוריך."

"קיימת אפשרות סבירה שהרגתי. אני שונא לאמר את זה, כי המחשבה מפחידה אותי, זה לא אנושי. המילה ,הרג' היא התגלמות כל הרע בעיני."

אחרי שיחרורו מצה"ל חזר גרינפילד לטירת־צבי. הוא החל קורא את ספריהם של קורט וונגוט ואיין ראנד. הוא החליט לחזור לארצות־הברית כדי להשלים את לימודיו.

האם יחזור דוד גרינפילד לישראל? "אני רוצה לנסות," הוא אומר, "אך אינני יכול לענות לשאלה. עברו עלי יותר מדי לילות־שימורים של חרדות, דכאונות ו־צער. אני לא רוצה להרוג. אני לא רוצה להחזיק בנשק. בישראל אהיה חייב לשרת במילואים עד גיל 55, וכנראה שאהיה בשירות קרבי עד גיל 40, ואהיה חייב לשרת 45 ימים בשנה."

שני הצדדים אחראים

מבט בעיית הצבא, מטרידות את גרינפילד הבעיות החברתיות והלחץ הכלכלי בישראל. "ישראל אמורה להיות ארץ זבת־חלב־ודבש," הוא אומר, "אך לא כך הם פני הדברים. הבעיות שם רבות. המדינה מוציאה יותר מדי כסף על הצבא. האינפלציה דוהרת, והחיים מאוד יקרים. יש תופעות שעלולות להוציא אדם מדעתו, ורק אידיאליסטים שרופים יכולים להשלים עימן.

הרבה אמריקאים עולים לישראל בהרגשה שיזכו שם לטיפול מסור, וחייהם יהיו נעימים ונוחים, אבל זה לא כך."

אולם גרינפילד סבור שלישראל יש הר־בה להציע, ובעיקר "ליהודי בעל תודעה יהודית. אינך חלק ממיעוט. יש בישראל גיוון רחב, ולכל ארבעה ישראלים יש

(המשך מעמוד 71)

חמש מיפלגות פוליטיות. יש ב־ישראל אפילו גירסה מקומית של המאפיה."

למרות שנסיונו של גרינפילד בישראל מעמיד בספק את חזרתו אליה, הוא אינו מצטער על התקופה ששהה בה. "זה היה מעניין מאוד," הוא מספר, "לגדול בחברה ה־יצר ההרפתקנות הוליד את ה־רעיון לטייל בעולם תוך עבודה על סיפון אניות שונות, אך חוקי האיגודים המיקצועיים מגעו את הגשמת התוכנית ההרפתקנית. יום אחד, תוך קריאה בעיתון, נתקל במודעה: "נסה סוציאליזם אמיתי — בוא לקיבוץ לשישה חודשים." קופלנד התנדב לתוכנית הקרויה גלויות. באותה תקופה האמנתי ב־כך, זה היה מאוד רומנטי.

"אמריקה התפוררה אז, לאחר מילחמת־וייטנאם ופרשת ווטרגייט. אמרתי לעצמי: זה טירוף. אם אני יכול לעזור למישהו, עלי לע־זור לעמי שלי.

"ראיתי סרטים על פעולות מחב־

"הייתי גאה בפעם הראשונה בחיי, נתתי מעצמי בלי חשבון, למרות שהעבודה היתה קשה עבורי"

אמרקאית שאין בה אווירה מילי־טריסטית, ילפתע למצוא את עצמך לא רק כאחראי לעצם חייך, אלא גם לחייהם של בני־אנוש אחרים. אתה מתבגר במהירות, ובמובנים רבים אתה הופך לאדם רציני.

"כשחזרתי לארצות־הברית, כל חברי היו עדיין סטודנטים הנהנים מהחיים. כשהם היו בני 19 או 20, אני התרוצצתי בישראל חמוש ב־רובה, אחראי לחייהם של אחרים ומסכן את חיי ללא הפסקה.

"אתה מתבגר בדרך שונה לגמרי. אתה לומד עד כמה החיים יקרים, ועד כמה הם תלויים על חוט־השערה. אתה לומד להעריך את היופי שבחיים. אחת הדרכים בהם המתקתי את תקופת השירות־הצבאי, היתה בהתבוננות במראות הטבע, שקיעות וזריחות. כתבתי שירה וציירתי.

"למדתי הרבה על החיים. אינני מצטער על־כך. אי־אפשר למחוק ארבע שנות חיים. כל שנה וכל יום יקרים לי. גם את זה למדתי בצבא — עד כמה יקר כל רגע. קיבלתי גם הרבה ביטחון עצמי. למדתי שאדם יכול להציב בעצמו את מטרותיו ואת גבולות היכולת שלו, ולמעשה אין שום דבר שהוא בלתי אפשרי.

"אנשים רבים, ובעיקר בסנטה־קרוז, מוטרדים ומפוחדים מהבלתי־נודע, במקום לקבל את הבלתי־נודע כעובדת חיים. במקום להיות מוטרד, כדאי יותר להנות מה־חיים. החיים נוצרו ללימוד, ל־מישחק, לא להרג." לדברי גרינ־פילד, הפחד מפני הבלתי־ידוע הוא אחת הסיבות העיקריות למילחמות ולשינאה בין גזעית.

"היום אני מסופר בסיגנון פאנק, ולשיער גוון סגול. אני עונד עגיל. אני קורא את מרק טווין, טום רובינס, ספרים על אנרכיה, אמנות ושירה. אינני דתי יותר, זוהי תו־פעה לאומנית מדי. ערבים יכולים ללמוד מיהודים, ויהודים יכולים ללמוד מערבים. שני הצדדים אח־ראים לכך שאין שם שלום."

השלום, בין עמים ובתוך נפשו, הוא מה שגרינפילד מחפש ושואף לו. הוא גילה שמיכחול־הצייר הוא אמצעי טוב יותר להשגת השלום מאשר M־16.

ההרפתקה שבשירות

סט' קופלנד אומר, בספק התלוצצות, שהוא לא נעשה אנטישמי עד שעלה לישראל. כא־שר היה בן 18, עזב קופלנד את ניו־ג'רסי והחליט ללמוד במיכללה של לוס־אלטוס (ליד סאן־פרנסיס־קו). הלימודים נמאסו עליו חיש־מהר. "השתעממתי בעולם האידי־אות," הוא מספר, "הייתי זקוק לקצת גשמיות. חיפשתי הרפתקות ושינוי."

שירות לעם. נאמר לו שתמורת עבודתו בקיבוץ, הוא ילמד עברית באולפן, ואם יחליט להשאר ב־ישראל, יקוצר שירותו הצבאי מ־שנתיים וחצי, לשנתיים בלבד.

קופלנד הגיע לתל־אביב בתחי־לת 1974, ונשלח לקיבוץ אשדות־יעקב. "עבדתי בולל," הוא מספר, "ובמטעי הבננות. העבודה היתה קשה מאוד עבורי, והחום הכבד של בקעת־הירדן תרם אף הוא ל־קשיים."

אולם קופלנד אהב את העבודה. "הייתי גאה, בפעם הראשונה בחיי, בעבודה הגונה שביצעתי. לא ני־סיתי לטפס בסולם על חשבון מיש־הו אחר, פשוט נתתי מעצמי בלי חשבון. בקיבוץ עשינו חיים משוג־עים. היו מתנדבות, ערכנו מסיבות פרועות, זו היתה חגיגה אחת גדולה.

"מהר מאוד הרגשתי בבית ב־ישראל. פגשתי אנשים מכל השכ־בות, והבנתי את מהות המושג: להיות ישראלי."

לאחר ששת החודשים שבילה בקיבוץ, ערך קופלנד טיול ברחבי ישראל, וחזר לארצות־הברית. "גי־ליתי מהר מאוד שישראל היא מחלה שזורמת בעורקים," הוא מס־יים סוריים, והחלטתי שעלי לעשות משהו בקשר לזה. מכרתי את מכו־נית הדאטסון שלי, ויתרתי על ה־חיים הנוחים בפאלו־אלטו, וחזרתי לישראל. הייתי אז "ישראלי מכור".

גרינפילד בבית, בזיבוש
שיער סגול

מגוייס גרינפילד
עולה עם כיפה

ונמשכתי לרומנטיות ולריח ה־הרפתקה שבשירות הצבאי."

חוק מחוכם

תחילת דרכו של קופלנד ב־צה"ל היתה מלאת התפעלות. "המרינס האמריקאי שובר את רו־חך כדי לעצב אותך מחדש." הוא מסביר, "אך הצבא הישראלי אינו נוהג כך. הוא מנסה להראות לך למה אתה מסוגל. אתה מתנסה ב־מצבי־לחץ קיצוני, ועליך לשתף פעולה עם חבריך, בעבודת צוות."

"אני שונא לחשוב שהרגתי, זה לא אנושי. בצבא למדתי עד כמה החיים תלויים על חוט־השערה"

כאשר התנדב לגיוס, נאמר ל־קופלנד שיהיה עליו לשרת בצה"ל במשך שנתיים וחצי. "כאן התחילה ההתפכחות שלי," הוא נזכר. "אמר־תי להם שהייתי מתנדב במיסגרת שירות לעם, ושם הובטח לי ש־אשרת רק שנתיים. הם אמרו לי ללכת למישרד־האירגון בתל־אביב

ירושלים: דיר ושות', יפו 44; אקסקלופיס, בן־יהודה 2; אייליג את אייויקס, שמאי 17; כוכמן, יפו 44; חירבאי, ירושלים המזרחית.

ולהביא הוכחות לדברי, בשלושה העתקים.

„נגררתי בתל־אביב, מחליף 15 אוטובוסים בדרכי במבוך הבירוקרטי. לקחתי את המיכתב שקיבלתי, והבאתי אותו לפקיד־הגיוס בירושלים. הוא אמר „בסדר", ו־צירף את המיכתב לתיק שלי. הוא חייך אלי ואמר: שנתיים וחצי. אחר־כך הוא הראה לי מן חוק לית, חודשים אחדים לפני מועד שיחרורו מצה"ל.

קופלנד חלה, וחשד כי המחלה שתקפה אותו היתה צהבת. קצין־הרפואה בבסיסו אמר לו שבריאותו תקינה, וקופלנד יצא לחופשה. כאשר החמיר מצבו של קופלנד, הוא פנה ביוזמתו לבית־החולים תל־השומר.

כדי להתקבל לטיפול היה על קופלנד לקבל אישור מהקצין התורן. הקצין סירב לתת לו את האישור, והפנה אותו לרופא האחראי בסיסו של קופלנד. כאשר קופלנד הסביר לקצין כי בבסיסו אין

קופלנד בבית, סטודנט
אוהב מרחוק

כלל רופא, שלף הקצין ספר עבכרס ואמר: „בכל בסיס חייב להיות רופא." קופלנד ניסה להתקבל לבדיקה ללא האישור, אך סולק מבית־החולים.

חייל חולה ועייף

קופלנד לא ויתר. החייל החולה הלך לעייף, חזר לבית־החולים עם נישקו האישי. „לא הייתי מוכן לקבל את זה," הוא מספר, „וזו היתה עבורי אבן־דרך. הייתי, לפי הגדרת הצבא, חיל בודד' — ללא קרובים בישראל. הם היו יכולים לפחות לגלות כלפי טיפת התחשבות.

למרות האכזבה, אין קופלנד מסוגל להתנתק מהמעורבות שהוא חש לגבי ישראל.

גיטו מודרני

„אני אוהב אותה, ואני שונא אותה," הוא אומר, „ישראל כימעט הרסה אותי בי־מובנים מסויימים. אך אני עדיין חלק ממנה. אני קורא כל שבוע את הג'רוזלם פוסט. אני יודע מה קורה בישראל, ואני רואה אותה מתפוררת. זוהי חברה ההורסת את עצמה. לפעמים אני צוחק בציניות, אך בפעמים אחרות אני מוצא שאני ממש מודאג, ולא מבין מדוע."

קופלנד סבור שהסכנה העיקרית לביטחונה של ישראל, טמונה בכך שתושביה אינם מסוגלים לפתור את בעיות האינפלציה, פיריון־העבודה הנמוך, הגירה, מדיניות בינלאומית, חוקי־מס דרקוניים, מערכת־מישפטית מרושלת, וכמובן, בירוקרטיה מנוונת.

„הישראלים הם עם מתוח ועצבני," אומר קופלנד, „הם נוהגים כמו מטורפים. הם מעשנים יותר מדי. אינם עוסקים בספורט, וסובלים מאחוז גבוה של התקפות־לב, והם תמיד מטילים את האשמה על המצב הביטחוני.

„אני חושב שאחת ממטרות הציונות היתה להפוך את היהודים לעם נורמלי. התעללו בנו בכל העולם במשך זמן כה רב, ולכן אנחנו עדיין קצת דפוקים. אנו אנשים נבונים, מלאי להט, אבל קצת מטורללים.

„יש לנו בעיה במיסוד המדינה. מה שהקמנו הוא למעשה גיטו מודרני. זה נורא. אני חייב לתקוף את התופעה הזו תשל החשיבה בסיגנון הגיטו, הדובקת בהנחה שישראל היא מרכז העולם."

הגדרה מחודשת

קופלנד מאמין שהגיע הזמן להגדרה מחודשת של הציונות, ושישראל חייבת ליצור יישות מקורית, ללא הפרדה בין אשכנזים וספרדים, דתיים וחילוניים. אם הישראלים לא יאמינו ביכולתם לפתור את בעיותיהם, לדברי קופלנד, יאבדו צעירים ישראלים ויהודים בכל העולם את אמונתם

...כשסירבו לטפל בי בבית־החולים בכיתי כמו ילד, ואז התפכחתי מהרומנטיות הישראלית"

מחוכם, שהמציא המוח היהודי. הסתבר שלא הייתי בתכנית הרגילה של שירות לעם, אלא בתכנית בלתי מתוכננת של זמן־חירום."

שחצנים ואגוצנטרים

למרות שהפסיד חצי שנה כבר במגעו הראשון עם הבירוקרטיה הישראלית, הוא לא הוסרד מכך יותר מדי. היה זה המגע השני עם הבירוקרטיה שפיזר את אשליותיו.

קופלנד גוייס ושירת בתחילה בחיל־התותחנים, אך מאוחר יותר,

מגויים קופלנד
שונא מקרוב

בדרגת סמל, מונה לקצין מודיעין, ושירת כקצין קישור לאו"ם ברמת־הגולן. הוא נהנה משירותו באופן כללי, אך הקסם הרומנטי של ישראל הלך והתפוגג בנפשו. לדבריו,

...אני עדיין אוהב אותה, ואני עדיין חלק ממנה, אך זוהי חברה מתפוררת שהורסת את עצמה"

הוא ראה בישראלים רבים תכונות כמו שחצנות אגוצנטריות, שעומדות למיכשול בטיפול בבעיות חברתיות וכלכליות.

מה שהבהיר לקופלנד את דעתו על ישראל היתה התנגשות נוספת עם הבירוקרטיה הישראלית, חודשים אחדים לפני מועד שיחרורו מצה"ל.

קופלנד חלה, וחשד כי המחלה שתקפה אותו היתה צהבת. קצין־הרפואה בבסיסו אמר לו שבריאותו תקינה, וקופלנד יצא לחופשה. כאשר החמיר מצבו של קופלנד, הוא פנה ביוזמתו לבית־החולים תל־השומר.

כדי להתקבל לטיפול היה על קופלנד לקבל אישור מהקצין התורן. הקצין סירב לתת לו את האישור, והפנה אותו לרופא האחראי בסיסו של קופלנד. כאשר קופלנד הסביר לקצין כי בבסיסו אין

קופלנד בבית, סטודנט
אוהב מרחוק

כלל רופא, שלף הקצין ספר עבכרס ואמר: „בכל בסיס חייב להיות רופא." קופלנד ניסה להתקבל לבדיקה ללא האישור, אך סולק מבית־החולים.

חייל חולה ועייף

קופלנד לא ויתר. החייל החולה הלך לעייף, חזר לבית־החולים עם נישקו האישי. „לא הייתי מוכן לקבל את זה," הוא מספר, „וזו היתה עבורי אבן־דרך. הייתי, לפי הגדרת הצבא, 'חיל בודד' — ללא קרובים בישראל. הם היו יכולים לפחות לגלות כלפי טיפת התחשבות.

למרות האכזבה, אין קופלנד מסוגל להתנתק מהמעורבות שהוא חש לגבי ישראל.

גיטו מודרני

„אני אוהב אותה, ואני שונא אותה," הוא אומר, „ישראל כימעט הרסה אותי במובנים מסויימים. אך אני עדיין חלק ממנה. אני קורא כל שבוע את הג'רוזלם פוסט. אני יודע מה קורה בישראל, ואני רואה אותה מתפוררת. זוהי חברה ההורסת את עצמה. לפעמים אני צוחק בציניות, אך בפעמים אחרות אני מוצא שאני ממש מודאג, ולא מבין מדוע."

קופלנד סבור שהסכנה העיקרית לביטחונה של ישראל, טמונה בכך שתושביה אינם מסוגלים לפתור את בעיות האינפלציה, פיריון־העבודה הנמוך, הגירה, מדיניות בינלאומית, חוקי־מס דרקוניים, מערכת־מישפטית מרושלת, וכמובן, בירוקרטיה מנוונת.

„הישראלים הם עם מתוח ועצבני," אומר קופלנד, „הם נוהגים כמו מטורפים. הם מעשנים יותר מדי. אינם עוסקים בספורט, וסובלים מאחוז גבוה של התקפות־לב, והם תמיד מטילים את האשמה על המצב הביטחוני.

„אני חושב שאחת ממטרות הציונות היתה להפוך את היהודים לעם נורמלי. התעללו בנו בכל העולם במשך זמן כה רב, ולכן אנחנו עדיין קצת דפוקים. אנו אנשים נבונים, מלאי להט, אבל קצת מטורללים.

„יש לנו בעיה במיסוד המדינה. מה שהקמנו הוא למעשה גיטו מודרני. זה נורא. אני חייב לתקוף את התופעה הזו תשל החשיבה בסיגנון הגיטו, הדובקת בהנחה שישראל היא מרכז העולם."

הגדרה מחודשת

קופלנד מאמין שהגיע הזמן להגדרה מחודשת של הציונות, ושישראל חייבת ליצור יישות מקורית, ללא הפרדה בין אשכנזים וספרדים, דתיים וחילוניים. אם הישראלים לא יאמינו ביכולתם לפתור את בעיותיהם, לדברי קופלנד, יאבדו צעירים ישראלים ויהודים בכל העולם את אמונתם

„לאחר דין־ודברים נוסף עם האחות, ועם חמישה רופאים שנהגו מעישון סיגריות בחדרי־המנוחה שלהם, הגעתי לנקודת השבירה שלי. ישבתי ובכיתי שם כמו ילד קטן. לאחר שהתאוששתי מההתפרצות הרגשית הזו, ביקשתי שוב

וביטחונם בישראל. „איחודו של העם עוד לא הושלם," מסכם קופלנד.

הכותב, דוד אהרונסון, עיתונאי מתחיל, לא היה מעולם בישראל, אך לדבריו יש לו קרוב מישפחה בכנסת.

רק האנשים שיודעים להעריך סטריאו טוב קונים אצלנו.

רק אם אתה שייך לאלו שמבינים במערכות סטריאו או לאלו שמוכנים לשמוע מוסיקה צלולה ונקיה יאמרו לך השמות הבאים הכל:
LUXMAN, ALTEC, TEAC, B.I.C, KOSS, D.B.X.
שמות אלו מייצגים ציוד סטריאופוני מעולה, הטוב מסוגו בעולם.
לנו, בטלמוסיקה, המבחר העשיר ביותר של מערכות סטריאו בנוסף לציוד מקצועי אחר כולל רשמיקול סליליים ומיקסרים מקצועיים.
אם עדיין לא רכשת אצלנו מערכת סטריאו משובחת תוכל לעשות זאת עכשיו בתנאי תשלום נוחים ביותר.

★ אפשרות רכישה בתנאי יבוא אישי.
★ מחלקה מיוחדת לעולים חדשים.
★ שרות ואחריות מלאים ע"י מעבדות טלמוסיקה.

טלמוסיקה
ליודעים לשמוע את ההבדל

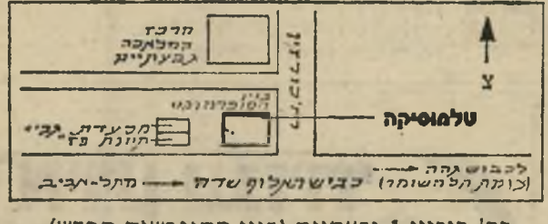

רח' כורזין 1 גבעתיים (בנין הסופרשוק החדש), פינת דרך האלוף שדה, מול רמת־חן.
אוטובוסים: 51, 43, 68, 55, 52, 71 וקו 400 מירושלים.
אולמות התצוגה פתוחים בימים א'-ה' בשעות 08.00-19.00 ; יום ו' 08.00-14.00
טל. 03-765071

אמנות

חגיגה באגודה

חקלה, שבעקבותיה בוטלה תערוכה, הביאה לקיומה של תערוכה לא־מתוכננת, אך רבת אי־כוח, אפילו מזו שתוכננה בקפידה זמן רב מראש. הדבר קרה לתערוכה הפתאומית הנערכת ב־ימים אלה בבית אגודת הציירים והפסלים בתל־אביב. לאה בשן, שאליה פנתה חברת ועד האגודה, רחל שביט, ויוסי אשר הצליחו לארגן, תוך כמה שיחות טלפון, תערוכה איכותית ברמה גבוהה.

הבולטים בחבורה זו, שכמעט כולם בוגרי בית־הספר הגבוה לציור בתל־אביב, הם אברהם אילת החיפאי, לאה בשן התל־אביבית ויוסי אשר הרמת־גני. אילת הוא הבולט בכולם, ורישומיו הם הפניגה שבענק. מחרה מחזיקה אחריו לאה בשן, שרטט רישומיה מתאר נופים הלובשים ארשת חיה ומבטאים את תחושות הציירת ואת רגשותיה, את עדינותה וחושניותה גם יחד.

יוסי אשר ממשיך את השלב החדש שהציג באחרונה בגלריה השולטים עדיין בכיפה, המתרכזים בניו־יורק.

מאיר אמור וליליאן קלאפיש מהווים המשך נאות לתערוכה מהנה זו.

מי רוכב על מי?

הציירת הצעירה והנאה חגה מנחמי מוכרת כמעט בכל היבשות. באוסטרליה היא נולדה וגדלה, בישראל היא נישאה, ילדה והתגרשה, ובאמריקה, שם חיתה בארבע השנים האחרונות, הציגה בגלריות רבות, ובכללן גם בניו־יורק.

האשה בעלת החזות המיוחדת וחיתוך הדיבור האנגלו־סכסי שדבק בה, עברה פרשת חיים מאוד לא שיגרתית. בתחילה עזבה את בית הוריה ביבשת הדרומית מזרחית, לאחר מכן עזבה בית מפואר שבנה לה בעלה הקבלן יפה־התואר, והעדיפה לפתח קאריירה אמנותית בארצות־הברית. כעת, לדבריה, שוב החלה בחיים חדשים בארץ. התערוכה החדשה שלה בגלריה יפו העתיקה מרמזת על שמרנות. זוהי הגלריה שבה הצי־

רישום נוף, של ראה בשן
רגשות, עדינות וחושניות גם יחד

ציירת בשן
שירטוט מתאר נופים

שרה לוי, שלב שבו הוא נוטש את הצילום וחזר לציור הישן והטוב, אל הצבע, המכחול והעיפרון שהיו לשונו של הצייר מאז ומתמיד. „גמאס כבר לשחק אותה סטייל ניו־יורק," הוא אומר, ומבטא את מה שהוא חש באמת, מבלי לחקות את המינימליסטיים גה חגה פעמים רבות בעבר, ולכן גם בהוה.

בציוריה הלקוחים כאילו מפלנטה אחרת, ומזכירים סרט מצוייר יפהפה שעסק פעם במדע בידיוני, חוזרת תמיד הדמות הבודדת הרוכבת על סוס, או על אופניים שגלגליהם אינם עגולים, כי אם משושים.

בניגוד לדמיותה שופעת השיער הגולש של מנחמי, הרי הדמויות בציוריה הן קרחות ואפילו מוזרות. החוקים השולטים בציוריים שייכים להם בלבד, ולקוחים ממילונה האישי של הציירת.

הצייר המלחין

את עודד לרר אפשר היה לפגוש תמיד בהצגות הבכורה החגיגיות של הגשש החיוור, שאליהן לא מוזמנים אף פעם עיתונאים. החברים הקרובים ביותר של הגששים נוהגים לחגוג בצוותא את השמחה בארוחה אצל גמליאל, שבה חותמים את מתח ושמחת הבכורה. עודד תמיד שם, עם אשתו ניצה, שהיתה יחד עם הגששים בלהקה צבאית. כל אותן השנים, שימש עודד כקבלן שיפוצים, ועל

יהלומים ונופש קורצים לך בחיפה

מבצע הנחות לחודשים יוני-יולי בלבד בבתי המלון בעיר הכרמל

תליון משובץ יהלומים, שערכו 20,000 לירות, יוגרל בין משתתפי המבצע, מתנת מרכז היהלומים בקרית-אליעזר בחיפה.

למשתתפי המבצע הנחות באיזור הצפון, במסעדות, בבריכות „דן-כרמל", „מכבי" ו„בת-גלים", השכרת רכב, שירותי בידור ותיאטרון חיפה. כניסה חופשית למוזיאונים העירוניים.

חיפה של ים, הר ואתרי תיירות תעניק לך חוויה של נופש.

בתי המלון המשתתפים במבצע

המבצע נועד לישראלים בלבד על בסיס מקום פנוי ושהיית מינימום של 2 לילות, לרבות סוף שבוע. השוהים 4 לילות ייהנו מלילה 5 ללא תשלום. לנוכח מספר המקומות המוגבל והמחירים המיוחדים, הזמן מקומך מראש. המחירים הנקובים להלן הם לזוג בחדר ללילה כולל ארוחת בוקר וכל המיסים: **„דן-כרמל"** (***** כולל בריכה, טל' 86211) 2,100 לירות; **„נוף"** (**** טל' 88731) 1,900 לירות; **„ציון"** (**** טל' 664311) 1,700 לירות; **„שולמית"** (**** טל'242811) 1,700 לירות; **„בן-יהודה"** (*** כולל בריכה, טל' 80023) 1,120 לירות; **„דביר"** (*** טל' 82777) 1,400 לירות; **„כרמליה"** (*** טל' 521278/9) 1,200 לירות; **„מרום"** (טרם דורג, טל' 254355) 1,400 לירות; **„לב הכרמל"** (** טל' 81406/7) 940 לירות.

ילדים עד גיל 6 בחדר ההורים — הנחה בשיעור 50% ועד גיל 12 בשיעור 30%.
פרטים נוספים והזמנת מקומות בבתי המלון ואצל סוכני הנסיעות.
המבצע נערך ביוזמת האגודה לפיתוח תיירות חיפה ובשיתוף התאחדות בתי המלון בחיפה ומינהל התיירות במשרד התעשיה, המסחר והתיירות.

פרטים והזמנת מקומות:

„און" ארוח ונופש

חיפה: משרד ראשי: רח' הרצל 29, טל. 668274, 640065.
שד' הנשיא 128, טל. 82277.
רח' נורדאו 5 טל. 4-645403.
ת"א: רח' אלנבי 111 טל. 612567, 612610.
ככר דיזינגוף (רח' ריינס 4) טל. 248306, 229554.
ירושלים: רח' שמאי 8 טל. 224624, 224273.
נתניה: רח' הרצל 4 טל. 22947.
באר-שבע: רח' הרצל 31 טל. 73308.
בני ברק: רח. עקיבא 91 טל. 708751.

„קל" שרותי נופש

ת"א: (פתוח רצוף 0900-1900) בלילה - מזכירה אלקטרונית גורדון 28, טל. 222042
אבן גבירול 140 טל. 450359
חולון: סוקולוב 86 טל. 892305
ירושלים: המלך ג'ורג' 23 טל. 228258
רמת־גן: ביאליק 56 טל. 731773
ראשל"צ: רוטשילד 37 טל. 997965
רמלה: שד' הרצל 72 טל. 054/25294

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
בשמירה על בריאותך ורכושך.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש'מס'21 עסק 481/75
ירושלים-664015 , אילת-059-3012

פתוח צבעוני
על נייר קודק או נייר יפני
רק במעבדות המעולות ביותר
מבחר גדול של מצלמות ואביזרים.
קניה — החלפה — מכירה
צלומי-פספורט בן-רגע!
בימי שלישי סגור כל היום!
פוטו-ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 31

עצמו נטל את האחריות לביצוע רוב השיפוצים ביפו־העתיקה.

במסיבות אלה, מעולם לא סיפר על עצמו. הוא לא סיפר שאת לי־מודי המוסיקה שהתחיל בגיל צעיר, הוא ממשיך ליישם בהלחנה של שירים, בעיקר עצובים, שירי נשמה. הוא לא סיפר על ה„קיש־קושים" שהוא מבצע על בדים וניירות בזמנו החופשי.

והנה, יום אחד בהיר, מסתבר לכל חבריו, אותם שהיו מתראים עימו לעתים לא כל כך מזומנות,

ציירת מנחמי

מוכרת בכל היבשות

שהנ„ל הלחין כמה מהפזמונים שהוליכו בראש מצעד־הפיזמונים, כמו ליל כלולות של יזהר כהן, או

הצייר עודד לרר

נוף קסום של חורף בצפת

השיר היפהפה סליחות, שהעלה על המפה את יהודית רביץ. ואם לא די בכך, הרי בביקור בגלריה תירוש ביפו, בלטה לעיני החברים תמונה פרי מכחולו, בין האוסף הקבוע, וסיפרה על הולדת צייר מוכשר נוסף בשדה האמנות ה־ישראלי.

ידידותו העזה של עודד עם בעל גלריית תירוש, ילדה את שתי תערוכותיו הנוכחיות. הנערכות בו־זמנית בשתי הגלריות בעלות אותו השם, תירוש, ביפו ובתל־אביב. הציורים מלאי הפיוט, מעידים על אופיו המיוחד של מצייר רם. תוך שימוש בגוונים מעטים מאוד של צבע, כשהלבן והשחור משחקים תפקיד ראשי, וכתמים חיוורים ומעודנים מלווים אותם כמו כלי התזמורת המהווים רק רקע לנעימה השלטת, בסילסולי מכחול רגישים ויד של אמן פיוטי, מהווים ציורי עודד לרר כעין שירה מעודנת אך חזקה.

למעוניינים לדעת מה עלה ב־סופה של הקאריירה המוסיקלית של לרר, ואיזו מבין האמנויות ניצחה עד כה, התשובה היא: שתי־הן. בד בבד עם תערוכות ציוריו, זכה שירו החדש להיות מושמע בערב שיר משוררים ש־נערך בהיכל התרבות. את התוכ־נית אפשר יהיה לראות בקרוב ב־טלוויזיה.

דם במוסיאון

קשה שלא להגיב על תערוכתו המפתיעה של משה גרשוני במו־סיאון תל־אביב, ערב נסיעתו ל־ביאנלה בונציה. צלחות כאילו מלאות דם, המונחות על הרצפה, אינן עדיין מסר אמנותי מרתק המחייב תצוגה במוסיאון, באולם המוקדש לחידושים ולצעירים. אין פה זה וגם לא זה.

דרך גבר בעלמה

הצילומים המעטרים את קירות גלרית סוף השדרה, אינם נראים במבט ראשון כל כך אירוטיים ו־סנציונים, מלבד שניים, בהם הת־קרבה המצלמה בקלוז אפ לאברים האינטימיים של גבר ואשה, כש־המצב בו הם נמצאים אינו מוטל בספק, שהוא אקט מיני טהור. כל הצילומים, ששימחה שירמן, יוצ־רם, קורא להם צילורים, הם בע־צם שילוב מאד מעניין של צי־לום וציור יחד.

את רגעיו האירוטיים המשות־פים עם אשתו, נירה, צילם שיר־מן, כשהדגש על הבעות פניה ו־תגובותיה השונות. על גבי הצי־לומים בחר להוסיף ולצייר בכל טכניקה אפשרית — החל מצבע שמן, ציור בעפרון או בגירי פנדה, קריעת צילום ותוספת צבע שחור בין שני הקרעים, או הדבקת נייר צלופן מבהיק ומקומט על כל מש־טח הצילום. המוסיף רובד נוסף של שקיפויות, ומעניק ליצירה ה־סופית מעין זוהר ועימעום גם יחד.

התוצאה המתקבלת היא של יצי־רות חד פעמיות, בניגוד לצילום שאפשר תמיד לשכפל בלי הגבלה.

שירמן גבה הקומה, קנה את השכלתו במשך שמונה שנים ב־ניו־יורק, וכיום מעניק מנסיונו הרב בשטח הצילום לסטודנטים בסמינר אורנים שבטבעון, ומהשנה הבאה, ילמד בבצלאל. לשאלה מה תגובת אשתו על השתמשו בה כבמודל יחיד ואינטימי לעבודותיו, ותלית צילומיה ברבים, עונה שיר־מן: „אם אני לא מתבייש, למה ש־היא תתבייש?" ואכן, אין במה להתבייש בתערוכה בשלה ורצי־נית זו, המעניקה גוון נוסף לשני שטחי האמנות גם יחד.

LEVAY

יוון-סע לשם עם פלתורס ותגלה עולם אחר.

אפשר לראות את יוון ואפשר לראות את יוון. סע ליוון עם פלתורס ותגלה יוון פרטית, אישית שלך–עולם אחר, שרק פלתורס יכולה להראות לך.
בחר כבר עתה את התכנית המתאימה לך:

עולם צעיר-ל"גזעיים" שבחבורה

8 ימי נופש ובילויים נון–סטופ לצעירים בעיירת הקייט המרהיבה גליפאדה. אווירה אירוטית, חוף ים, שמש נצחית, מוסיקה ובילויים שלא מן העולם הזה, בטברנות ומועדונים יווניים.

עולם קלאסי-לאוהבי הסיורים והנופש

10 ימי סיור ונופש שתחילתם באתונה ואתריה הקלאסיים והמשכם במלונות הנופש בעלי הרמה, בפורטו הידרה או במפרץ וראונה, המשופעים בפעילויות ספורט ובילויים. אפשרויות לסיורים אופציונאליים ושייט לאיים הסרוניים.

מועדי יציאה (לשני הטיולים הנ"ל)
18.5.80 (חג שבועות)
כל יום ג׳ בשבוע החל מ–17.6.80

הפלגה באניה סיורים ונופש ביוון

15 ימים הכוללים הפלגה מחיפה לפיראוס ובחזרה באניה "אריון" סיורים באתונה ונופש במלון "וראונה ביי".

מועדי יציאה:
כל יום א׳ בשבוע–החל מיום 15.6.80

טוס וסע ברחבי יוון

חבילת תיור משולבת לנוסעים אינדיבידואליים, הכוללת אכסון, השכרת רכב ומסלול מומלץ לתיור עצמאי.

חשוב מי מראה לך את העולם.

פלתורס בע"מ
נסיעות ותיירות

תל־אביב, משרד ראשי: רח' אחד העם 28, טל. 650862;
רח' בן־יהודה 49, טל. 221226; מלון הילטון, טל. 246832.
ירושלים: רח' שלומציון המלכה 2, טל. 234318; מלון הילטון, טל. 534097; מלון פלאזה, טל. 224622.
חיפה: דרך העצמאות 82, טל. 660981. **חדרה**: רח' הרברט סמואל 66, טל. 22927. **רחובות**: רח' הרצל 167, טל. 51080. **נתניה**: רח' דיזנגוף 33, טל. 22724.
הרצליה: מלון השרון, טל. 052-78526

חברת הנסיעות הראשונה בישראל

האניה "אריון" הינה משנת בניה 1965 בעלת דרגת סווג בטיחותית שנתנה ע"י מנהל אגף הספנות והנמלים — א"א.

כתבה שנייה בסידרה על התיירות בישראל: מה שירחיק תיירים מאילת זה הביוב והמטוסים הנוחתים ליד המלונות

הסירחון והרעש

ראש־עיר כץ
מקורות אשמה

חתיכות־אורחות על חוף האבנים
מישרד־הפנים נגד החול הלבן

"יש הרבה בחורות שבאות להתלונן אצלי. הן רק יושבות על החוף, וכבר יש בריונים שבאים להציק להן," מספר יעקוב נחמיאס, האחראי על המצילים בחוף אילת. "אני הולך לבחורים האלה ומבקש מהם שיעזבו את המקום. בדרך כלל זה עוזר. הם מפסיקים להציק לבחורות. יש לנו המון תלונות כאלה, אבל ברוב המיקרים, מילבד פעם אחת, המדובר בבריונים מחוץ לאילת. רק בחור אחד היה אילתי, הוא היה חולה־רוח, וטיפלנו בו."

אך לא רק בעיית הבריונות מטרידה את הנופשים על חוף אילת — יהיו אלה תושבי המקום, ישראלים הבאים לנוח הקיים היום לחוף שליד מלון הסלע האדום. עתה מצוי במקום חוף לתפארת, שבו יכולה להתקנא כל עיר־תיירות השוכנת לחופו של ים.

אולם מישרד־הפנים אינו מכיר בחוף החדש. מחובתו של מישרד־הפנים היא להכריז על החוף כחוף־רחצה מורשה, להציב בו מצילים ולדאוג לשירותי־הצלה. מישרד־הפנים לא עשה כן. התוצאה: כל מי שחושש שהאבנים יחתכו את רגליו ושוכב על חול לבן, נחשב כעבריין. ומי שמתרחץ בים ליד חוף מלא האבנים, הוא אינו עובר על החוק.

הביורוקרטיה חוגגת בעיר אילת. מילבד מלון. כיום יש באילת כ־2500 חדרי־מלון ולכל ברור, שיש להכפיל מיספר זה תוך חמש שנים, כדי שהעיר תוכל להתפתח ולקלוט את כל התיירים מן הארצות הקרות, המתכננים גיחה אל עיר השמש.

ראש־מצילים מיזרחי
הביריונים באים מחוץ־לעיר

ארוחות שבת וחוף מטופח

עד כה נמוג מספר יזמים מכוונותיהם. הם הגיעו לאילת, התקבלו על־ידי ראש־העיר, גדי כץ, שליווה אותם, ושהראה להם אתרים שבהם אפשר להקים בתי־מלון ו"עבד" עליהם עד שהפכו חסידי העיר.

אך מאותו הרגע החלה דרך היסורים של המשקיעים־בכוח. הם היו צריכים לקבל אישורים מעשרות גורמים וממאות פקידים. ועדות־בנייה מקומיות ומחוזיות; מישרדי התעשיה, האוצר והפנים; מרכז־ההשקעות והמישטרה — כל אחד מהגופים האלה מתנה את אישורו בהצגת אישורים אחרים, שגם הם מותנים באישורים אחרים.

לפני יותר משנה מינה שר התעשיה־המיסחר־והתיירות, גידעון פת, את ה־אדריכל טומי לייטרסדורף כמנכ"ל החברה־המשלתית־לתיירות, שהיא חברה כללי־ארצית, וכמנכ"ל החברה־לפיתוח־חוף־אילת. כשגילה לייטרסדורף את נתיב היסורים של המשקיעים, הוא יזם פורום שבו מיזגים כל הגורמים הממשלתיים הצריכים לאשר את ההשקעות באילת. הוא כפה על נציגי כל המישרדים שיערכו את ישיבותיהם באילת וישמעו בה את תלונות המשקיעים. היום יש כבר תוכניות מוגדרות של משקיעים לבנות עוד 2000 חדרים במלונות חדשים ולהוסיף כ־500 חדרים במלונות הקיימים. 1000 חדרים כבר נמצאים בשלבי בנייה שונים.

אך בעוד שיש מי שדואג לבניית מלונות חדשים באילת, אין כנראה מי שיפקח על המלונות הקיימים. מנהלי המלון היוקרתי של אילת, לרום (העולם הזה 2229), שמו לאחרונה דגש מייוחד על שיפור השירות והנקיון, ואורחים במלון מציינים שאכן חל שיפור. מלון לרום מצטיין בעיקר בארוחות־השבת שלו, המעומדות על רמה גבוהה יחסית לבתי־מלון אחרים ביהוף הים הנמצא מעבר לכביש והנחשב כאחד החופים המטופחים. מלונות אחרים הנהנים מיוקרה הם מלון קיסר ומלון נפטון. הם אינם מפוארים כמלון לרום, אך גם מנהליהם משקיעים מאמצים וכסף כדי להנעים את שהות אורחיהם.

הביוב ונמל־התעופה

עד היכן במלונות, בשטחים שמחוץ למלונות, מופקדים אנשי סיירת התיירות של העיריה. אין זו מישטרת־תיירות, כפי שהיתה צריכה לקום בכל עיר תיירות בעולם, אלא סיירת כימעט נטולת־שיניים של נשים וגברים צעירים, המנסים לעשות ככל יכולתם במיסגרת שחוקי־העזר העירוניים נתנה להם. הם כישתדלים לפקח על מחירים, אם כי מיספר התלונות, שהם הגישו בעיקר נגד מפקיעים של מהירי משקאות, הוא נמוך ביותר.

העיריה, המנסה בכל כוחה להקל על מצוקת התושבים והתיירים, קיימים עוד הרבה גופים ומישרדים ממשלתיים, אשר כל אחד מהם יכול לעכב את פיתוח העיר. לא רק מישרד־הפנים אטום למתרחש בעיר המבוססת על תיירות, גם מישרדים אחרים מעריכים קשיים על פיתוחה.

באילת מכירים כבר את המשקיעים הבאים לעיר כתיירים. מתאהבים בה, ומחליטים להשקיע בה כסף בבניית בתי־ולבלות או תיירים מארצות הצפון. חופה של אילת מכוסה כולו באבנים קטנות, המפריעות לנופשים לשכב ומקשות על ההליכה ברגליים יחפות.

עיריית אילת מודעת לנושא. לא זה בילבד שהביאה מאות דקלים מאל־עריש וסילקה מיפגעים תברואתיים ואסתטיים מהחוף, אלא דאגה להביא חול זך ולבן בכמויות אדירות כדי לכסות חלק גדול מחוף־הרחצה, אותו החלק שבין החוף

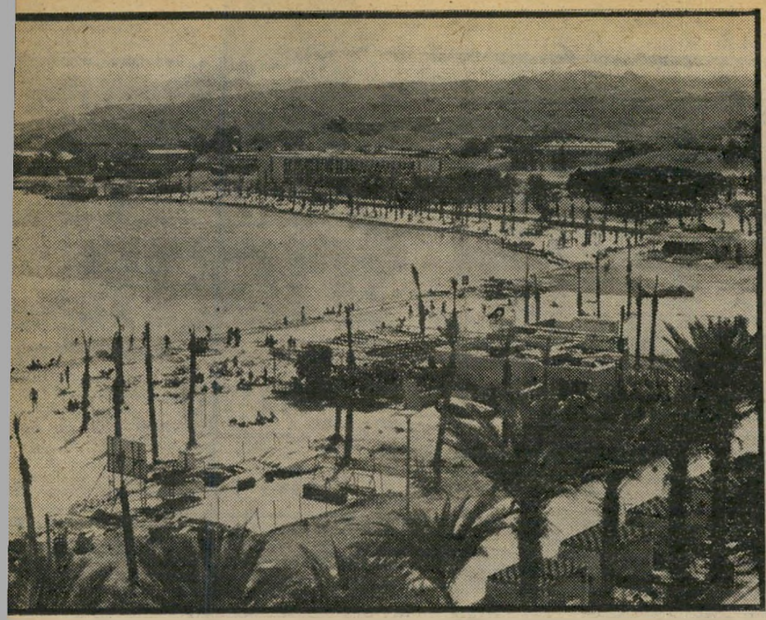

החוף הצפוני־מערבי לפני שנה

התקציב גדל פי ג.מש

החוף הצפוני־מערבי כשבוע שעבר

להוציא את הביוב אל מחוץ לעיר ולהשקיע בנמל־תעופה חדיש

הסבירה אחת מחברות סיירת התיירות, חיה שרפי, שהיתה בעבר שוטרת במישטרת־אילת: „זו בעיה לתת תלונה על הפקעת־מחירים. אם בא אלינו תייר ומתלונן על שגבו ממנו 60 לירות עבור בקבוק קוקה קולה, אני הולכת וקונה בעצמי באותו מקום. אם גם ממני לוקחים סכום כזה, אני מדברת עם בעל הקיוסק, והוא מסביר לי את ההוצאות הגדולות שיש לו. אם אני מגישה דו״ח, זה סיפור של הרבה חודשים, ולפעמים שנים, עד שזה מגיע למישפט.״

לעומת זאת פעילים ביותר אנשי הסיירת בהגשת דו״חות על מיפגעי־תברואה, כפי שעושים פקחים עירוניים בכל עיר אחרת, ללא תואר של סיירת תיירות. באילת הם מקפידים יותר על הנקיון באיזור בתי־המלון ולידם. לעיתים זוכים אנשי הסיירת בין בתי־העיר לבין איזור־המלונות. מאות ואלפי תלונות הגיעו עד כה מתיירים שהתעוררו בכל פעם שמטוס נחת או המריא בנמל־התעופה. חלק מבתי־המלון המתוכננים גובלים בגדר נמל־התעופה ממש.

הבעיה ההמירה עוד יותר כשבאילת החלו לנחות מטוסי־ענק, המביאים את התיירים מאירופה ישירות לאילת. מספר אבי אלה, מבעלי מלון קיסר: „כל אורח אצלי ממלא טופס, שבו הוא מחווה דעתו על השירותים. יש לי כשלושה אחוזים תלונות, ומרביתם על רעש המטוסים ו־הביוב.״ אלה כבר החליף כמה פעמים צינורות התפוצצו ואז אפילו תושבי אילת הוותיקים סבלו מהסירחון.

התקלה ההיא תוקנה, ועתה שבה אילת לסבול מצחנת־הביוב הרגילה שלה.

לייטרסדורף הכיר כבר לפני שנה בכך שזהי בעיית הבעיות של התיירות באילת. הוא פנה לעיריה. הוברר לו שהעיריה הדלת־אונים. הביוב באילת נבנה לפני כעשרים שנה, במקום שהיה מרוחק מהעיר. היום הוא מרכז המלונות של אילת. הביוב נבנה לשרת את תושבי העיר, תוך התחשבות בגידול הטבעי, אך לא תוכנן למיליון לינות של תיירים בשנה.

לייטרסדורף, יחד עם גדי כץ, פנו לפרוייקט־הביוב־הארצי של מקורות. מקורות טענה, כשהיא שולפת את הסכום מהשרוול, כי דרושות לה שני מיליוני לירות, כדי לתקן את התקלה ולהסיר את האחראי על פרוייקט הביוב הארצי. לזכותו של פת יש לומר שהוא היה תקיף ודרש כי מהישיבה תצא ישועה לאילת.

לניכוח תקיפותו של השר, שבו תמכו בלהט רב לייטרסדורף וכץ, התחייב נציב המים להוציא את הביוב אל מחוץ לאילת, למרחק שבין ארבעה ל־10 קילומטרים צפונית מהעיר. הפרוייקט יעלה בין 140 ל־160 מיליוני לירות, ויכלול גם מכון להתפלת־מים. למרות שעדיין לא נערך חישוב מדוייק, ברור כבר עתה שמקורות לא תפסיד כסף. היא תקבל לפרוייקט מימון ממשלתי, שפת וקוברסקי הבטיחו לדאוג לו, אך תרוויח כסף רב מהמים המותפלים. לפי הערכה גסה, לאור מחירי־המים היקרים של אילת, תוציא מקורות את ההשקעה, שאיננה שלה, תוך חמש שנים, מדמי־המים בילבד.

אולם כץ ולייטרסדורף לא הסתפקו בכך. כאשר טענו אנשי מקורות שהעברת הביוב תסתיים תוך כשנה־וחצי־שנתיים, דרשו ממקורות גם תוכנית־ביניים לנסות ולהמעיט מהצחנה בביוב הקיים. אנשי מקורות הבטיחו לבוא בעוד שבועיים אל פת, כשבידיהם תוכנית מדוייקת לעזרה ראשונה לביוב אילת, שתעלה כ־15 מיליוני לירות.

הבעיה החמורה השניה של אילת היא נמל־התעופה. נמל־התעופה הקיים חוצץ בירידות ובתקיפות מטעם בעלי בתי־המלון, בעל מלון עציון באילת, השוכן בפסג׳ ארקיע הישן. ירק ותקף את אנשי הסיירת, שהגישו הלונה על עריכת ליכלוך בפתח המלון שלו. המישטרה הוזעקה למקום והוא ייאלץ לשלם — אם יורשע בדין — גם קנס על הליכלוך וגם על תקיפה.

אולם בעיות החופים, הבריונים, הפקעת המחירים והליכלוך ליד בתי־המלון הן בעיות שוליות לעומת שתי הבעיות המאיימות על התיירות בעיר: הביוב ונמל התעופה.

כיום קשה להימצא זמן רב באיזור בתי־המלון בעיר. באוויר עומד ריח חריף של צחנה, הבאה מהביוב העירוני. אנשי אילת כבר התרגלו לצחנה. אולם התיירים ממשיכים להתלונן.

לפני כחודש התווסף לסירחון „הקבוע״ סירחון נוסף. אחר מבורות־הביוב גלש, ענן הצחנה מהעיר. לייטרסדורף השיג ממקורות של מישרד־התעשייה שני מיליוני לירות, העביר מיליון אחד על החשבון למקורות, החתים את מקורות על התחייבות לפתור את הבעיה תוך חודשים ספורים. כשעבר המועד גילה לייטרסדורף שמקורות כלל לא התחילה לטפל בנושא, ועיכב את מיליון הלירות הנותרות. והצחנה נשארה.

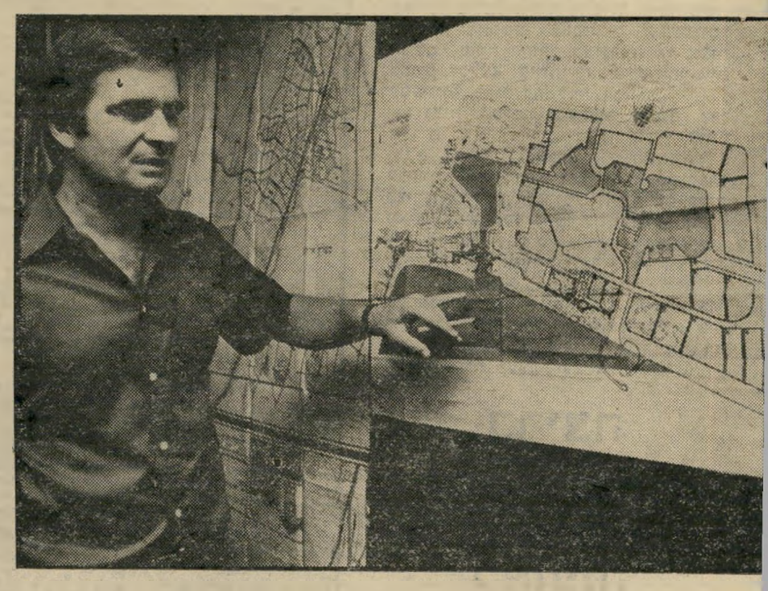

מנכ״ל־פיתוח חוף אילת לייטרסדורף
לקבץ את כל הגורמים

הרעש סודק שמשות

אחרי **הפירכים** על הצחנה בהעולם הזה זימן שר־התיירות, גידעון פת, ישיבה דחופה במישרדו, לדון בבעיית הביוב של אילת. בישיבה, שנערכה בשבוע שעבר, השתתפו, מילבד השר, גם כץ ולייטרסדורף, מנכ״ל מישרד־הפנים, חיים קוברסקי, ונציב המים, מאיר בן־מאיר, את שמשות דלתות־הכניסה למלון, שנסדקו מרעש המטוסים הנוחתים והממריאים.

ההשקעה בנמל־תעופה חדש, שיענה על צרכי אילת ועל הצרכים העתידיים של התיירות לעיר, היא של כחצי מיליארד לירות. הסכום נשמע מבהיל, אך לא למי שבודק את הדברים לעומקם. תמורת הקרקע של נמל־התעופה הנוכחי אפשר לקבל סכום גבוה מזה. הנמל הנוכחי נמצא באיזור היקר ביותר מבחינת מחירי־הקרקעות בעיר המתפתחת, והמיגרשים שלו ייחטפו מייד.

אולם גם לעניין זה דרושה יוזמה רבה, ובעיקר יוזמת־תיאום בין הגורמים השונים. עתה, אחרי שנפתרה כביכול בעיית־הביוב, מתכננים לייטרסדורף וכץ להסתער על נושא נמל־התעופה.

שוטרת־תיירות חיה
מכות ויריקות

על המסלול

סריגה ברוח הזמן

מאז ומתמיד היה ייחוד הסריג בנשיותו. כשצו־האופנה הכתיב סגנון צבאי, אי־אפשר היה לבטא בסריגים כראוי את רוח הזמן ולכן סבלו הסריגים מיריידה. אך עתה, כאשר רוך וחיטוב שולטים שוב בכיפה, הרי זו חגיגה ליצרני הסריגים, והזמן המובהק לשוב לבגד הסרוג.

המתאגרפת מתלבשת בהתאם, בבגדי הספורט המת־אימים, מכנסי־שורטס קצרצרים וחולצת ספורט מבד טריקו מכווץ במותן. אימרת־פס משמשת כקישוט לבגד.

סרבל קצר מבד נוח וגמיש. הסרבל עשוי מחתיכת בד אחת ואינו נפתח על־ידי רוכסן או כפתורים. הוא תפור בגיזרת בגד־ים.

בולרו מסריג קליקה בפסי אלכסון בצבעים של אמאיל ירוק וורוד. הבולרו נלבש מעל שמלת כתפיות מכופתרת בצידה, מבד גלי, חגורה כפולה בצבע אמאיל משלימה את המראה.

קולקיית הבגדים של דורינא לקיץ 1980 מורכבת מהסריגים החדישים ביותר. בקולקציה זו אפשר לראות את הצבעים החדשים על הניואנסים האופנתיים ביותר. המייחד בגד אחד מהשני הוא משחק הצורות והצבעים בחלקי מערכת אחת. למשל: חלק עליון בצורת משולש, שחור על רקע לבן הנלבש מעל גופיית־פסים שווים ברוחבם אף הם בשחור ובלבן. העזה יפה זו המקנה את המראה הנכון לבגדי שנות ה־80.

הצבעים השולטים באוסף הם: ציקלמן (ורוד רקפת) טורקיז־ירקרק, אדום, צהוב, לבן, שחור — הצבעים עזים ומבריקים. המראה עליז וספורטיבי.

מכוסה לרוחב הוא הבגד הספורט־בי של חברת אריסטו־שמט. הוא מורכב משני חלקים מבד טריקו, נוח למטרות ספורטיביות שונות, אך אפשר לנצלו גם בשעות הבוקר למטרות אחרות, לא רק לספורט.

לשחור יש בקיץ זה מעמד מיוחד. מר־בים לשלב אותו עם כל הצבעים, אך בעיקר עם לבן. שילוב זה תופס מקום חשוב בקולקציה של דורינא והוא גם השילוב הבולט כיום בחלונות־הראווה של פאריס, מילנו, צירין ולונדון. מובן ששי־לוב זה מתקשט באביזרים צבעוניים: חגורת „סחור סחור" בציקלמן, או נוצות בסגול וכיוצא באלה אביזרים אישיים צבעוניים מאוד להשלמת המראה.

דוגמות הסריג מושפעות השנה מה־ציירים מונדריאן ומירו; המאפיין אותם והבא לביטוי בסריגים אלו הם הצורות הגיאומטריות האסימטריות, המשולבות בצורה מלהיבה. הסריגים השנה הם קלים מאוד, ממש אווריריים, כשמעליהם אפשר ללבוש מקטורן קיצי, „סריג פרווה"; זהו סריג הקליקה המיוחד לבגד עליון קיצי עם מראה צעיר.

בקולקציה של דורינא יש פריטים בו־דדים הניתנים להרכבה בווריאציות שו־נות. עובדה זו מקנה לכל קונה את ה־יכולת להיות מעצבת עצמאית.

בריצה ספורטיבית לאופנה

חברה חדשה הופיעה על מפת האופנה שלנו. החברה נושאת את השם אריסטו־שמט. היא מתמחה, בעיקר, בייצור בגדי ספורט מטריקו במיגוון צורות. לאחרונה הוצגה הקולקציה החדשה של חברה זו. הקולקציה מבוססת על אוברולים ארוכים וקצרים מבד מגבת וטריקו, שמלות קט־נות, אף הן מטריקו. אפשר גם למצוא סרבלים ומיכנסיים בסגנון הטרינג, מבד כותנה, גומי נתון במותן והבגד נטול כפ־תור ורוכסן. אגב, אינך חייבת לעסוק ב־ספורט על מנת ללבוש את בגדי הספורט הללו. הם בהחלט אופנתיים ואת תיראי ספורטיבית בבגדים אלה גם אם לא תחלפי בריצה פראית על פני רואיך, אלא תפסעי בראש מורם ובגו זקוף ואינך חייבת להח־זיק בכדור כמו שחקנית כדורסל בשעה שאת לובשת את המיכנסיים האופייניים לשחקני הכדורסל. בקיצור, את יכולה להיראות ספורטיבית גם מבלי לעסוק ב־ספורט. שלא תביני אותי שלא כהלכה. אם את עוסקת גם בספורט — תבורכי.

נמר של עיר

האיש שעמוס עוז קרא את סיפרו ב„עיניים עצומות"

✱ המחברות של יורם ברונובסקי ויהושע קנז ✱ מיכה יוסף ברדיצ'בסקי בעיני בנו ✱ יומולדת ספרותי מצחיק מכולם

פולקלור

רכלבסקי

כל שנה בספרות הישראלית ופזגי הנפל שלה. אשתקד זה היה **דויד שיץ** שהחל בחול העשוב וסיים בהדמנות האחרונה, והשנה זה **חיים באר־רכלבסקי** שהחל וסיים בנוגות. בניגוד לספרים אופנתיים אחרים, אשר טווח־החיים שלהם, הוא בן שנה עד שנתיים, הרי ספר זה של רכלבסקי, זכה בארבעה חודשים של חסד, שהחלו בראיון משפיל בתוכנית שעה טובה של **מני פאר**, שבו הסביר חיים באר, כיצד התחכם כנער עם **ש"י עגנון**, התחכמות שנועדה להבהיר לקהל הצופים, כי מש"י עגנון ועד לחיים באר לא קם עוד עוגן כלשהו לספרות הישראלית. תקיעת עוגן זה, נעשתה בעזרת להקת גברות שהרעיפו עליו מילות שבח, החל ב**רות אלמוג**, וכלה ב**רינה לי**, שדבריהן והערותיהן חסרו קשר כלשהו לאמת הספרותית. במידה שיש כזאת בסיפרו של באר הנ"ל. המסע המטיאורי הזה, זכה לדחף נוסף מטעמו של איש חולדה **עמוס עוז**, שהעיר על ספר זה „קראתי אותו בעיניים עצמות..." הערה דו־משמעית, לגבי סופר צעיר, העושה כל שביכולתו על־מנת לחקות את סיגנונו וגופיו של עמוס עוז, ומצליח לבצר את מעמדו בליגה החמישית של חקייניי עוז. את פסטיבל חיים באר, קטע בחריפות חדה וענינית הפרופסור **דן מירון**, שהעיר בתוכנית־רדיו כי ספר זה „נכנס ברגל לתוך פנדל משחמש..." במילים אחרות, חיים באר כותב את שכתבו לפניו, בפחית כישרון מקדמיו, וביותר שמן זית זך.

הספר נוצות * הוא ספר מאזן רכילותי של ירושלים בראשית שנות החמישים, עם רקע של תמונות והבזקים מירושלים של תקופות קודמות. בסיפרו מנסה באר להתייצב מול מראת הספרות העברית, ולראות את עצמו כ**ג'יימס ג'ויס** ממאה־שערים ושכונת גאולה, ולערוך מיפוי דאבליני מאוד של רחובות ירושלים למי־ניהן, תוך אטימות מוחלטת ללשון, לאיכות כתיבתית, ולערכים ספרותיים של אמת. את תרומתו למודרניות מביא חיים באר בפיצול האני המספר לשתי דמויות: למספר ולחברו **רכלבסקי**, אלא שיודעי ח"ן מרחובות ילדותו, מעידים על באר ששמו בבחרותו היה רכלבסקי, וזו היתה גם הכתובת מעל למכולת של הוריו, שהם אחד מצירי סיפור מונטוני זה, שהפך רב־מכר תקופתי, עד לאותה קטילה עניינית ומעודנת של דן מירון.

סיפורו של באר/רכלבסקי הוא סיפור התבגרותו של נער בשכונות הללו, התבגרות מזוייפת, ומעוררת לעיתים רחמים בסכריניות שלה. המחבר הסובל מדחף אינפנטילי במיקצת להציג בקיאויות שונות, מביא אותו לפתוח בציטוט קטע שיר של **נוח שטרן**, שבתת־ההכרה של המחבר, מעיד על זיופיו וצרימותיו לאמיתויות שונות: „בעיר זו, איתנה בבדידות, העבר העתק נותן אותותיו בסילוף..." והסילוף, הוא בעצם המוטיב החוזר בעיקביות בספר מתמשך זה.

אנתולוגיה שטוחה לתודעה־יהודית. כבר בעמודים הראשונים של נוצות מבהיר באר/רכלבסקי לקורא כי הוא משתין על עיניו בעברית שלו, באופן יוצא דופן. והאופן הוא, כתיבה במשפטים של סוף שנות השבעים, שבהם הוא שורר מילים של אידיש נוסח מאה־שערים של שנות השלושים והארבעים, כמו: „...ואפי־לו את התורכי הטיפש, שהאמין שהסמר־מוטים לא יירקבו במימי הפיאס־קאנאל..." כאשר ה„סואס־קאנאל" הוא נטע זר בעב־רית העכשווית, כמו ה„אגנט" בדברים הבאים: „במלחמה העולמית היה אביו של לדר, הלא הוא רב דויוד, אגנט של התורכים..."; מי צריך את השטויות הללו. או שבאר/רכלבסקי כותב בעברית של שנות השמונים, או שהוא מתרגם לעברית

חיים באר (רכלבסקי)
יצירת־בוסר פטפטנית

אידיש של שנות השלושים והארבעים, אפשר לחשוב שלא לימדו אותו במאה־שערים פרק בהילכות שעטנז ושתי־וערב.

כמו סוכן־ביטוח שחדר אל חורש הספרות הישראלית, דאג חיים באר, במק־ביל לפירסום סיפרו, לתעודת־ביטוח מצידו של עמוס עוז — שאל שכונות ילדותו, כפי שתוארו במיכאל שלי, בסומכי וב־הר־העצה הרעה פלש. חיים באר דאג לפרסם במעריב (6.4.80) מסע ספרותי אל מחוז חייהם של גיבורי עמוס עוז, תוך פיזום שיר־הלל, עם פינות ציניות לעבר הסופר המתגורר בקיבוץ חולדה. אלא שמסעו לאימוץ נופים אלה, לתוך סיפרו, הביא יצירת־בוסר פטפטנית, מלאה פרטים פולקלוריים בלתי־מדוייקים אשר עושים רושם של מדוייקים וקפדניים (ועוד יורחב על הדיוק הדיבור), תוך שיעטנוז בסולם־ערכים שטוח הלקוח מתוך אנתולוגיה שטוחה לתודעה יהודית. מין יהדות לעניים ולבורים, בנוף זה לא נפקד חלקם של קברני ירושלים, אותם הופך באר לגיבורי־מישנה, מבלי שיהיו ראויים לכבוד זה, מאחר שהם בזויים בעירם.

באר/רכלבסקי אינו תולה את „נוצתו" רק על האילן של עמוס עוז. הוא גם מרחיק אל מעבר לימים, ומאמץ את שיטתו של המחבר האמריקאי וחתן פרס נובל, **סול בלו**, המביא לכל ספר מספריו גיבור והגיגיו מתחומיה של הפילוסופיה, ולידי פילוסופים משומשים של בלו כהומבולדט (במתנת הומבולדט) וה.ג. וולס (בכוכב־הלכת של מר סאמלר) מוליך באר את גיבוריו החדי־ממדיים אל „תורת פופר־לינקיאוס", ונוהג בכתיבתו מינהג של **סול בלוז** (**סול בלו־עוז**) מינהג שאינו תורם למקוריות היצירתית.

הנוצות של חיים באר הם סיפור אוטו־ביוגרפי בעל ביוגרפיה שטוחה, או במילים אחרות, אוטוביוגרפיה חשופה, שבה המחבר אינו חושף את עצמו. הנער הגדל בגבולות מאה־שערים אינו מאונן, אינו מתאהב, אינו קורא ספרי פורנוגרפיה, אינו עושה כל מיני דברים שנערים מתבגרים נורמליים נוהגים לעשות אפילו בירושלים עיר־הקודש.

כמה מהמקילים בביקורתם את הנוצות של חיים באר, טוענים להגנתו כי הוא מביא מיון של אירועים היסטוריים שהת־רחשו בירושלים של סוף שנות הארבעים וראשית החמישים, בקפידה ובדייקנות. אלא שהאמת המרה היא, שגם כאן נוהג באר מידה של איפה ואיפה. הוא מטהר, מיישר ומייפה את ההיסטוריה למען צרכיו המאוד לא־חשובים, אך בעלי מטרות די ברורות. למשל: הוא מתאר את הפגנות השילומים ואת **מלכיאל גרינוולד**, ומגן על הדת מפרקיה המכוערים, מגמתיים ושתלטניים. לא יתכן שחיים באר הנער, המתבגר, בירושלים של ראשית שנות החמישים לא היה עד להפגנת הנשים הדתיות שהפגינו מול הכנסת הישנה נגד גיוס חובה של בנות לצה"ל, לא יתכן שהוא לא היה עד לפחות פעם אחת למכות שהתנהלו במשך שנים, מדי שבת בכיכר־השבת ושאר פרקים ירושלמים המפארים כל זיכרון של בן גילו ודורו של באר/רכלבסקי.

בכל פעם שבה נוגע חיים באר בעובדות היסטוריות הוא מעוות אותן לכאן ולכאן, והוא עושה זאת בנוסח שהקורא הצעיר, עשוי לבלוע את טעויות המחבר, כמו הקטע בעמוד 191, שם מתאר באר קטע מתוך הפגנת חרות נגד השילומים מגרי־מניה: „חוד־החלוץ הצליח לחצות את רחוב קינג ג'ורג' וכמרוצתו הפך את מכוניתו של אחד מחברי־הכנסת שחנתה על־יד המיספרה של 'רוברט' שבקרן ה־רחוב. שומרים שעמדו על הגגות מסביב, השליכו לעברם פצצות־עשן ואחת מהן פגעה בבנזין שנשפך ממיכל המכונית ההפיכה. החרחוב, עד מלון 'עדן' שבקצהו, בער כולו באור אדום כמו התופת..."

אין בכוונתי לעורר בלב הקורא רעיונות אודות נוכחותו של באר/רכלבסקי במקום שבו אני נכחתי במיקרה, באותו לילה, אבל מול המיספרה של 'רוברט' שכנה אז תחנת המוניות נשר והמכונית שהוצתה היתה מנית של אותה חברה. בהעולם הזה (740) כתוב: „פחות בת מזל היתה מכונית של חברת המוניות 'נשר' שנפלה קורבן לעודף המרץ של כיאבי־השואה, נהפכה על צדה. הבנזין שנשפך מתוכה נזל על הכביש לעבר מלון 'עדן', הוצת במיקרה ע"י כדור של גאו מדמיע, התלקח האויר את הרחוב האפל (בשעה 19.00) באור אדמדם מטיל אימה..."

כסופר צעיר ובעל יומרות אמור באר לדעת כי אם לא נכח במקום, היה עליו ללמוד את כל העובדות, ולא לשחק בהן כאילו היו אמיתות השייכות לו בלעדית. אגב, שבועיים מאוחר יותר היה ליקוי־חמה עצום, שריגש את כל ישראל, והטיל לכמה שניות חשיכה, אולם באר/רכלבסקי ברוב קפדנותו לא ניזכר בו בכתיבת סיפרו.

לסיכום, נוצות הוא בלוף ספרותי עשוי כהלכה, העלול להכניס את קוראיו לערפל־קרב אינטלקטואלי, בפרקי מידע של נער מתבגר, שבהם הוא מגיע מאיינשטיין ועד **גאנדי**, מבלי שיטיבו עם סיפרו, וכישרונו. גם דמיונו היוצר של באר עובד שעות נוספות וכאשר הוא כותב: **את חדשות הפלילים חתמה ידיעה מיוחדת שהביא לאילפון, בעת קריאת החדשות, הכתב לענייני מישטרה**... הרי היה עליו לבדוק, ואז היה מגלה כי רק בשנת 1960, החלו להיות „כתבים לענייני מישטרה" ברדיו, וטרם הגיע אז, בשנות החמישים זמנם של „יומני־חדשות. עם קצת יותר עזות מצח, הוא היה מכניס את כתב־המישטרה של הטלוויזיה־הישראלית ל־תמונת־מצב זו של סיפורו בשנות החמי־שים. גם האופן, שבו צומח פתאום בעמוד 190 ומשהו דוד, שלא הוזכר עד לאותו עמוד, ושאר מלמולים של דייקנות ספרו־תית כביכול, הופכים את הספר הזה לעוד ספר שימלא עד מהרה את מדפי הספרים המשומשים. מאחר שהקוראים לא ישמרו אותו עבור בניהם, או עבור עצמם לקריאה חוזרת. אפשר לומר על נוצות את המילים שבהן מסיים באר/רכלבסקי את סיפרו: **„כרוב חלומותיהם של בני־האדם היה גם קצהו של ספר זה נעזין במותו."**

כתבי־עת

„מחברות"

בנוף הפראי של הספרות הישראלית, שבו משמשים כיתבי־עת ושנתוני ספרות כמכשירים בידיהם של קבוצות־איגרוף ספרותיות, בולט חסרונו של כתב־עת

יהושע קנז
עשוי להתפתח כחב־עת מעולה

ביקורתי, אשר מביא ומציב לנגד עיניו את טובתה והאמת של הספרות הישראלית, מעבר לכיתתיות המובלטת.

כאשר ראתה אור החוברת הראשונה של מחברות — לספרות חברה וביקורת בעריכת **יורם ברונובסקי** ו**יהושע קנז**, היה ספק מה, אם ירחון זה יהא בכוחו לספק צרכים ביקורתיים אלה של הספרות הישראלית. רשימה של הפולק־לוריסטן הירושלמי **חיים באר** (ראה:

* חיים באר — **נוצות**; הוספריה לעם; הוצאת עם עובד; 247 עמודים (כריכה רכה).

נמר של נייר

(המשך מעמוד 79)

פולקלור) וביקורת אישית של **יהודה מזכר** כלפי אלוף **דני מט**, תוך פתדנות מזוהה מאיזכור שמו, ועוד כמה מרכיבים תמוהים למדי בחוברת שכזאת, צימצמו את התיקווה שנתלתה בה. אך את האור בחוברת הראשונה הביאה הפגישה עם פרופ' **דן מירון** שחשפה מעט מעולמו של הפרופ' והמבקר. רשימה רבת־עניין נוספת היתה רשימתו של **רואן בארת** המנוה, שבחי העצלות, רשימה מבריקה שהאפילה על השיעמום שהפיקה הגב' **שולמית הר־אבן** (ריפטין) בטענתה יצירתיות או יצירה. חמיהה נוספת הביאו מעשיו הכתו־בים (קשה לקרוא לדבר הגיגים) של מר **מרדכי הורוביץ** (בעלה של מחברת ירושלים של זהב... **נעמי שמר**) בחברת מכובדת של יודעי עברית, לפחות. רשי־מתו של **אמנון אחי־נעמי** מתח גבוה — זרם ספרותי שדנה בספרות־המתח, זרם שעדיין אינו מקובל בארץ כזרם של כתיבה ספרותית, היא רשימה המעלה צער על שאחי־נעמי אינו תורם יותר מדיעותיו במאדיום של האות־המודפסת. לסיכום: החוברת הראשונה של מחברות היתה לא מגובשת, ערוכה רע מבחינה גראפית, אך יחד עם זאת היא עוררה תקווה לעתיד לבוא.

החוברת השנייה של מחברות (גליון פברואר) מחזיקה עדיין כמה ממחלות־הילדות, כאשר מאפיין אותן שוב **חיים באר**, ברשימתו המאוד־אופנתית המועתקת מהואסט־אנד הלונדוני, בדבר **אויטה פירון**. לעומת זאת, רשימתו של **דויד וויינפלד** (כדמי) הפלא של היום־יום מביאה מסע מרתק לעולמו היצירתי של **ברונו שולץ**, שסיפוריו חנויות הקינמון + בית המרפא בסימן שעון־החול ראו אור באח־רונה בעברית. פרופ' **דן מירון** הביא רישום עדין של המשוררת **יוכבד בת־מרים** שהלכה לעולמה, ופרופ' **אפא כשר** עורר את הנושא תרבות בסימן שאלה רשימה שבה כתב בין השאר בנוסחו ה־פולמוסי האופייני: „שאין אנו אוהדים מזכהים בשום תרבות, שאין לנו אחיזה בממורת כלשהי של משכמעויות, נישה וערכים, שאין לנו כל מה שיכול אולי היה להיות לנו — גם אלה מסירותיה הבלתי־צפויים של הציונות המרכזית, שנתנה לנו ריבונות לאומית. האם המחיר התרכזתי היה הכרח בל־יגונה?"

בצד הגיגים איכותיים שכאלה, כשובל של אבק כוכבים, מעלה **עדה צמח** את בצידי הדרכים, רשימה שלא ברור מה הביא את המחברת להעלותה על הנייר, רשימה רבת עליצות של אחד **א. חדרי** עוסקת במשהו קרה של **ג'וזף הלר**, והדרי הנ"ל, מתייחס למחבר האמריקאי, בערכים שבהם נבחנו בשנות החמישים סופרים ישראליים, שבגדו באינטרס לאומי זה או אחר, או לא הביאו ליסת בשרים פטריוטית די הצורך ליציר־תם. אגדור איכותי חסר־תקדים בעיתונות העברית, הוא מדורה של **עדה ברודסקי** תקליט לעולם חוזר העוסק בתקליטים של איכות גבוהה.

אין ספק, שאם מגמת עורכי מחברות היא להשתפר בקצב זה מחוברת לחוברת, הרי לנגד עינינו עשוי להתפתח כתב־עת מעולה שבמעולים.

עיון

בן על אביו

עמנואל בן־גוריון בנו של הסופר המעולה **מיכה יוסף ברדיצ'בסקי**, שימש בשנות חייו האחרונות של הסופר ליד אביו, ובמהלך גסיסתו אף סייע בידו בכתיבתו. באחרונה פירסם בן־גוריון את סיפרו רשות היחיד / מיכה יוסף ברדי־צ'בסקי בעשרים שנותיו האחרונות * שהוא מעין מונוגרפיה מקרוב אודות אביו הסופר. עשרים שנות חייו האחרונות של ברדי־צ'בסקי היו שנים של מרירות רבה, כאשר עשור שנים אחד העביר הסופר בעיר ברסלוי, ואת העשור השני בברלין, מבודד ומנותק ממרבית ההתרחשויות של הספרות העברית, כאשר קירבתו האחת והבולטת היא קירבתו לסופר **יוסף חיים ברנר**, שכוכבו החל דורך, באותה תקופה, ומיכה יוסף ברדיצ'בסקי חשף את כל אמונו בסופר צעיר זה, שנרצח זמן קצר בטרם מותו של ברדיצ'בסקי, בעוד כוחו במותניו. עשרים שנות חייו האחרונות של ברדי־צ'בסקי היו בסימן התרחקותו מהספרות העברית היפה, תוך שהוא מתמסר לחקר האמונה היהודית, היסטוריה, פילוסופיה וריכוז מורשת האגדות היהודית.

ספר זה מתבסס על רשימות רטרוספק־טיביות שהיו עם עמנואל בן־גוריון במשך עשרות בשנים, רשימות שאותן טרח לשכלל כמידת יכולתו, במשך הזמן. בספר מצויים מיפרטים שונים שחוקרי מיכה יוסף ברדיצ'בסקי טרם בחנו, מיפרטים וביניהם יומנים, טיוטות כתיבה, תוכניות למחקר ורשימות, המצטברים לתמונה עצומת ממדים של אותו ענק ספרותי, אשר בודד את עצמו מעולם ומלואו, וחי בנכר, באמצע התפוררותו של העולם הישן, בברלין, את נצח הספרות העברית והמורשת, כפי שאלה נראו בעיניו.

ברדיצ'בסקי שחיפש את הצל, את הרי־חוק ממישחקי הכיבוד שהספרות העברית באותם ימים כה אהבה להעניק לטובים שבה, ניהל למעשה, כמשחמע מתוך ספר זה, טריפ אישי יוצא דופן, שעסק בהחרבת מיתוסים עבריים שונים, החרבה שנועדה להיטיב עם עתיד הספרות העברית. ברדי־צ'בסקי הקדיש את עצמו במהלך שנים אלה של אחרית חייו למציאת אוצרות אבודים של תרבות, כאשר אחד ממחקריו הבולטים באותם ימים הוא סיני וגרזים. זהו ספר המלא פרטים מרתקים, כמו מיכה יוסף ברדיצ'בסקי הסופר, שחיפש אותיות מיוחדות להדפסת ספריו, ופנה אל הקבטור **רפאל פראנק**, עליו מעיר עמנואל בן־גוריון: „מי שצייר את האותיות פראנק־ריהל השגורות עכשיו בכל דפוסי ארץ־ישראל..."

פרט מרתק נוסף הוא אמצעי הפרנסה של ברדיצ'בסקי, כאשר הבן אומר על אימו: „בהיות אשתי מכלכלת את הבית

מיכה יוסף ברדיצ'בסקי
תמונה עצומת־מימדים של ענק־ספרותי

בעבודה הרפואית (פתור רפואת־שיניים) שלושת החדרים — אחד נועד לחדר עבודתו ואחד לחדר קבלת החולים וה־שלישי מילא את כל יתר התפקידים..."

פרק מאלף הוא הפרק שבו מתמודד עמנואל בן־גוריון עם שנות חייו האחרונות של אביו, כאשר זה השלים את שלושת הסיפורים ואת הרומן המרתק שלו מרים, רומן שהשלים המחבר על ערש דווי.

רשות היחיד הוא ספר שבו מתאר בן המעריץ את אביו, את עולמו הספרותי, ומצער במעט על שלא עלה בידי הבן, לזכך עוד במעט־הערצה זו, על־מנת להפכה לגחלת הכלל, נחלה שהיה בכוחה להגביר האהדה וההערצה שלהן ראוי ברדיצ'בסקי הסופר, ומלקט האגדות בימים אלה. חבל שהמו"ל לא דאג למפתח שמות מכובד לספר זה.

בחטף

שמעון פרס ו„ההספדים המופלאים

אהובים על גדולי תנועתנו" ★ „מוזה

מוזה מקומטת למוז מקומט..."

●● תחת הכותרת על המסלול מביא המבקר **ירון גולן** במוסף הספרות של דבר את אחת מפניני עולם העסקונה כפי שמעולם לא פורסמו בבמה כלשהי. ירון גולן, תיאר בלב ליבו של מיבצר הספרות ההסתדרותית. את אחד מסמלי הניוון שהביאו זקני העסקונה הספרותית לספרות הישראלית. העילה: מלאת שבעים וחמש שנה, לבכיר עסקני הספרות בישראל, **ישראל כהן**. כך פתח ירון גולן את רשימתו: „אם ייערך מישאל־עם בקרב פועלי ארץ־ישראל באשר לסוגיה, אם ידוע להם מי הוא ישראל כהן, ומה כוחו גדול — יהיה עוונכם כבד מנשוא, אם לא שמעתם על האיש הנכבד הזה..." אבל עד מהרה מביא ירון גולן את הישגיו הספרותיים: „הוא ערך במשך 22 שנה את הפועל הצעיר... ואף כיהן כיו"ר אגודת הסופרים..." ולאחר עוד פרק על היו"ר כהן ובתו פרופ' **נורית גוברין** בנוסח של: „היידעתם כי 'ביום כ"א שבט תשט"ז, נתקיימה במעיין־ברוך החופה של בתו נורית עם **שלמה גוברין**? לכבוד המ־אורע הוציא הקיבוץ עיתון חגיגי בתב־ניתו של הפועל הצעיר, ובו דברי סאטי־רה ושנינה על הזוג"" ירון גולן ממשיך ומתאר את במת־הכבוד לחגו של ישראל כהן (75 שנה): „על במת הכבוד נתגלו פניהם המוכרות של **שמעון פרס** ואי־אלו דמויות מטושטשות. האמצעי שביני־הם, בעל פנים שמנמנות, גוקשות וגרגשות כלשהו, הוא חתן השמחה..." ועל מחזה זה אומרת אחת מהנוכחות באולם בבית הסופר: „'תביטי כמה שישראל (כהן) נשאר יפה', לחשה מוזה ישישה למוזה מפוהקת, שליטפה מבט קשוב בכוהננו, ששערו הלבין מענוה ומאושר. מהכניסה נראה לי שנקלעתי לכנס צפוף של פני־סיונרים ועסקני ספרות..." אלא שמסתבר כי כמה דמויות מחיי־הרוח של ישראל נעדרו מכנס זה של יום־ההולדת לישראל כהן, ומוסיף ירון גולן: „אמנם **מיכלי** נעדר, ומזכיר ההסתדרות נמצא בשליחות חשאית, אך אפילו נשיא המדינה שינן את תלמודי, ומברקו בישר ליוצר החוגג כי הינו 'עסקן, סופר ומסאי מהשורה הרא־שונה, שנשאר גם פועל וגם צעיר'. ואפילו נשיא האגודה (אגודת הסופרים) משוררה הלאומי של חיפה (ביטוי אותו אימץ ירון גולן מתוך מדור זה נמר של נייר) — שאת יובלו חגגנו אמש בטכס מרומם — יודע גם יודע כי אין כמוהו, וכלשונו 'ספרא וסייפא — נאמן בית היצירה העברית'. ואילו **שמעון פרס**, יו"ר המיפלגה, שפעם עבר חתול שחור בינו לבין מפא"י ההיסטורית — שעליה נמנה חתננו — בא בכבודו ובעצמו. תמיד היו ההספדים המופלאים אהובים על גדולי תנועתנו..." ובבשורתו של היו"ר פרס לסופרי ישראל. הוא מביא משבחי הספרות העסקנית במיטבה: „כל מי שנטל את עטו בתנועת העבודה בא אל עיניו הבוחנות ולפעמים גם אל לבו החנון כדי שיבחן אם הדברים אכן ראויים שיידפסו. הסופרים של תנועת העבודה (קרי: ישראל כהן) ניסו לרסן אותנו הפוליטיקאים מפני שביסודו של דבר תרבות היי ריסון..." הקהל נרגש לפי תיאורו של ירון גולן, המצטט קול המון: „כמה הוא מדבר יפה', מוזה מוזה — מקומטת למון מקומט ולא הבחינה שממש מולנו נהם הסהר, ומתוכו קפץ שד נסתר בדמות בנה של רוזה..." ואכן, איזכורו של **יצחק רבין**, בנאום זה של פרס לסופרי תנועת־העבודה, ותנועת התרבות המרוסנת, תוהה גולן לעצמו, ושואל: „האמנם כעסקן מיפלגתי היה כהן סופר שריסן הפוליטיקאים, או שמא נתגלה כפוליטיקאי שריסן את תיסכוליו הספרותיים מזה ונתן להם להשתולל כפטרון מלומד וקרתני מזה?..." מכתיר כתרים אחר הוא **יצחק ארצי**, סגן ראש עיריית תל־אביב, המסביר: „יום ההולדת שלפנינו הוא חגה של תל־אביב, שבה פועל כהן 40 שנה..." ומעיר על כך ירון גולן: „אכן, כפתור, פרח וחצי סימטה מובטחים..." ואחרי סגן ראש־העיר ארצי שהוא גם אביו של משורר ארצי, עלה לדבר פרופ' **דב סדן**, או ברל הקטן כמאמרו של ירון גולן, שהוטיף: „מנה ברל הקטן חבורה של מסאים ומבקרים מופלאים, זוגות זוגות, כדהכי. כשעבר את **שטיינמן וקריב, סוקולוב וברוינין, צייטלין ור' בנימין, קלצקין** ואחרים, הגיע עדי ישראל כהן. זרה זה כילד מגודל שאולי חש כי מגן רק מעט משבחיו. מרוב התרגשות מהמעמד, התעלף אחד הקשישים הקשובים, ונעלמו ממנו דברי פרופ' **הלל ברזל**, שלמשמע הדרש המפולפל הפליג בשבחי הקדוש־ברוך־הוא, שחלק מחוכמתו לפרופסור הנאמן, והזמין כמנה חמישית את **אהרון מגד**. כל עוד בלבב פנימה נפעם המספר מזכרונות הילדות של מנגרפו (כהן חיבר מונוגרפיה על אהרון מגד — ד.ע.)..." ואחרי המסיבה הזאת, הרי ששב לו ירון גולן לביתו, ומתחיל לחפש אחר תרומתו של ישראל כהן לספרות העברית. וטוען ירון גולן, ובצדק: „אכן, מי יגלה עפר מעיניכם. **ברנר וברק, ביילינסון ורובשוב** היקרים? ומה בכך אם כתיבתו (של כהן — ד.ע.) איננה מצליחה לעבור במעופה מחסומים יסודיים, הנראים חיוניים לאדם מוגבל שכמותי, כגון: מקוריות ודמיון יוצר, רגישות חזקה למילה הכתובה, ותארים רבים שלא כאן המקום לפרסם... כקורא ותיק של הפועל הצעיר — היותר לי לבקש בשקט: אנא, אל תגזמו, הן אישיותו והן כתיבתו של כהן אינן חורגות מן הבינוניות השפויה, מהבנאליות המאופרת, שרבו מגבלותיה. להשוואה בין גרוטסקה של **גוגול** לגרוטסקה של **מגד**, בין פרקי הילדות של **(י.ד.) ברקוביץ ובן־ציון** לאלו של כהן, בין **סדן לשטיינמן** במיטבם — וכהן במיטבו. יותר ממה שכהן מעניין כמסאי מקורי, יש עניין סוציו־ספרותי בתופעה החברתית של עסקן ויוצר. דומני שהבחנה כזאת מקשה על הדיון בתופעה, מפני שספק רב אם מרבית יצירתו היתה נכתבת כפי שנכתבה — אלמלי עסקנותו, שעצרה וקידמה אותו כאחד. אין בעיניי ספק, כי אלמלא נמנה 'משרתה הרוחני הנאמן של התנועה', על אנשי שלומנו, לא היינו זוכים להוצאת מיבחר כתביו פעמיים בשנים האחרונות..." **הערת „נמר של נייר"**: תת־המדור 'בחטף' הוקדש כולו במתכוון לדיווחו זה של ירון גולן, שחשף לראשונה בדבר חלק מאותה תשתית רקובה של אגודת־הסופרים בישראל, הדואגת אך ורק לכיבודי עסקניה, ומתעלמת מצרכי האמת של הסופרים בישראל.

ישראל כוהן
משרתה הרוחני הנאמן של התנועה

מאת דן עומר

יוון והאיים. כל ההנאות של אירופה במחירים הנמוכים ביותר.

בואו עם אולימפיק לאיי יוון.
מאות נקודות חן מציעות לך חופי־ים יפהפיים בצידם של אתרים היסטוריים מעניינים, טיולים נפלאים בהרים ובכפרים הציוריים,ובילויים בסגנון אירופאי: מועדוני קזינו, מטבח בינלאומי עשיר, מלונות מעולים ומרכזי קניות במחירים עממיים.
כנוסע בחברת התעופה הלאומית של יוון אתה נהנה מיתרון של לוח טיסות נרחב ליוון וטיסות פנימיות זולות למרחביה בכל שעות היום. צוות העובדים של אולימפיק בא לקראתך עם יעוץ שוטף לתכנון מוצלח של חופשתך בהתאם לאפשרויותיך ומטרותיך.
יש לנו המידע האמין ביותר אותו אתה מחפש, וסוכן הנסיעות שלך יאשר לך זאת.
השנה מגיעה לך חופשה שתתגעגע אליה.....

צריך רק לקפוץ ליוון-וכדאי באולימפיק.

פנה לסוכן הנסיעות שלך או למשרדי אולימפיק.

OLYMPIC
AIRWAYS

„העולם הזה" 923
תאריך: 23.6.1955

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, המשיך בפירסום הפירוה על השחיתויות בעיריית חיפה. שחי־תות־השבוע הוצגה תחת הכותרת „שדד קרקעות הפקדים". כתבת־שער תחת הכותרת „נא להכיר: הנאשם" — הוקרשה לדיוקנו של מלכיאל גרינצואלד, „האיש שפוצץ את פצצת קסטנר". משה אלתי, מכתבי השכיונן, פירסם כתבת הזוי „הלכתי למשכן את תרגול הזהב", שהביאה מעט מעולם בתי־המשכון בישראל. מדור חדש בשם „ביכשת", שהוקדש למתרחש

ביכשת אפה, הציג את דיוקנו של ראש־הממשלה היהודי של סינגפור, דויד שאול מרשל.

בשער הגיליון: מלכיאל גרינצואלד, האיש שפוצץ את פרשת־קסטנר.

מי רצח את חיים ארלוזורוב? ✱ אבק אדם

והאחד בדורו ✱ פרשן הספורט אבא אבן

היסטוריה

כלבים ישנים

„הנח לכלבים ישנים לשכב!" מזהיר פיתגם אנגלי נבון. השבוע למד יהודה ארזי, אחד מבעלי מלון רמת־אביב שליד הירקון, כי הדבר נכון עוד יותר לגבי כלבים קבורים — ויותר מכל לגבי הכלב הקבור בקטע מסויים של שפת־הים בתל־אביב, האהוב בשעות היום על מתרחצים שאינם חוששים מפני חיידקים, ובשעות הלילה על זוגות נאהבים, מחפשי־הרפת־קות ופושעי־מין.

יהודה ארזי, שהשיא זה עתה את בתו *, התכונן להרצאה בפני משתתפי פגישה סגורה של ליישכת בני־ברית. רצה לנצל הרצאה זו כדי להטיף נגד רוח השינאה בין אדם לאדם ולתאר את התוצאות האיו־מות של השינאה העיוורת. לשם כך ליקט בתיקיו כמה מיסמכים ישנים — מיסמכים שהגיעו לידיו 22 שנה קודם לכן, כששמו היה יהודה טננבוים, והוא כיהן בשליחות ההגנה בדרגת מפקח במישטרת־המנדט. דרגתו באותם הימים: מנהל המחלקה המדינית של מישטרת פלשתינה (א"י).

„?היענש כמיתה". חיים ארלוזורוב נרצח בליל ה־26 ביוני 1933, בשעה 10.15, עת טייל עם אשתו, סימה ארלוזורוב, כיום עובדת קול־ישראל, על שפת יפה של תל־אביב. גבר שמנמן גיגש אליו, שאלו מה השעה, האיר בפנס. גבר שני, נמוך יותר, שלף אקדח, ירה והרגו. ה־שניים ברחו דרך בית־הקברות המוסלמי.

כעבור ארבעה ימים נאסרו שלושה יהו־דים, ביניהם אברהם סטבסקי, האיש שניהל את העליה הבלתי־חוקית שאורגנה על־ידי התנועה הרוויזיוניסטית. בשעת המא־סר ניגש אליו המפקח טננבוים (ארזי) ופתח בשיחה במילים: „רוצח! מדוע עשית את זה?"

אולם כעבור 24 שעות בלבד השתכנע ארזי־טננבוים כי הרצח לא בוצע על־ידי סטבסקי וחבריו, ושכלל לא היה זה רצח פוליטי. הוא גילה כי הבולשת הבריטית, שהיתה מעוניינת להוכיח לציבור את יעי־לותה, ערכה חקירה פגומה, טישטשה עוב־דות וביימה עדויות חשובות. כעבור כמה חודשים נודע לו כי אחד הרוצחים האמי־תיים, אסיר ערבי, הודה שהוא וחברו ביצעו את הרצח כדי לאנוס את האשה שלא ראוה בבירור בחושך. הבולשת טיפ־לה באסיר זה והכריחה אותו לחזור בו מהודאתו.

כיצד בכל־זאת גידון סטבסקי בבית־המישפט המחוזי „להיענש במיתה בהתאם לחוק", זוכה מחוסר הוכחות רק בשעת העירעור? כיצד הצליח הקטיגור הבריטי להעמיד מולו בניין של הוכחות?

„אוכל לחם המושלים" קבע ארזי בהרצאתו: השינאה שהשתררה בארץ גרמה למחלת־רוח ציבורית. אנשים שיקרו בסיטונות, לא מתוך כוונה ברורה, אלא פשוט מפני ששיכנעו את עצמם באופן עיוור שסטבסקי הרוויזיוניסט אמנם אשם. אמר ארזי: „היו עדים שכולנו היכרנו אותם. איש לא האמין שהם שיקרו. הם היו עדי־אמת. הם האמינו באמת ובתמים שראו דברים שלא ראו."

הסיבה, לדעת ארזי, לשינאה זו: לרצח ארלוזורוב קדם מסע־תעמולה רוויזיוניסטי נגד ארלוזורוב, שכונה בין השאר, „שרץ", „אוכל לחם המושלים" *. למחרת הרצח לא גילה העיתון הרוויזיוניסטי כל סימן של צער או אבל. לכן הגיעו כל אויביהם (של הרוויזיוניסטים), באופן אוטומאטי, למסקנה הבלתי־מוכחת שהם היו הרוצ־חים.

כשחזר יהודה ארזי מהרצאתו הביתה, לא עלה כלל על דעתו שאמר משהו חשוב. העובדות שהזכיר היו ידועות ברבים. ה־מיסמכים שציטט היו מוצגים במישפט הרצח, שהוא עצמו הופיע בו כעד. הוא לא ידע כי בהרצאתו נכח לא רק אב"א אחימאיר **, הנאשם השלישי במישפט, אלא גם כתב הבוקר גרשון הגדל, עיתונאי ותיק ונידם, בעל עבר רוויזיוניסטי.

הגדל מיהר למערכת משולהב כולו. פרטי המישפט נשמטו זה מכבר מזכרונו, והיה נדמה לו כי באמתחתו סקופ עיתונאי גדול. הוא לא הירבה לכתוב על ההשערות הפסיכולוגיות של ארזי, אלא התרכז ב־עובדות שמסר. למחרת היום, בכתבת־ענק בעמוד הראשון של הבוקר, נתקבל הרושם כאילו חזר בו סוף־סוף אחד מראשי ההי־גנה וגילה את האמת הנסתרת על „עלילת־הדם".

האשמה זו עקצה את יהודה ארזי: „זהו שקר מתועב!" רתח, „אני חוזר על הסי־פור הזה כבר 22 שנה. אמרתי זאת לכל מי שרצה לשמוע. אמרתי זאת לכל מנהיגי מפא"י. הם פשוט לא האמינו לי. הם חשבו אותי לאדם תמים, שאינו מבין את העניין. השינאה מכל הצדדים היתה כל־כך עמו־קה, שלא היה כל מקום לדברי־הגיון!"

בסוף השבוע התאפק ארזי, איש מפא"י ותיק שהיה יד־ימינו של מייסד ההגנה אליהו גולומב, ואמר בסבלנותו הרגילה: „כנראה שעוד אסור לדבר על פרשה זו. היא עוד טרייה מדי. אולי דרושות 300 שנה כדי שהרגשות יישכחו!" *

בחירות

תעלומת הבחירות

הכסף נשפך השבוע כמים בכל עיר, מעברה ומושב בישראל: לידי כל עובר־ושב נתחבה לירה ישראלית. מחלקי ה־כסף לא היו מיליונרים תמהוניים שהחליטו לחלק את עושרם — אלא פועלי לישכת־העבודה, שקיבלו את שכרם בלירות טובות יותר מכספי קרן־הבחירות של מפא"י. כי הלירות שחילקו דמו ללירות רק מצידן האחד, ושימשו למעשה פירסומת למפלגה השלטת.

בכל מדינה בעולם, וגם בישראל, קיים חוק כנגד העתקת צורתם של שטרי־כסף, חוק שהוא חמור ביותר. בבריטניה אף הגיעו הדברים לידי־כך, שנאסר על מפיק הסרטים ארתור ראנק, להראות בסירטו, שטר בן מיליון, שטר דמיוני, שדמה בכמה קווים חיצוניים לכסף הברימי. ב־ישראל מטילה פקודת החוק הפלילי (סעיף 350, 351) קנס של 6 ל"י על הפצת כל שטר מוזייף וכן חמש שנות מאסר. אולם המישפטנים הישראליים שציינו עובדות אלה רק חייכו בלע גלמוד ניסיון.

הצד השני של המטבע. למטבע היו שני צדדים. באותיות אדומות עקה כתובת מעל פני השטר: „כיצד מתחלקת הלירה של מיסיך?" את התשובה לשאלה נתנה הטבלה מצידו השני: 51 פרוטות לביטחון; 3.5 פרוטות לסובסידיות; 9.8 פרוטות פרוטות לתעשייה, פיתוח וכו'; 21.4 פרו־טות לשירותים סוציאליים; 13.5 פרוטות לשירותים מינהליים. סך הכל: 100 פרו־טות.

לאן נעלמות שאר 900 הפרוטות מתוך הלירה שמשלם האזרח כמס — את זאת השאירה מפא"י לניחושיו של כל קורא.

מכתבים

הכל אודות אבא (חושי)

בעיתונות הושמעו האשמות קשות נגד עיריית־חיפה וראשה. עד עתה לא תבעה העיריה את מוציאי־הלעז לדין. נראה לנו כי מחובתם של אנשים הנושאים תפקידים ציבוריים חשובים לדאוג לכבוד תפקידם.

מבקר־המדינה אינו הגוף שיכול לבוא במקום המישטרה ובתי־הדין במדינה. גו־פים ואישים ציבוריים שהוטחו נגדם הא־שמות סליליות, לא יצאו ידי־חובתם הצי־בורית אלא אם יגישו תביעה מישפטית על הוצאת שם־רע, ועניינם יתברר בפני בית־מישפט.

המתעלמים מחובה זו, לא רק את עולמם הציבורי עלולים הם לאבד, אלא הם יוצ־רים תקדים מסוכן לרמת מוסרנו הציבורי.

שורת המתנדבים, ירושלים

אנשים

● באסיפת־בחירות, במהלכה תקף את שר־הביטחון **דויד בן־גוריון**, אמר אחד מראשי אחדות־העבודה, ח"כ **ישראל בר־יהודה**: „תוכניתו של בן־גוריון ל־בחירות אזוריות היא שאיפה למצב שבו יהיו רק אבק־אדם והאחד בדורו".

● בתשובה לשאלתו של כתב ספורט אמריקאי, „הים יש במולדתך ספורט מל־היב כמו כדור בסיס והרגבי האמריקאיים?" השיב שגריר ישראל בארצות־הברית, **אבא אבן**: „הספורט הישראלי הוא עדיין במצב של התגבשות. אנו משחקים כדורגל, כדורסל וטניס, וסבורני כי ה־כדורגל ייהפך לספורט הלאומי. הוא מל־היב הרבה יותר מאשר הכדור בסיס האמ־ריקאי."

● רעיית מבקר־המדינה, **מרגריטה מוזס**, נזכרה השבוע, במהלך מסיבה מישפחתית, כיצד החליטה לעלות ארצה מגרמניה בשנת 1921. היא פנתה לעסקן ציוני צעיר בשם **ד"ר זיגפריד מוזס**, ובקשה לעלות ארצה כפסנתרנית. במקום זה קיבלה את הצעתו לעלות ארצה כ־אשתו.

מעורר־סערה ארזי

שלא במתכוון, את הפרשה המסעירה, שעד עצם היום הזה טרם פוענחה לחלוטין.

עוזרו של אליהו גולומב **בהגנה**, מי שחקר את פרשת רצח ארלוזורוב, עורר מחדש,

דוד שרתוק זמן רב מדי. היה זה כאילו הוסר המיכסה מדוד של מים ש־רתחו זמן רב. ארזי חסר־האונים הותקף מכל עבר. עיתונאים צבאו על מלון רמת־אביב. מנחם בגין, מנהיג חרות, שהיה בזמן הרצח בפולין, רמז שארזי הסתיר את האמת במשך 22 שנים, כל עוד היה קשור עם מפא"י, והעז לגלות את האמת רק כשהפך אדם אמיד ועצמאי.

---

* כינוי שאותו העניק המשורר אורי צבי גרינברג לחיים ארלוזורוב באחד ממאמריו.

** אביהם של עורך **מבט** יעקב אחי־מאיר וסופר **מעריב** יוסף אחימאיר; שוח־רר מחוסר הוכחות במהלך המישפט, מבלי שנדרש אפילו להגן על עצמו. אחימאיר היה מראשי **ברית הבריונים**.

* רותי, נישאה לגבריאל בן, כיום פרקליט המדינה.

* שמועה עקשנית טוענת, כי מיש־פחתו של ארזי, שנפטר לפני כעשרים שנה, מחזיקה עדיין בכספות שלו בשוויץ, המכילות את תיקיו מימי רצח ארלוזורוב.

מגיע לך גולדסטאר
אתה יודע מה טוב עבורך.
אתה יודע מה זאת בירה טובה.
לכן, אחרי עבודה, משחק, מאמץ או בילוי
אחרי עבודה, משקה סנים, עשיר ומרווה.
מגיע לך גולדסטאר.
PUMA

ד' תמוז תש"ם, 18.6.1980 | מיספר 2233 | 84 עמודים | שנה 44 | המחיר: 5.50 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

המישטרה בפרשת החטיפה

מפקד המחוז
משה טיומקין

מדוע זה קרה?